

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

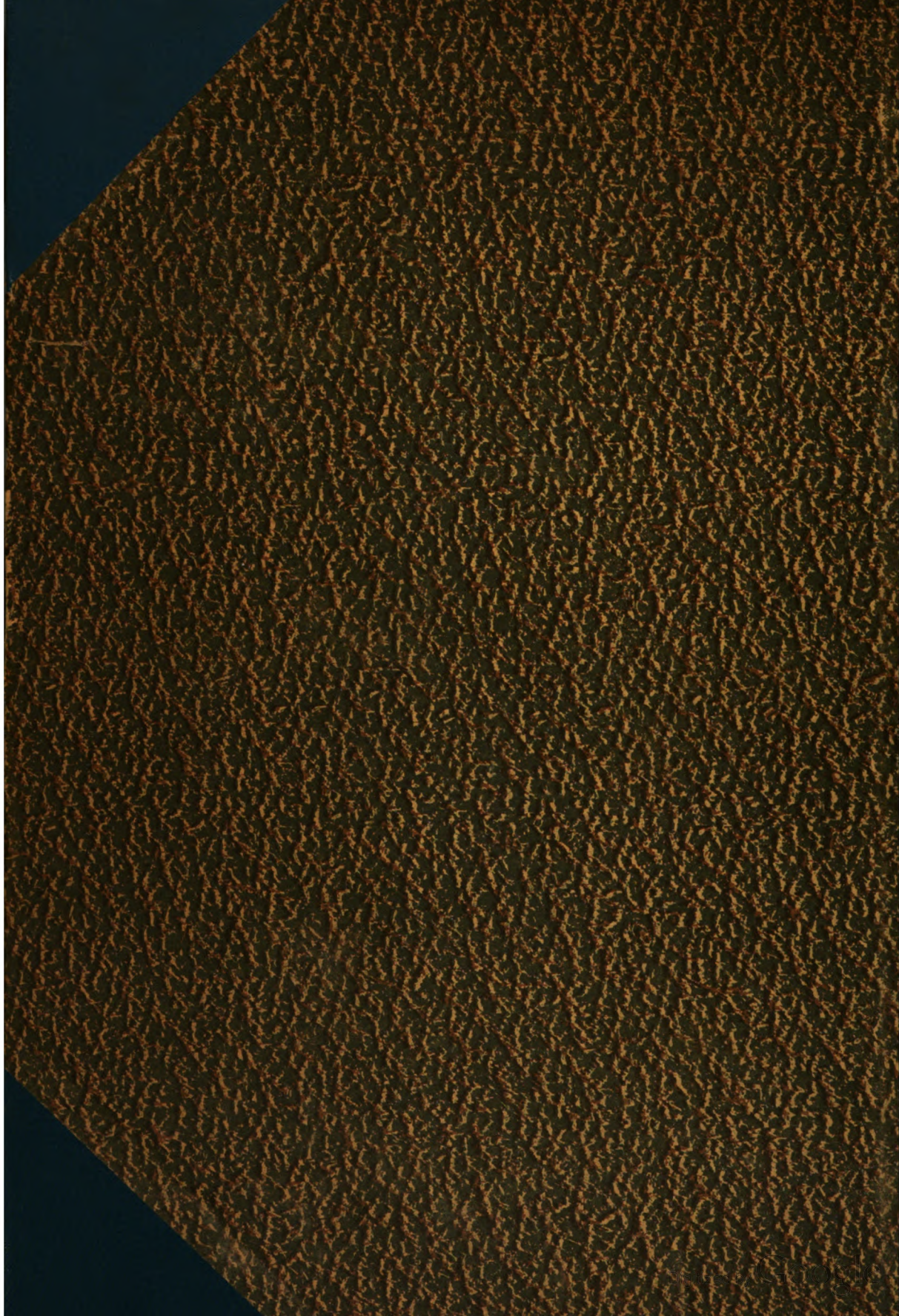
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Heb 3202.280

HD WIDENER

HW MFSZ /

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF HEBRAICA
AND JUDAICA FORMED BY FELIX
FRIEDMANN OF AMSTERDAM AND
PURCHASED THROUGH THE GIFTS
OF A COMMITTEE OF DONORS

ספר

ברכה משולשת

פירוש יקר ונפלא על משניות

מאת הגאון הקדוש רבינו צבי אלימלך שפירא זלוקלה"ה האצד"ק דינאב יל"ו
 אשר האיר פני תבל בחיבוריו היקרים. והנה זה דרכו בחיבור הקדוש
 הזה. יפרש המסקנה במקום סקתו הרע"ב והתוי"ט ז"ל. ונליל את הרע"ב
 ז"ל ומתלכות התוי"ט. וטעמים כפלאים לקידור הטעם ז"ל. כ"א יפיק בו
 לזון עוז ועתה אחז"י צמטו ונכייכו כל וכל עשו חסד עם רבינו הקדוש
 המחבר ז"ל. ועמדי. וקחו כל הספר היקר הזה ונחט ונכרו בכסף ונלל. ותהיו
 אחס המעוררים צקניית הספר. וגם תקבלו פני האיש צקצר פנים יפות.
 וזוהי תהי' ונולה גוררת מלה כי יהי' זיכולתי להוליח לאור אי"ה אשר החיבורים
 אשר תהי' ונפרט החיבור כפלא על הש"ס. וגם תצאו זרקה אל צהיכס כי
 בודאי זכות המחסי"ק ז"ל יעמוד לכם שתחזרכו ונעוון הצרכות ותעלו על
 צנתי הללחות ויען כי ילא הספר לאור קודם צוא עת אשר ליהודים היתה
 אורה העתקתי פה תפלה להנובה ונח המחסי"ק ז"ל.
 המכתבים והרצנים הלדיקים שלי"ע"א ככדי המחסי"ק ז"ל ותעודותם על זכותי
 צוה הספר הלא הנה נדפסו ונאו על הספר דברים נחמדים
 עזיכתי להוליחו לאור צננת תרח"ס.
 שמות הצעה"ח צוטך חוטה סצועות שהי' אזי יהי' על חוטע הגס כי הי'
 ההולחה יתירה על הסצח עכ"ז אזכירם לטובה אי"ה כשארפיק על הש"ס.
 דברי המעתיק והמוליחו לאור הדפוס הק' אברהם ארום מפרעמישלא
 החונה כעת צק"ק טערווא :

נדפס בדפוס המפורסה חלל הסותפים זופניק קנאללער ענו וואלף .

פרעמישלא צננת תרנ"ז .

P. R Z E M Y Ś L.

Druck Zupnik, Knoller & Wolf 1896.

תפלה לחנוכה

קודם הדלקת נר חנוכה יעול ידיו ויאמר זכוונה עלומה :

לשם יחוד קודשא צריך הוא ושכינתו [וכו'] הסני זכוין צהדלקת נ"ח
לקיים מלות זורחי כאשר ליונו חז"ל לתקן את שורשה צמקום עליון :

ובבן יהי רלון מלפניך יי חלקינו וחלקי אבותינו שיהא חסוד ומקובל ומרולה
לפניך מלות הדלקת כ"ח כאלו כוונתי כל הכוונות שכוונו הכהנים
משרתי הסס צעת אשר הערו למות נפשם בצביל כבוד עמך הגדול הגבור
והנורא. ואתה צרחמך הרבים עוררת כלחך עליהם לכלח את אויביהם ולכלח
על מלאכה ציה יי. והסני עושה על דעתם ועל כוונתם ועל דעת כל
הלדיקים והחסידים שהיו צאוחו הדור. שהשפעת להם כסך חכו לאור צאור
החיים. ועל דעת כל הלדיקים והחסידים שצדורוהו. ופי כפיהם ועשיית
כעשייתם. וצזכות המלות הזאת הזכנו לכלח ה"ה אויביו. ולכלח על מלאכה
ציה יי. וגלה כבוד מלכותך עלינו מהרה. ולא ימוש החורם מפיו ומפי
זרענו ומפי זרע זרענו מעתה ועד עולם. וכזכה לצכים ת"ח אמן כן יהי רלון.
קדשנו צמלותיך ותן חלקנו צחורתך. שצענו מעוצך: ושומה נפשו ציסועתך.
ועהר לצנו לעצרך צאמת. מלוד על כל העולם כולו צכצודך. והנשא על כל
הארץ ציקרך. והופע צהדר גאון עוזיך. על כל יושגי הצל חרלך. וידע כל פעול
כי אתה פעלתו. ויצין כל ילוד כי אתה רתו. ויאמר כל אשר נשמה באפ"ו
[צגי חנוכה] יי אלקי ישראל מל"ך ומלכותו ב"ל משליה [צגי]
כ"ו פעמים חנה אוחיות חנוכה וצגי מתתיו ב"ן ויהנן בה"ן גדול
חשמונא"י ובני"ו) אמן כלח סלה ועד :

מדליקין הכרות ואח"כ מזמרים זמר מעוד לור. צרוך יי יוס יוס (זמירות ליוס
הצצת) ט"ו סירי המעלות (תלים מן ק"כ עד קל"ה) מזמור סיר חוכת
(סס ל) למנלח צנגינות (סס ס"ז) אודס (סס קי"ח) ירא (סס קי"צ) :

מודעה רבה

כל חיש וחיש שיקנה הספר היקר הזה יכתב שמו לצזרון ויעמוד על הצרכה
להספצ צין המחכדים צעס חי"ה כשילח צקרוצ לאור עולם הפי על
הש"ם כי ה" מהנמכים לעוטי מלות :

לוח המעות והתיקון

ברך א' לר צ' צד"ה וכרטיכים וכו' ציה לצ"ס. טעות ול"ל צה"ו צ"ס.
וסס. דמודו ציה ג"כ טעות ול"ל דמודו צה"ו.

51 * 87

שבת

פתחה

כתב

הרמב"ם התחיל במס' שבת וכו' .
 ועוד י"ל עפ"י דברי הזמר ש ת איסו
 כצ"ח דעלכא דעייל צלח צר ליה [הוא] מוקדם
 דעייל צלח צר. והצנ הדצר. דלצנ המלך אין להקשות
 למה נכנס כיון שהוא צן המלך. לזה גם המשנה
 [הקדימה] ומ' שבת. דאילו הי' מוסתא אחרת
 בקדימה. יס להקשות למה היא קודמת משא"כ על
 שבת אין להקשות דעייל צלח צר :

פרק א

משנה א יציאות השבת וכו' . ולא קחני

הולאת השבת. עיין דרע"צ. ליסכא
 דקרא נקט. ומלאתי כחוב צסס הרצ הקדוש מוה'
 יסעי' מדיכיון זל"ל (וגם הרצ הקדוש מהר"פ
 זלוק"ל) שהתא רלה לרמז צר"ה התחלת המסכתא
 [הסס י"ה]. וי"ל עפ"י מ"ס צסס הזמר. דשבת
 איסו צר"ח דמלכא. הדצר למסכילים יוצנו לרמז שס
 הכ"ל ואין להאריך צזה. יציאות השבת. הקדים
 התכא ומלכתי הסולתה עיין צתוי"ט. וי"ל עוד להיות
 היא המלכתי המוקדמת צתורה אלל איסורי שבת.
 צפרשח צשלח אל ילא איס וכו' וכמ"ס הרע"צ :
 תוי"ט בד"ה שהן ארבע וכו' וכתבו התוספת
 שאין זה אלא כפל לשון וכו'. ולולי
 דצריסס. י"ל שאין זה כפל לסון. דייק צעסותה
 סעוסה אח כולה היינו כסנגמרה כל המלכתי .
 משא"כ כסלל כגמרה המלכתי פטור. כגון צכידון
 דידן. עקר חפץ מרשות הרציס והסעיט לרי"י .
 ולא הניחה עד שחשכה. הנה הגס שלא סייע לו
 אחר צחלי המלכתי סעסח אעפ"י פטור. כיון שלא
 עסה מלכתי סלימה. וסכיס סעסאווה וכו' הוא ענין
 אחר. סנגמרה המלכתי מצין סכיסס סד"ח לחיובא
 כיון סנגמרה המלכתי עכ"פ. קמ"ל. אלל דעתי
 צמילה כגד דעה הקדוסיס :

בד"ה כיצד העני וכו' כתב הר"ן וכו' . וליכ
 דתתכא צסתחלת דצריו. סחיס סחן ד' צפכיס.
 התחיל צצעה"צ סעומד צפכיס דלח רלה להתחיל
 מן העני . דסוה פריכותא. וגס יליחות השבת .
 עיקר הולתה הוא מעקוס צעה"צ. וכסמפרס דצריו
 [א]

כילד. התחיל מן העני . דהנה צחול. כסכותן סחדס
 לרקה לעני . הנה סכותן קעציד מלוס. משא"כ העני
 המקצל. אלל צצבת. גס העני המקצל עוסה מלוס
 סמסחדל צמלוס ג' סעודות ועונג שבת. ואמרו
 צזמר. דציו"ט כססחדס אוכל ואינו כותן לענייס
 עונסו סגי משא"כ צצבת אע"ג דלח יסיצ למסכתי
 לחו עונסי' כ"כ. הנה סרחה סמלוס סכותן לרקה
 אינו כ"כ [צחיוצ צצבת כמו צשאר ימיס. משא"כ
 העני] מחויצ להסחדל כל מה דלפטר לו כדי סיסי'
 לו לסעודה שבת. וא"כ ציותר [לרין להודיע חיוצ
 הססחדלות דעני] מססחדלות [דצעה"צ] ע"כ הקדים
 סתכא פסט העני וכו'. כ"ל. ולודק מוחד לפ"י
 [דצרי סרע"צ דקאוור דלהכי נקט סולתה צלסון
 עני ועסיר דלגצ אורחי' קמ"ל דעלוס סצחא]
 צעצירה אסורה ומייצין עלי' הנה התחיל צעני
 [והלח העני אינו עוסה המלוס רק הצעה"צ. אלל
 לפי הכ"ל יונח דצצבת עיקר המלוס סל העני
 וקמ"ל הגס דמלוס קעציד כיון דסוה מלוס סצחא]
 צעצירה חייב עלי' :

מ"ה הרע"ב בד"ה וכרשינים וכו' וגר הדולק
 וכו' דמורו ב"ה לביש בדמפקר אפקורי
 וכו'. הנה צדלפקר צכולסו מוד"ו. אלל סייד לוור
 צאלו דמורו צ"ס דייקא. אפילו לא ספקיר. דלצ
 צ"ד מתכה להפקיר. כמ"ס סחוי"ט צסס סרין :
 הרע"ב בד"ה וביה מתירין וכו' דסברי על
 שבידת בהמה אדם מוזהר דאית בה צער
 ב"ח וכו'. אין לריכין טעס לדצרי סחורס. רק
 סטעס הוא למה לא ילפינן כליס מצתמה צמס
 מלינו :

מ"ו הרע"ב בד"ה [וביה] מתירין וכו' ולא שרו
 ב"ה אלא ביורה עקורה מן האש וכו'. מחני'
 דייקא כן. אוכין סל פסחן. לחוק סתנורי. צה"א
 סידיעה היינו סתנורי סהוה מצוער צלש. משא"כ
 צלמר. לא אח סלמר ליורסי. לא לסירי"ס. רק
 ליורסי עקורה מן האש היינו סחס יורסי. ועיין מה
 סלכחוצ צסמוך ח"יס דצצרי סחוי"ט :

תוי"ט בד"ה וביה מתירין וכו' ובהך בבא
 דצמר לא פירש הר"ן צריכותא וכו'.
 לפי מ"ס צסמוך דצצרי סרע"צ. אינערין סך צצח
 לצ"ס

לז"ה לדיוקא. דוקא לז"ה קמס היינו עקורה מן האש מחזירין ז"ה אזל לא להיורה טעל האש כ"ל: מ"ט. משנה ארשב"ג נוהגין היו וכו'. הא קמ"ל דרשות לכל אדם להחמיר כז"ט. דז"ה נמי וודו דהנחמיר תנא עליו זכרה :

תוי"ט. בדיה ארשב"ג וכו' כיון דל"ה קרא דובשבבך לא משמע להו כלל וכלל עב"ל. זה מיקרי העברה על דברי ז"ה. כיון דז"ה ק"ל וצטכנך פירושו זמן סכינה. ח"כ ואלן דנחמיר להטות. ק"ל סכינה ממש. זה הוה העברה ממש והזן :

תוי"ט. בדיה ושויין. דמודו ב"ש לבי"ה וכיוצא בזה הרבה וכו'. ר"ל הגם דלא אילטרין דהלכה כז"ה ומאי כ"ע צמאי דעודו ז"ט עכ"ז מליכו הרצה פעמים כן. ולדעתי זכאן ודאי כ"ע עובא. דהרי עדותו של רש"ב הוא. להורות דז"ה נמי וודו דהנחמיר כז"ט הע"ב. משא"כ בקורות בית הסד. אין כאן אפילו וטוס מילי דחסדי כ"ל: מ"י. משנה אין נותנין פת לתנור ע"ם חשכה. עיין בתוי"ט. ו"ל דלעיל וזכולן ז"ה מחזירין וכו' לא סייך למיחיי ע"ם חשכה. דהוה נעטעות דוקא ע"ם חשכה. ולא קודם. זה אינו. וכאן גבי אין נותנין פת לתנור. אין סייך למיחיי ע"ם חשכה. אין נותנין פת לתנור ע"ם חשכה. צמוד השמש על הארץ דמשמע כל זמן שהשמש על הארץ אין נותנין וכל יום הששי צאיקור. עד שתשקע החמה. זה אינו. והא דהקשה התוי"ט לא ליחיי כלל זכאן ע"ם חשכה. דלא אילטרין. י"ל אילטרין שפיר דוקא זכותו עם חשכה צעין לקספיד על הטיעור כדי שיקראו וכו' אזל זכותו זמן רב קודם שקיעת החמה. הגם דליכא טיעור כדי שיקראו וכו' כגון שהתנור אינו חס כ"כ מותר. כ"ל לא להלכה ולא למעשה. רק כן יס לתרץ כוונת המעשה :

תוי"ט בדיה ר' אליעזר אומר וכו' אבל הר"ן כתב דראב"י הוא. וקיי"ל דמשנתו קב ונקי. לפי מה שפירשו הראשונים. ק"צ ונקי היינו ק"צ עמועות הם צמטנה של ראז"י. אם נגרוס זכאן ג"כ ראז"י. מן הלורך לעמוד על מנינס. ויחודע אם הוא ר"א קמס או ראז"י :

פרק ב

מ"ב. משנה. בשמן שומשמן. בשמן אגוזים וכו'

קמח קמח למלוא מן המוצח כ"ל : שם. ר"ט אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד. הינה זלז"ד. י"ל טיהי סמון זית לצדו. ומשא"כ צמערות. והנה לפי"ז הגם דאין הלכה כר"ע. ילפינן מני" להפסולים הנשכים צמטנה שחמרוצתן עם הסכרים אקור. ועוד י"ל דנחיצה זלז"ד קמ"ל. לכל הכרות שצמדרים אפילו אוחן הכרות שאינו משחמש לאורס. ולפי"ז ילפינן נמי מני" לדין שלא להדליק צפסולים צסוס חדר כ"ל : מ"ה. משנה. בחם. עיין בתוי"ט פירש"י כי ח"ס. כי יתפרש כאש"ר כמו כי יהי" צך וכו' פירושו כאש"ר יהי" כמו כן כאן פירושו כי חס כאש"ר יהי" חס על הסך וכו' כ"ל :

תוי"ט בדיה ור' יוסי פומר וכו' וכיזי כדי שלא יקדוהו הקיימים צצפסולס לא סי' צמטכן כי זמיריס היו שלא להרצות אש יותר ודאי ע"כ. לא ידעתי מני"ל. אזל לדעתי הוא כפשוטו. דאפילו סי' צמטכן. גס קס היא מללכה שאינה לריכה. דאם האש רצה ויס חטט טיקדוהו הסמומים. הנה אפשר להחיק הסמומין מן האש ומה לורך לכיזי :

פרק ג

מ"ג. משנה. בשביל שתתגלגל. כ"ל כסמחיל יקוד האש לפעול זה סגס טהזילה מוכח צלי תנועה ומחלח להחכועע מחוס האש : מ"ד. תוי"ט בדיה אנמיכי וכו' וקשיא אמאי לא אשמועינן לעיל דך דינא וכו'. איני מצינ כוונתו. הלא זה הוא פעם סרלסון דאשמועינן סך דינא צמעס דאנטי עזריא וזאנמוכי :

שם. ועוד דאיבעיא להו בש"ם וכו' עבר ושידה וכו' ולא פשטינן לה מהבא. י"ל דאין לפשוט כירה ותנור מן כלים כאלה קמס צאפשר קל מוחכות. ומומס מנצל מחד : משנה ו'. תוי"ט בדיה ואם נתנו וכו' אבל התים' כתבו הלשון דחוק וכו'. [ול"כ דאי הוה גרסינן צמתיחין] נתנו זלא [ול"ז] מומילא מחפרט. אם אירע סדצר סמכו מנצ"י מותר [סי'] סייך שפיר [למיימר ססלסון דחוק. אזל סגירקא לפיכיו הוה] נותנין צוא"ו. ולפי"ז ספירוס הוא ואם כומכו [מנצ"י. סייכו סכך הוה] רגיל [ליחכו קס מנצ"י. מותר לכמחילה. ואין כאן דוחק כלל] :

פרק ד

משנה ה'. מומנין בשלחין פי' סרע'צ עורות
[חגבוס והפסיע וישלח לא נקט עורו'ת.
משום דקחני ומטלטלין אוחן. והנה עורות פי'
אפילו בלא] למרן. ושלחין פירושו דוקא בלמרן
כתרגומו [על והפסיע וישלח והיינו העור בלמרן
כמו שמשפיעין אותה דחי למזגא עליהו] ע"כ
ומטלטלין אוחן משא"כ בלא למרן לא [חזי למזגא
עליהו כסאן לחין אסור למטלטל וחו לא קסה
מצילה עיין תוי"ט דסס עור קחני]:

פרק ו

משנה א'. תוי"ט בדיה שבראשה וכו' ה"ג
איבא איסור בסתירה וכו' לדעת רס"י
והרע"צ י"ל דצמקוס מלוה מצילה צמכה לא גזרו
על מצות כזה דסייכו סתירת סערה. אלא דחייסין
דחתי לחתוי ד' אמות צרס"ר מלאכה דאורייתא:

פי' תוי"ט בדיה וחכמים אומרים אינן אלא
לגנאי וכו' ולא באו אלא לפרש המעם
עב"ל. ולולי דצריו. כ"ל לומר דחיוז מנחת איכא
צנייהו. דחכמים ס"ל כיון שיואל דרך מלצוס אינו
חייב מנחת. רק דלהיות סגנאי הוא ללאת כן.
וצפרט צצנת. חייסין דלמא מחייכו עלי' ואחו
לחתוי ד"א צרה"ר. ח"ט איכין אליא לגנאי'.
ופטור אצל אקור. וצסכי כיחא דלא מוקסי צגמ'
חכמים היינו ח"ק. כיון דמפורט החילוק צמכה.
זס מה ס"ל. אצל לא להלכת. וצטלה דעתי נגד
דעת קדושים:

פרק ז

משנה ב'. ארבעים חסר אחת. עיין תמו"ט.
וכ"ל עפ"י מ"ט מפרטי התורה הקדמונים
וצעלי המדרש. דל"ט מלאכות כהוון צעולס פי'
מנא אדה"ר. סנתסווי ל"ט קללות צעולס לאדם
ולאסה ולכתס ולמדומס כמו שחצו הקדמונים.
והנה מנאל צמדדסיס סאמר אדה"ר אחי וחמור
צאצוס אחד. עד שהסיצו סקציה תאכ"ל לח"ס.
ואיכ תאכל לחס אינו צכלל סקללות. ואיכ סוס
ארצעים מלאכות. כנגד סקללות סנתקללו צמנח

האדם. ומסר אחת דלא סוס מומניכא:
תוי"ט בדיה הזורע וכו' שייך למיתני זריעה.
כ"ל להחלף אגב אורחא אשמועינן דצנין
דוקא מלאכת מחשבת וצולת זס לא יחייב אפילו
קרצן. לזס קחני הזורע. אדם מחכין לזריעה.
משא"כ. זריעה יוכל להיות צמתעק:

[דיבור זס ס"י נמחק צתוך סכ"י עם סעצרת קולמוס]
(בד"ה והעושה שתי בתי גירין. צריכין לפרש
למה פירש בבאן וכו' מפי מבשאר.
תוספות. ואכי צער ולא אדע הרי איך כולס אין
להס סיעור רק המוליא מרסות לרסות. סנה זס
פירסה המסנה צאריכות וצפרטות):

בדיה הצד צבי וכו' משום דשכיחא. סארי חיות
מלויס יומר ללודס ומייב עליהס מוס לידס.
אצל סס מנאיס ולא סייך למיחני גציהס סקומט"ו.
דשחיעת חיות סמאות צצציל העור סוס מלאכה
סאינה לריכה לגופת. וחיות טהורות לא סכיחי כל
כך רק לצי. נראה לי:

הרע"ב בדיה המולחו וכו' אפיך חד מינייהו
ועייל שירטוטו וכו' לא לחנס ססמיט סחכא
מלהצרכו צפירות. והיא ידוע מלאכת סקירעוט.
הוא סורס לכחיצה. והיא מלאכה מחשציות. וכדאפקו
לה מעכין ציקס סלמס למלוח דצר חפץ. וכתצאר
אלכינו צמקומות רציס צעכין סרלש"ת. וכעכין
צרלשית מני מלמר הוא ולא ככתז ויאמר. כי הוא
קודס לאמירה וסורס סמלמרות. מוצן סדצר
למטכיליס:

פרק ח

משנה ג'. תוי"ט בדיה שהוא שמע ישראל
וכו' וא"ת אי"כ ר"ל למיתני ס' קמנה
שבתפילין. וכ"ל דאי לא סוס קחני קטנה צצתפילין
קריא כיון דמסוס קריאת סמנע הוא צעיקן סיעורא
רצא סיכתוז גס צרוך סס כצוד וכו'. קנ"ל דלא
צעיקן רק כסיעור [כתצית] ספרסה הזאת צתפילין
ססול בלא צרוך וכו':

פרק ט

משנה ה'. תוי"ט בדיה תבלין וכו' ואפילו
שום וכו'. לדעתי דצר פסוט סוס מנכת
סעולס

העולם שאכחנו רואין שאין מחצלין צילה פס סוטים וצללים. ואכן צצילה ממש קיימין. ואפילו חתיכה מומנה דהיינו כגרוגרת :

מ"ו. תוי"ט בד"ה מיני בשמים וכו' אזיל רבנן בתר וכו'. לא מילי דרצנן כינהו. רק רצנן פירקו את דברי התורה. דצולה זה לא מיקרי מלאכה. דהתורה לא חייבה רק מה שקרוי מלאכה :

פרק יוד

משנה א'. תוי"ט בד"ה חזר והבנינו וכו' . וכתב המגיד דהא דתנן והבנינו רציל והוציא. ע"כ. שותא דער אינו מכוון. דלדעמי שקלוסה מי יכניס אותנו לזה. די"ל כפסונו . דמקודם לכן הולילו לרה"ר לזרע. ונתחייב זכ"ס ואח"כ כעלך שלא לזרוע וחרז והכניסו לאולר . אינו חייב אלא אי"כ ה"י זו שיעור. הגם שכיכר הוא עדיין צאולר ועומד צפ"ע קר"א צמילתי קמיי"ת קאי וליתחייב אהכנסה ג"כ כיון דעומד צפ"ע אכתי לא נתנו מומחצנה הראשונה קמ"ל :

מ"ד. משנה באמת אמרו האשה וכו' בין מלפני וכו'. זכור הזכור את אשר כחצנו צפרק א'. והצין כיון דחכמים זכה חכמתם סבינו צהורה סצעי"פ. צמלאכה סצנה הלזו. אין נק' צזה פכים ואחור. רק הכל פכים. הנה זכה תורתם מאירין אור פני מלך. ואור פני מלך היא מדה ואמ"ת כבודע. וידוע לך שמדה ואמ"ת יסכו גם צהורה סצעי"פ היינו מלכות פ"ה והצן והס"י יליכלו מוטגיאות. ליינתי רק למחרת :

פרק יא

מ"ג. תוי"ט בד"ה [והזורק בארץ ד"א חייב

וכו' דכל] ד"א ברה"ר גמירי לה, עכ"ל. ואעפ"כ י"ל דתולדה דהולאה הוא [כמו המכניס מרה"ר לרה"י עם המוליא מרה"י] לרה"ר [היא מלאכה] אחת. הגם שהיא לפי הנהלה מלאכה [אחרת עזה היא סכנסה חה הולאה כ"כ כל ד"א צרה"ר היינו מעביר חורק סס מלאכה אחת עם הולאה וצכללא] דארצעים סס. דהיינו דגמירא גמירי לה [דכל ד"א צרה"ר תולדה דהולאה היא וכמ"ס צצצופות [דף ה' ע"צ] תכל כל עקירת חפץ ממוקומו] הולאה קרי [לה] :

פרק יג

מ"א. משנה ר"א אומר וכו'. [עיינן צתוי"ט ולי"כ דלכך עפרס] האורג אלל הכוהצ דתרווייהו הוא סתיילדות דצר חדס דצר שלא סי' [צעולם מקודם] מלאכתו :

מ"ו. תוי"ט בד"ה אעפ"י שעמד הראשון וכו' מבלי תת תחילה וכו' אפשר דצצר להיות כפסונו. דצרייה הפתח ההוא יוכל אחד ליצב צריוות. וסכי אכסיס דדוחק. והנה יקצ הראשון על הפתח צריוות ומלאחו. וצא הסכי דחקו. ויסצו דחקות ועומד הראשון והלך לו. והסכי נשאר יוסצ צריוות :

פרק יד

מ"ב. משנה אין עושין הילמי. פסעוסין סרצה ציחד קורין אותו הילמי וכך עוסין למלאכה העיצוד פ"כ גם זה נראה כמעצד ומש"כ דצר מועט אין קורין אותו הילמי רק מ"י מליח. וע"ז אער ר' יוקי והלל הוא הילמי וכו' צין מועט ע"ז לא כלטרכו חכמים להציב דכצר מפורס טעמם דצצריהס. ול"ק קוסית סתוי"ט כ"ל :

מ"ג. משנה, בום עיקריים וכו' שמן עיקריין וכו'. ברישא במ"ם. סכוונה סגורס להחעקר. מש"כ צסיפח עיקרין צנרן סיינו עיקרי" צצעים עיין צתוי"ט. כ"ל :

פרק טו

מ"ג. תוי"ט בד"ה מיום הכפורים וכו' ואמ"ת והא לא מיקלע יוה"כ וכו'. כ"ל דלקימ. דדצר

וצפירות הרע"צ צכאן וצחוי"ט. וכל דלורח"י דהכא
 למשהי סכי צתורס מצע"פ לחקן ולקספ תורס
 מצע"פ. ככודע. מה שאמרו צזה ה' ד' סוית .
 ותחזוקן צבלאנטי. צפסוק גלחה יתורס
 מעוטי ומרוב עצודס וכי' ד' צחי' עוני. ה' רוב
 עצודס. ותצין כי דצרי חכמיס לא צמקס סס :

מ"ג. משנה. וקורין לה חכמה. אמר לי כבוד
 מחו' סרצ הקדוש מהר"ם שלי"ת. דקורח
 הסכא למילדת חכמ"ה. כי צחכמה פוחס צעריס
 וכל דכסמע דצר זה מן הסורה. דסכס צפסוק .
 כי חיות סכס. ומחנמיין ארי חכימין אינון .
 וכחיות סחרגוס לא כודעו אס סכונס כפירטי.
 סקן צעלמן צקיחות כמילדות. סכס על מילדות
 צצמקלס חייגס סוס צעלמו חיי"ת"א. וצכאן דכמינ
 [צקל חיי"ת] סינה לחרגס חבימין. אך סוס
 לצחר. מה סעינס ספסוק לוער חיי"ת. ולא אמר
 כי מילדו"ת סכס לחורות דכסיס סצנריות צקיחות
 לפוחס צעריס ע"י כונחס צחכמ"ה ספוחסת
 צעריס. וסכס סחכמה מקור סחייס כמד"א וסחכמה
 סחי' וכי' ע"כ סחכמה פוחסת צעריס לחולדות
 סחייס. חסו כי חיי"ת סכס ומחנמיין ארי חכימין
 אינון :

תו"ט ברי"ה ומחללין וכו' ומהכא שמעינן וכו'
 איסור תחום מן התורה וכו'. דבשלמא
 אי תחומין מדאורייתא וכו' ס"ד דמקשה דאיה"נ
 דלא שרינן אלא לעשות דבר שיש בו מלקות
 אבל איסור כרת וסקילה לא והמתיר תירץ
 דלא תוויי אף איסור כרת וסקילה קאתי עכ"ל.
 אין זה קוטיא ותירץ רק סעקסס ס"י חולס לידע.
 דסקלס [אדעמ"י דא"ל דעסוס סלס חלמד דק
 איסור סחוס סרי לכך] קאמר ומחללין וכו' .
 סלס ס"י די צמחי דקאמר מחללין וכי' עמעע [כל
 איסורי צצת סרי. ול"ל למיחכי וקורין] לה וכי'
 [אלס דחי דמחללין וכי' דוקס דועס דאיסור סחומין
 [ואינכס מותריס] צדצר [שאיסורו מן סחורס. וא"כ
 מחללין וכי' ל"ל. לזס קאמר דמחללין. צל לסחי
 אפילו] צמלכס דכרת וסקילה. וסל דפרסס סמסס
 [וקורין לה וכי' לסורות לבו דאפילו מלכס כאלס
 ססאיס ססולך לקרוס] סמילדת אינו עוסס צחוסו
 פעס דצר סכלך [אל סיולדת. כהדלקת סכר וכי'
 וסדיח דאסור קמ"ל דסרי. ומרצ. אסי לאסמועיין
 קמייחס] סיח כסינת סאיס חון לחוסם [לקרוס
 סמילדת

זה דחיקן. רצון הוא דחיקנו. מעוס יקח ומעוס
 וכי' ורסוס ציד חכמיס לזחס דגזירה סחורס סיח
 אסס ואפילו מחידיס. אלל דחי כ"ע מודי. אס
 חירע דצר סלס דחו. וצ"ד סגדול קדסו אס
 חדס ססרי ציוס ד'. אפילו סחגיס וכיולל מחי
 דסוס סוס. סכס לריכין לידע דין. ותדע דחי
 דוקח כאלריס עוקמס לה. סרי ר' יסמעאל ור"ע
 יסצרו כאלריס דלס כהלכחס וציותר דסכס קצעו
 סלמודס אקראי דלורייחל אלל דחי מדלורייחל
 דחי וכל ליקלע יוסיכ צע"ס וצמו"ס. וגס מדרצקן
 לריכין לידע דין כסחירע סלס דחו. כ"ל :

פרק טז

מ"ב. משנה. מצילין [מזון ג'] סעודות הראוי
 וכי' הראוי לבהמה לבהמה. כיצד וכו'
 בשחרית מצילין מזון וכו'. ופליגה צעיני .
 סכס סכס [מזון ג'] סעודות סראוי לצסמס
 לצסמס. עמעע דלצסמס חייב אדס ג"כ ליתן ג'
 סעודות צצנת. וחי סוס אסחון [כר' יוקי כיחל
 דסחיל ריועל] צר סכי סוס. ס"ל דמיליין לעולס
 מזון ג' סעודות. אלל זה דצרי ת"ק. ועלס קאי
 כילד. וכרלס מוס [דכל סעס וסעס] סלדס סולך
 לאכול לריך ליתן מקודס מלכל לצסמסו :
 [מ"ח. משנה. מילא מים] להשקות בהמתו
 משקה אתריו ישראל. סס"ד דסוס מלי
 למיחכי צדידי' מילא מים לסחות יסמס אסרי
 [יסחל רק סכסל] כסמר עלסון זס. דחי דק
 יסחל לסחות סכסלר עסחיי"ת גוי. דמוזוס .
 סלמרו ר"ל סלס [פסקס סוזסמל מלוחון] סלס
 עמדו על סר סיני :

פרק יז

מ"א. משנה. כל הכלים ניטלים בשבת
 ודלתיתיהן וכו'. עיין צפ"י הרע"צ כל
 הכלים ע"ס להס דלחות וכי'. ולפי לעון סמסס
 לריכין לפרס דסל גופס אסמועיין דכל סכליס
 ניטלים צצנת דחיינו רובל דרובל. דעפ"י סרוב
 גסס סמלכחו לאיסור. סוס מוכן גס לעלכס
 סיחר כגון קורכס לפלע אגזיס מוילל מוס דכסל
 ודלותותיהן עמסן סוס רצוחס צפ"ע :

פרק יח

מ"א. משנה. אפילו ארבע חמש וכו' עיין צנ"י

סללו דעסמע דצכ"ע מותר. אפילו זלא פירות כלל:
כי מעכתינו מיירי כגון טעפחה וכו' דזזה אל
לסום חכאי. כ"ל :

מ"ג. משנה. ספוג אם יש לו עויר בית אחיזה
וכו'. דוקא עויר. דלא סייך זי כיצום
וקמיסה. עסאי"כ זצית אחיזה של זגד. [דסייד]
זצית אחיזהו ג"כ סמיסה כ"ל :

פרק כב

[מ"א. משנה]. חלות דבש וכו' ורי"א מתיר.
ופסק הרע"ב הלכה כרי"א. ועיין בתו"ט
דבן פסק הרי"ף בשם גאון [עוסוס] דמעיקרא
[אזכלא ולצוקף] נמי אזכל. דדעג אפילו זיולא
מן סחלות אזכל גיקרי. דעיקרו רק לאכילה :

מ"ד. משנה. בשביל שיצניו. הו"ן מודגשה.
ומעמטה זסחי כו"ן כאלו ככתז. טילנכיו:
תו"ט בריה מהלך וכו' ומיהו אכתי קשה
וכו'. י"ל אין דרך לקחט סזגד כסחול
עלזכז:ו :

פרק כג

מ"א. משנה. וכן האשה מתברתה כבריות.
עיין זתו"ט. וי"ל דאעמועיק רזוחא זככרות.
איסורא דהלויכ"י [הגס דהלואחס אינו לזון] מרזזה.
אעפ"כ אסור לומר הלויכ"י. כ"ל :

מ"ב. תו"ט בריה אבל לא מן הכתב וכו' ויצוה
לשמש שלא לקרותם. וזפרפרותיו.
לריכין לומר. סיראס ססבן יותר [מדאי וימחוק
מחוק] סכחז שלא יציאו ספרפראות סיתיריס :
תו"ט בריה על הקדשים וכו' וגי'ל דלפירוש
רש"י והרע"ב ועמהם הסכים הראב"ד
וכו' לאו מעמא דרישא משום חיבוב מצוה.
עייש. כ"ל דספיר [סוס מעמא דרישא עוסוס]
חיצוב מלוה. וסא דקטיא אי"כ גס של אהמול סאז
מלוה. י"ל דזעיין דוקא חזיבות מלוה זעעמסה.
ואוחן סקדסיס טכסחמו מלחמול אינו יולא זסן
זי"ע ידי חזת טעמס. דזעיין זציחה זעעמ טעמס
כעזולר זעסי. ולפי"ז היי"ל לכו דין מדס. לעכין
י"ע סלחרון דסייט ז' דסקח ועמיכי דהג. אס
כסחמו מלחמול. ועסיין עליסס זי"ע דכזחו
זעעמט

סעילדה זכחייחא דעלחכס דכחה וסקילה ג"כ סרי.
אזין כלן קוטיא וחיכון. רק ססי] סעקסה רולס
[לידע] סלמסה :

פרק יט

מ"ד. משנה. ושכה ומל את של אחר השבת
בשבת חייב. עיין זתו"ט. דלנזי מילה
[עסקן סול. רלי"ל] דלעפי"כ לא ילטרך זסגניע
זמנו לעמד רק לסעיף מעמ דס זרית ויוכסר:
מ"ה. משנה. דא פחות ולא יותר. אפטר מעמייענו
לאפוקי מהך דסזזריס דעילה שלל זומסה
לא ימולו מיוס ס' וזילך זכדי שלל יסי אפילו
יוס ג' זענה. דלפי"ז מעכחה לה דכימול ליי"ד ימיס
כגון כולד זין סעעמטה של יוס ג' וזעזוע סלחרת
איקלע רסיס זיוס ג' וד'. דלפי"ז אין מוהלץ אוהו
עד יוס א'. קע"ל לא יותר. עיין זה זע"ך :
מ"ז. תו"ט בריה מל ולא פריע. תימא אמאי
אצימריך למיתני וכו'. לא זכסי להזין חמיססס.
דסיי זער סחופס אה רזב סעערה. מעכחה לה
גס זעור סערלס סלחאך. דגס סעור סכחאך
מחיזיס לחחכו עד סעפס סעקפס. וזומן ססי'
סחיפוך [כיתר] זלא פריעה סי' ג"כ סייך סך
דינא דעסכתיין דזער סחופס אה רזב סעערה :

פרק כ

מ"ב. משנה. בשביל שיצלו. לפירוש אחר סכחה
דספי"ז. כ"ל טילנ"ו מלסון ל"ל. כמו הלל
נעסס זדעיון סדזר סעילל כמו כן יסי נעסיס
סמיס דעיון סיין. ועיין זתו"ט :
מ"ד. משנה גורפין מלפני הפנים. אורחא
דעילסח קחכי. סכן סדך להקפיד זום
זיותר זעור טעפעעין אוהו שלל יקון זעמלכו .
ואכל סרזה ועיי' יספסס זיזחר :

פרק כא

מ"א. הרע"ב בריה והאבן בתוכה. והוא שיהיו
פירות במל וכו' שאם ישליכם בארץ
ימאצו וכו'. ומתניתין איירי כגון שנפחת וכו'
עיין זתו"ט. וס לטז פ"י סדעי"ז. דסיק. ומתניתין
מיירי וכו'. רלי"ל מעסמיסו שלל זיחרס כל סלחליס

צטעה צמחה ויולא צמן סיוס י"ח צמחה והוה חציונה
מלוה צטעפה. דוקא חצמו צחול גמור חין מפייסין
עליסס ציו"ע. כ"ל :

פרק כד

משנה ד'. תוי"ט בדיה. לכלבים. כתב הר"ב
וכו' ותמיהה דהא אף לאדם לא קיימא
וכו' ופירשו בתוס' וכו'. כ"ל ד"ס לכוין דדברי

סרע"צ כדברי התוספת :
בא"ד. ואנאי קאסר ר"י אס לא נחנעלה וכו'
אלא עקוס דמוכן וכו'. כ"ל דזה שאמר
ר"י בלסונו. לפי שאינו מן המוכרין. צה"ל סידועה.
ר"ל סגס פראוי לכלבים. ח"ן זס מן המוכרין המתייר.
דמוכן לאדם לא סוי עוכן לכלבים :
מ"ה. הרע"ב. [בדיה ומדבריהם למדנו וכו']
והמדירה תהי של מצודה. מכיעת סעומחה
עיקרי מלוה :

מסכת עירובין

פתחה

זה לשון הרמב"ם סידר אחר שבת עירובין
וכו'. וקראה עירונין לשון רבים כי ידבר
זה מעירוני חליות ועירוני המונין :

פרק א

משנה ב'. תוי"ט בדיה וביה אומרים וכו'
ולעיל פי' דרבנן גזור וכו'. סחילולין
סדבר מפורט צחורה לעפ"י סמוקול מסיכי וכו'.
הן [אמת] סכך הס דברי סרע"צ יעוין כ"ז
צק' סמלוה סלו ודדברי סרע"צ. וצמליל סרצ צעל
עגלה חסרה. אלל לעפ"כ צכאן דברי סרע"צ סכהצ
ורצק הוה דגזור עלי' דילעא אחי לעלמולי צרס"ר
גזור וקריו' צתקתחא וכו'. ליכא למיער צזה
כוונתו דסוס סלכה לעסה עסיכי. דחך ילדק
צתלכה למסה עסיכי. לשון גזירס וחקנה. ע"כ כ"ל
דסלכה למ"ע הוה לענין רס"י. מהו סקרא רסות
סיחיד. וסל דכתוב צעסה ח'. גזירס דרצק סיינו
המוני סכרת לא נקראת ען סתורס רס"ר וקרי
לעלל צס. ורצק הוה דגזור מעוס רס"ר. ותיקנו
חקתחא :

תוי"ט בדיה לא נחלקו ב"ש וכו' והמיהי דח"כ
סיסדר סקופיח. על סח"ק עעמח דצ"ס אחא
לאשמועינן. ע"כ. וכ"ל דח"ק אשמועינן. כי היכא
דלא יעמח דרצח יוחר [עד' אעוה גס צ"ה עוודו]
דצעינן לחי וקורה. ולא נחלקו רק צפחות עארצב.
קו"ל :

פי' בתוי"ט בדיה ומדמאי [וכו' והקשה שם

הדיש וכו'. וכ"ל] דסס חכסי"ח [פירשו חיל]
סל מלך סעוצריס מעקוס לעקוס. חצל לא לעלחמה
י"ל [ספיר דלס לנו חיינים להקן. עסלי"כ כאן
חיירי ציולאיס לעלחמה] וכ"ה [צצטעמעות סרע"צ]
דסס פירס חיל מלך וכו' וכאן צמחריס ליולאיס
[לעלחמס. עסמע סדעמו לחלק צין עוצריס מעקוס
למקוס ליולאיס לעלחמס] :

פרק ג

[מ"א. משנה. תוי"ט בדיה מערבין וכו' והא
דקרי לוי עירוב] לפי שהוא מעריב
התחומין וכו'. וכן צערוני חלרות. עשרה רסות
כל הצתים כאילו היו ציחד וכן צעירוני חצטלין
מערצ קדושה יו"ט עס קדושה סצה ויכול להכין
מיו"ט לסצה. וכ"ל ג"כ לפירס מלסון ערצית. כמו
סעערצ נככס להסחפעצד צעד הלום. כן נכקוסי
דחיכיס חינון מערצין צ". וצפרט מ"י מלכל
הלריכיס לו לאדם לקעודה סצה. והנה סמלכל
סכותן לקוף אלפיס. הוה נככס צערצות צעדו
כאילו סלרס צעלמו יעצ צכאן צצעה קניית סעירוב
דסייו ציה"ס. וכן פת דעירוני חלרות. כאילו כולס
דריס צלוהו סצית. וכן צעירוני חצטלין כיון ססכין
צחול חיס מלכל ללורך סצה. נככס צערצות סחמיו
כאילו סכין סכל. סנה לפי פירוס סרצ סעצד .
יס לגרוס צצרכה על מלוה עירו"ב ציו"ד. ולפיכתינו
יס לגרוס ערו"ב צלח יו"ה. ועיחו עפ"י ססצי
מן סלריו"ל. סכוונה ע"ב ריו"ו סק"ד גצוריס .
צדל"י

פרק ה

מ"ה. משנה. שלא אמרו חכמים את הדבר להחמיר אלא להקל. הא ודאי כל ספק מדרבנן לקולא. וא"ל לאשמועינן. אבל [משכחניו] צ"ח לסודיע] זה. דהאמינו לעצד ולשפחה. שאינם כאמנים צקוס דבר וכאמנים להעיד זכאן. לזה קאמר. דכך [התנו] צדריהם כשתקנו תחומין התנו סיהי כאמנות צזה לעצד ולשפחה. דזולת זה אין מאמינים לעצד ולשפחה צקוס מילי דרבנן. כראה לי :

מ"ח. הרע"ב בדי"ה אנשי וכו' מהלכים את כל העיר הקטנה הסמוכה להן כארבע אמות. ומשלימין מדתן חולה לה עיין צתוי"ט עפי' כוונת הרע"ב. דאותן הד' אמות טמאצין את העיר. מחשצין צחשצון החמוס אלפיס. ולי סקטן אינו מוכח זה מדברי הרע"ב וכפי הטובן. כ"ל צאפשר כוונתו צהיפק. מאומרו. ומשלימין מדתן חולה לה. ואי כפי' התוי"ט. יותר הוה ככון לוור ומשלימין מדתן חולה להן. סיינו לר' אמות. ואעפי"כ אינו מוכרח :

פרק ו

מ"א. משנה. או עם מי שאינו מודה בעירוב. פי' הרע"ב בות"י. מדלא כתב כגון כות"י. ומשמע דוקא כות"י. ולפי"ז קשה למה לא החל התלם צפירוס כות"י כמו צכל מקום ולולי דבריו ז"ל כ"ל כוונת התלם. אפילו ישראל דידעינן ציי דאינו מודה צעירוב חוקר :

מ"ב. משנה. שכח אחד מן החיצונה וכו' שכח אחד מן הפנימית וכו'. עיין צתוי"ט. אפשר ומשמיעו צמטנה סא"ל. דאפילו ציעול רשות אינו מועיל מחלר לחלר. ועדין ל"ע צזה :

פרק ז

מ"ג. משנה. נתמעט האוכל וכו'. עיין צתוי"ט. צע"ט הסני. מוכח מזה עכ"פ דלס לא כחמעט די צשיחוף אחד לכל השצחות. וכפי התלם א"ל להודיע רק צצנה הלאשון טמאני :

מ"ד. תוי"ט בדי"ה אמר ר"י וכו'. ובמור פי' שפי"ח מוסק כר"י. וכראה דס"ל דלפרוסי חתא

זודאי יס לגרוס ציו"ד. ועוד י"ל עירוב. מלשון ערבי"ת. סיינו דבר הקוכה לעיתותי ערב סיינו צה"ס. ועוד י"ל עירוב מלשון ערבות ומתיקות מלשון ערבים עלי דברי דודים. וצירוסלמי ערבים דברי סופרים יותר מד"ת. ולפי סכל העירובין מלוח מדרבנן קראו להם עירובין. כ"ל :

תוי"ט בדי"ה ולכהן וכו' דהא עצם בשעורה אינו טמא אלא במגע. לאו דוקא עלם כשעורה. אלא כוונתו אפילו עלם גדול חס הוא מוכס צעפר אין לחוס. דאינו ממחל חלא צמגע :

מ"ה. תוי"ט בדי"ה ואם הי' וכו' איצטרך לאשמועינן אפילו אחד רבו מובהק. ר"ל סגס דר"י לא ק"ל דזימנין דכיחל לי' לחינט צחצרי" טפי מצו צחא מודה דזימנין דכיחל לי' צרצו טאינו מוצק מצו מוצק :

מ"ט. משנה. ולא הודו לו חכמים. עיין צרע"ב לא להזכיר סל ר"ח. דזכרון אחד עולה לכאן ולכאן. גמרא. ואעפי"כ מלי' איכפה לן להזכיר צפירוס ר"ח. מוסוס דצעין צכס"ח ליום חגינו. סס כי לא להזכיר ציום הדין. כך פירשו קדמלי. וצניקן טהוא [צח] צתורה צפרהסיח לידע ולהודיע ולהודיע החדש הזה לכס ראש חדשים. ועוד חצונן צחצרי מחחילין ו' חדשים דזכורל ה"ס חורה טצכחצ כעלם וכסתה. עד טמפרקמין חותה צתורה טצע"פ מכל"ן. מכה"מ. משא"כ ניסן. מחחילין ו' חדשים דכוף [הוא כגד הגלוי]. צתורה טצע"פ. הן הדבר :

פרק ד

משנה ג'. הרע"ב בדי"ה שכל היוצאין וכו' הי' שכן מציינו קולא אחרת וכו'. להך חוקיעתח טכיה טצנגי. טהציח התוי"ט. טחס כלחו חלויציס [ומפחדים לסצות טס רשאים] לחזור עד למקומן ממש. תוי" לר"ח חתח טכן מלינו קולא אחרת וכו'. דלכאורח אין זה ראי' [לכאן דסתם איכל פ"כ] דדוחה את הסצנה מן החורה. ואין לך דבר טעומד צפכי פ"כ. ואפשר לוור. סיינו אפילו ידעינן זודאי [טלא ילערכו עוד את] סכלי זיין. וזודאי לא יהי' פ"כ. אעפי"כ חחירו להס ליקח סכלי זיין :

אחא וכו' אצל קשה דלמאי חנן לעיל דמוסיף וכו'.
 ולי הקטן כראש. דהטור ודאי דס"ל דפליגי. דהרי
 כראה צעליל ממשכה ז' דפליגי. רק מדחזינן דרבינו
 הקדוש לא סידר לה צלשון פלוגתא. ולא סידר
 דברי ר"י ממשכה ז'. וגם צכאן קקע אחר ר"י ד"א
 וכו' ולא קקע ר"י אומר ע"כ הוא מוסוס לפסוק כרי
 יוקי דכיווקו עמו. זה מה שכראה לי:

פרק ח'

מ"א תוי"ט בד"ה לכל מי שילך וכו' ומדקאמר
 אין מערבין ש"ע דקפדינן שלא לערב וכו'
 [וכ"ל] דקפידא הוא כשמערב שלא לדבר מלה.
 וחז"ל לא הקטו בזה עירוב והוא מערב [במ"א]
 ועוקר דירתו ומצחו [לגמרי] הנה אפשר אפילו
 אוחן אלפים עזין דירתו לעירוב אין לו. והוא כמו
 צפ"ד נ"ז מי שצא בדרך ומשכה לו וה"י מכיר חילן
 או גדר ואמר שביתתי תחתיו לא אחר כלום ואין
 לו אלא ד' אמות:

פרק ט'

משנה ב' תוי"ט צד"ה וחכ"א וכו' וכתב רס"י
 והס"ד כמי מחוכה לרה"י. וקשיא אמאי
 לא קאמרי כמי מחוכה לרה"י וכו' וכו"ל דכ"א רבותא
 קאמר דהנה חלר שפטרלה אעפ"י יס לו צ' או ג'
 מחילות. והוא מדאורייתא רה"י. והנה ר"א רבותא
 קאמר דאעפ"י שחכ"א מרה"י לחוכה חייב וחכ"א
 לפטורה קאמרי. והוא יותר רבותא שחכ"א מחוכה
 לרה"י דפטור כ"ל:

פרק י'

משנה א' משנה. המולא הפילין מכינסן זוג זוג.
 רג"א שכים שכים. לא פירשה משנתו
 אם אשה מולא הפילין מה דינה. דנראה דהדבר
 הזה הלוי צפולגתה הפ"ק ור"ג דלח"ק דס"ל שנת
 זמן הפילין. איכ אשה ג"כ חייבת ומותר לה להכניס
 זוג זוג. ולר"ב דס"ל שנת לאו זמן הפילין אשה כלל
 כלל לא חכ"א דאין זה הכש"ע לה כמו שאין
 הכש"ע לא"ע רק צמקוס פנמוייב להכיח רק צמקוס
 פנמוייב דוקא והזן:
 מ"ד תוי"ט בד"ה נותנין עליו יכו' ותמיכה וכו'

ומי דחקו לפרש כן. אפשר דחקו לפרש כן. דאי
 צבית סתתהון קאמר אם הוא רה"י מוסס צמקוס
 אינו רשאי להוליא זיזין דמתקלים צו צבי רה"י.
 ואם הוא צמקוס ש"ע לו רשות זה מיקרי לדי רה"י
 ואינו רה"י גמור וא"ל להשמיענו:

מ"ג תוי"ט בד"ה מחזירין רש"י וכו' ולפיכך
 אני תמה עומ"ס הרמז"ס וכו' ומחזירין רש"י
 שאין איסור שבות צמקוס עכ"ל. כ"ל דהרמז"ס
 ס"ל זה צביע דאמרינן אין שבות צמקוס. הטעם
 הוא כי היכי דלא תהוי מניעה עצודה צביל השבות
 הזה. ומש"כ צד"ר דלא הוה מניעה עצודה וצכאן
 דלא עבד עצודה לא החירו שבות גם צמקוס.
 וא"כ גם כאן דקאמר הטעם משום דאין שבות
 צמקוס. הוא ג"כ דוקא צכאן דקעבד עצודה ועל
 כרחק לריבין לומר כן גם להרמז"ס. דהרי מוציא
 צמסכה כאן ואם צתחילה כאן וכאן אסור. כיון
 דלא סילקס לטורף עצודה ליכא למימר דהוה ע"ז
 מניעה עצודה והוה לטורף עלמו ולא החירו צמקוס
 שבות רק צד"ר דאיכא למיחס למניעה עצודה והזן:
 מ"ד תוי"ט בד"ה ע"ג כבש והא דתנן וכו'
 שלא יעמוד צבגליו ע"ג כלי וכו' מוסוס חלילה
 וכו'. תמיכה דלכאורה אין כאן קושיא [ד"ל] מצפל
 ל"י הסס והוה כארעא סמיכתא. דדע דאמו
 לריבין שלא יח"י שום אצן ועפר [ע"ג הכצט] זה
 לא שמענו [צטוס] מקוס. ע"כ דלא הוה חלילה רק
 כלי וכו"ל. וצמד"ה אסור לצוק מלה ע"ג הכצט
 דהוה [כצונה ודוקא כשלא ציטלו דאי] דמצטל ל"י
 לא הוה איסור גם צמד"ה. דלא הוה כצונה:

מסכת פסחים

פתיחה

כתב הרמב"ם סקידר פסחים אחר שנת ועירובין
 וכו'. וגם הוא ג"כ ראשון לרגלים
 כמו שנת שהוא [תחילה למקראי קודש. וגם] כיון
 קודם מהן תורה כמו שנת. וגם עפ"י מ"ס צדוקים
 סו"ע שראשון של פסח נק' ג"כ שנת [צתורה
 כמ"ס וספרתס] לכס מנחת השנת: והטעם מוציא
 צדוקים שלכו. סהקודש מוספע שלא ע"י מעשיו
 כמו שנת:

פסחים לשון רבים עיין צתוי"ע. וי"ל ג"כ דצו
 מוציא דיני פסחים רבים דכסתנו דינס
 פסח מלרים. ופסח דורות:

עשקה

פרק א

משנה א' משנה. אור. מדקדק התנא ככאן על
 ליטאח מעליא. הגלות דומה ללילה.
 כמד"ח שומר מה מלי"ה. והגאולה לאור היום לא
 יצא עוד שמשך וירחק לא יאסף וה"ל לך י"י לאור וכו'.
 ע"כ צמכת זו דוקא זמן חירותינו מדקדק התנא
 צורה שצ"ע פ שהיא עמנו בגלות החל הזה להאיר
 כאור יום השבת לילה וגולל חושך מפני אור ודי
 צה ועיין צהוי"ט :

לאור הג"ר עיין צרע"ב. צגמ' ילפינן לה מגזירה
 שזה כפולה. וכבר ידעת דרכיו צה.
 דלא לחנם הוא צורה למילך דברי תורה זה מה
 באחד מן המדות. ולא צמקרה ח"ו כפל הדבר צורה
 כי תורה חלקית הוא אין מן המורכב להאריך צה
 למשכיל. וכבר נחפשו דרכיו זה חלל החצרים.
 הנה ככאן צציעור חנוך הכוכה להעציר גלולים מן
 הארץ כתרין דמאכזותא לתקן עולם צמלכות שמים
 מלכות פה ותורה שצ"ע קרינן לה השוכנת עמנו
 בגלות. היינו מרת המלכות פ"ה צקוד כאלמתי
 דומי' באשר ה" דצ"ר מליך שלטון. וכבר רומנו
 צה לחצרים מ"ש חז"ל צצצות חנה. רמה קרכ"י
 ולא רמה פכ"י. פ"ך צג"י ימלך. ומש"כ קר"ן צג"י
 ימלך לעלים וע"ד. והמילוק צין מלוכה לשעשה
 צין מלוכה עולם. הוא ג"ר. צג"י לעלים וע"ד.
 ז"ש דוד כי אחת האיר גר"י. שזה הוא החילוק צין
 מלכות ציה דוד למלכים אחרים שנמשחו צפ"ך
 ימלך קחס מלכותא לשעשה. ז"ש חכ"י דוד למלכס
 לא תכזה את ג"ר ישראל. ומלכות שמים נק' ג"ר
 מלכה כדודע. ומעשה צין והצונן צודקין לצער את
 החנוך מלכותא דקמרא צישא חייבתא לאור הג"ר
 מלכה מלכות שמים שהוא מלכות לעלים וע"ד (צג"י
 נ"ר) ונמסר הדבר צורה שצ"ע פ מלכות פ"ה
 צג"ש כפולה. כבר ידעת ג"ש הוא נגד מרת רח"ס
 שרשו רח"ם וכשהוא כפולה הוא צצח"י רח"ם
 ארחמנו. היינו רח"ם כפול כי פעם אחת רח"ם
 הוא חז"י המלכות. מלכותא לשעשה (היינו רח"ם
 חז"י מקפר מלכות) ומש"כ צ"פ רח"ם הוא מלכות
 שמים שלימה. צין והצונן נלמד הדבר צג"ש
 כפולה שהוא מלכות שלימה לאור הכ"ר צג"י לעלים
 וע"ד. זה הוא מלכות לעולם וע"ד. זה אינו
 מוצא [צורה שצכתא] רק צורה שצ"ע פ שהוא
 מלכות פ"ה. וכבר ידעת מרת ג"ש הוא ע"ל פ"ה
 הן :

משנה ג' תוי"ט צד"ה צתוך המועד וכו' ואני
 אומר דרש"י פ"י וכו' מעוס דהכי איחא
 צפרק הגחל עלים וכו' אומר רצה וכו' וקורפו
 צמוע"ד וכו'. אין ראה כ"כ מלשון האמוראים לדברי
 התנא צמתיתין הכיטית צלה"ק :

מ"ה משנה שתי חלות של תוד"ה וכו'. עשו היכר
 הזה צלחמי תוד"ה. ל"ל שהוא ע ד שכתצנו
 צפסקו. כי תאמר צלצנד דצ"ס הגוי"ס האלה וכו'
 זכור תזכור את אשר עשה י"י חלקך לפרעה ולכל
 מלרים וכו'. שאין לך כל נס שיארע ליחיד ולצור
 שלא יה"י כלול צכ"י יליאת מלרים וכולם מושפעים
 מ"כ"י יל"מ ויל"מ הוא חכס השרש"י לכל הכי"ס.
 כדמיון האצ הזכר אשר צחוכו כלולים צכה הצכ"ס
 אשר ילאו ממנו והוא מושפיעם להולידם על פני
 הצל צפועל. וקודם שמושפיעם הם צהעלם חללו.
 וזהו זכור תזכור מלשון זכ"ר המשפיע להוליד. כי
 ע"י זכירת יל"מ מולידים כי"ס (עד לעתיד צ"צ
 חסי' יל"מ מפל) והדברים ארוכים. עכ"פ תצונן
 תורה צאה על חכס. והנה היא מושפעת ומתצננת
 ומתצננת למלות המועד הזה. שהוא זכר ליל"מ.
 הן הדבר :

מ"ו משנה הצטר סכענעא צול"ד העומאה חנה
 צול"ד ול"ד קאמר. כו"ש צגמרא. עיין צרע"ב
 והוא מוכרע ממתיתין דקאמר קחס. סכענעא צול"ד
 העומאה יה"י צח"ה ול"ד שיה"י אפילו נעמא צכ"י
 שהוא ג"כ ול"ד. וא"ח לך לומר ח"כ גם שליטי נק'
 ול"ד. ועושה רציעי צקודס. דצבליטי לא שייך
 לומר צטר סכענעא דשליטי אינו מנומא רציע"י
 צקודס רק שוקלו הן הדבר :

פרק ב'

משנה א' תוי"ט צד"ה עבר זמנו וכו' ואני
 דלתי איסור תכח חנוך וכו' כל המקדש
 חדעתיא דרצנן מקדס והפקר צ"ד הפקר וכו' ככאן
 לא לריכין למימר כל המקדש חדעתיא וכו' רק
 קחס כיון דרצנן אסרו כל ימות עולם חמלו של
 ישראל צענה שטיח צהנאה ח"כ כשצמגיע טעה שטיח
 צכל טנה צע"פ החנוך אינו שלו ואין קידושיו קידושין
 ע"כ לא פרכין ומתלכין ככאן צגמ' כמו צכל
 דוכתא מעוס דלא חילטיך ל"ל :

בר"ה אסור צהנאהו וכו' וצחק כ"ע מודו. ר"ל
 דכל סיכי דכתיב לא יאכל פליגי צגמ' אי

משמע

פרק ג

משמע איקור אכילה לחוד או גם איקור הנאה.
אבל היכי דכתיב לא יאכל כ"ע מודו דאיקור הנאה
נמי משמע: ד'

מ"ג תוי"ט זד"ה גוי טהלה וכו' ואחר הפסקה
דחנן אזמן הסיחור קאי וכו' וזה כדעת הרמב"ם.
לדעת הרמב"ם תימא צעיני למה הנא כלל אח"ר
הפסק"ה וכי ק"ד טיהי מותר צימות הפסקה. ועוד תימא
צעיני לדעתו וכי אינטריך להסמיעכו. המוכר לגוי
חונן קודם הפסקה טיהי מותר בהנאה לאחר הפסקה
וכיון [דבא] זימני קודם הפסקה ולא פירו. א"כ
הוא נכירה גמורה קודם הפסקה. ואפשר משמיעכו
אפילו אחר לו [הגוי אח"כ אס] תשלם לי חוסי
אחר הפסקה אחזיר לך חמלך. אפיה מותר דצומה
קנאו הישראל:

[בא"ד ומדקתס] ולא פירש סבתו [כראה]
דקציעות זמן אחר הפסקה קאמר עכ"ל.
ואעפ"כ נראה לי דהרע"ב ק"ל דתיצות אח"ר הפסק"ה
קאי אזמן הסיחור דצביחור כתב בלשונו לחא"ר
הפסק"ה מותר בהנאה וזה לכאור' ודאי דבר מתמי'
כיון דק"ל לאוקמי למתיתין גדלח מטא זמן הפירעון
עד לאחר הפסקה הו"ל לפרש אח"ר הפסק"ה היינו זמן
הפירעון. וי"ל דא"כ צסיפא נמי לריכין לפרש כך
דהיינו ישראל טהלה לגוי על חמלו אחר הפסקה.
דהיינו דלא מטא זמן הפירעון עד אחר הפסקה אז
אקור בסנאה. וזה תימא דודאי אס הגיב זמן הפירעון
קודם הפסקה ודאי אקור בהנאה. ע"כ מפרש הרע"ב
דאחר הפסקה קאי על זמן הסיחור אבל אעפ"כ
לריכין ליישב מה טקסיתי לעיל לפירוש זה למה
הפרש. אח"ר הפסק"ה אזמן הסיחור וכי ק"ד טיהי
חונן מותר צפקה. ואפשר משמיעכו צזה דדוקא
צדיעבר טכזר הוא. אח"ר הפסק"ה. אבל אס הוא
עדיין קודם הפסקה ישתדל לפדותו ולצערו מן העולם
או למכור לגוי נכירה גמורה דחיישין שווא יפרה
אזוה אחר הפסקה קודם זמן הפירעון. והוא טל
ישראל למפרע ואעפ"כ יהנה ממתו וצסיפא אשמועינן
ג"כ. ישראל טהלה לגוי על חמלו וכבר הוא אחר
הפסקה אז הוא כשלו ואקור בהנאה משא"כ קודם
הפסקה אין עליו חיוב לצער דסומינן דיצא הגוי
ויפרע צזמנו:

תוי"ט זד"ה רצ"ג וכו' דלא קיי"ל כהסוה כללח
דאי כללח הוא למה לו להרמב"ם וכו'.
אין מה ראי ד"ל דהרמב"ם גרס כגירסת ק"א
רצ"ן גמליח"ל:

משנה א הרע"ב זד"ה אלו עוצרין אלו מחצער"ם
וכו'. עיין צתוי"ט טהקסה למה לא
פירש כפשוטו עוצרין מן העולם. וכמו טכתבו
הסו"ס. כ"ל דגם כוונת הרע"ב הכי הוא רק טלשון
עוצרין משמע עוצרין מעלמס צלי פועל פעולת
ההעצרה ע"כ אקצרה לה הרע"ב על כוונת מכווין
צפועל היינו הצעלים מחוייבים להעציר מן העולם
ע"י ציעור:

מ"ד משנה טלס נסיס לטות וכו'. הטנח אקצרה
לה דוקא צנסיס עפי" מה דידוע איקור
החמין וטא"ר ציעיס הסס. הוא לתקן חטא אדס"ר
צען הדעת. דרוש נח טדצר צדרשתינו. ע"י הדעי"ת
צגי חמין טא"ר. והנה קלקול עץ הדעת הי" ע"י
האסה אקציר הטנח צתורה טצנ"פ אשת חיל יראה
י"י התיקון ג"כ צנסיס ודרוש וקבל טכר:
מ"ח תוי"ט זד"ה חוזר וטורפו וכו' וכתבו הסו"ס
דקסה לר"י אי מדאורייתא וכו' אלא גמרא
גמירי לה ול"ק ולא מירי עכ"ל. ולולי דברי הסו"ס
יכולני לומר דאפילו אס הוא מנדאורייתא כך קצלו
פירוטו צקד"ט צאט טטרף אס הוא עדיין טמוך
לקודש דהיינו מלופיס טרוחין את הקודש. משא"כ
צעצר לופיס:

פרק ד

מ"א משנה מקוס טנהגו לעשות וכו' משמע
דידעינן צודאי טנהגו לעשות דקחינן רוצח
דאיכסי טעושין מלאכה צפרהסיא וסיפא מקוס טנהגו
טלא לעשות. דידעינן צודאי טנהגו טלא לעשות
דידעינן צמיעת המקוס הטוה מנמלאכה [צנ"פ]
מחמת היוס. ולכאורה צמן הסתס קטיח אהרדי רישא
וקיפא דרישא מקוס [טנהגו צודאי לעשות עושין]
הא מן הסתס [אין עושין] וקיפא מקוס טנהגו
צודאי טלא לעשות וכו' הא מן הסתס עושין. וכיחא
לי דהנה ע"כ [לריכין אנו לידע פירוש המטתה]
מקוס טנהגו וכו' מתי אשמועינן צכל הנה עניכיס
מקוס טנהגו לעשות וכו' עושין כיון [דצלא"ה עושין
וכן צסיפא כיון דצלא"ה אין עושין ול"ל] דהטנח
הכי קאמר מקוס טנהגו לעשות וכו' עושין והמוכע
עלמו מנמלאכה צמקוס [טנהגו לעשות אין זאת
הנהגה עוצה ולא מיקרי] חסיד צזה. טאין צזה
חוננח

חומרא מדאורייתא או מדרבנן ולמה לן [לאשמועינן זאת אלא ודאי לדיוקא חילטריך לאשמועינן דוקא] במקום שבהגו לעשות אבל מן הקטם מותר לו להחמיר [שלא לעשות מלאכה וצפיח הכי אחי לאשמועינן מקום שבהגו] שלא לעשות אין עושין אפי' זלנעה דלא [ליתי אנשי המקום לחילוניי צהדיה כשיטתה להם שהוא משנה מהמהנהג אבל צתתם] מותר לו לעשות זלנעה. זה הכי כותב לרעתי:

משנה ג משנה וקום שבהגו למכור וכו' שבהגו זודאי למכור מוכרין ואין צוה מקום מילי דחסידי דאין צוה שום להא דחיסורי וכמש"ל: מקום שבהגו שליח למכור. כ"ה גירסת הירושלמי ופירושו ככ"ל שבהגו זודאי שלא למכור. אין מוכרין אפילו זלנעה וכמש"ל. אבל אם לא נדע זודאי שמייעת המכירה הוא מלך הממכה הנאסר להם מותר לו למכור עכ"פ זלנעה. ויהו גירסת המשנה צמו' דידן וקום שלא נהגו למכור ומשמע כיון שלא ראה צצירור שבהגו למכור. לא ימכור צטום אופן:

מ"ד תו"ט צדי"ט שלא לאכול לשון הרע וכו' וא"ל לומר אלא צחוץ. אפשר לי לומר דצומן הציה מי שתי' עמא וזרדך רחוקה ולא עשה את הפסח אעפ"כ לזכר צעלמא היו אוכלין ללי משתי"כ צחוץ לארץ אין אוכלין ללי ורא"י לדבר מוסקח מה נשתנה שצבל הלילה הזה כולו ללי ולא מתבאר צמשכה צזה הי' דוקא צירושלים כמו צצירה המשנה. וצומקדש הציאו לפכיו גופו של פסח והגן:

מ"ה משנה ובגו ספר רפואות עיין צחו"ט ט"ין מה שהקשה הרמב"ם מחולי הרעבון והוכרה לפרט המשנה שהכוונה על הטלמקאות גם ע"ז קשה לו ומחצרו למה חיצר ספר כזה עד שהוכרה לווער שהוא ע"ד לא תלמד לעשות אבל אהה למד להצין ולהורות. והנה אליע לפיך צכידון זה. המשנה. המחזיר צזהר דף פ' א"ר יוסי זימנא חדא הוינא אילי צצרחא והוה ר"ח צרי עמי וכו' אשכחנא חד גבר דהוה לקיע צחקלא עשצין לאקותא קריצנא לגבי' אחינא ל"י וכו' לא זקיף ריטי' וכו' יתיצנא גבי' לצהר לקיע איכון עשצין ואחיד לון ופפא עליהון ערפי גופינן. אמר לן וכו' ויודאין אמרין עליהון דאיכון חכימין אי לא דחייסנא עלייכו. השתא תהוון רחיקין מצבי נשא כסגירא דא דמרחקין ל"י מכולא דהא אנה חמינא דריחא דחד עקצא עאל צגופייכו ותהוון רחיקין תלתא יומין אלא אכלו איכון

חומי צרא ותתקון אכלנא מיכיישו דהו שכיחין קמן ואדמכנא ואיתקטנא צזיעה עד עידן סגי לצהר איתענא. אמר לן ההוא גברא השתא חלקבון עמכון דאשכתתן לי דהא חקותא דגופיכון על ידי אשפתלים עד דהוינא זולין וכו' אמר לן חמייתן דלא זקיפנא ריטאי ולא אשפתענא צהדייכו משום דאנא חכימא צעקצין מכל צבי דרי' הוה ואוליפנא מאנא אורחוי דכל עשצין דצתון קטוע ואנא צכל שחא מדוראי ציכיישו והאי עקצא דחמייתן דחפינא ליה צטרפי דגופינן אילין צציתאי איה אחר חד וכו' (עיי"ש האך הרב את המזיק שתי' צציתו ע"י כח העשב שלקט) אמר לן אילו ידעין צבי נשא חכמתא דכל מה דנעט קוצ"ה צצירעא וחילא דכל מה דאשפתח צעלמא ישתמודעין חילא דמאריהון צחכמתא [קביאה] אבל לא עמייר קוצ"ה חכמתא דא מצבי נשא אלא צגין דלא יטוון מארחוי ולא יתרחילו צהאי חכמתא וינשוון ל"י עכ"ל הנה [אם תצובקן] צדצרי אותו אהיש אילו היו יודעין צבי אדם חכמות הללו היו מתצובקים מחד צחכמות היולר כל אשר צרא כל [צחכמה. הנה] תראה מדצריו שיש הועלת רצ צדיעה אותן החכמות. ואח"כ קיים אבל לא עמייר קוצ"ה חכמתא דא מצ"כ אלא צגין דלא יטוון [מארחוי] ולא יתרחילו צההו חכמתא וינשוון ל"י הכך רואה שיש סכנה רבה צדיעה אותן החכמות. אבל לטוש עיני צכלך ותצובקן מפלאות תמים דעים מה רצו מעשיך י"י כולם צחכמה עשיה צרא הכל לכבודו אין מחסור כל דבר ולכל מכה ומרה צרא רפואתו והללתו. הן לדבר ההוה צכל רגע הן לרבר המתחדש צזמן צגזירתו ית"ש וצתשגתו. כעין מה צצרא המחללים לחולי הרעבון והמים לחולי הלמאון שה"א דבר המלטרך צכל עת ורגע. כמו כן צרא עשצים ולמחים לחולאים המתחדשים צזמן לכל אחד מרפא ארוכה צלי מחסור. והנה כל זה [הכל תלוי צצפץ] הצורא וצתשגתו שצומין לאדם לורך רפואתו צעה המלטרך כפי שכרו ועוטשו עפ"י מעשיו. והנה אפילו הרפואה הכלרכת צכל זמן ועידן להסיר חולי הרעבון והלמאון והכל צקיאים לרפאות החולאים הללו אעפ"כ הכל תלוי צצפץ הצורא. כי אם ילנה הצורא ית' להעניש את האדם לא ימליא לו פרנסתו המולרכת לו והכך רואה אמרו צזהר דהוי כהגי חסידי קדמאי אפילו הי' צבר מוכן לפניהם שלמן ערך לאכול סעודתם לצבור רעבונם היו מתפללי

פרק ה

מ"ב משנה כיצד לשמוע ופלא לשמוע לשם פסח ולשם שלמים] וכו' לכאורה וואי כיצד וכי לא ידענא להמליא הדברים עד שיטערך לפרט [וכ"ל דאי לא הוה מפרט הוה אמרינא דלשם חולין נמי פסול קמ"ל דוקא] לשם פסח ולשם שלמים : **מ"ג** תוי"ט זדיה קראו את ההלל טעמא וכו'. חנוי' לי למוח לא הניח טעמא לפי שהיו ישראל גומרין] אותו במלרים על פסחיהם צליל היליאה :

פרק ו

מ"ב הרע"ב זדיה מה ראה וכו' אכילת סדיוע רשות הוא וכו' ור"י] ק"ל כל שמת יו"ט מותר הוא כ"ל [דלעטעמייאו אזלי דלעכין שמת יו"ט פליגי ר"א ור"י [צילא דק ג"ו ע"צ] ר' אליעזר ק"ל או כולו לה' או כולו לכם] ור"י ק"ל חלקאו חליו ליי וחליו לכם :

תוי"ט זדיה שזאה תוכיה וכו' והא דכתיב באכסיעם שהיו טמאים] וכו' ותיעא דעה שאלה היתה זאה להם וכו' ע"ש. ולי הקמן כראה לומר זה באמת דברי התוס' לא יכולתי להצין דלמה להם לומר שאמר להם משה שאם לא יעזבו שהיו נדחים דהנה לדברי רש"י והרע"ב שפיר כוכל לומר דזאת היתה שאלתם כיון שהיוס הוא י"ס ז' שלמן. אם הם ראויין להקרבת הפסח היום אם לאו כיון שהיוס אי"א להם לצא צעורה. והנה משה השיב להם עמדו ואשמעה וכו' ואח"כ אמר כל הפרשה לישראל אבל לא כאמר צהורה מה אמר לאותן האכסיעים. יוכל להיות שאמר להם לעשות הפסח ואין כאן שום קושיא על רש"י ורע"ב ודוק :

מ"ג משנה בחול בטהרה וצמוע"ט וזמון שהוא צטבת צמרוזה וצטומא"ה. עיין בתוי"ט כיחא לים לתנא למיתבי מוע"ט וצומא"ה לצסוק כיון שהלשון הזה אין צו זרכה נקמ"י לצסוק כ"ל :

פרק ז

מ"ה הרע"ב זדיה וצמוקדטים אינו כן שאפילו נעמא צטר וחלצ קיים וכו' חידש צזה להורות לנו דהאי וצמוקדטין אינו כן קאי ארישא דמתני' דאסיפא לא יתכן למתני וצמוקדטין אינו כן. ולא

חחילה להסי' שיתן להם פרקתם להיותם יודעים שהכל חלוי צחפן הצורה וצהשגחתו ואילו היו כל בני אדם נוהגים כך וואמריים צהשגחת הצורה צכל עניכס. ה"י צודאי ידוע לכל בני אדם גם כל שארי ענייני רפואות המולרכים צכל עת לדברים המתחדסים כמו סידוע לכל ענייני רפואות חולי הרעצון והלמאון. אבל להיות ענייני בני אדם נוטים אחרי החומר וצנקסים להם הצצכות רבים אילו ה"י ידוע להם כל ההכמות הללו היו ח"ו סוכחים ענייני השגחת הצורה והיו סומכים רק על ההכמות הללו הלא תראה צרפואה הירוע לכל ענייני המאכלים והמשקים אשר הם מקובלים לחולי הרעצ והלמא. רוצ בני אדם חוטאים צזה ומטרידים את ימיהם צענייני היתר ואיקור לאסוק להם ממוכות צלי מנער ואלו היו הכל וואמריים שהכל חלוי צהשגחת הצורה ולא יוקיעו ולא יגרעו צרוצ השתדלותם לא היו ומטרידים את ימיהם לריק ומכסי"כ אלו ה"י צנגלה לצאי עולם כל ענייני הרפואות ע"כ העלים הקצ"ה את ההכמות הללו. וא"ת אי"כ למה לא העלים הקצ"ה ג"כ ענייני המאכלים והמשקים הנלרכים לחולי הרעצ והלמא. כיון שהוא דצר הליך צכל רגע צגזירת היו"ל. וכי יאצד הקצ"ה את עולמו מפני השוטים. אבל ענייני קגולות ורפואות הנלרכים להחולאים המתחדשי' צגזירת היו"ל כפי מנעשי בני אדם זה העלים הקצ"ה עד שיטוב החולה אל י"י וירחמיהו ויזמין לו הרפואה המולרכת ע"י קס פלוכי ע"י איש פלוכי] וכמו] שהראה הקצ"ה לר' יוקי ולצני צעלי המאמר הכ"ל שהזמין להם אותו האיש והזמין להם השומים צצצדה אשר ה"י מולרך לרפואתם לצעה קלה והנה כאשר היו ישראל מנהגים עפ"י החורה והיו מוקשרים צחפן הצורה צאמוכה אומן צהשגחתו ית"ט. כהגלה להם עפ"י החורה כל ענייני הכמות העצבים וענייני הרפואות כמו קנגלה לכל ענייני קגולת הרפואה לחולי הרעצון ולא ה"י צית מיתוש שיחטאו צזה אדרצת ה"י זה להחודע ולהגלות הכמות הצורה ית"ט צזין ומקור כל דצר אשר צארץ והכל עורה על יחודו ואחרותו ית"ט ע"כ [ה"י] להראשוכים קטר מואה ההכמה להחודע ולהגלות מה רצו מעשיך י"י כולם צהכמה עשית. אבל כאשר כתקלקלו הדורות [ושמו כל צמחוס] על ההכמות הללו ושכחו ע"י את הש"י. הנה גבו חוקי' קטר הרפואות כדי [שהחולה יצוב] אל י"י [וירחמיהו וישלה לו רפואה] המולרכת לצעמה. הכן הדצר ותאלא עוב טעם :

[ס'יהי להם] עונש ע"כ דקדק התנא הכר"ה הירוש
 הכרת הכפץ שהוא דייקא וכל זכי ישראל נקיים
 זה מה שכל דרך אפשר [והס"י] יודע האמת :
 משנה ו' תו"מ זד"ה שהמורה הפסח קריצה .
 פ"י הרע"ז שלמים אחר הפסח וכו'
 למה לא יוכל להקריבו ז"ד עלמו וכו' ולי הקטן
 נראה שאפשר דהא דמותר הפסח קרב שלמים הוא
 דוקא אחר י"ד דהרי כללל הוא הפסח בזמנו ששחטו
 שלא לשמו פסול (עיין בפרק ה' מ"ד זבדרי ר"ט)
 ולא מלינו שחילק לזיה תנא . אס כזר הקריבו
 זעלים פסח אחר ס'יהי כשר לשלמים רק בכל ענין
 הוא פסול וא"כ האיך ישחטנו אס ישחטנו לשם
 שלמים הוא פסול ואס לשם פסח ג"כ פסול. דכזר
 אין לו זעלים ע"כ לריך להמחין עד המועד וישחטנו
 לשם שלמים וא"כ [אחר] הפסח שפירשו רש"י
 והרע"ז פירושו אחר י"ד . ונראה דכ"ה כוונת
 הצרייתא שהציא התו"מ כ"ל :

פרק י

משנה א משנה ערז"י פסח"ים לשון רבים .
 לרבות הן זמן הצית הן זמ"ז כשחין
 פסח זעוה"ר הטעם הוא מוסס אכילת מלה . וכן
 י"ל ערז"י פסח"ים לרבות פסח שני :
 הרע"ב זד"ה לא יאכל וכו' מלה להיחזון מוסס
 הידור מלה עכ"ל . אין חשש מוסס הידור
 מזה בלזר דלפעמים לא יאכל כלל ידי חזתו דהיינו
 אס אינו תאז כלל לאכול והוא קץ צמורו . הנה
 אכילתו אכילה גסה . ולא יאכל כלל י"ה והרי אפילו
 זיוה"כ לא עיקרי אכילה גסה אכילה ועיין במשנה
 למלך באריכות :

תו"מ זד"ה ואפילו עני וכו' דס"ד דהסיצת עני
 וכו' וי"מ דאלדעיל קאי וכו' . ולפי"ו ואפילו
 עני שזישראל קאי אלדעיל ומן ל"ה יאכל ע"ד
 ס"ס"ז הוא ענין זפ"ע וצמחילה מוכזר קדושתם
 רבותיו נוחי נפש זעלי תחוק' ז"ל ח"א לומר כן
 דז"ל רבותיו צמדתם . ויקצ חלקים את העם .
 שהסיצן הקצ"ה מוכאן אמרו רבותיו אפילו עני
 שזישראל לא יאכל עד ס"ס"ז . הכך רואה דהוא
 אפילו עני שזישראל ארבותא דהסיצת קאי . והנה
 הלימוד הוא מהפסוק ויקצ חלקים את העם דר"ך
 המדצ"ר הגם שהיו זד"ך וצמד"ר . הנה אפילו עשיר
 כשהוא זד"ך וצפרט צמד"ר זודאי אין דרכו לעשות
 קציעות

ולא קשה קושיות התו"מ :
 משנה ט תו"מ זד"ה הפסח שילא וכו' והרמז"ס
 שפ"י שילא מן הצית שחאלל זו ל"ע
 דזה שפסקל זיולא מן הצית הוא זליל ע"ו וכו' .
 ואפשר ס"ל להרמז"ס כיון דתחאספו זכי הצורה
 וקצנו עס מוקוס לקעוד זלילה ולקחו את הקרבן
 פסח לשם . כפכל זיולא מעס אפילו קודם חשכה
 ול"ע עכ"ל :

מ"ג תו"מ זד"ה צצית אחד וכו' הלכך נראה
 לפרש לדרי"ד דגני זשהיכת פניו ואל"ל דוקא
 ס'יהא המיחס זאמלע עכ"ל . ונראה דלא רלה
 הרמז"ס לפרש שהוא צחיוז ס'יהי המיחס זאמלע
 דא"כ הל"ל וכוה"ן את המיחס זאמלע ועמ"ש צמורד :
 שם ולא קחני לה אלא לאשמועינן דרשאי להיות
 המיחס זאמלע וכו' ולא חיישינן עמא לא
 יקפוץ עכ"ל . י"ל עוד דאשמועינן דלא אמרינן
 דהמיחס מלרפון והוא כצורה אחת ואין כאן תולה
 קמ"ל דהמיחס אינו מלרף כ"ל :

פרק ח

משנה א משנה הלכה רגל ראשון לעשו"ת צצית
 אצ"ה עיין צחוי"ט לשון לעשות אומר
 איני תנא דווקא ויילתא אגז אורחי קמ"ל הא
 דבילה לנו מרן האריז"ל החילוק שבין צצת ליו"ט .
 צצת נק' קד"ש . קד"ש מיקרי חמאה מוחין דאזא וצצת
 זחין מוחין דאזא מלד קדושת היום לא ע"י מעשיו
 משא"כ יו"ט נק' מבר"א קוד"ש שהמוחין אינם
 זאים מלד קדושת היום רק ע"י מעשיו שאנו
 מוחיכים אותם ע"י מעשיו . וענה תראה שמה לך
 התנא זה זבדריו לעשו"ת צצית אבי"ה . הן
 הדברים ויונעמו לחיכך :

צריך עיון צמטנה למה זרישא הקדים שחיטת
 הפסח דזעל זרישא וצסיפא דשל אצ"י זרישא :

פרק ט

משנה א' משנה פטורין מהכר"ה ואלו חייזין וכו'
 זכ"מ שנסכה צמטנה זלשון כזה .
 מהראוי להחזוק למה שנה התנא זה"א הידיעה .
 וכאן י"ס לי לומר דהנה [אחז"ל דזכריותות] . הנה
 גם זרעו ח"ו וכו' וצמחיית המיע דפסח שהוא לא
 הקריב זכיו הקמרים הקריבו ואכלו לא יתכן לומר

קציעות שהקציעה ואין לה עני יותר ממה כי אפילו עני שהיה צדית על כרחך יש לו עטה ושלחן להקצו וכ"ז אין. זכמאל צדך צמדצר אפילו לעסיר ועכ"ז הקציעה להרחות להם הקציעות החירות המופלג שהיה חירות עולם וכשמוע דאפילו עני קציעה וכו' שאין דרכו בשום פעם להקצו קציעות מוחייב בעת להרחות החירות המופלג :

מ"ג משנה הציאו לפעול ולא פירש המכא מה הציאו אפשר המשכיל ע"ד יומאל טוב ועם דרך הקודש להיותו צמוד הקטנות כידוע והתחל צמה שלא פירש מה הציאו ולא פירש שם דבר המוצא צה הודיע לנו שהוא הדבר המכוון צו הק כי לא להזכיר עיין צדצרי מרן צקוד קציעי של פסח ומה שכתב שם מעניינים כאלה [והטעם דצרישא] פירש התחל מה [בעשה] צדצרי המוצא. היינו מוטבל צחזרם וצפיא הציאו לפעול מלה וכו' לא [פירש התחל מה בעשה בהמלה הוא משום דהמלה] עדיין אין זמנה להעשות צה רק שתי מוכח לומר עלי ההגדה. לכך [לא פירש אבל הטיבל צחזרם הוא חקך לכך פירש] :

[תוי"ט צד"ה מוטבל צחזרם וכו' וע"ש התוס' וכו' חירן הר"ש וכו' ול"כ משום דצט"ל רחשון לא צעיק כזית] ע"כ לא חשו צו לסכנה משא"כ ציצול שני צעיק ציעור אכילה צכזית חשו לסכנה וצעיק חרוסה :

תוי"ט צד"ה לפרפרת הפה הגייקא צספר מדויק לפרפר וכו' לשון הרע"צ. ונראה דאפרש פרפ"ר מלשון שלו הייתי ופרפרתי עכ"ל ולדעת זה ע"י כחן מקובל אבל אין לריך לפרש כמ"ש הרע"צ דהיינו לאכילה מלה רק הגיע זמן לפרפר את הפה. היינו לעשות את היח"ץ לצבור את המלה דלחם עוכ"י צעיק מה דרכו של עני צפרוסה וכו' והוא כחן לדעתו והתחל ג"כ שכלו צלשון כזה ולא כתב צציאור הוא ג"כ מוטעם שכתבתי לעיל :

מ"ד משנה וכאן הצ"ן שאל וכו' דוקא כאן. עיין צכחצי מרן זלתי"ה וכן אי גרסינן וכ"ן פירושו מלשון כאן ומאל צצרייתא דר"י צהיפך וכאן שני כחוצים וכו' ופירשו צו מלשון וכ"ן ומיהו עפ"י כתבי מרן זלתי"ה גם שם וכאן דוקא : שם הצ"ן שאל וכו' מ"ה כשתנה הליל"ה הז"ה. לכאורה הליל מפכ"י מ"ה. או עכ"פ למ"ה. אבל כאשר תבא צקוד מ"י תחזקן ועיין צס' צרכ"ע שכל הלילות. הלילה הוא צחי צ"ן מדה לילה .

והיו"ם מ"ה צחי" יוס. והלילה הזה לילה כיום יאיר ע"כ אומרים הלל זה היו"ם עשה י"י ע"כ הלילה הזה צג"י מ"ה צ"ן. וזה הוא מ"ה דאישתני למעלייתא ע"כ הב"ן שאל מ"ה כשתנה הלילה הזה עיי"ש צס' הכ"ל :

תמ"י צעיקי הלל אחתו כהגין לשאל עוד צככל הלילות חנו וכו' הלילה הזה כולנו מקובין ולא כזכר זה צמשה :

מ"ה תוי"ט צד"ה לא ילא י"ח כלוער לא ילא י"ח המלה כראוי וכו'. הן אחת סכן כתבו ג"כ הפוסקים. וכן ראיתי צמוצ"ן צמלחות אלל אעפ"כ פליאה דעת צעיקי. לפי מ"ש החו"ט צעלמו צדיצור [הקודם] דאפקי לה מפסוק ואמרת"ם וכו' למה לא כאמר דלא ילא כלל כיון דמדאורייתא הוא הוא כלוקח ג' מינים צחג שלא ילא ידי חצתו כלל כי סתורה הקפידה דוקא ד' מינים ואפילו אם כאמר דהוא מדרצקן ל"ל ג"כ דלא ילא כלל כאשר יתבאר צמקוד ח"ה :

שם ודכותה צכוכה ח"כ היית כהג לא קיימת מלות כוכה מייך לאו דוקא דסא לא הוא עעמא חלא משום דלמא אחי לאמטוכי צתר שלחנו וכו'. עיין צפרע"ג צפתחה לל"ה דצבר מלה יולאין צזה האופן והכמים תקנו דוקא יותר צאופן הכלות אם מקיים המלה צאופן שהוא מדאורייתא י"ל דלא ילא כלל ויש כה צזה ציר החכמים עיי"ש. ועפ"י הוכה לנו מה שהוקשה לנו צעיקן קידוש היום דמדאורייתא יולאין י"ח כמזכיר צנה היום צכניקתו צח"ה אופן שיהי" וחכמים תקנו על הכוס [דוקא] וכסים חייצות צקידוש היום ד"ת ח"כ ח"ש צמתפלל הפילת היום צליל צנת ויו"ט קודם הקידוש כצ ילא י"ח המלה דאורייתא והקידוש על היין הוא רק מלה דרבנן והאשה חל עלי' עדיין המלה דאורי' . ואיך יכול ח"ש להוליא"ה י"ח האיך אחי דרבנן ומפיק דאורייתא ויחא לי עפ"י הכ"ל דכיון דרבנן תקנו על הכוס דוקא לא ילא כלל י"ח צלא כוס וכשאר עליו חיוצ דאורייתא ח"כ כאן כמי י"ל דדוקא קאמרי ח"כ היית כהג לא קיימת מלות כוכה כלל וכלל לא ודצבר ל"ע :

מ"ט הרע"צ צד"ה הפסח וכו' דכתב צפסח ואכלו וכו' צלילה הזה וכתיב חתם ועצרתו צחמ"ל צלילה הזה מה להלן עד חלות חף כאן עד חלות כצ ככתבו פירוש הרבנים צקוביא דצרכות וצדרושים לחג הפסח :

מסכת שקלים

פתיחה

כתב הרמז"ם דשקלים סידר רבינו הקדוש אחר פסחים וכו' כ"ל עפ"י פשוטו הא דבאחד באחד משמיעים על השקלים בכדי להציא באחד זכיון קרבן ומחומה חדשה וחשיבות ניסן כעשה ע"י י"ע דעד י"א התחילו החדשים להימנות ומתשרי. עד י"א שאמר הש"י החדש הזה לכם ראש חדשים וגם הא דלכרכין להשמיע למו"ד יום קודם למדו לה מפסקה שהרי נעשה עומד בפסקה ראשון ומזיזי על פסח ט"ו. ועוד ענין השקלים בדומה לקרבן פסח שאמר הש"י בק"פ צמורים ועצלתם זרם אשר צקף והגעחתם אל המשקוף וכו' ועזר י"י לנגוף את מלכיהם ורחם את הדם וכו' ולא יתן המשחית לבא הרי הקדים הש"י מלכת הקרבן. לטמורס מפני העשחית כן שקדים הש"י מלכת שקלים בכדי שיהי לטמירה ען שמשחית היינו שקלי המון. כמ"ש בגמ' שאמר הש"י כבר קדמו שקלי לסקליך. ועוד דברים בנו. המשכיל ע"ד צספר י"רה. ניסן לר היולר כל באות ה'. ואדר באות ק'. עיין זוהר תרומה מואת ק' ייקה החילוכים. והס רוליס להחדמות אל הקדושה שבאות ה' ולא סלקא צידיהו. והמלא שאות ק' יתר צמספר על אות ה' ל"ה מנין המ"ן. שרלה להשחית ה"ו והנה קדם הש"י השקלים לישראל שקל הוא אות ה' יארך הסיפור בזה שאין כאן מקומו. ועוד טעמים אחרים צמניכת גאולה כיסיית לגאולה טעמיית. אל אחד צראן. יולר אחד ילרן. עיין דרשאוטי למוק' מגילה:

פרק א'

משנה א'. הרע"ב צד"ה בא' באדר ומשמיעין על השקלים. צ"ד שולחין בכל ערי ישראל ומכריזין וכו' ל"ל הא דפירש צ"ד שולחין וכו' בא לפרש למה שנה התנא לשון משמיעים ולא התא לשון מכריזין ע"כ פירש דמשמיעים הוא דהצ"ד מצירושלים שולחים ומתחזם לכל ערי ישראל ובכל עיר ומכריזין צסס הצ"ד מצירושלים וקיום דצרי הצ"ד נק' גלשון הכחוצ שמיעים והא"ש אשר יעשה צדון לבלתי שמוע וכו' או אל השופע וכו': [הרע"ב צד"ה ויולחין וכו' אף על הכלאים והא"ש]

סבצר הכריזו עלי' באחד באדר לא היו קומכים על ההכרזה וכו' לפי מה שפ"י [הרע"ב לעיל צ"ד שולחין בכל ערי ישראל ומכריזין הנס כבר ה"י] שליחות מהצ"ד אל תראה שהרע"ב דקדק בכהן שולחי צ"ד. דבאחד באדר [לא היו יולחין שולחי צ"ד בכל ערי ישראל להכריז על הכלאים רק] הודיעו ומתחז הצ"ד לעיר הסמוכה להם וכגון הצ"ד דואר [אל כל צרי באדר עלמו הצ"ד שולחים שילאו בכל ערי ישראל] ל"ל: מ"ג משנה צמ"ו צו שלחנות היו יוספין צמדיכה לפירוש הרמז"ם מדיכה כל ערי ישראל כיחא אל לפירוש רס"י והרע"ב מדיכה ירושלים. קשה צעיכי לומר שיתקנו ישיבת השלחנות ציום קריאת המגילה ויום מעשה ושמחה כי ירושלים מוקפת חומה הוא מיעות יצ"נ ולי"ע:

הרע"ב ד"ה וקטנים אפילו הצ"ח צ' טעמות. הוא פחות מוצן עשרים עכ"ל ע' צמוי"ט צמסכה דלקמן טעמתי' על דברי הרע"ב ולי הקטן מן המימא עוד צעיכי דרצר כזה הוא ל"י לתנא לפרושי כיון דכל הקטנים המוכרים צמ"ס צכ"מ היינו לא הצ"ח צ' טעמות ואינו צן י"ג טנה ובכאן אס כווכת התנא פחות מוצן עשרים ה"ל לפרושי פחות מוצן ק' ולא יכוסו צסס קט"ן דגדול הוא לכל התורה כולה למכות ולעוכסין והגדל סתימה צעיכי עוד אס כאמר דפחות מוצן ק' אינו מחויב לשקול וכי ס"ד שלא יהי' לו חלק צממדין ומוספין ובכל קרבנות הלצור. והרי הוא חייב בכל המלכת שצתורה וצפרע הקרבנות צמכפרין על טומאת מקדש וקדסיו. והנה צן י"ג ששה צ"ס ודאי מלוח על טומאת מקדש וקדסיו ועל כל זאת איני יודע הסכרה שהכריחו להרע"ב לפרש כך והנראה דהסכרה של הרב הוא דהוקסס לו למה סעליא התנא פטורי"ה דנשים ועצדים וקטנים צענין המשכנות דוקא ה"ל להשמיענו סתם דפטורים וממילא דאין ממשכנין. אלח ע"כ דאשמועינן דאף צמקוס סבצר י"ט שייכות חיוצ צהן דסיינו סבצר התחילו לשקול אפ"ס אין ממשכנין אותן והטעם דאין ממשכנין דהרי לריכין למקסם ללצור יפה יפה כדכחצ הרע"ב צמסכה דלקמן ואס ימשכנוס צע"כ אין זה מקירה ללצור יפה. וכנלח לפי"ז הא כיחא צנסיס ועצדים דצני דעה כיחה אל צקטנים אין מעסס קמן כלוס. ואפילו התחיל לשקול ודאי אין דרדו דר וציותר יקסס לן צמסכה דלקמן הא"ך יקצלו מן סקמן. דהרי לריכין שומקרוס ללצור יפה ואין מעסיו כלוס אלח ע"כ קטנים

קטנים שבכאן. היינו פחות וזנן כ' דנדרו נדר ומוקחו וקח ומומכרו מומכר. ועדיין ל"ע לתרץ הקושיות הכ"ל: תויו"ט זד"ה מפני דרכי שלום וכו' הלכך לא נכונה צפ"ה דביעין וכו'. בלא זה כיחא דטס לא נכונה רק הדברים הנשגפים גם צז"ה. שאין צהמ"ק קיים כ"ל:

פרק ב'

משנה א'. נשנה מלפנים שקלים לדרכות מפני משוי הדרך. ופי' הרע"ב. יכולים להחליפם כו' להקל מעליהם וכו' עכ"ל. והנה לפי זה. ל"ל דקמ"ל שהכח כי היכי דלא נאמר ז"ה יחכו וכו' מחליה השקל וכו' דוקא כז"ה. היינו מנעב כזאת. קמ"ל דאינו דוקא. לכאורה זה כבר אשמועינן צפרק הקודם. משנה ו' הנותן קלע וכוונל שקל וכו'. הנה אשמועינן דאפילו השוקל צעלמו יולא צומטצע אחרת [מכש"כ] דהגזאים רשאים להחליף. ולולי פי' הרע"ב [י"ל] דהתנא למטה או לחוצה קאמר שהחוצה הוא [להס להגזאים שילרפו] שקליהם לדרכמות. להקל מעליהם המשוי. דצולת זה חסי' עבודת ציהמ"ק עליהם למשא ולטורח חה אסור. [והשקלים] היו מתעללים להציאם ע"כ בחוצה הוא להחליפם. וג"כ י"ל כרע"ב דרשות קמ"ל והא קמ"ל. דהגזאי יכול להחליף השקלים ששקל וליקח צעדם דרכמות. הגם דע"ז. הי' קלת היות להקדש. דצירושלים חריפי לזבזבי ציותר. שקלים מן הדרכמות. וכענין הזה קונה את הכסף. דזה טעמא חריפי לזבזבי. חה פירא. קמ"ל דלצ צ"ד מהנה ע"ז. מפני משוי הדרך:

מ"ב הרע"ב זד"ה אס נתרמה וכו' שהרי אס לא הי' נותן שקל זה צעזיל עלמו היו ממשכנין אוחו. עכ"ל ולפי"ז ל"ע צכהים שאין ממשכנים אוחו. די"ל ודאי לא מעל. וה"ל לפרש זה. ואפשר לומר דאעפ"כ מעל דמן הדין למשכן אוחו. רק מפני דרכי שלום אין ממשכנין. ועכ"פ מן התימא על המפורשים שלא העירו צזה. ול"ע צזה:

פרק ג'

[משנה א'] תויו"ט זד"ה צפרוק וכו' אי הכי לא הי' לריך לפרש כלל. אי אחריו. עכ"ל. י"ל איז אחריו הוא כדאיכלע ערצ ר"ה צצנת אציג דלפי קציותו הוא דבר שא"א כי לא אדיו

ראש. כשהיו מקדשין עפ"י הרא"י וקודם שהיקנו לאיים על העדים הי' זה צאפרי. והוא דבר שבצר דצרו צו צכמה מקומות:

בד"ה והן גרות וכו'. קשה קלה דהא ודאי חקר ל"י האימורים שמוקטירין וכו' ל"ק מידי דאס שחטו חולין לריך ליתן מתנות לכהן הזרוע והלחיים והקיצה ולפעמים צרוצ זה טוח ציחר מן האימורים כ"ל. וההכרח שהכריחו להרע"ב לפרש כן. דהרי חזין שאמרו צגמו' צצדורות האחרונים היו מציאין פירותיהם דרך גנות וכו' לפונרס מן המעשר. וגם קחזין דגזרו דמאי על פירות ע"ה דחסידי רלח מעשרי ולא אמרינן דכיחא ל"י לאינש לקיומי' מלוא צמווכי' ע"כ דייק הרע"ב מלשון הגמ' שבכאן. דכיחא ל"י לאינש דלחעצ"ד מלוא צמווכי'. לא אחר לקיים מלוא וכו' רק דלחעצ"ד וכו' היינו שבעשית המלוא מעלמה צמווכיה. דאינו חקר כלום ומווכי' הוא כמו קודם המלוא אזל דצבר שנגיע לו חסרון לא אמרינן כן אזל צריש פסחים צצדיקת חוץ מוכח סס דכיחא ל"י לאינש לקיומי' מלוא צמווכי' אפילו כשיפסיד מעות מוכיו ונראה דטס הוא דבר מועט ציחר מה שנותנין סכר לאחד שיצדק ציתו מן החוץ:

מ"ג משנה טל צית ר"ג וכו' חורקו לפני התורם וכו' עיין צפי' הרע"ב מתכוונים הי' וכו' ולא יתי' משירי הלשכה. אציג דהיו חורמין צסם כל ישראל עכ"ז להיות כח הפועל צכפעל. והאדם שמוקבל המעות הנה צמוטצע שהוא צסיגל הוא כח הפועל [טלו] ע"כ דבר גדול הוא כצייכה שתעשה המ'וה צכח הפועל טלו מוטש שהוא חלק מנפשו ועיין צזהר צענין נדצח המשכן הגם טכל ישראל הציאו נדצחם ציחד עכ"ז כ"א זכה לפי כשרון מעשיו [יט] מי שזכה [צנדצת] הזה צטלו לצית קה"ק ויש לנותרה ויש למצח הזה וכו' ואל וציחרו דבר צפסוקי התורה צספרינו אגד"כ:

מ"ד הרע"ב זד"ה הראשונה לטס איז וכו' [כרכי' המוקפים וכו' ולא הזכיר התנא חלוקין מקומות הללו אלא להודיע וכו']. לולי דצרו. הייתי אומר דהתנא משמיענו כ"ע לדיכא. היינו לענין הדין דריש פ"צ מ"א. צבי העיר ששלחו את שקליהן ובגבצו או שאצרו. אס נתרמה התרומה כצצעין לגצרים. ואס לאו כצצעין לצבי העיר. הנה י"ל דזה הדין כשהנה לפי חילוק המקומות דאס חירע סוצר טזה מעיירות איז חולכין אחר התרומה הראשונה וצכרכים

המוקפין אחר התרומה שני'. וצבצב ומדי אחר
השלישית ובאפשר גם לענין מעיל ה' דמסכה ז'.
אבל לא ראיתי הדבר צדום תפרש ולא שמוענא ולא
אימא ול"ע:

פרק ד'

משנה א' הוי"ט זד"ה שומרי ספיחים הקשו החום'
וכו' דהא דבר השמור חסור וכו'.
ואני הקטן צער ולא אדע הרי הפקר ז"ד הפקר
מכש"כ שרשות זיד הצ"ד להפקיע רשות כל ישראל
אשר הספיחים הללו טייך אליהם והצ"ד מפקיעין
רשותם וזוכין זו ללורך מלאת חלקיני צבית מוקדשו
והרי מומן חצירו ג"כ חסור ליקח וכשהצ"ד מפקירין
הוא מותר לכ"י והתורה שאסרה פירות סביעית
כששומרין אותם סבעלים הכה הוא מנעם גזל סגוזל
את הדבר שהוא טייך לכ"י והצ"ד רשות זידם לעשות
וצפרט צדבר שהוא ללורך כל ישראל ול"ע:
מ"ט תוי"ט זד"ה מנערין וכו' כמו טע"ר צנפשו
לדעתו רח"י קרובה מזה מלכים ז'
ז' א' קלחים טעורים צסקל צטער שומרון וכן צפסוק
י"ח וצפסוק מ"ז והנלך הפקיד את השליש וכו' על
הטע"ר וכו':

פרק ה'

משנה א' נטתה פתח"י זה מרדכי למה נקרא
שמו פתח"י פתח"י פתח צדצרים ודורטן.
שנעתי צסם הרצ המפורקים צישראל מהר"ל פתח"י
אצ"ד צק' לאכלהיע זללה"ה פירוש הדברים דהכה
הרולה לריוס איזה דבר הכה עפ"י הרוב מהחיל
לפניה יקודי הדיוס מוקוס אחר וממנו מקטייע
לריוס את הכלה לו צזמנו. וכענין כל המדרשים.
פתח לה פיתחא לשא פרטתא מהכא משא"כ מרדכי
ה"י חכס גדול ה"י פותח צדצרים הכלה לו צזמנו
וצעמו וה"י דורטן צמוקמן ולא ה"י לריך להציא
מנרחק עלתו ולי' סקטן נראה לפרט צהיפך דמליכו
זה צכל דרשות חז"ל צמדדסיסם וצחלמוד וצזסר.
פתח לה פתחא וכו' אי"כ נראה דזה הדבר הוא
למעלת התורה. היחה כאליות קוסר מנרחק הציא
לחמה והי"נו מעלת התורה שיהא כאלחד כאלחד.
וכענין סמליכו צמדדס הכעלס [ח"י טרה דק קכ"ט
ע"א] צרלו לידע פ"י הפסוק ויוסף אנהס ויקח

אשה ושמה קטורה ואשכחיהו לר"א פתח"י דורט
צעניני [סמרי תורה צחפילין] והעמ"י [לפרט] צרמית
הפסוק הגם שמוות החפילין חין כאן מוקומה. רק
צפסוק וקשרתם לאות וכו' אבל תורה [היא כלחייט
וכוהנת] צכל מוקוס וצכ"ז וצח"ז מוקוס שהוא לומד
יכול להציין צתוכו הכלה לו לאותו הזמן והמוקוס
זה ג"כ מעלת מרדכי [שה"י פותח] צדצרים ודורטן
להלורך לו לשעה כגון ה' פסח צפסח אפילו ה"י
לימודו אז צענין אחר ה"י מומליח מחוכו ענין הכלוך
לחג הפסח וכיולא. המשכיל ע"ד יצונכי כון הדבר:
וג"ל דלרמו זה אמרו חז"ל. מרדכי" מן התורה
מנין דהנה לפי מ"ט הנה מרדכי שמו מרמו
לדרכו דרך הקודס דהנה מרדכי" הוא [אותיות]
י"ס דר"ך. דהנה התורה זה ה"ס גדול ורצו ידיס
סס רמוז וכו' ומי סידוע דר"ך צי"ס יוכל למלא
מזוקשו צכל מוקוס סירלה וכתיב הנותן צי"ס דר"ך
צי"ס דר"ך והנה תראה מרדכי" הנה צצמו מרמו
הדר"ך צחוך ה"ס כי אותיות דרך הס צחוך אותיות
י"ס פתח צדצרים וה"י יכול לדורטן למיהצ
אורחין לצכי נשא כענין דאשכחן צצני צניו דר' לרוק
חלשא צזסר וילא [קכ"ט ע"א] זה שאלו צגמ'.
מרדכי מן התורה מנין. היכן מליכו שזו הכלה
לאדם והוא הדרך הסכון צדרכי התורה כענין מרדכי"
שה"י נותן צי"ס דר"ך וככ"ל למיהצ ארחא לצ"כ.
והצי"ו מ"ר דר"ר מתרגומין מיר"א דכ"א דהנה
תראה חוש הטעם תוכל לחלק צין טעם לטעם.
זה מחוק זה חמוץ וכן חוש השמע זה קול למוך
זה קול גדול. קול סיר. וקול דיצור. וכן צר"א זה
לצן זה אדום וכיולא וכן צנישוס זה עז זה דק
משא"כ צחוש הריח להריח צשמיס הגם צצשמיס
המריחין הס (לעין) [לאין] חקר עכ"ז אי"א לך
להסציר חילוקי הריח צריחות הטוביס זה מזה (והצן
עניני הדצרים צמ"ט צמ"א שחוש הריח לא כזכר
צחטא ארס הרשון ולא נפגס וכזר כחצנו צזה
צדרוטי חרס אדר שהוא חוטס ככורע) וא"א לך
לומר רק סכל הצשמיס יש להס ריה טוב. צחין
חילוק. כמו כן הוא עניני התורה. תורה ה' חמימה
אחדות אחר הצן הדצרים ע"כ סס מרדכי" י"ס
דר"ך מתורגס על מ"ר דר"ר הצן הדצרים כי אי"א
לפרט סכל:

מ"ב הרע"ב זד"ה אמרכלין וכו' וצערני קורין
לגדול אמ"ר. ויש לפרט עפ"י: לסון.
אח ה' האור"ה היום וס' האעיר"ך וכו' הכל לסון
גדולה.

גדוליה וכן ויאמר קין אל הצל אחיו. שנחגדל עליו
 צנובה ובאון וכ"ה הלשון יתאמר"ו כל פועלי און .
 ולפי"ז י"ל השתמשו הכתובים בזה הלשון בלשון
 עבדי עהוה יתאמר"ל. הכאחז מיימין מרת גדוליה
 להורות מ"ש יתרו עתה ידעתי כי גדול יי מכל וכו'
 והכילוף שנחוכו יכנס אל הקדושה ויתצטלו כל
 האומות והיו כלא היו ואין כאן מקומו להאריך .
 אבל תחזוקן שאין שום לשון במקרה דדברי חז"ל
 רק הכל מיר יי עליהם השכיב:

תו"פ זד"ה חוץ מן אה" וכו' ותימא דפתחי'
 וכו' לדעתי אין זה תימא דכיון דמוכה
 רק הכשרים והחסידים אינו מוכה את האחרים שהיו
 עומים בהתמכות חוץ מן אה"י ולאנור היו יודעי'
 מקדרי המשנה שהיו ביחידות שקבלום הלצור עליהם :
 מ"ג משנה וארומי"ת כחוצ עליהן עיין ברע"ב
 שרוב דיבורם בלשון ארומי"ת. דקליפת
 נוגה הוא ארומי"ת מלכות צין הקודש לחול. וכאשר
 ככללים בקודש אזי [יתפרדו כל] פועלי און והיודע
 צקוד הקרבנות קוד העלאת הכילוףין אל הקדושה.
 ולקרב הכל אל [הקודש] והיודע משם קרבן קירוב
 צין [למה ה' כחוצ עליהן ארומי"ת. ויתזוקן] ע"ד
 מסוד שנים נוקרא ואחד תרגום :

פרק ו'

משנה ג' משנה כנגד י"ג פערים. ע' צתוי"ט צטס
 הרש"מ. צעזה"י יש לחם ויין ומעדני מלכים
 צתורה לפרש עטס הדבר צאופכים שונים. י"ל אותן
 הי"ג פערים היו צכתב מיד יי נגד הי"ג מרות
 של רחמים. הנה צ"ת הנוקד"ס וקוס השראת השכינה
 כציכול מלכות שמי"ס. הנה תמלא צזהר צהקדמות
 ר' חזקי' כשושנה צין החומים מה שושנה אית זה
 תליסקר עלין אוף ככ"י אית זה תליסקר מכלין דרחמי
 הנך רואה שהי"ג מרות מלידים לצית המקד"ש שהוא
 צחי' מלכות שמים. והנה נעשה צציהמ"ק י"ג פערים
 להאיר ולהשפיע אל הצנים (והנך. רואה שצתורה
 צצע"פ י"ג מרות שצתורה כרצת המה ג"כ פערים
 לפתוח צהם דצרים קחומים וע"י השערים הללו
 כפתחים הצן הדצר) והנה מקתמא כל שער הי'
 נגד מדה מיוחדת והנה שער העליון לא איתפרש
 מה הי' משמש י"ל דהוא נגד המדה הראשונה אל.
 והנה כתיב והלכת צדרכיו וכתיב ולדבקה צו וכו'
 אפשר וכו' אלא הדבק צמדותיו מה הוא רחום וכו'

מה הוא חנון וכו' והנה לכל המדות יש לנו לומר
 כן א"כ יש לנו שימוש להאיר המדה הזו ומש"כ
 צמדה הראשונה מה הוא אל וכו' זה א"ל לומר
 מה שהשער העליון לא איתפרש שימוש הצן הדצר
 ויש אלליו דרוש נחמד צענין המדרש שהס"י קראו
 ליעקב אל ורס"י כחצ סס שהדרשא חדרוש אל כפשוטו
 אינו כן והדצרים ארובים לא עת האסף פה ח"ש
 מן העולם ועד העולם אמה ח"ל. כי אפילו לפי
 המדרש שהקצ"ה קרא ליעקב אל הנה ע"ז הוא
 צ"ג דמיכה. מי אל כוונך הצן הדצר ועוד אומר
 לך י"ג פערים מוצארים ג"כ ציחוקאל וכחצו
 המקובלים שגם במקדש של מצלה. הם י"ג פערים
 שכל שצנו יש לו שער צפע"ע ע"כ ישחנו המנהגים
 צקדר התפילות ושער הי"ג הוא לכל השצנים .
 והוא נוסח התפלה שקיבל מהרמ"ו ממרן האריז"ל
 והנה היחה ההשתחוואה נגד י"ג פערים העליונים
 העימודים לכל שצנו צפע"ע והשער הכולל לכולם .
 והנה שער העליון צצדרום לא איתפרש שימוש .
 הנה תראה צזהר רא"ו צין לא איתתלק צצמא רק
 רא"ו צין קתם להיות יעקב אציו חסידא קדישא
 לא ידע צעת שימוש אס היא לאה ע"כ כסתלקא
 מראובן ג"כ הצבורה והנה י"ל שער העליון צצדרום
 (סס מקוס מעמד ראובן גם צרגלים) נגד ראובן
 הנה לא איתפרש שימוש"ו הצן הדצרים כי גם
 ציעקב אציו לא איתפרש לו מה הי' משמש. כל
 דצרינו צדרך אפשר עפ"י הקדמות אמימות והסס
 הטוב יאיר עינינו:

הרע"ב זד"ה פספסין וכו' ואינה סצרו דהנך י"ג
 השתחויות כנגד י"ג פרלות צפריו מלכי
 יון וכו' תחזוקן ג"כ הדצר צכוכת [כר] חוכה
 נגד הי"ג מרות והנה הרשעים הללו עשו פרלות
 י"ג חוץ השערים הי"ג וזה פרלות לא פערים הצן
 הדצר וכשבצרה מלכות צית חשמוכחי וגדרו הי"ג
 פרלות ולא נשאר רק הי"ג פערים הנה תראה
 הי' שצעה פערים גדולים ושעה קמיים הנה צכוכת
 כר חוכה ז' לילות צכל לילה כווכה מיוחדת למדה
 אחת מן הי"ג מרות וצליל אחי' חכוונה לשעה מרות
 ציחד מן כול"ר עד ונק"ה וזה שהיו שעה קמיים
 ואמה תצין ותשכיב ותדע :

פרק ז'

משנה א' הרע"ב זד"ה מכלה על מכלה וכו'
 ציר וצלמי

כפוריים. וגם כתיב זהו כ"ל העוזר על הפקודיים. וזר"ה ויוה"כ כל זאי עולם עוזרים צומקד צומקד כזכי מרון. ולפי"ז ה" לו להקדים [מס' ר"ה] אזל ר"ה להקדים מדה"ר למדת הדין. דזיו"כ הוא רחמים. ור"ה הוא דין. וג"כ שקלי"ם הוא לשון משק"ל והנה מול תשרי מואזכ"ם [שצו שוקלין צומקל] אל דעות הזכיות והעוונות של כל זאי עולם. והנה אחר המשקל הזה ששוקלין זר"ה. כה מצית העם [תלויין] ועומדין [עד] יוה"כ נחיים ולשלוט לכל [ז"י ע"כ] סדר יוה"כ אחר שקלים:

והנה זאיכות עם הנוסקתא יומא ולא [קראה] יום הכפורים. הוא הק כ"י לא להזכיר. להיות יום הקדוש הזה. הוא סוד עולם הנעלם ויזל העליון ע"כ להורות [ע"ז העליון] צהורה טבעי"פ ולא ייחקו עם הנוסקתא אחר עולם קדושתו [כדי] להורות כי קדושת היום הוא מנוסקתרות ליי אלקינו [סוד] הוי זכיוד חלקים. הוא מנוסקתרות והוא קדושת היום הכ"ל. [ע"כ מנהג] אנשי מעשה שגם בסיפוריהם עם זכי אדם [כזהרים] שלא להזכיר צום פיהם יום הכפורים. רק זרזוחם [לדבר מיוה"כ חומרים יום הקדוש] ולמדו כן מצוהינו שקדאו עם [הנוסקת] יומא סתם ולא יום הכפורים והצן:

פרק א'

מ"א. משנה. טבעת ימים קודם יוה"כ וכו' עיין צחוי"ע. והוא מדברי הסופ'. דנקט זכאן מניינא זרישא. וכבר כתוב אלל"ט. דתנא דווקנא הוא. להורות מעלת יום הקדוש הזה דהזמן הוא קודם ליום הזה. משא"כ יום הקדוש הזה הוא צחוי" עוה"צ אין זו אכילה ושת"י והוא למעלה מן הזמן. הנה תראה צהורה צעזר עברי ונרלע כאמר. ועצרו לעול"ם. הכוונה על היוזל. לעול"ם נקרא. כי אין זו צחוי" זמן. ע"כ סופר התנא זמן הימים קודם הזכירו את יום הכבוד. טבעת ימים קודם יוה"כ הן הדבר:

שם. מבית"ו עיין צחוי"ע פי' הרמזים מצית"ו. היינו מאשח"ו. כחש דדייק דהול"ל סתם. מפרישין כ"ג ללשכת פרהדרין. אך אי הוא הוה תנא הכי סד"א. דיוכל לדור עם עם אשתו אשמועינן התנא זלישנא יתירא דמפרישין אותו גם מאשח"ו. וידוקק צום עם שפי' סעעם שמוא חמלא אשמו

צירושלמי פריך וכו' אלף מחלה על מחלה דמוקפיקא שדיקן להו לגזלי עולה לחומרך וכו' הנה לכאורה משמע מ צרי הירושלמי הזה הא דקפק דאורייתא לחומרך מדרכנן הוא דאי קפק דאורייתא לחומרך מדאורייתא ע"כ הוא כודאי ורוב הפוקקים לא ק"ל הכי ול"ע רצ צזה וכבר כתבנו מזה צמוקס אחר: מ"ו [משנה] גוי טעלה עולתו מודינת הי"ם עיין צחוי"ע אפטר כך היחה הטקנה דוקא הגויס הרחוקים שאינם יודעים משפט הקרבות משא"כ הקרובים זודאי יודעים. טלריכיס להקריצ עממס נככים וכן י"ל דהיחה הטקנה לרחוקים: דעד טישלחו אל הגוי טיציא נככים יפול צקרצן מוס או יפקל משא"כ הקרובים ול"ע צזה:

מ"ז הרע"ב זד"ה טיהי חכהניס וכו' אפילו למלוח חולין הנאכלין צעזרה וכו'. והא דכתב הרע"ב צמ"ג. זד"ה חתיכות חמאות דאין חוכלין צעזרה אלף חמאות וכו' רל"ל רוב הנאכל צעזרה כ"ל: תויו"ט זד"ה ועל הקינן וכו' ול"ל דתקנה נציחיס ראשונים צמעמדות קאי נני אקרצות יחיד כגון הקיכיים וכו' והא דאמרינן צגמ' אלל צכי עלי צפסוק אשר יטכזון את וכו' מוחך טעשו את קיניהן וכו' והיו מחעכבים מלצח אלל צעליהם ל"ל דעדיין לא נתקנה תקנה נציחיס ראשונים. והיו לריכיס להמחין לעמוד על קרצנס וכן מוסחזר דנציחיס ראשונים היינו דוד וסמואל. הם טחקנו טעמורת ומעמדות:

פרק ח'

מ"א. הרע"ב זד"ה חוץ משל סוק העליון לפי טכוכסיס גויס וכו' וחכמים גזרו וכו' להך פירושא קשה קלת דהרי קפק דרצנן הוא ול"ע:

מ"ד. משנה כדי סיראו העם את מלאכתו וכו'. ולא מיקרי צום נהכה מן ההקדש מה טנהכה זרחי' ומדרכא הוא כבוד להקדש. מה טרוחין מלאכת הקדש נאום והוא כלורך הקדש:

מסכת יומא

פתיחה

כתב הרמב"ם טקידר כפוריס אחר שקלים וכו' וכל דצטקלים כתיב נמי כקפ

אסתו ספק כדה דקשה למה הולך לטעם. כיון דגזירה סתמוז הוא. לעשויה לכפ"ר. ולפי מ"ש יוכה דהפרישם וזיתו לזיהמ"ק. כלמד מן הפסוק אזל הפרישה מואסתו הוא מטעם הכ"ל:

מ"ב. תוי"ט גד"ה ומקטיר וכו' ומטיב וכו' והא דלא חנן הכא הטבת חומס נרות מטוס דלא הוויין זכ"ג כ"פ החוס' עכ"ל. ומן הלורך לידע טעם לזה דהנה כל העבודות שפושט הוא כדי שיהי רגיל בעבודה כי כל עבודה יה"כ אינם כשירות אלא זו. אי"כ ודאי גם הטבת חומס נרות זיה"כ אינם כשירות אלא זו ומחוייב ג"כ להרגיל אי"ע בדבר זה כמו בכל העבודות. ומה נסתמה ולי"ע:

מ"ג משנה שמה שכתה או שמה לא למדה. כהנן הרע"ז צ"ת שני הולרכו לזה שהיו [וכו'] לדונס צעלילה [דברים] והנה אעפ"כ מן הלורך לנו לידע למה אמרו לו כך דבר שאינו דרך כבוד לכ"ב והי' די לשיאמרו לו שמיא שכת"ה. וכל עפ"י מ"ש בזה [אלה לך דף קסא. ע"צ] צפ' מרגלים כשהזכיר משה בתפילתו הט' תיקונים. אמרו שם ואמ"ת לא אדבר מטוס דאיכהו צקקרא אהדברו היינו שהוליו דזה על הארץ. והנה אמרו צקפרי. על הפסוק קלחתי כדבר"ך. אלו הי' משה מנקה אז קלח עד סוף כל הדורות. היתה תפילתו מקובלת שהי' עת רגון גדול אזל כיון שלא [הי' מנקה כ"א על חטא המרגלים] הש"י קלחתי [רק] כדברך שלא צקשה יוחר. ומן הלורך להתזונן למה לא הי' מנקה משה יוחר [וכרחה] דלדבר כזה מן הלורך כזיכול לנשיאח פנים מנח"י יא"ה פניו אליך. והארת הפנים הוא מדה ואמ"ת תרין שפוחין [ככתב אליו צאורך. מה הוא שאלת המלאכים מפני מה אתה נושא פנים לישראל והטובה הש"י אליהם] וא"כ כיון שמושה לא הי' [רולה] להזכיר מדה ואמ"ת מטוס דאיכהו צקקרא אהדברו לא הי' יכול לנקה לנשיאח פנים גם על העמיד מה שפירשנו צפסוק ואני תפילתי לך ד' עת רגון וכו' שאנו אומרים ומנחה קצת צענה עת רגון אנו אומרים. ואני תפילתי לך י"י עת רגון היינו משה רבינו לא הי' יכול להזכיר מדה ואמ"ת צענה עת רגון ע"כ לא הי' יכול לנקה דבר שהוא נשיאח פנים כזיכול. אזל כעת תפילתי לך י"י עת רגון. ע"כ אלקיס צרצ הקדך עכ"י צאמ"ת יסעד. ותאיר אור פני"ך עלינו מודה ואמ"ת. והנה הכהן גדול צומן שהוא הי' לריך לנקה על כלל ישראל שהסיי יאיר אור

פניו אל ישראל. הנה הזקני צ"ד צידעס ארתו שלא למד אלו היו אומרים קחס שמיא שכת"ה הוה כסקר וכיון דיתדצרו צסקר לא הי' צאפסר לקבל מודה ואמ"ת גם צעה רגון שהוא ע"כ אמרו האמה לתאיר אור פנים על ישראל והצן:

משנה ד' [הרע"ז גד"ה] חדשים לקטרה וכו' לפי שמוערת וכו' הקטרה י"א קוממים היו זה כודע עכ"כ להעלות הכס"ק החיות שצתוך הקליפה אל הקרופה וה"ס י"א ארורים שאלמרו צהר עיזל וכנגדן י"א צרוך צהר גריזים והנה לא נאמרו צתורה שצכתב רק נוסרו צתורה שצעיפ. ולדעתי ה"ס הצרכה הגנחה צתוך וכו' ויולא צכל פעם ע"י מנשיהם של ישראל. וכיון שזיליו כל הצרכה מוחך הקללה אזי יחצטלו כל הקליפות כי לא יהי להם חיות וכיון שעי"י הקטרת מעלין הצרכות מוחך וכו' ע"כ המקטיר קטרת מתצרך ותצונן מתצרך צעוטר צגי' יסוד מלברית הו"י:

מ"ז תוי"ט גד"ה אס רלה וכו' וקשיא לי אמאי לא חיישינן דאחי לאלכו"י עכ"ל וכל דסיחיד שצמיא קרצו רשות צידו למסרו לכל כהן צירלה והכהן שמוסר לו סיחיד קרצו אס ירלה להקריצו כולו יקריצ ולא חיישינן דאחי לאלכו"י כיון דסיחיד מוסר דוקא לכהן הזה כן כ"ל צזה:

פרק ג'

מ"א תוי"ט גד"ה הרוחה וכו' ועד אחד נאמן צנולחא דעצדי לגלויי ירושלמי. מה יע להוכיח דעד אחד נאמן אפילו זיה"כ צאלמרו שצצר ילאו ג' ככזים והוא לילה ומותרין לקמוך עליו לאכול ולעשות מלאכה:

תוי"ט גד"ה מתחיל וכו' כהצו החוס' דמנחה שזו מעל הפייקות וכו' כ"ל ההכרה שהציאס לפרע זה דאילו הי' תנא מן התנאים ורצינו הקדוש קידר דבריו [לנסקו אחרי דברי] הח"ק כך הי' לו לוואר. מתחיל צ"ש אומר. אומר האיר וכו' ומדנקט [רק] חדא זינחא אומר הוא [סכוונה שכן מתחילה הי'] הרוחה אומר צרקא"י אזל ככתמנחה מתחיל צ"ש הי' אומר האיר פני כל המזרה וכו' הנה מנשיה פסקו הרע"ז [והרע"ז הלכת] כמותו [ומדחכמי] הדור לא מוחו צידו צכרותה אה טעמו מהממוכים הראשונים [צודאי הסכיוון] חכמי הדורות הראשונים [שהלכת] עמו צזה. וכל [דבזה יוכ]

יורק לכל דבר המושלם לחמד על חצירו. צעלים
 של העמד ושל שור ושל חמור ושה. והנה אילו המה
 משובענדים לצעליהם ועזרתם לצעליהם אינו דרך
 חצירות. משא"כ האשה לאישה הגם שהוא משחרר
 עלי' ומחוייבת לשמשו ערב עלי' עזרתו וזהו הכאמר
 בחורה ואל איש"ך תשוקתך והוא ימשל צך. והנה
 הצטיה הש"י לישראל אשר צ"צ [יערב] עלינו עזרתו
 ית"ש כענין עזרת האשה לאישה וזהו צינים [הסם]
 תקראי לי איש"י וכו' וזה שקוראין לכ"ג איש"י.
 ולמלך אדוני. שכל עזרת המלך הוא בהכרח מיראה
 ועזרת כ"ג מאהבה שהכל חפלים לשמשו למי שהוא
 בן ביתו של הקצ"ה:

מ"ב תו"מ זד"ה עונות וכו' אצל צת"כ וכו'
 ואומר והתודה וגו' אלא כיון שהי'
 מתוודה וכו' כאלו הם סגנות לפניו. פירשנו צו
 צמקומו [סע"י השונה מיראה] זדונות נעשים
 כסגנות וא"כ נקראים עוד סגנות וגם השוגג לריך
 כפרה. והש"י מכפר לו גם הסגנות:

פרק ה'

משנה ג' כמלליך עיין בחו"ע ועיין בתרגום
 יוחנן צפוק ארבעים יכו [דברים
 כ"ה ג'] כתב שהמחוייב מלקות ילקוהו ל"ט וארבעין
 ילליך. כפי הכראה [פי'] דהשליח ז"ד יצ"ה את
 הרבועה גם צמין הארבעים אצל לא יכה. כולל
 לפי"ז לשון מלליך. פירושו הע"י צלא גמר המעשה
 ואפשר זה פירוש הגמ' כמגדכ"א. היינו כתרומם הכ"ל:

פרק ו'

מ"ב תו"מ זד"ה והכהנים וכו' אצל צלי"י חטאת
 שלא אמר הכהן פסוק דתטהרו"ו לא
 תיקן הפייטן ג"כ והכהנים והעם כו'. והנה כעת
 חדשים ומקורב צאו והדפיסו צסיוזרים גם אלל ליי
 חטאת והכהנים וכו' ונראה שאין זה בהכרח דהגם
 שאכחו אומרים קדר העזרה משום וכשלוה פרים
 שפתינו ממילא מארחאי לוור כל הסדר כמו שהי'
 עכ"ז כריעת הכהנים והעם אינו מסדר העזרה.
 דאפילו בזמן המקדש אם לא כרעו אינו מעבד.
 ע"כ אין לשנות מונקב אבותינו ויחיד צפ"ע אצ
 רלה יאמר והכהנים וכו' אצל לא יכרע:
בד"ה כשהיו וכו' שצכל יוס היו מזכירין הכהנים
 וכו'

יונה מ"ש אח"כ] צמסכה שני' ולמה הולכרו לכך שפעם
 אחת עלה מאור הלצכה ודימו שהאיר המזרח ושחמו את
 הממיד ולכאורה ל"ל מ"ש ולמה הולכרו [לכך הלך ע"כ
 הולכרו לוור כך כדי שידעו אם הגיע] זמן שחיטה
 אצל לפי דבריו יתכן [סע"כ הולכרו ציני מתח"י]
 צ"פ לוור האיר פני כל המזרח ולא היו אומרים
 צרקאי [כי] ציני מתח"א אירע מעשה זאת [וכיון]
 סה"י [הוא] אומר האיר [פני כל המזרח הולכרו]
 לוור גם צמסה האחרת [האיר פני כל המזרח וקבעו
 בן הלכה דורות]:

מ"ב משנה ולמה הולכרו לכך וכו' כבר [כתבאר
 לעיל] צמסכה א':

הרע"ב זד"ה שפעם אחת וכו' וחששו שמה צינה"כ
 יארע טעות וכו'. לדעת' לא הולכרו
 לזה כי זה המנהג הי' צכל יוס לאו דוקא צינה"כ
 רק המסכה מצארת למה תיקנו בן צכל יוס להיות
 שפעם אחת אירע טעות והחשש הוא לאו דוקא
 שמה יארע טעות צינה"כ רק שמה יארע טעות
 צאיזה פעם:

מ"ג לעבודיה לאו דוקא כמ"ש הרע"ב והתו"ע
 ונקטה המסכה לעזרה להורות

דכל הכנכס לעזרה מחוייב לעבוד איזה דבר ולא
 יכנס ללורך עלמו לקרוא לאיזה בן אדם וכיולל
 וכענין שאמרו צצית"כ מכל שכן בעזרה:

הרע"ב זד"ה עד שיצול שהדברים ק"ו וכו'.
 כלמד הדבר צק"ו למצול צמים כל הכנכס
 מ"ס קוד החקד וחמד אל כל היום היינו עם אל רומז
 לחקד וכבר ידעת ק"ו מדה הראשונה צ"ג מדות
 שסתורה כדעת ומעוררת המדה הראשונה צצ"ג
 מדות היינו עם אל. ועוד יש לפרש צעניינים אחרים
 למה זאת הטעילה כלמדת דוקא בחורה צצע"פ.
 המשכילים יצ"ו צזא"ת יצא אחרן וכו':

מ"ה אכ"א הס"ס. עיין בחו"ע כלמד צג"ס מועשה
 חורב וכו' והנה הוא לעובת ישראל סע"י
 העולם נתבלה מלות הוידוי. וג"ש נגד מדה רחוי"ס.
 ורחמתי את אשר ארחס אעפ"י שאינו הגון:

פרק ד'

משנה א' איש"י כ"ג. איש"י הן אותה איש"י פירושו
 אדוני. אצל איש"י הוא לשון חצירות
 הארומה. כענין צינים ההם כאלו י"י תקראי לי
 איש"י ולא תקראי לי עוד צעלי דהנס עם צעלי"ס

צחוי"ט והוא מהגמרא דלר"ע ילפינן לה מן התורה ולר"י הלכה למעשה מקיני אלו ואלו דא"ח תורה שכתב ותורה שצנע"פ. סוכ"ה גבי הוי' אדניו כנודע. תורה שכתב ותורה שצנע"פ. אם הסוככת על הצנים. המ"י:

מ"ז משנה ו' וצ'כד שלא ייסן תחתיו עיין צחוי"ט וי"ל דכן הוא הדרך לרקדק ליסן צמקוס שלא יסלנו הגשמים:

פרק ב'

משנה א' הרע"צ זד"ה עצדים וכו' וכל מלוא שהאשה חייבת זה ענד חייב זה עכ"ל.

עיין צחוי"ט שהעיקר חקר מן הספר. וכראה דמה הסבא של טזי זזה יותר מכל שאר המלות. זדאי ה" יודע ממה פטור בכל המלות. אך הוא זזה כחודע שהוא ח"ח. דהכא זלח יודעים כל העצדים שחייבים בכל המלות שהנשים חייבות. והנה הנשים פטורות מקובה אבל להיות דצעיין תשצו כעין תדורו. הנה המלה מוטלת על האיש שיסב צקובה עם אשתו וצ"צ. והנה מי שאינו ח"ח אינו יודע קיבת יסיבת הנשים וקוצר מזה שגם הם חייבות צקובה. וזוה הגדל הסבא של טזי. צקבס יודע כל ענד שכל מלוא שהאשה חייבת עצדים חייבין עכ"ז יודע שהעצדים פטורין מן הסוכה. קידע שקיבת יסיבת הנשים צקובה אינו מפלת התחייבות. רק מלאת התחייבות חכשיהם תשצו כעין תדורו והסן:

מ"ה משנה ו' וכשתנו לו לר' לרוב וכו' ואכלו חוץ לקובה וכו'. עיין צחוי"ט צסס הר"ן ול"כ דהכה ר' לרוב היה צימי ר"ג (עיין צככורות זוכרא דר' לרוב וצפקחיס אראצ"ל. פעס אחת שבת אצח ציצנה אלל ר"ג). וי"ל דבאותו הזמן והמקום שהציאו לר"ג כותבות ודלי מים. והחמיר ע"ע להעלותם לקובה. עס צאותו מעמד הציאו לר' לרוב אוכל פחות מצי"ה ואכלו חוץ לקובה כדי שלא יראו החלמידיס מעשה דר"ג ויקצעו כן הלכה לדורות. ודמיא להצרייתא צכרכות. כשהטה ראצ"ע נוקף ר' ישמעאל ואמר עס מעמו כדי שלא יראו החלמידיס ויקצעו הלכה לדורות ר"ל:

פרק ג'

משנה א' מעטה לולב הגזול וכו'. צמורה שכתב נקדס

וכו' וכו"ל עפ"י המקובל צידינו צציוס זה עס המפורש יול"ח מפי כה"ג היינו שומעלמו ה"י יולח אלו העשרה שמות שמוזכיר כ"ג ועיין צצרי"ה מנחה וצככצ"י האריז"ל והכהנים והעם היו מריגין שהעס המפורש יולח ועלמו כ"ל:

משנה ו' ולא ה"י וגיב לחלי הסר עד שבעשה אצרים וכו' צירושלמי אמרו קזה ה"י כל הימים עד שבעון הלדיק אצל משמה שבעון הלדיק ה"י צורה שבעיר למדבר והיו הגולכין היוצאים צמדצר אוכלין אותו:

פרק ו'

משנה ה' מעטה. כהן גדול משמש צמנכה כל"ס זה קאי על כל ימות השנה כשרולה הכה"ג לעצור עוס עצודה שיי שו הוא צמנכה צגדים דוקא וצלא שונכה צגדים ויקרי מחוקר צגדים:

פרק ח'

משנה ו' מי וכו' מאכלין אותו וכו' ההלכה הזאת אינה דוקא ציזה"כ רק להיות הדבר הזה הוא מחמה עיניו רעבון ויה"כ יוס עיניו הוא אשמועיין התכל ההלכה הזאת צכאן: מ"ח תו"מ צד"ה על עצידות ומ"ע אם סגג וכו' החטאת ומכפרת מקיים הרמז"ס או שחטא חטא שהוא חייב עליו חטס ודאי וכו'. הרע"צ ז"ל לא פסיקא ל"י למיחני זה צצנא דואס סגג. דאקס צא על הגזיר ג"כ היינו חטס קפחה חרופה:

מסכת סוכה

פתיחה

כתב הרמז"ס וכו' והקדים קובה וכו' י"ל עוד טעמים רבים מה שסידר קובה אחר יונא להיות דיוה"כ חתימה לעוצה ונמנר החתימה צכוכות וגם ציוה"כ הוא השונה מיראת הדין ואח"כ צכוכות השונה מאהבה ימי שמשכיל ע"ד צזהר וצככצ"י האריז"ל יאלח אשר מישך שייכי אהדדי והשונה הכעש"י ציוה"כ היא הסוככת עלינו צקהר ככפ"י צכוכה:

פרק א'

משנה א' שאינה נבנה עשרה טפחים וכו' עיין

לפרושי. והעיד ר"ע דצ"ה דוקא קאמרי רק צהושיעה
כא. וצ"ש דקאמרי אף צהלליח' פליגי אצ"ה והלכה
כצ"ה :

מ"ב משנה. שיהא לולב כיעל צמדינה ז' זכר
למקדש ושיהא יום הקף כולו אסור. זה א"א
לומר כמי זכר למקדש. דגם צומן המקדש אחר
הקרבנות העומד מותר הדרש. והרחוקים מותרין
מחליות. ע"כ ל"ל הטעם שצגמו' שהציה הרע"צ.
גזירה מהרה יבנה ציהמ"ק ויאמרו וכו'. מיהו הא
קשיא. דילמא משום האי טעמא כמי תיקן לולב
צמדינה ז'. דצמורה יבנה ציהמ"ק ויאמרו אשתקד
וכו'. אצל דגם כשיצבה ציהמ"ק צ"צ לא יעלו
צמדינה רק יום א'. וציהמ"ק לא חיישינן לטעות
כיון דאשתקד לא הי' ציהמ"ק מחין יצואו לטעות
וגם ציהמ"ק הסכהדרי גדולה והסכהים אין מקום
לטעות ע"כ טעמו הוא זכר למקדש. מיהו הא קשיא
לי. דצגזירת יום הקף לא הזכיר התנא הטעם
צמחיתין. וכן הוא צרוצ שאין מגלין טעם הגזירה
עד לעתים רחוקות. ולמה צנטיילת לולב כל ז' מצויר
הטעם צמחיתין זכר למקדש. אך הוא דמקדש
המשנה. מונו ראה וכן עשה דראה דריצ"ז עבד
זכ"ר למקדש. כי הוא צחיצו למיעבד לה זכר ע"כ
גם (גם) התנא עבד לה זכר. וכח צצואור זכ"ר
למקדש. וצזה יוכח לן דקדוק חד צגמו' דמקשה
מוכלן דעבדינן זכר למקדש ומשכי דכתיב ליון דורש
אין לה מכלל דצבו דרישה לכאורא יוקשה לן על
המקשה מוכלן דעבדינן זכר למקדש דילמא לא כפקא
לן זה משום מקום רק ריצ"ז התקין כך לעשות
זכר למקדש צמלות לולב. אך הוא דהמקשה ראה
צדצרי התנא. מדכח צצואור הטעם זכ"ר למקדש
ואין זה מחק התנא להזכיר טעם הגזירה ואדרבא
מסתירין הטעם. ע"כ לומר דהוא דצרי צחיצו למיעבד
זכ"ר למקדש ע"כ גם (גם) הוא פתח פיו צזכירה
ואין זה תקנת ריצ"ז לצד צלולב ע"כ שאל מתי
לן זה. והצן :

תו"ט צד"ה ושיהא יום וכו' אצל צמסכה ה' וכו'
דאילטרין לסיפא וכו' לפי מש"ל יוכח ספיר
דמש"ה הציה כאן ג"כ יום הקף וכו' צלל טעם.
לאגלויי אטעמא דרישא דהוא צחיצו על כל צן
ישראל כל ימי משך הגלות. ואילו לא הציה הסיפא
לא כשמוע לכו זה הענין ואחי סיפא צלל טעם
לאגלויי אטעמא דרישא :

מ"ד. תו"ט צד"ה מפני שהולילו וכו' ותימא על

הר"צ שפסק וכו' כמ"ד מלות לריכות כוונה וכו'
מלכד צאכל מלה וכו' משום דכהנה וכו' וי"ל
צזה דרך דרוש. עפ"י מה שדרשו. ולקחתם לכם
ציום הראשון. ראשון לחצון עונות ופי" צו הרצ
הקדוש מוה' לוי ילחק זלוק"ל ראשון לחצון עונות
פעד עתה הי' צידיכו חסונה מיראה הדין. ודונות
נעשו כשגגות. וצלקיחת הד' מינים צטמחת יולריו
הוא חסונה מאלהה אז זדונות נעשו כזכיות וא"כ
העונות צאים לידי חצון צכדי שיצואו צמספר
צמפקד לזכיות וא"כ לפי"ז מיקרי האדם כהנה צזה
ואתה כאכל מלה צלל כוונה דיולא כיון דכהנה.
והצן :

פרק ד

משנה ג. תו"ט צד"ה ערבה וכו' [יום טציעי
וכו'] קשה והרי נציאים האחרונים
שהם חגי וחצרו צתחלת צית סכי היו. ואי אלו
הנציאים שהנהיגו לנו כן צזה"ז. וי"ל שהנציאים
האחרונים חגי וחצרו תקנו זה קודם שצגמו צבין
ציהמ"ק. כאשר צטלו אבותינו מן הצבין והיו כמה
סכים אז צא"י צלל ציהמ"ק תקנו עכ"פ לערבה
ציום ז'. וכעת אחר החצן חזר הדצר לקדמותו:
מ"ד תו"ט צד"ה על ג"צ וכו' ה"ג ג"צ וכו' דאי על
הגג וכו' ומצרי הרע"צ שכתב ומסוככות
למעלה מפני הגשמים. כראה דרגס ג"ג או דס"ל
ג"צ וב"ג אחת הוא דדוחק הוא לו לחלק צין החלות
דערצו פקחים וצין הלולב שצכאן ול"ע :

מ"ה משנה. וכקרא מול"א עיין צרע"צ שהוא מדצרי
הגמ' שהי' המקום שהוא מולא ממס
וכקרא קלכ"א. חפשי מוס. והנה מן הלורך לידע.
למה דוקא המקום שלקחו מונו ערצ"ה הי' חפשי
מוס. וגם מהו הלורך לכו לידע זה. אצל כמדומה
משמיענו סוד ערצ"ה מקום מולאה. עכ"כ קוד
כל"ה הו"ד. ע"כ הוא יקוד כציאי"ס. והנה כתיב
את כל היקום אשר צרגליהם. זה מונו של אדם
צמעמידו על רגליו. דהנה תראה מי שמוסה עיקקא
עם אחר. זה שנותן מעות לעיקקא לחצרו. לומר
לו (אנא צרגל"י ואתה צפרוטה) [אנא צפרוטה
ואתה צרגל"י] דמי שנותן ספרוטה אל לכתה רגליו
מקום למקום לנסחך ואוחו שאין לו מכתה רגליו
מקום למקום. ולזה ספיר רשת חז"ל זה מונו
של אדם צמעמידו על רגליו. היינו צמעמידו צמקום
ולפי"ז

וזתחילה מזכירין השם הלי"ז כי צקשתם צתחילה עכ"פ כיסים צהסתרת הטבע ואח"כ הוסיפו לצקש גם צנגלה והנה עיין צפע"ח [צער יוה"כ] [מה שאנו אומרים צצעת] הנעילה הוי' הוא האלקים . וה"ל לעומר אלקים הוא הוי' עיי"ש הטעם להיות עליית המלכות הוא קודם . ואח"כ צצעת הנעילה וכו' ע"כ אומרים הוי' הוא האלקים . והנה לפי"ז צחג הזה דלא סייך שהוא טעמא כלערך לעומר אלקים הוא הוי' . והנה נחזי כסימי ח"ו ע"כ מרמזים הדבר צצ' צמות אג"י וה"ו ש"וירן אלקים הוי' ואין אומרים צפירות אלקים הוא הוי' . כ"ל : מ"ו . תוי"ט צד"ה חריות וכו' [ואותו סיום נקרא וכו'] והא דקחתי מהחיתין ואותי חיים לאו דוקא יו"ם אח"ד . י"ל דוקא . ציום שהוא הוי' חוצטין והי' נקרא יום חיצוני וצבאר הימים הוי' מציחין ומקיפין אצל לא חוצטין כ"ל : מ"ט תוי"ט צד"ה כיסוד וכו' דהלמ"ו הוא וכו' חע"ג דררשי תנאי רמיזי צקראי .

כיסוד המים הן המה הצפעת החקדים לנולכות עמים ונלכות פה ותורה צע"פ קריין לה ע"כ עיקר המורה הוא צע"פ ורמיזי צתורה צצכת כאשר ידוע שהולדה לא כיכרת צמטפיע רק צרמו עד עת צא הצפע אל המקבל אז כיכרת התולדה והצן . ויה"ר שלא יאמר פינו דבר שלא כדרכו . כל דבריו צדדך אפשר :

בד"ה צ' ספלים וכו' וא"כ הא"ך מורידין צקודש משל זהצ לשל כסף . י"ל אין כאן הורדה דהנה עד עתה מריה הי' הכל מצפני הגזירות . וכחיים צחג הורדת החקדים ע"כ הוא כיסוד המים מימי החקד . א"כ כרמו צזה עלי' צקדש צתחעלית ככ"י מן הדין אל החקד ע"כ מעלין מן הזהצ (שהוא דין) אל הכסף (שהוא חקד) זה ומה שכל והשם הטוב יכפר :

פרק ה

משנה ב . ומתקנים שם תקו"ן גדו"ל נקרא תיקו"ן גדו"ל עיין צכתצי האריז"ל שכל הזמנים הללו המה תיקון לחטא אדה"ר שאילו הי' מותין אדה"ר צזיוגו עד ל"ל צצת הוי' מותקנים כל העולמות וכחיים שחטאו הי' ע"י אשה אכחחו לריכין צחשרי לעשות כל אלו התיקונים עד שיגמר הדבר צחג . ממילא הצצוקן ומה שמתקנים שלא יבוא לחטוא האכסים ע"י הכסים מיקרי תיקו"ן גדו"ל לחטא אדה"ר

ולפי"ז תראה הרגלים הם צמקום המזון . אורו שאין לו מזון מכתה רגליו צמקום המזון . והנה לפי"ז ערצה הי"ם כלח הוד קוד הרגלים ע"כ מוקום הוא הי' חפטי מליחן מזון למס הצן ועי"ז ניתן התעוררה צלצ . לכצוה ורוה"ק . השכיל ותדע : שם . ומלקטי"ן משם וכו' . לא ידענא למה אמר צלשון לקיטה ולא אמר חותכי"ן או לוקחי"ן ולשון לקיטה כופל צירק ואפשר לומר דלשון לקיטה הי' לשון צרי"ה שצצריין הראוי מן אינו ראוי . ע"כ כופל לשון לקיטה צירק דאינו מתצבל צפעס אחת ולוקטי"ן צכל פעס אחת מתצבל ומכיחין אח שאינו מתצבל ע"כ אזלין צ" לענין מעשרות צחר לקיטה . ולפי"ז גם צכאן אשמועי"ן צלשון לקיטה . שצצריין אח הראוי למורה ומכיחין אח היצבות והכמושות וקטמות ראשיהן וכיולא כן כ"ל ואשמועי"ן צכל דבר הפוקל צערצה של ד' מינים פוסלין צערצה הלזו :

שם ואותו הי"ם מקיפין וכו' . לא ידענא למה אמר צלשון קתום ואותו הי"ם . ולא אמר . וצצעי"ן . ואפשר לי לומר דהנה עפ"י כחצי מרן האריז"ל צכל יום נמשך מוקף אחד מן ויק דז"א . וציום הי' אנו כוללים כל המקיפים צין אוחס שנכנסו ע"י החג וצין אוחס שנכנסו ע"י הקוכה וצין אוחס שנכנסו ע"י הקפה צצכל יום . ע"כ לא אמר התנא וצצעי"ן דלא הי' משמע דז' הקפות של יום הצצעי' המה רק צקדר מקיפי ו' ימים הראשונים . ע"כ אמר ואותו הי"ם [להורות] צזה סיום יס' לו סגולה צפיע זה מה שכל :

אג"י וה"ו מה שהקשו למה הזכירו השם הלי"ז קודם הראשון כ"ל צצאמת לא הזכירו השם הראשון [רק] שם המ"ט שהוא ג"כ וה"ו והטעם כאשר יתבאר [צנעה"י] . והנה צחרו להזכיר אלו הצ' צמות כ"ל דהנה מלחתי צקפר רזיאל שם אג"י [ליורו] בוני . ושם וה"ו ליורו ודי"ו [והנה לפי"ז שם אג"י צגי] אלקים . וה"ו צגי הוי' . ולפי"ז הכוונה צצחרו צצטי צמות הללו מקפר ליורן הוי' אלקים להורות עשה [למען הצ' צמות הללו כיסים נגלים וכיסים] נקחרים צנצע . כי ע"י שם הוי' סניסים נגלים . וע"י שם אלקים כיסים נקחרים צנצע ככודע ומקפר [צ' השמות צליורן הוא צגי יצ"ק כידוע יענכו ציום קראחן] והנה לפי מש"ל אג"י שם הלי"ז וה"ו שם המ"ט . ל"ז מ"ט . צגי אלקים . והנה לפי סג"ל ידק על צחרס . צסם המ"ט [צצוק .

לזה אמרה המטכה ללא סייך לקונסו דברוז י"ל
 שסמך עלמו שצורח יס לו אפר כירה שסוח מוכן
 והנה כשאירע לאחר השמיטה שאין לו אפר כירה
 המוכן. יחפור דקר ללא סייך למיקנס"י כ"ל:
 מ"ה תו"ט ז"ה ז"ס וכו' וצ"פ הרע"ב מפרש
 עלי צרישא וכו' וכ"ה הגירסא בסדר
 המטכה דצבלי וירושלמי כ"ל שזאת הגירסא היא
 הנכונה להסמך לורך צטר לשמחת יו"ט לדלעיל
 דמיירי ג"כ קולם משונך לסונך הוא כדי לשחות
 יוכים לשמחת יו"ט וכן עומד ואומר מכאן אני כוטל
 וכן זמן שמורים וכו' הכל מיירי והכנה צטר לשמחת
 יו"ט. ומילא מהראוי להסמך כעילת העלי לקלצ
 צטר וכן כתיבת העור דאי לא פריה לי מימע
 ולא שחית ואח"כ סילוק התריסין ומחכיות הוא
 ענין אחר קביית צמנים ושאר עניני מוזן ללורך
 יו"ט :

פרק ב

משנה א. תו"ט ז"ה ועוסה תצטיל וכו'. ונקרא
 שמו עירי"צ שהוא מערצ לרכי שצת
 על לרכי יו"ט לעשותן יחד הראצ"ד. והנה עפ"י
 כוונת האריז"ל כוונת עירו"ב. ע"ב רי"ו. כו"ה .
 היינו חס"ד גבור"ה לכוללן יחד צלדיק יסוד עולם
 עיי"ש ולפי"ז יליצח נמי מלחא דכל דעירי"צ הוא
 לשון הערבות גם עפ"י הסוד וצמעת קט נוכל
 להתצוק מ"ש רז"ל קיים אצרהם אצטו וכו' אפילו
 עירי"צ תצטילין שכאמר עק"ב אשר שמוע אצרהם
 צקולי . הנה לא כודע משיכן שמועו לה מן הפסוק
 ולפי הכוונה הכל עירו"ב ה"ס כו"ה חס"ד גבור"ה
 לכוללם צלדיק יסוד עולם הנה שמועו לה מן עק"ב
 אשר שמוע אצרהם וכו'. ושמוע הוא מלשון וישמע
 שאלו וכו' שהוא לשון אסיפה. והשם מעוז יספר :
 בד"ה וסומך וכו' הקסו צחוס'. א"כ צטלה כל
 איסור מלאכה שצת הואיל וראוי לחולה
 ש"ס צו סכנה וכו' וכ"ל ללא אמרינן הואיל דצטר
 שאין אכחו רוליס שיה"י צמליאות כי הלואי שלא
 יהיה שום חולה צישראל וצתורה כתיב דרכי דרכי
 טעם. והאיך יתאמר עפ"י התורה הואיל דצטר כזה
 הרי אם אכחו שמועים לדברי תורה. כתיב כל
 המחלה אשר וכו' לא אשים עליך וכו' וכתיב והסיר
 י"י ממך כל חלי. וקלת קסה דחזינן דאמרינן
 הואיל ואי צעי מפקר נכסי" והוא עניי וכו'. אזל
 אין

אדה"ר. ומה שאינו מוצא צמחיתין מהו התיקון
 שמוטין כי ה"י נחמקין שיהיו האכסים מלמעלה וכו'
 כי מרוזו צזה מה שיה"י לעתיד צגמר התיקון אשת
 חיל עטרה צעלת. והוא קוד כמוס לאלקי חיוס .
 ע"כ כעת לא נחצאר הדצר צמטכה :

מ"ג תו"ט ז"ה מצלחי ומכסי כהנים וממייכיהן
 כחצו החוס' תימח דלא קחצי צחוכה
 וכו'. וכ"ל דזה הוה צדוקא ומכסי כהנים צצאין
 לכפר על גילוי עריות. וכבר כחצתי לך שכל
 העניינים תיקון לחטא אדה"ר שלא המהין צציווגו.
 וכעת צזמן התיקון צמכסי כהנים היו מפקיעין .
 וקלרתי . ואם עיני שכל לך תשכיל ותדע אמרם
 לא היתה חר צירושלים שלא היתה מצאירה וכו'
 עפ"י האומר צזה כח"צ מוכים להיכלות . חג"ת
 צחיס. כה"י חלרות. והוא צזהר ל"ך [ד' ל"ד ע"צ]
 צפסוק אצרי תצחר ותקצו יסכון חלריך וכו' :

מ"ז תו"ט ז"ה מלפני וכו' וסני דראש השנה
 היינו כצצחו עדים מן המטכה ולמעלה
 אזל כצצחו עדים קודם המטכה. מיירי קחס מיוס
 ר"ה רק [דגס] צזמן המקדש לא יארע כן. דרחינן
 ע"כ המליא. יוס צ' דר"ה דכשאירע צצחו עדים
 מן המטכה ולמעלה [ציוס ה'] הגס דמייכן המועדות
 מיוס ו' צזמן המקדש עכ"ז שצו ח"א לדחות. והצג

מסכת ביצה

פתיחה

תו"ט ז"ה כצר קדם טעם סידורה צתחילת וס' סוכה
 י"ל עוד חג הסכות. נקרא צפי חז"ל סת"ס
 ח"ג ויס טעמים רצ"י לזה. ע"כ הסומך לה וס' יו"ט
 דמיירי ומחס ימים טוצים. כ"ל :

פרק א

משנה א. תו"ט ז"ה צילה וכו' ואע"ג דעסקינן
 דיו"ט עלמה נמי אקורה אפ"ה מוקמינן
 למתכתינן וכו' וי"ל דמוקמינן למתכתינן ציו"ט שלאחר
 השצת להורות כח דהתיירא דצ"ס דאפילו יו"ט לאחר
 השצת נמי מותר דלא ס"ל כלל הכנה :
 מ"ב משנה שאפר כירה מוכן. הוא קא מפרטי
 לה צגמו' ואפר כירה וכו'. ואעפ"כ
 י"ל דנקטא המטכה. שאפ"ר וכו' להורות מפני מה
 לא קונסין אותו כששחטו וסמך עלמו על הדקר .

מ"ט זר"ה כך כל יחיד וכו' ועוס דהפילה וסתצר
 פיהא כל אחד וצקס רחמים על עלמו עכ"ל
 יע להתזונן זום הדין רכ"ל [דודאי] אס לא זיקס
 עדיין [שום דזר מהש"י] זאותו היום סנה הספילה
 הוא מדאורייתא (ולעצדו צכל וכו') זודאי נראה
 [דחינו] יכול להוליא. כמו שאינו [יכול] להוליא
 זבעילה לילצ וזכהחח הפילין להיוסן מלוח מעשיות
 כן הוא זחפלה שהוא מ"ע [מדאורייתא]. משא"כ
 כסבזר זיקס זאותו היום איזה דזר מהש"י יולא י"ח
 הו"ע וקדר הזרכות אינס רק מדרצנן וכן ג' תפלות
 זום י"ל דודאי יכול להוליא וי"ל כיון דחז"ל תיקנו
 דחינו יולא רק זאותו הקדר דהיינו ח"י זרכות
 זג' תפלות [ע"כ א"י להוליא דהוא כמו שמוזכר
 מדאורייתא. דוקא] זאותו האופן ול"ע זדזר :

אין זה קושיא כלל דמפקיר לנכסי לענים מלוח
 קעציד ורולח זכך לפעמים לחלק ככסיו ללדקה או
 לח"ה וכיולא וגם אינו דומה לחולה דזפירוש כתיב
 זחורה אס אכחנו ונתהגיס עפ"י החורה והסיר י"י
 מנך וכו' :

מ"ב. תו"ט זר"ה מוזילין וכו' לטור ח"ע זרגל
 דכתיב וזכזלחס לא תגעו ומוקים
 לה זצוק' ר"ה זרג"ל . וז"כ לפי"ז חקר זחורה
 טזכהז טיבה זרג"ל וזמורה [זחורה טזע"פ] הלל
 הוא זכחזיס אללינו זספר אגרא דכלה :

[מ"ד. תו"ט זר"ה ואין סומכין] וכו' דדייק לה
 מיכה מדאין סומכין [זיו"ע]. ולריך
 לי עיון סרי לז"ה דהלכתא כוותייהו. ק"ל סומכין
 מסיבן ידעינן דהסומך סומך [צכל כחו. הלל אפטר
 לומר דמסוס] הכי מחירין ז"ה לסומך דס"ל דח"ל
 לסומך צכל כחו ול"ע :

[בד"ה הלל ח"כ ראויין] לשתי ומיירי כגון טעה
 מהן וכו' ולפי"ז מחי דקאמרי ז"ס אה"כ
 ראויין לשתי זרותא קמ"ל דאפילו טעה מהן כשאין
 [ראויין לשתי] חסור לחוץ זמן . דהכל [יודעין
 דאין ראויין לשתי]. ועיקר שתייתו הוא רק להסיר
 רחילתו . זום לא מחי שתייתו . דזעלה
 דעמו כ"ל :

מס' ראש השנה

פרק ד

משנה ה' תו"ט זר"ה סופר וכו' י"ל דגזי סופר
 הוא זרותא טפי וכו'. וי"ל עוד דסד"ח
 דסופר כיון דהמלוח הוא לחקוע שהוא מלאכה
 לכאורא. הותרו כל המלאכות הכלרכות [לעשותם]
 זעזיל המלוח הלזו . קמ"ל דחסור. ממילא כלמד
 זמכש"כ ללולצ דזקיוס מלוותו אין שום מלאכה
 רק עלטול זעלמח כ"ל :

בד"ה אין מעכזין וכו' וכחז 'הרן וכו' תימח
 אחאי מעכזין דהא קי"ל קטן אוכל כזילות
 אין ז"ד וכו'. לולא דזריו י"ל דמסוס סיפח אלל
 ומעסקין וכו' דהא דוקא זהגיע לחיטך משא"כ
 זאין מגיע אין ומעסקין ואין מעכזין :

בד"ה אלל ומעסקין וכו' ה"ק וכו'. [והרע"ז]
 נראה דל"ג חז"ל וגרס ומעסקין זום .
 והחוי"ס לא הציח גירסתו :

מסכת תענית

פתיחה

[תו"ט] כספסלים דזרו על סומעדים וי"ל עוד
 אחר שדזר זעכין ר"ה יוס הדין וידוע
 [דהכל] חלוי ועומד עד יוה"כ והס [עשרת] ימי
 הסעודה דרשו י"י זחמלאו אלז עשרת [ימי הסעודה]
 והנה הסעודה הוא זתענית ע"כ הסומך סחכ
 [למסכת'] ראש השנה וק' תענית גם זוכרו זצוק'
 ר"ה [פ"ג מ"ד] עכייכי התענית שחוקעין זחלולרות
 ומסומך לזס כל עכייכי התעניות :

פרק א

מ"א. משנה מחימתי מזכירין וכו' הא דקרי
 לגשמים זלסון הזכר"ה דהנה הרזיעה
 זכזר הרובע אח הנקצה. והולידה והלמיחה [סיח
 נק'] זכיר"ה סנה לדעתי הוא לשון הספעה מהמשפיע
 המיון הזכר המשפיע ונראה דזעצור [זה אמרו]
 זירושלמי דאין להזכיר גשמים עד שזכיר הש"ץ
 שהוא דרגא דיסוד לדיק דליה רשו לארקא זרכאן
 כ"ח על ידו כמזכור זזוהר וזס הוא סרעז
 זירושלמי כדי שלא יהיה דזר מעורב זיכיהס רק
 הכל ע"י הש"ץ דרגא דיסוד אסתכמותח דכל שייפין
 לארקא זרכאן ע"י הלדיק יסוד עולס [טעס ומקוס
 הזרכת] וזום [יוכה] לנו למה קאמר גזורו"ת גשמים
 סיורדין זגזור"ה להוליד [זהריון] ואח"כ והולידה
 וסלמיחה סזן הדזר :

תו"ט זד"ה וציתו וכו'. דאטו טאס ילא עליו
 טס רע זערוה. אעפ"י שמוק וסוד וכו'.
 י"ל עזירות טצין אדם למקום זעהי טעוזה זשא"כ
 עזירות טצין אדם לחזירו לא זעהי עד שיטיב אה
 הגזילה. ויפייס [אה חזירו]:

משנה ג' על הרשקונה הוא אומר מי טענה אה
 אצרהס אזינו צהר זמורי' וכו' אומר

לך אה אשר עם לצי' דז' צרכה הוקפות [הס
 נגד] חג"ה נה"ס [ז'] מרות זכוותה. והנה [הצרכה]
 הרשקונה אינה זולטרפת [עם ששאר זאינה צרכה
 צפני] זלמה רק טמוקספין צה [והנה הוא נגד]
 מדה. הסחד מדה אצרהס חסד לאצרהס. הלך
 זכוע חבצה [נועה לדרוס הוא זימן מדה הסחד]
 והוא י' זמכלל חיים צחסד [ע"כ ציוס] העעניח
 אנו זעוררים מדה הסחד [חסד לאצרהס. ע"כ]
 אנו זוכירים אצרהס אזינו:

שם זי טענה אה אצרהס (אזינו) צהר זמורי'
 וכו' צאי' גואל ישראל. הוא עפ"י המדרש
 [זירא פרשה ר"ו רבי לוי אומר לפי] טהי' אצרהס
 אזינו רואה אה סאיל [כיהט] זון המורט הזה
 והולך זמסחנך צחורט אחר. א"ל הקצ"ה כך עהדין
 צניך להסחנך צמלכיות זצבל למדי זון מדי ליון זיוי
 לאדוס זקופן ליגאל צקרנו טל איל ע"ט. ר' יוחנן
 אומר אומר לפניו רצט"ע צעעה טאמרת לי קח
 נא אה וכו' הי' לי להטיב אהמול אמרת לי קח
 צילחק וגו' ועכטיו קח נא וכו': וחי' לא עטיתי
 כן אלא כצטתי רחמי לעשות רלזוך יטר"ז. י"א .
 צעעה טיהיו צכיו טל ילחק צאים לירי עזירות
 זמעשים רעים טהא חכר להס אותה העקידה
 זתמלא עליהס רחמים הנך רואה טענה אצרהס
 אזינו [ורמו לו הס"י] גאולה לצכיו. ע"כ זקיימא
 גואל ישראל. והנה יס צכאן חילופי גרסאות חי גרסינן
 אצרהס אזינו אז אצרה"ס טסה טלא [להזכיר אצות
 עד צרכה טכ"י]:

שם על השני' הוא אומר מי טענה לאצותינו על
 י"ס וכו' צאי' זוכר הטכחות. הצרכה השני'
 נגד מדה הגצורה פחד ילחק. זמסיינע זוכר הטכחות
 עפ"י זשארו"ל צפסקוק זכרתי אה צריתי יעקב וכו'
 צכולס כתיב [זכירה]. וצילחק לא כתיב [זכירה].
 כ"י הוא חכר חמיד ששפרו לצור זמוכה על המוצח.
 הרי טלך לפניך. דמסיימן צזאה הצרכה צזכירה
 והא דלא [זמכירין צפירוש] ילחק. דלא זמלינו צחורה
 טענהו הס"י. אצל זמכירין אצותינו על י"ס טהיו
 נחומים

מ"ב תו"ט זד"ה האחרון זמכיר וכו' וקלת יס
 דקדק אמאי קרי לי' טהס טכי וכו'
 ולפי ז"ט טפוי"ע לעיל צר"ה דקדק רבינו ה"י .
 מדקאומר טטכי זחקיע זמענע [דאחר חוקע ולא
 היורד לפני טהיצה] יונח לפי"ז דהזחפלל צטליחות
 הלצור אינו אחרון דיט [אחרון לו דזה הוא רק
 זמנהג זנה] טמחקיעין [להחוקע] אצל עכ"פ יכול
 להיות החוקע איט אחר ע"כ אין זה [הזחפלל
 הפילה זוקף האחרון. זשא"כ צחפילת גסס] היורד
 לפני התיצה הוא זמכיר לכל טעס ולפי"ז כ"ל דהמכריז
 קודם [החפלה לרין] להיות דוקא [היורד לפני
 התיצה]:

מ"ו תו"ט זד"ה טהן וכו' זמכירא ל"ל. וכ"ל לומר
 דהס כנגד י"ג מדה טל רחמים .
 [ועפ"ד] הווי"ט [י"ל] דיונח לנו למה צאחרונה
 ז' יחד. וצראשכותה רק ג' ג'. המדה הטציעית הוא
 זאמ"ה. וכבר כהצנו כ"פ זאמ"ה כציכול קכ' אור
 פכיס. וכציכול נקרא נטי"ה פכיס. כמ"ט כ"פ .
 צאור פכי זולך חיים. והגטמים לפרכס זיס לחיים.
 כד יטיב קוצ"ה זמזכי לחיי יטיב. ע"כ זון מדה זאמח
 טוב אין זמפסיקין עד גמירא. ועת לקלר:

פרק ב

משנה א. הרע"צ זד"ה אפר זוקלה וכו' זמקום
 דעפר כמי אקרי אפר הנח אפר זוקלה
 וכו' ולפי"ע החוק'. דה"י ל"ל אפר זעלס אדם.
 ידק אפר זוקלה צפטיעות להורות אפר זעלמות
 אדם הטשרפים. כמו אשר קל"ס זולך צבל:
 במשנה דצרים כצוטים. היינו דצרים טכוצטין
 אה רוח החיוני טצבל. ולא יכול לנוח
 עד טצכה. וכן דצרי כצוטי"ן דצרים כאלו טכוצטין
 אה רוח [התאווין] טצבל צחלל טשמאלי זעכנ ה"ה"ר
 ודצרי זוקר כוצטין אותו לצל ימשול צעיר קטנה:
 מ"ב משנה זקן ורגיל וכו' צרט" (הציאו הווי"ט)
 טכל חון טעועה טי' וכו' לכאורה
 דצריו ז"ל אינס זוזנים הלא טעועה הי' כטיצה
 זאה טט"י זזנה יצחון סאדם. זכמו טאמרו על רחצ"ד
 כטהי' זחפלל וכו'. וי"ל דה"ק דמורידין רגיל
 דעי"ז יצחנו אס יעעה ח"ו. הרי זה טלא כעצע
 אלא זאה זון טטמים הוא סימן [וכו'] ועי"ז יתאמלו
 יותר צחפילה זיעכס טט"י זינחס י"י וכו'. זשא"כ
 צאינו רגיל לא יטי' להס זנחן. דאפשר יעעה
 זמקום דאינו רגיל כ"ל:

כחוכים לא צדין כמסארזיל צפסוק [ויוסע י"י וכו' קס"י] הסר של וולרים מקטרג הללו וכו'. והללו וכו' עד שהזכיר ס"י זכות איתן [האזרחי]. וזו לאזותיו סהמתיקו דין [פח"ד ילח"ק] צעקידה . זה שמזכירין את אזותיו על ים סוף צע"י : שם על השליסית הוא אומר. מי טענה את יהוסע זגלגל וכו'. צא"י שומע תרועה. הזרכה הזאת נגד מדה הפארה [ישראל צמודח] דאמלעותח . תתן אמת ליעקב. ולא מזכירין צו יעקב . ומעטס ה"ל. והנה יהוסע נענה זגלגל צומעל עכן . והנה [תראה] אשר יהוסע לא התפלל לטס הפלה כדרך המהפלים כי לא היתה תפלתו כפי הנראה שגורה צפ"ו וכאמר עס [יהוסע ז'] ויקרע וכו' ויפול על פניו וכו' עד הערצ. ולא תמלא. טההפלל ואח"כ כתיב ויאמר יהוסע אהה ח"א למה העזרת העציר את העס הזה את סירדן [הנה חין] זה תפלה . ותמלא אח"כ שאמר. מ"ה אומר. אחרי אשר הפך ישראל ערף וכו'. רל"ל הנה חין אחי יכול לומר ולהתפלל [אחרי] אשר הפך ישראל וכו'. הכוונה לדעתי צהיה ישראל כציכול עדה תפארת ישראל צנח"י פנים צפנים. [הנה לא הוא תפלתס] שגורה תפלה מלטון חיבור כפתולי חלקים כפתלתי. ומס"א"כ ח"ו צהעדר סיחוד פצ"פ . ותמלא גם צר"ה סוד הכקירה [יחוד] פצ"פ ח"ו ע"י תפלה רק ע"י השופ"ר טהוא גנחי נגח מן הלצ. צקול השופ"ר ולא דציבור וזה שומיימין שומע תרועס . וגנחי [נגח] מן הלצ גם צזון שאין התפלה שגורה צפה הצן הדצ. ותמלא אח"כ כאמר [טס ח'] וילך יהוסע זלילה סהוא צתוך העמק ודרשו צעומקו של הלכה. עסק צתורה. תורת אמת. תתן אמת ליעקב והצן . (ותתצוקן מואד עדה ת"ת הוא קו"ל ומדה מלכות דיצ"ר) :

שם. על הרציעית הוא אומר מ"ט את שמואל צמלפה וכו' צא"י שומע לעקה . הזרכה הזאת נגד מדה כל"ח. והנה כלח והוד תרין פלגי גופח וכצ"ר ידעת שמואל שקול נגד משה ואהרן להיותו יוכן משני סודות. ותמלא דצצרי קדמוכיס צחשמוכא"ס צלרתס ומלחמתס אמרו. מ"ט לשמואל צמלפה ס"ה . ע"כ נעשה הטכ צכלח והוד ככודע . והנה צכלח והוד העיקר הוא רגל הימין כלח. ותמלא צמואל. ויעק אל י"י. כמ"ט סהו"ט צטס רט"י. ט"ו סהטעקה ומקיבל לכלח צמדה כל"ח. ע"כ חותמין צשומע לעקה :

שם. על החמיסית הוא אומר מי טענה את אלי' צהר הכרמל וכו' צא"י שומע תפלה. הזרכה הזאת נגד מדה סו"ד. טנהפך למטחית צעו"ה עוד צימי יעקב כלצק טר אדוס עם יעקב ויגע צכץ ירצו וכפגס סהו"ד. ומזה כומטך אשר חלף סחמיטי נגד סו"ד. כהפך . ואין [תמידין] וקרצנות. רק תפילות צמקוס תמידין תקנוס וע"ז עומד העולם והנה צחלף סחמיטי ציעול הקרצנות ע"י אדוס . הוא אשר הפך שלו כלצק עם [יעקב]. והנה תמלא אלי' הוא סכיבוד לאדוס וטרו. דהנה ציוס טנגח אלי' ועלה למרוס. צו ציוס סעמיד מלך לאדוס . וכציצח זמן ציעול מלכות אדוס. הנה סככי שולח לכס את אלי' וכו'. ע"כ חליט"ו מקובל גם צזה"ז שאין קרצנות. רק תפלות עכ"ז הוא מטלים ומקריצ קרצנות כמ"ט צחוס' סוף ומחוח (עיין צכספר ע"ע) הנה גם צהר הכרמל הקריצ טלח צמוקדט. וענהו סה"ת ע"י תפלתו ומעטת. [צין] תצין את אשר לפכיך שחותמין צא"י שומע תפלה : שם על השסית הוא אומר מי טענה את יונה וכו' צא"י העונה צעה לרה הזרכה הזאת נגד יסו"ד וכצ"ר ידעת יונה הוא מטיח צן יוסף החתום ציקוד וכצ"ר ידעת כי מטיח צן יוסף מעותד וכו'. ואח"כ י"י"י ישועה כמ"ט טענת לרה הוא ליעקב וממנה יוסע ע"כ חותמין העונה צעת לרה : שם על הקציבת הוא אומר מ"ט את דוד ושלמה וכו' צא"י סמרחס על סארץ הוא נגד מדה מלכות דוד ושלמה המה ירטו עדה מלכות נקראה ארץ ישראל ככודע ע"כ חותמין צרוך סמרחס על סארץ והצן. כ"ז כחצתי צדרך אפטר : מ"ה משנה אמרו לא סיינו נוסיגין כן אלח צצע"ר סמרח וכו' עיין צחוי"ט [דפי] צדרך אפטר] והטיצ על מה [דמתמי' סר"ן] ועיין צמגי"ח צאו"ח [סימן תקע"ו] דמתמי' למה לא נוסיגין להשריע וכראה לפי"ד דק"ל דאפטר קאי ג"כ על סהתרתו ודו"ק :

פרק ד

מ"א הרע"ב צד"ה צטלשה פרקים וכו' אלז צחעניות שאין מוהפללין צהס כעילה פרטי כהני ידיהו צונחח דחעניתח . כיון דסמווך לשקיעת סחמה מללי לה כתפלה כעילה דמיח . ומחטתח כהאי ליחח צכל יומח הלכך לא גזרי צה וכן

ובן הוא לטון רש"י הקד רואה מואן דיותר טוב להחפלה מנחה גדולה בכל יום ודלא כמאן דקוצר דמנחה יותר להחפלה מנחה קטנה :

מ"ד משנה כל יום ט"ס צו הלל וכו' עיין צהוי"ט משום דהלל מדיק עשו לו חזוק . יס מהעווי' המנחה דק"ל הלל מדאורייתא. ולדידי' ל"ל [דמנחה דחי הלל את המעמד משום דק"ל לרבי] עקיצה דפרקומא ניחא עדיף. כ"ל :

תו"ט דג"ה קרבן מוסף וכו' והע"פ שהגבועים וכו' אין זה קושיא כ"כ. דהרי הנחל דירן צצית שני קמיירי מדתחני קרבין עלי"ם. ואז [לא ה"י להם הגבועים] ולא [יכלן] לעבוד כל המלטרך : [מ"ו תו"ט] דג"ה והוצקעה העיר פירשו בגמ' צצתי וכו' צירושלמי טגס צראשונה ה"י צ"י רק שטעו צהצצון מחמת הלכות . עיין צמג"א [קיען הקמטו סעיק צ'] :

[מ"ח תו"ט] דג"ה זה צבין ציהמ"ק וכו' כלומר טגס יוה"כ ה"י צתוך ימי החינוך וכו' העיקר הרצותא ציוה"כ . שכלאר טס וילכו לאהליהם שומים [וטובי לצ וכו'] ט"למה צ"ק וצ"טרה אותם שמהל להם הקצ"ם. מה שאכלו ושמו ציוה"כ :

מס' מגלה

פתיחה

תו"ט קידר אחר העניות מנילה וכו'. וי"ל עוד דהנה העניות מוצאר צמגילה טעשו צימי מרדכי ואסתר ואח"כ צענת הטכ נתקנה מנחה מנילה וכתיב צה דצרי המנוות וצקתה :

פרק א'

מ"א המנחה הזאת מפורשה חללינו צחידוטינו על הגמורא :

[מ"ב תו"ט דג"ה] חל להיות וכו' וקשיא לי אי"כ למה קורין צק"ה וכו'. י"ל דלא גזרו רק על דצר טהכל חייצין צו מנשא"כ קריאה המורה טאין חייב צו מי טהורתו' אומנתו [צמנת] וכי טה דר' טעה מהדר אפי' וגריק אמר אכן צדין וכו' עיין צפוקקים :

תו"ט דג"ה ומוקפין וכו' ולא ידעתי מי סכריח להר"ן למה טעם אחר מוסם טבו קריאה

לרוב העולם. כ"ל הסכרה הוא דאיכא למדרש צהיפך צכל טנה וטנה מאי כל טנה זמנו טל זה לא כזמנו טל זה. וכדדרש לה צגמ' חד מ"ד. אי"כ ע"כ הנח דירן ה"י לו [איזה] טצרה חילוכה דיותר מנחצר למדרש מה כל טנה אין מוקפין קודמין לעיירות והוא הטצרה טכתיב טרין ז"ל כ"ל :

מ"ג תו"ט דג"ה מותרין וכו' ר"ל כי מי טנתן צאוחס הימים וכו'. כראש מלשון טזה אפילו צני עיירות ומוקפין יולאין י"ח צנתינחם צאוחן [הימים] וכ"ל דל"ע צדצר :

מ"ו תו"ט דג"ה כדר פ"י טריצ האומר טרי עלי עולה וכו' ופטוט דהס"ד לטאר דצרים וכו' עיין דציצור טלח"ז וחצין טהטנח מייירי מעולה דוקא דאי צטאר נדרים ונדצות. יס עוד [הפרט] לענין מעטרה :

פרק ב'

מ"ב מנחה קראה סירוגין [ומנחמנס ילא. הנח להו צהדרי כי מייטך] טייכי סירוגין ומנחמנס להדדי. דגס ומנחמנס קורא סירוגין. וי"ל [עוד] דרצותא אטמועינן אפילו ומנחמנס [טקראה סירוגין דיש כאן תרתי לגריעותא] אפי"ה ילא :

מ"ד תו"ט דג"ה הטל כטרין וכו' פ"י טריצ לאחויי נטיס. טאף טן טיו צאוחו הטכ . עיין צרצצ"ס פטחים [דף ק"ח ע"צ] טכתיב דע"י אטטה ה"י הטכ. וכתיבו האחרוכים [דאי אמרינן] טאף טן [וכו' מחוייצין רק לקיים] המנחה לא טיוליא אחרים י"ח מנשא"כ אי על ידן נעטטה הטכ [ג"כ] יכולין להוליא אחרים [י"ח וכאן צמתיחין] מייירי להוליא אחרים [י"ח. ע"כ] צדקדוק לא טציא חרצ לשון טאף טן טיו וכו' :

פרק ג'

מ"א משנה צני טעיר טומכרו חרונה טל עיר וכו' [כ"ל מוסם] דק"ל לתנח דרמוצ יס צה קדושה דמהפללין צה צהעניות והוא נלמד ממרדכי וילא אל רמוצ טעיר וינעק וכו' ע"כ קידר זה רצינו הקדוש צכאן וע' תו"ט :

תו"ט דג"ה צית הטכטה וכו' מ"ע כיון דע"ד אוחן רצים נעטטה חמורה קדושה"ו. טריצ לריך לי עיין דלכאורה אין הטעם מוסם דהעירא קדושהו

מסכת מועד קטן

פתיחה

[תוי"ט] מועד קטן קידר אחר מגילה וכו' וליכ
משום דלאחר חז"ל על ושה רצינו עליו
השלום] שקיבל מגילה אסתר ג"כ וסקיני. ואעפ"כ
לא ילא הדבר מן הכח אל הפועל רק ע"י [החכמים
וכן] ענין ומלכת חוסימ' עקרה החורה הדבר
לחכמים. עיצתו איזה מלכת אסורה ואיזה
מוותרת וכו' :

פרק א

משנה א. משקין ציה השלח"ן. עיין זרע"ב
משל"מ ולאי. ועיין בחו"מ זכ"ס רש"י
ה"א מתחלפת בחי"ה [וכו'] ואעפ"כ לדעתה לא דבר
[רק היא] זמנעט לטון השמטה תורה שבע"פ זכ"מ
עיין זוהר בסקדומה ר' חזקי' פתח. כשומנה צין
החומים וכו' מה שומנה [דאיסו וכו'] איך זה
חליקר עלין אוף ככ"י איך זה חליקר ומכילין דרמתי
עיי"ש הכך רואה [כי אדני ה"ס] מלכות שומים
חורה שבע"פ מקבלת [מן] לטורות העליונים י"ג
מדות של רחמים. ע"כ יש בחורה שבע"פ ג"כ י"ג
מדות שהחורה כדרשת בהן ומכוונים כגד י"ג מדות
[העליונים] כאשר כתבנו כ"פ חד לקבל חד. והנה
לפי"ז משפט לה"ק הדבר הנוסף להשקות מוקוס
ל קוס זרבות השפע נק' [שלח"ן כי י"ג היות]
ג"י של"ח. כי כל מדה הוא הוי' כבודו וכן השלי"ח
השכלה מחדש לאדם נק' כך הנה הדבר :

מ"ב תוי"ט זד"ה ומתקנין את קלקולי וכו' לא
יעשו לעולם וכו'. ור"ל וא"כ הנה
כדבר האזר ע"כ מותר לעשותו :

מ"ו תוי"ט זד"ה וארון וכו' לפי שאין דרך לעשות
לרבות לרוב וכו'. עיין זוהר [ויחי
צקופו] דאין רשאי ליכנס לארון רק ללדיק גמור :
מ"ח משנה. ומסרנין את המעות ר' יוסי אומר
אף מותרין. ומכ"כ מסרנין. והנה
הרע"ב סכתז אבל מסרנין לא גרס אף ומן התימא
על הרב זעל החו"מ שפציח הגירסאות ולא העיר
כלל בדברי הרע"ב כדרכו הטוב :

מ"ט תוי"ט זד"ה אין עכצנין וכו' וכל שהוא
מלה ארמית מן זמקילס נעלה שחרבנו
באורח כבישא כיסק עכ"ל ולי"כ שהוא מלה עברית
לשון

קדושתו רק להיות דענשה ע"ד הרצים דאחו מעלמא
ושמא יש חכמים זקלה העולם שאינם מרולים
זמכירתו :

מ"ד תוי"ט זד"ה לכסדרן וכו' ונק' הפטורה מלי
וכו'. כראה לפרש מלשון פטור. שפטרו אי"ע
לחיוז קריאת החורה ע"י קריאת כביאים :
בתוי"ט זד"ה זמכוכה וצפורים. אע"ג דמעשה
דפורים קודם וכו'. וכראה דלא זו אי".
לא זו דמפסיקין למכוכה שאין כאן קריאת אחרת
מענינו של יוס. אלא אפילו לפורים די"ש קריאת
המגילה אעפ"י כן מפסיקין גם לקריאת הלזו :

פרק ד

משנה ג תוי"ט זד"ה ואין אומרים זרכה וכו'
ואין הכל ככנסין לחופה וכו'. ולי"כ דאגז
אורחא ומשמיענו ומקידור לטובו. טוב ללכת וכו'
מלכת וכו' והאי יתן אל לזו :

מ"ה משנה והוא נושא את כפיו. עיין בחו"מ.
[וי"ל] דאין לו ללכת קודם עבודה. ויותר
כ"ל דהנה העובר לפני התיבה [אפילו] אין טס
כהן אלא הוא לא ישא את כפיו ואם הצטחחו וכו'
רשאי. אבל אין עליו חיוז לישא את כפיו אפילו
הצטחחו וכו'. אבל המפטר הטילו עליו לישא את
כפיו מפני [זכי ומפסחתו אפילו כשהוא] לזרו :
מ"ח תוי"ט זד"ה נחנה על מלחו וכו' כאשר כאן
צין עייניך וכאמר להלן לא תשימו קרחה
וכו' כלמד הפילין ומס מה להלן הטעם משום
[זכים אחס] לי"י וכו' אף הפילין הטעם משום
זכים אחס ע"כ עזדים [פטורין מן הפילין] :

תוי"ט זד"ה דרך החילוכים וכו' קרוב למין הוא
אבל מין גמור לא הנה דהא לא עקר
ג"ש וכו'. ג"ש הנה חורה שבעל פה משא"כ
הדרשא לך לאות ולא לאחרים וכו' כ"ה מצואר
מתיבה ל"ך בחורה שבע"פ. וכבר נודע לך מ"ש
חז"ל [עירובין כ"א ע"ב] ויותר מהנה זכי הזהר
[זד"ס יותר] מדי"ת. שד"ת יש בהן וכו' וד"ס כל
העובר ע"ד וכו' והחמירה החורה זקן מורה יותר
זד"ס ומד"ת :

מ"ו תוי"ט זד"ה ר"א אומר וכו' וכדי ציון וקלף
לזכותו מעקר מולדתו וכו'. וכייעחא
לדבר מהחכמים [שאמרו כנהדרין דך מ"ד ע"ב אמרם
רוח] פסקנית לפני הקצ"ה וכו' ומכלים [אחס וכו'] :

קיים. אל העמוד וכו' ע"כ קיים צטוב :

מסכת חגיגה

פתיחה

באשר השלים וכו' וכו' עוד. דהנה נלמד דין אצילות נח"ג. והפכתי חגיגים וכו' הנה קיים הסכל צטוב אזל לע"ל הוא אומר זלע וכו' וקיים הסכל הדבר המוצטח לנו. ושנה אחר דיני אצילות חגיגה. להורות לנו על מנצטח עוז יסועות והפכתי אזלס לשטון ז"צ :

פרק א

מ"א משנה. חזן מחרש טועה וכו'. הכי להוצילטון יחיד. דיותר עוז סירצו ויפרלו זישראל חכמים ושלמים מכל מוס. ולא יהיו טועים וחרשים ועומטמים וכו'. ואידי דליכך הכי קטין דדמי להו ג"כ זלטון יחיד. משא"כ כשים ירצו ויפרלו זישראל [כי] העולם לריך להס. וכן עזדי"ס. הרי זצטחכו יולריכו לתת לכ"א מישראל שני אלפים וחס"ת עזדי"ס. ולעולם זהם העזדורו. ועיין צהוי"ט :

מ"ב הרע"ז זר"ה הרא"י [מענה כסף] וכו' דעל השומחה כלטוו נשים. הל"ל דעל השעמחה כלטוו ג"כ נשים. וכו' להורות שהשומחה הלוי צמה שהשומחה אח אשהו ע"כ שעמחה לז אשה. ויהי' הרע"ז זזס על שהגיגה ז' כסף ל"ז גרעניי טעורת. שעמחה ל"ז. ליינהי למשמחה :

בא"ד. ושלמי שמחה לא החכרו כאן וכו'. כ"ל דאיכו עזכיר הסכל רק עה שחייב פעס אחת זכל הרגל. משא"כ שלמי שמחה מחויב זכל יוס זרגל. עיין צהוי"ט :

מ"ו. תוי"ט זר"ה חוגג וכו' וממה עליו סכ"ע דהא רבי ארשעיה גדול מרי' יוחנן. וי"ל דקרא כפסטי' דייק יותר כרי' :

מ"ה. משנה. היהר כררים פורחים זלורי. עה שהחכ"ס עהיר הסדר מוקור לחכמים זתורה טצנע"פ. התזוקן. החכ"ס מחר הסדר. זרלש"ית. זחוכעה"א. רלש"ית חכמה. ורלש"ית נמי עלמר היא ולא כתיב ז"י זתורה טצנחז ויאע"ר. והנה רלש"ית חכמה יראה י"י. אזל יסד זרהא הורס טצנע"פ וטעס טעוז יכפר :

לשון [כונס] שמהגבר האחד על חבירו. דהנה כשהרחיים איכן מוקרין. איכו יכול האזן להסגבר על הסזואה. ומקרין אותו שיהי' זו כה. ועה שהזיא הרצ תוי"ט הרגומו של זמקילה. כ"ל שהסרגוס מפרס לשס ג"כ כך דהנה מקילה שהכל דסין זה והיא מופקרת לרבים הנה [היא] כזוסה תחת יד הדסים אותה כ"ל :

פרק ב

מ"ג. תוי"ט זר"ה יאזדו וכו' ולטון רס"י. יאזדו"י שאקור ליהכות מוסן. ע"כ. מעטע דמחמיר טפי טילך לאיצוד עכ"ל. אין זס סכרה זדברי [רס"י] רק דס"ל. דאותו המכווין מללכתו זמועד הוא לא ימנה מלוחה העללכה. אזל רסאי ליהנה לאחרים. וכן מעטע הלטון זמתחיתין [דתיא] קאי על המכווין. דלרעז"ס ז"ל קסה קלח"ז"ד עאן דכר טעייהו :

פרק ג

מ"ד. תוי"ט זר"ה אין כוחזין טס"ח וכו' וליכא למיחש וכו' כמו זמהנה וכו'. כ"ל דזל"ז ליכא למיחש. דהלוחה על כרחק הוא זפני עדים. דזולת זם [עצר] העלות על לפני עור וכו'. ומשא"כ זמהנה :

מ"ה. תוי"ט. זר"ה בזירה ז'. אסמכה אקרא וכו'. זדברי הר"יף הזוז ג"כ הסמך מיוסף. ויעט לאזיו וכו' ז' יעים :

מ"ו. תוי"ט זר"ה ולא מוליכין וכו' ואטמועיכן הו זחוס"ע וכו' קמ"ל. הר"ן. ולולי דברי מרן הר"ן. הכי אומר, דהטענה דייקא דברי'. דעיירי זחול. דסרי כהנה ואין מברין אל"א ער ענה זקופה. וקאי על"האזל. ואח"כ כהנה זל"א וכו'. ענין זפ"ע אין מוליכין דבית האב"ל. ואי קאי אלדעיל הל"ל. ואין מוליכין לביתו וכו'. אל"א ע"כ הוא ענין זפ"ע וקאי איני חול. וכיחל לפי"ז. הו דקחני אח"כ ואין אומרים זרכה אזלים במוע"ד. דקסה ל"ל למימר במוע"ד. סרי גס עד השתא זמוע"ד קמיירי. אל"א ע"כ טעוס דלעיל מייירי עיעוה סחול כ"ל :

מ"ט. הרע"ז זר"ה אזל לע"ל וכו' טעוס אל העמוד וכו'. לכין רל"ה לסי"ס זמו"ג. גס הרע"ז

פרק ב

מ"א. משנה. אין דורסין וכו'. תרצה עכ"ל
 מהראוי לדבר זאת. אבל אין הזמן גורם .
 אבל עכ"פ זאת לדעת. עיקר הפירוש מעשה
 בראשית. היינו מעולם התהו שהי' הס"י זוכה
 עולמות ומחריצין ואמר דין הניין לי וכו'. ומוצן
 הדבר למשכילים צקוד ז' עלכי אדום. ומעשה
 מרכזה ס"ם [עולם] התיקון סתהו העולמות
 בהרכזה זה הוד זה כבודע. ומח תצוקן אומרו
 ולא נעשה בראשית וכו' ולא צמרכב"ה. ולא [אמר
 נעשה מרכזה]. ו"ל דקאי אחיבה נעשה דריש
 להורות [דחדא הוא] להורות דהנעשה בראשית .
 הוא צעור מעשה מרכזה. סעזרלשית [כתכוון]
 המאליל צ"ה סיחרצו העולמות צכדי סיטהוה ע"ז
 סכר ועוכס ככודע ומח יטהוה עולם. ואין
 כחן סיכויו רלון נעשה המאליל צ"ה :

תו"ט צ"ה ולא צמרכב"ה וכו' והתוס' פירשו
 נעשה בראשית וכו' שהוא סס זן מ"צ
 וכו'. קוד י"י לירחיו וילרק עמד הדבר לפעמ"ל.
 והזן :

מ"ב. משנה. יוקי זן יוער וכו' שמאי אומר שלא
 לקמוך הלל אומר לקמוך הראשונים היו כשיאים
 וסנייס להס אזוח צ"ד. ען הלורך להצבונן [צדבר.
 עס] משמעו. וגם צשמאי והלל כשתכס הענין
 שמאי ה"י אצ"ד וק"ל שלא לקמוך והלל כשיא וק"ל
 לקמוך. גם יס להצבונן וכי ק"ד צצמקרה [כפל
 הדבר אשר דור אחר דור] איעזר אשר הכשיאים
 ואזוח צ"ד כפלגו צקמיכה [והכשיאים] ק"ל שלא
 לקמוך [והאזוח צ"ד ק"ל לקמוך ו"ל לתרן כ"ז
 עפ"י מה דאנן] ק"ל. אעפ"י שאלו אוקרין ואלו
 מחריין [אלו פוסלין ואלו מכסירין אלו מעמאין
 ואלו מעשרין. אלו ואלו דברי אלקיים חיים ולריך
 להצין מעס הדבר. ו"ל דהנה הדע"ה נקרא חיים
 כי סג' עוחין צצדעה סס קוד חיי המלך והס
 הג' טווח של] החפילין אחי הוי' אחי צג"י חיים
 [מעש"כ הציניה] נקרא אלקיים חיים. צצבור טווחי
 ז"כ עושפעיס מונח. והנה צעוחין יס חקדים
 וגבורות ככודע וצפרט קיד הדעה יס צו עימרא
 דחקדים ועיערל דגבורות ככודע מכווכה החפילין
 נפריסוה טמע והי' א"ס. והנה דוכה הראשונים
 שהיו גדולים מאוד עמדו על דע"ה רבותיהס .
 ססרנ מעפיע להס דעח"ו. וצדע"ה יס עימרא

דחקדים ועיערל דגבורות. והנחקק הריכיס וגבורות
 סס צשורסס. [צצניה"ס] אשר עונח דיכין מחעריין.
 והיא צעלמה חקדים. והנה כשעומדים ע"ל דע"ה
 רבותיהס. היינו מה שהול למעלה מן הדע"ה וסס
 החו"ג סס ציחד כאחד לא הי' עדיין מחלוקת. הזן
 הדבר . מעש"כ צדורות האחרונים כשלא עמדו ע"ל
 דע"ה רבותיהס. כשאר להס מחליק"ת . זה אוק"ר
 ופוס"ל ומעמ"א . מלך הגבורות. זה מכסיר ומחיר
 ועעטר מלך החקדים. אבל אלו ואלו דל"ת. צשרסס
 סס אח"ד . הזן . והנה לא צמקרה כפל כשחגיבו
 הדורות קרוב להלמידי טמאי והלל. שלא עמדו ע"ל
 דע"ה רבותיהס. מחמה דכבר מואיך סימרא כהורלח.
 והגיע [זמן הנחקק] הדיכיס הנה כבר החמילה
 המחלוקת צין ראשי הדורות כשיאים ואזוח צ"ד .
 ודוקא צקמיכה ציו"ט . דהנה י"ט הי' קוד מקרא
 קדש [שהמחין מלך] אימא צינה ככודע (ולא מלך
 אצח רק ע"י מעשי ישראל ממחין אח הקדש ככודע)
 והנה הסמוך צככ כח"ו ה" סמוך. וכל כח"ו כ"ח.
 הי' מצח"י כח וגבור"ה. מחגבר צכח. והנה לצבור
 זה סכשיאים (שהיו קרובים לדורות האחרונים)
 שהס מלך החקדים ק"ל שלא לסמוך. שלא לעורר
 הכח וגבורה צמקרא קודש. כי אפשר לא יוכלו
 להעלותם ולהמחיקם צשורסס. כי כבר כחלסו הדורות.
 וא"א לייחדם כאחד צשורסס. ואזוח צחי דיכין .
 ק"ל לסמוך. אזוח צחי דיכין מלך הגבורות . ק"ל
 לסמוך צמקרא קדש להעלות הדיכין לשורסס .
 וכשחגיב הדבר לזמן טמאי והלל . סכבר כחגברו
 הדיכיס. וכחלקו הדעות צחלעדיהס . וכסנה טמאי
 קודס להלל . הנה אדרבא הלל כשיא [מלך]
 החקדים ק"ל לסמוך צכל כח"ו צמקרא קדש
 להמחיק הדין צשורסס. וטמאי אצ צ"ד מלך הגבורות
 ק"ל שלא לסמוך כי צגבורה סמוך . וא"א לעת
 כזאח להעלות לשורסס ולמקוריס . לייכחי למצמרת.
 ולא סרצצחי הדיצור. והסס טעוב יכפר. והי' רלון
 [שלא] יאמר סינו דבר שלא כרלוכו . וכל דצרינו
 צדרך אפשר :

[מ"ד]. תו"ט צ"ה ואין כ"ג וכו' ועוד מאי
 איריא כ"ג וכו' י"ל דהכ"ג ה"י צו סמוך
 צלציסח צגדים מכוזדים מיוחדים ידעו העולם
 טמוקודס היוס :

[בא"ד ור"י] מירושלמי וכו' ולדעת זה לא אחיא
 נחכיחין ככ"ע. וע"כ ל"ל לדעה ר"י צו צון.
 צכליו הוא כפירוש סרע"צ . ואפשר ק"ל דהנה ר'
 עקיבא

מסכת יבמות

התחיל התנא קדר כסים ציצורה כדי לאשמועין חוננה דעריות להיות נפשו של אדם מהאזה לטן אשמוענו התנא [דיני סיזוס] דרחין ען השורה מלות גדולה. יצוס. סיכא דאיכא לר עריות [הרי אלו פוערות] לרותיטן ולרות לרותיטן. עזה כדע לעשות אשורה למעשרה [להתרחק ען] כסים האסורות. ע"כ התחלה הלימוד צעייניי הכסים התחיל [מדיני סיזוס וחליטה] ללמד לאדם דעה אחרתנו אקדושה. כ"ל :

פרק א'

מ"ב. משנה היתה צהו או אחת עכל העריות האלו וכו' סי' נקפיק דליסכי. היתה אחת עכל העריות וכו'. לעה פרט צהו. וכל דעלחא אבג אורחא קמ"ל. דעלוה על אחיו סישא צהו. כעו עעלוה דלישא צת אחרתו. והוא לרעתי קלח סיעעחא לעאן דס"ל כן :

מ"ד. תוי"ט גד"ה מכסירין וכו' דאפילו תקנחא עדרצנן לית להו צלרות דלחלו. גערא. עיין צהוי"ט צע"א גד"ה פוערות. כהז דס"ל לעיחתי אוקרות לרותיטן ען החליטה וכו' דודאי איקורא איכא גס לעיחלן שאם אחת אוער חוללת מתייצעת. והוא קצרה הפוכה מכאן. וי"ל דשיעם סנע' צכאן הוא כך. כיון דהתנא סולך לעיחתי צע"א פוערות מעעס טכחז סהוי"ט עזה נוכל לצא לידי עעות. דהא דלח הכי אוקרה. דאינה נאקרת לעיחלן ואדרבא דתקנה חכמים הוא לעיחלן קמ"ל דאין כאן תקנה ואדרבא אקורה לעיחלן. דאם אחת אוער חוללת חתייבס ג"כ. כ"ל :

בר"ה לא נענעו וכו' דצני חייבי לאוין כינאו וכסרים. אימערין לעאן דס"ל ים עעזר עחייבי לאוין :

פרק ב'

מ"ג. תוי"ט גד"ה לא חוללת וכו' וכחצו סהוס' עשוס דהוה צכלל שאיקורה איקור ערות וכו'. אשעע דגרקי כן [צמטסה. כל] שאיקורה איקור ערות וכו' אצל צמטסיוה טלפכינו סגירסא [כל] סהוא איקור ערות. רק צסיפא ים גירסא אחת איקור

עקיבא אינו ר"ע טצכל סהלמוד. דהאיך יאמר הלכה תשמי' דריצ"ל. ע"כ הוא אמורא. וא"כ ר"י צר נון צירוסלמי הוא עפי מארי' דהלמודא מר"ע ע"כ פסקו כות"י :

מ"ו. משנה העובל לחולין סוחזק לחולין. צאיך גרסינן והוחז"ק. דצעין דוקא והוחז"ק עשא"כ עצל ולא סוחזק כעצור צסוף מעטסה. עשא"כ צחולין גרסינן הוחז"ק דעמילא סוחז"ק כ"ל :

פרק ג'

מ"ד. משנה. והביאו לו עיין צהוי"ט. ונראה דרצוחא קמ"ל. אפילו סן רצים. דסכי עדים כאמנים צכ"ע. צעומלח ע"ה דהס חסידי ע"ז. אין כאמנים. אצל עכיסה לבת הצאה. אפילו אח"ד נאען :

מ"ו. תוי"ט [צד"ה וצטעה הרגל] וכו' טעמו כפסועא דסך קרל אינו אלא אקנכתא. דעומלח ע"ה דרצנן הוא וגזרו צדורות האחרים. וא"ל לומר דהנצוחא דרצנן עזה. וג"כ א"ל לומר דהכחוצ יכוין דצטעה אסיפה כל ישראל כחצרים. א"כ כיון דגזירה הכחוצ הוא. הנה האסיפה צרגל לירוסלים ודאי אינה נעסית כרנע ציוס אחד. ודאי התחלה האסיפה. היתה אהחילה טצנע או טצנעיים קודס לרגל. והי' אחריו טצנתחלת האסיפה יהיו כחצירים. וכן אחר סרגל צעוד האסיפה קיימה וזה לא טמענו. אלא אדרבא. ע"כ לא טמענו דפליגי אלא צנתחיל צעיקסו. אצל להתחיל צנתחיל צעוד האסיפה קיימה לא טמענו. וכ"ע תודו דעעלח. אלא ע"כ עיקר הסיחור הוא עשוס חזקה דעסרת סרגל. וקרא אקנכתא הוא כ"ל :

סדר נשים

פתיחה

תוי"ט. צבר כהצתי דנקטינן צסירדן זרעיס. מועד וכו'. וכ"ה סירדן צתיקוני זסר ולכח צהו סיעכא. זמ"ן נק"ט :

שם. ותורה טנע"פ טסוה המטנה פוחחה סיה פוחחה אוחס. וזה הטער ליי' ליי'. סורה טנע"פ מרת מלכות. פה ותורה טנע"פ קרינן לה. וסכה סוה הטער ליי' מועטה למעלה. ע"כ צעקדס דצקו טערים. עד סאמר טלמה זכרה לחסרי דוד טורס מרת המלכות כנודע :

איסור [מלוא] ואחת איסור קדושה. והנה גם לגירסתו] יש לדייק דמיידי מלרעה מלכל קחתי קחם. כל שהיא ערוה וכו' וק"ל:

שם. חשיג דכל כלל לאחויי אחא. הכא לסימנא בעלמא הוא ולא זא לרצות אלא למעט כ"כ כ"י. ואני הקטן זבא אחריו ומלאחי את דבריו. לדייק כן ממשכתינו. כלל אמרו זיצמיה כל וכו'. ל"ל למימר היבנה זיצמיה. הרי עד הסתא זיצמיה קמיירי. אצל זא להורות לנו. דזה הכל"ל אמרו חז"ל זיצמיה. ומקום אחר. אמרוהו זפ' יצמה יבא עלי'. למרוהו מפ' עריות. ללרוך לגלות ערותה עלי' זחיי'. משא"כ-אילונית. הוא הנלמד זכאן זמקוהו מפסקו והי' הזכור אשר הל"ד. אין לרם האילונית זזה הכלל. וביחא] זזה. דפירשו מחייתין. ללרעה דייקא. וכיחא זזה מה שהאריך ה"ז להציא דין אילונית. ועשה"ן ללמד. והזן:

מ"ד. איסור מלוא. שמואלה לשמוע דברי חכמים. יש להחזוקן. למה כינו זה דוקא זגדר סגדרו זערויות לאיסור [מלוא. ה"ל זכל] איסורי חז"ל. לכונה לאיסור זעם איסור מלוא. שמואלה לשמוע ד"ח. ונראה לפרש. דהנה מצויה הוא [השם] הוי' זיה. דהיינו אוחיות ו"ה. כפשוטו. ואוחיות יה מוחלפין זא"ה ז"ש. וכל המלות כעשים לייחדא שם י"ה [בו"ה. והנה זחינה] מל"ה. שם י"ה הוא זא"ה ז"ש. להורות זזה הוא עלמא דאיתכסיא. הנקטרו"ה ליי' חלקיו. וההגלות לנו ולזכינו; [והנה מלות] פ"ו נעשה זעוה"ז כעין דוגמא של זעלה. דהיינו אי"ז וא"ס. מולידים זין וז"ח. כזיכול כגד השם הוי'. אשר ז' אחוון [נק' נקטרו"ה] ע"כ מוחלפין זאחוו"ע"ל. וז' אחוו"ן נק'. נגלות. ולזה נקראת הזעילה סראשונה זפרטות כשכוסא האדם אשה זעילה [מל"ה] כי הכיטואין סם לשם מל"ה כ"ל שזעשה על ידו זעוה"ז כעין דוגמא שלמעלה. והנה חז"ל אקרו לשם גדר השניות [אעפ"י שאכל] האדם לקיים על ידס מצו"ה כ"ל. דהיינו סי"ה הוא האז. והאשה. אס. ויולידו זין וז"ח. אפ"ה אקרו. ע"כ [נקרא] איסור מלוא. ומה שאמרו חז"ל זגמ' ע"ז מל"ה לשמוע דברי חכמים. ל"ל דר"ל דהגם שזמבל עיי' מהוליד [זנים] להיות אב. הנה מקיים זמה שמוע לדברי חכמים. חכמים הם שכשמתא עושפעים ון השכמה זא. ונק' קד"ש ככודע. יס"ה [עזרך] מקד"ס, וכ"ע שזחה מולא גדר ערוה

אחת מולא קדושה. אי"כ זמה שמוע לדברי חכמים. ג"כ מקיים כ"ל הזן הדבר:

מ"ה. תוי"ט זד"ה וזן הנכריה וכו' כר"ס דדריש טעמו דקרא וכו'. הרבה דברים כאמרו אללינו [דגם לר"ס] לריך לעעם מפורש זכרי לכוין הטעם. דגם זלאוין לריך לכוין זמכיעה. הטעם המפורש זתורה. אצל הדברים [ארוכים] יתפרשו זמקום אחר. יעזרנו ספ"י:

תוי"ט זד"ה פטור וכו' גם זכל התורה מלת אי"ן מלת וכו'. ל"ל כוונת חז"ל לדרוש היוד דאי"ן זכ"ע שמתלמא כיון דהיי"ד נחה [ואינה] נקראת ע"כ הוא לרשא. וכוונתם זדרשתם עיי"ן עלי"ן. היינו כ"ע שזאמר אי"ן. והיא זי"ד שאינה נקראת רק נכחזם וכשנכחז אי"ה דבר ואינו נקרא הנה הוא זמחשבה זבעיון. ודוקא זי"ד יש רמז זס דיי"ד רומת להכמה זמחשבה. והכמה זאי"ן חמלה. ל"ל חמלה השכמה זחינה אי"ן. שנכחזם זייחור י"ד. הזן הדבר:

מ"ה. תוי"ט זד"ה מלוא זגדול וכו' ואמרינן זגמ' דאע"ג דזכל הסורה אין מקרא יולא מדי פשוטו. הכא אחיא ג"ס ואפיקחי' לגמרי וכו'. ללמד הדבר זג"ס. כגד מדת רחום ככודע. שזו ממדת רחמנותו ית"ס. אילנא דלא אללח. היינו שלא הוליד זנים זעוה"ז. והנה הוא כדחה ממחילתו. אצל החושב זמחשבות זכלתי ידח זמנו כדח. לזכור מלוא יזום להחזיר כפש הכפער לעוה"ז ע"י אחרו. והנה מה דלא אללח זקודש זורחי הי' להעזיר [אי"ה] חטא ועוין שקדם לו כי סלור תמים פעלו. ואעפ"י כחוסב זמחשבות זכלתי ידח זמנו כדח זמחזירו לעוה"ז זכרי סיליח להיבנות זזנים. וזו ע"י מדת רחום. והוא רחום יכפר עו"ן. ורחמתי את אשר ארחם. אעפ"י שאינו כדח. ע"כ זה ללמד זג"ס לעורר מדת רחום כ"ל:

דג"ש נקרא ע"ל ש"ם. הנה זכין האדם נחגלף זי' כ"ז אחוו"ן דאורייתא. וכן מאדם לאדם. כמ"ס זזהר וידע אדם אי"ה חוס וכו' דגליף זה סכ"ז אחוו"ן זא' עד ה' להוליד. והנה ע"ל ש"ם. רמז לאוחיות שקודמות לאוחיות השם הנכבד חוס על ש"ם. והיינו מדה"ד שסם מקפר כ"ז. והנה המייבם ממחזיר את הכפער אל העולם. זגליף זה זחדש כ"ז אחוו"ן. ע"כ נקראת הג"ס ע"ל ש"ם. ע"כ זחה זכאן הג"ס ואפיקחי' לגמרי זעפסעי'. דלא מהכי זכין שפסוע הקורם. דהיינו כ"ז אחוו"ן הקודמים

הקודמים שנחפסו צו ע"י אציו ולריך סמיצם להגליף צ"י אחד. הנהצונון צקצח מספעים . ירמיז סדיצור צענייכים אלר :
 משנה . הנמעין . כ"ל צכ"מ פירושו . דבר שהוא קרוב לודאי . ש"א"ל לו להפטר מהחשד . כענין המשא שאחר מטעין על הצהמה צבל כרחה ש"א"ל לה לפרק המשא מעלי' :

פרק ג

מ"א . הרע"צ צד"ה צב"א וכו' צס"ק מפכיכו לה וכו' וצמוק' עדיוח מני לה צסס ר"א מקולי צ"ס וחומרי צ"ה עכ"ל . עיין צהוי"ט . ועכ"פ כוונת הרע"צ לצחר דעחו להלכה . דהרי צמסנתיכו ר"א אומר וכו' וצב"א יוליו . ואל' להפוך דהרי ר"א מני לה צעדיות מקולי צ"ס וכו' רק כוונת הרע"צ . ד"ס ס"ק צצרייח"א דס"ל צהיפוך דצ"ה אומרים יקיימו . וכוות"י קיי"ל . זה דעת הרע"צ לדעת : מ"ה . מפסגה . ואחד עופנה . עיין צהוי"ט . וכ"ל לומר דצביח"א קמ"ל אליצ"א דצ"ה . הגס דהוא מופנה צלא אסס קד"א דמאמר קוכס קנין גמור כיון דקידשה אין מי סימחה צידו שלא ישאנה קמ"ל דאינו קוכס . ועוד קמ"ל דאיסור זיקס דוחס מ"ע דפ"ו :

מ"י . הוי"ט צד"ה החליפו . צנמ' חני סוחלפו וכו' ואי צמזיד מי צריי"א . לל"ע דמשכחה אפילו החליפו צמזיד אצל הססים היו סונגוה . ועותרות לצפעלסן דסוו כאנוסות כיון דצצרו ססס צעליהן :

פרק ד

מ"א . תוי"ט צד"ה אין סולד וכו' כיון סנמלחה מעוצרת קסני . ר"ל דאחר ג"ח כצנ כיכר לכל אס הי"א מעוצרת :

מ"ג . תוי"ט צד"ה סומרת יצס וכו' ועוד מלחתי כן צפירוש דס"י עלמו ס"ק פ"צ דסוקות . עוקדס סדצר צפירע"י צצרכות דק ג' :

מ"ד . הרע"צ צד"ה על ככ"י וכו' ואי ליס לה וכו' . עיין צהוי"ט . וכ"ל עוד כ"מ צ"ס לה חוספות כחוצה מנעלה הרשון . אי לא כסתייר [ככסיס מנעלה] הרשון אינו מחוייב ססני ליתן לה . אפילו הי"א עדיין צחולה כגון סנחאלעמס ען סאירוסין :

מ"ט . הוי"ט צד"ה אחיך הגדול וכו' כלומר גדול דקנס לאו דוקא וכו' . כ"ל דמסנתיכו רצוח"א אסמועיכו . סוערה [יצס] סקיד"ס דוקא צדיעצד . אצל לכחילה אסור לו לקדס אחותה . לא מצינ"א גדול האחין דעלי' רמי"א [דאסור] . אלא אפילו אחר דוקא] צדיעצד אצל לכחילה אסור . כ"ל :

מ"ז . הרע"צ צד"ה לא תחלוץ וכו' כל העולה לייצוס וכו' עיין צהוי"ט צסס רס"י . כל העולה השערה אל הזקנים . ולי סקטן סמוסין סדצרים . הרי לא מלניו עלי' אל הזקנים צייצוס . רק ואס לא יחפוך סאיס לקחת אה יצמחו ועלח"ס וכו' . הן אמת סזה סוא דדייקו צפירושס . סא אס יחפוך ייצס . כוונת דצבעת עלי' אל סחלילה . כאסר ידצרו אליו הזקנים למח אינו מייצס צעיכו ססי"י צאופן כזה דאס ילה יסי' יכול לייצס . וסוא דוחק . ולולי פירוש סייחי אומר . דקאי על כפס סכפטר . ס"ס לו עלי' ע"י ייצוס וחלילה . וילדק צזה אומרו כל סעול"ס ולא כל סעול"ס . לסקן קצצה . כן כ"ל . אצל אין כח צידיכו לחלוק על דצרי רצוחיכו :

מ"א . הוי"ט צד"ה סרקות וכו' ואכתי לריכי למודעי מ"ט אמרו דלא לגרועי צפחות עעינה צחדס . עיין סס רליותיו מהגמ' . ולכאור"א סות"א דמר לא ידענ"א . דהרי עיקר קוסיתו מסיכי דייקו רצון . דלעז סאסה הי"א כסאינה כפקדת פ"א צחדס . א"כ עלי מסיכי סרצ ז"ל צרליותיו מהגמ' מעוקמות אחרים . עדיין קוסייתו צמקומה עומדת מסיכ"א למדו רצון זה . ואי אמרת אין מן סלורך לנו ליסר"אל דצנ כזה על דצרי חמ"ל סהמס צלו צסוד י"י . א"כ אין מן סלורך להצי"א רליות מעוקמות אחרים . ודי צמסנתיכו . וסנה כעין דמדועי רל"י יס לי מהפסוק ואני לא [נקרחת] לצח אל סעלך זה סלטים יוס . וסנה סלריקת סזוח דל"י לא סיחס מנחוקקת לצעילת סרסע . אצל אמרת זה למרדכי כמחללה . סאין [ציכולתה] לצח אל סמלך להסחנן . דרימס דדעתה כפי הנראה סכצנר לא מלחה חן צעיניו מדק"א מוכין ללערה סכצנר לא נקראת אליו זה סלטים יוס . ואומר לך עוד אה אשר עס לצני . דכל כסין דעלמ"א כרוחין צסיסר"א . כי סחמה וסלצנה סס צדרך מנפיע ועקבל . דמיון [דכר] וכו' . וסנה כעו ססלצנה מתחדשת פ"א צחדס . ומחצרת צחירושס עס סחמה . כעו כן כסין דעלמ"א כסי יסר"אל ססס עחדיין להסחדס כמותס

והנה יש להצטונן מפני מה קראו לקידושי יצמה מאמר. כ"ל דהנה איכות מלוח ייצום וחלילה . צעין מעשה לעשות כי היכי דיפטור כפש הספטר ולא יהי נע וכד צעולם העשי . וצקידושין אינו עושה מעשה רק דיצור ע"כ לא מהני ציצמה . ע"כ קראו חז"ל לזה מאמר . וי"ל עוד נפ"י עם דכחז מרן . צקידושין דעלמא כססהחן מקדש לארוסתו כוהן לה אור מקיף . ח"כ בעשה ע"י מעשה צגופה : מעש"כ קדושי יצמה לא מהני ולא בעשה זה זאת המעשה . ע"כ קראוהו מאמר . צכדי לידע דלא מהני . דלא איתעביד ע"י מעשה :

פרק ו

מ"א . משנה . בין ברצון . עיין צהו"ט צסס החוס' וי"ל דאילטריך דקאי אקיום המשכה . אחד המערה וכו' ולא חלק בין ציאה לציאה . היינו אפילו שלא כדרכה . וכיון צצועל צרלון עצירה היא צמשחית זרעו . קמ"ל דלעפ"כ לענין מלות יצום קנס . ומלינו צמעשה דלוחן שלא גמר ציאהו לגמרי והשחית ארלה . וידע צעיני י"י וכו' . וגם צס יצמה סיחה . קד"א דגם מלות יצום לא הוה צרלון כיון דעושה הרע צעיני י"י צרלון קמ"ל דמהני :

תו"ט בד"ה בין בשוגג וכו' סנמאל סכחיון ג"כ לצנות וכו' . י"ל ג"כ שאינו מחכיון לצנות . אלא מחכיון לצעול לצס קידושין :

משנה . בין בשוגג וכו' צין צלונס וכו' . אפי' לע"ד לריכות כוונה . והכי קי"ל להלכה . לעפ"כ קנס . דרחמנא רצי' יצמה יצא על"י מכל מקום . הו ודאי לדעתי דלא ילא י"ח המלות שהי"ח נחשבה לו לאור מעשה לצצו לחלוקא דרצנן . עד שיחכיון למלות הארכחי צענייניס אלו . צספרי דרך פקודין ולעפ"כ י"ל צכאן הגם דדיכא הכי צכל המלות . דצעין כוונה למלות דוקא . סכא דרחמנא רצי' יולא י"ח המלות גם צלא כוונה . וגם כיון סנחנה יולא ג"כ צלא כוונה כמו סכחצו הפוסקים צכפאווה ככרים לאכול מלה דילא כיון סנחנה :

מ"ה הרע"צ צד"ה כהן הדיוע וכו' אלא מעוס פלוגתא דר"י וכו' . והוא מהגמ' . ולי סקטן ל"ע . דהרי עעמא דר"י מעוס כל ציאה סאין צה פירלה [פירוש לידה צניס] מיקרי צעילה זנות . וכי צעילה זנות מותר לישראל לכחמילה . והא דמותר לישראל ליסא זונה . [היא מעוס דאין] צעילה זנות

כוונה . מיציעיא להו לישראל לפקוד את נקוהיסא עכ"פ פ"א צחרס . ור"א גדולה לך מווקמהו סדרש . צין חרס חקר או מלא . עפ"י סרוב הוה ציוס סנקצע לה לימי סדרש . כי סכל תלוי צסיחרא . וסנן . ומעשה ימתק לך סלמד סדר מרצרי אסחר כעש"ל . שהיו קורין אוחה אסחר על סס אססה"ר . היא סלצנה ככודע מהגמ' [מגילה דף י"ג ע"א] : שם . והא דמסחס סתיס לן סכא כמדת ת"חוכו' כ"ל צפסוטו . דהנס עם סארץ הוה סאינו צמקרא וצמס"ה וכו' . והנה הוה לא יהי יודע מהמעשה . ויצא לסאל חה פי סמורה מה יעשה סכפלו לו ס' יצמות . ודאי נפסוק לו סיקייס מלות יצום צכולס כיון סהוה ע"ה [יגיע] לכ"א עונה צחרס . והמעשה ססידר ססכא . הוה למי סלומד מענה ולינו ע"ה . וידע סעלה טונה מהסכא כ"ל : שם וכסאלתי סה"ל להח טעס וכו' ועעוה גמור הוה וכו' . ולא ידעתי מהו טעוהייסו . לעפ"כ גם צזמן סמענה קחס ווקמות הוה למ"ד יוס . חכל לעפ"כ לקימו דמהו הטעס מעוס סווקמות . דאפילו אס יקח סרצה נסיס . וכי זהו צירו להרחיק ווקסיסו מעדדי דילעא יהיו ווקסיסון סווה צזמן אחד וציוס אחד :

משנה . מייצ"ס לכסרה . עיין צהו"ט . וליכ כוונה סכנא כמו צריסא . חולץ דוקא לפסולה . כמו כן צסיפא מייצס דוקא לכסירה . הגם דישראל הוה ורסאי ליסא ספסולה לכסונה . עכ"י מדחזינן סהמורה ספלה אשה כזאה לכסונה . על כרחך אין לה כ"כ מעלה כמו אשה סכסירה לכסונה . וכאן סהקנו לו מן סעמיס אחת מעסי כסיס . והוה אינו יודע איזו היא סחחה על כרחך סאשה אסר יס לה מעעלה סיחירס צהורה היא סאשה אסר סוכיח י"י לו . ועפ"י דרכיו למדנו גם צמדת כל ארס צהלערכו ליסא אשה . יקדים צתולה לחלמנה . שהיא אסורה לכ"ג . ואלמנעס לגרופס . שהיא אסורה לכהן סדיוע . ולפי דברי סזסר צסצא מעפטיס יוחר סעס צאלמנה מצגרופס . חכל יס ליסצ :

פרק ה

מ"ב . משנה . עשה מאמר וצעל ה"ז כמלוחה . כ"ל דקמ"ל דקד"א כיון דאמרה תורה יצמה יצא על"י . דוקא הוה לייצס צלא מאמר קמ"ל דמלות חכמיס הוה דוקא לעעוס מאמר מקודס .

אלח] ע"כ לומר דגם על הנשים יש קפידא .
 הגם דאין דרך הנשים לשחות יין דנכחי הוא להם
 כעצו' בגמ' עכ"פ לח"ס ומי"ס [ה"י להם] להקדים נשים
 לקראת נשים. ואעפ"כ זאת הקבלה עמומי ולא
 עמומית. א"כ אין האיפור הלוי צנועס. וספיר יש
 ק"ו לעלמיה [וחכמים] ס"ל דהתם צמלכי לדק .
 לחס ויין. דכך עושין ליגיעי מלחמה, כמ"ס רש"י.
 והוא מהמדגש. אזל לשאר עוצרי דרכים סגי להו
 צלחם ועיס. וכבר כתבנו זזה עכיינים אמרים אכ"ע :

פרק ט

מ"ג. תוי"ט זד"ה ולא פירות וכו' והקשו בחוס'
 וכו' דנאי קמ"ל בפירות וכו'. ואני
 הקטן הייתי אומר דפירות לא הוה שמועין מצללות.
 דהנה ודאי צעל אינו רשאי לאכול הקרן ונכסי
 מלוג שלה לכלות הקרן. דהרי אפילו הכניסה פירות
 [קונה] קרקע, והוא אוכל פירות כי סיכי דלא
 ליכלי"י קרנא. רק אם אינו שעי"י שמועיס הצעל
 כהקלקלו או כלו לגמרי ומילא אין [הצעל] חייב
 לשלם. ומילא נאי דקאמר צללות. היינו כהקלקלו
 ככסי' ואינס טוים כ"כ כמו שהכניסה זה אינו
 חידוש [כ"כ. דלא קיבל] אחריות עליהן. אזל פירות
 שהקכו חכמים בפירות. תחת פרקונה. וזאת אינו
 מחויב לפדוחה קד"א דצעי לשלם הפירות [קמ"ל].
 וי"ל עוד. דאפילו אירע טכסצנית. והצעל לא פדה
 אותה. ואעפ"כ אכל הפירות. אעפ"כ אינו משלם
 כ"ל :

פרק י'

מ"א . תוי"ט זד"ה ואמרו לה וכו' צלשון רבים
 וכו' ואפשר לתח טעם וכו' טעם הזה
 לכאורא דחוק. דמטכתינו לא קמחתי היחד הכישואין
 דהא וביס"ת קמחי. משמע שאירע הדבר שנישאת .
 אזל לא קמחי החכא צביאור והחירות לינשא. א"כ
 לא הוה רבוחא. וי"ל. ואמרו ליה. אפילו רבים .
 רק שהם פסולי עדות כגון עצדים וכסים וקרובים.
 וקד"א דלא ליקנסה. דלא ה"ל לדייק כ"כ כיון
 דרבים היו האומרים. קמ"ל כיון דעכ"פ היתה לריכה
 דוקא לרשות זד"ה ה"ל למידק כ"ל :
 תוי"ט זד"ה הלא זאת וכו' ופירקוס כזה כחצו
 צכ"ע כעדות צרורה ואפילו מדאורייתא
 וכו'

זכות לו. עש"כ צאילוכיה לר"י. כל ציאה מיקרי
 זכות. א"כ כפי הכרחה לר"י גם לישראל חקורה .
 אך מדקאמר [ר"י שהיא] זונה האמורה בחורה .
 ולא קאמר שהיא זונה. כרחה דדוקא לכתן חקורה
 לר"י ול"ע :

[מ"ו] הרע"צ זד"ה גירסה מותרת וכו' וכשהוא
 מנרסה נותן לה כתובתה אם טוענת דמיני'
 הוא וכו'. להמעין בגמ' [רזרי הרע"צ אינס
 מוצנים דהרע"צ פי' שהיא] לריכה לטעון כך .
 ומדברי הגמ'. כרחה דא"ל לטעון כלל רק אמרין
 דלא זכה הוא להיבנות [מענת. ויש לדחוק ולומר
 דהאי אם טוענת וכו'] הוא דין אשר כשיארע כך
 ול"ע :

פרק ז'

מ"ה תוי"ט זד"ה לא פוסלין ולא מאכילין . לא
 אילטרין לאשמועינן זאונס ומפחה דאין
 מאכילין וכו' לולי דזריהם י"ל דאילטרין לאשמועינן
 זאונס. דשוחה צעליו ולא יוכל לשלחה כל ימיו.
 וקד"א דהוה ככנוסה מושעה שאנסה קמ"ל. ואיירי
 דתנא זאונס תנא מופחה כ"ל :

פרק ח'

מ"א משנה ואם לא ידעה וכו' . סינה התנא
 לטובו צכאן. ולא תנא כמו צכ"ע לשון ציאה
 אפשר לומר דלשון ציאה יכונה צכ"ע אפי' להכנסת
 עטרה. וצלא גמר ציאה. ואפשר כאן צפלוע דכא
 וכרות טפכת אינו פוסלה רק בגמר ציאה כ"ז
 אינו להלכה ולא למעשה כי לא מלאחי חילוק זה
 צטום מקום :

מ"ג. משנה ואם לדין יש השוזה עיין בגמ' .
 דהשוזה הוא דצעמומי ומואצי גיאר סכתוב
 העעס ע"ד אשר לא קדמו אחכס צלחם [וצמים]
 ואין דרכה של אשה להקדים. ואמר ר"ש אפילו
 אם הייתי דן ק"ו אין לכס השוזה. [כי ה"י] להם
 לקדם נשים לקראת נשים [וחכמים] ס"ל. כל
 כבודה צה מלך פנימה. והנה יש להצונן וכי ס"ד
 דר"ש לא ס"ל כל כבודה צה מלך פנימה. ומקרא
 מוצאר הוא. [וי"ל דהנה] הסורה הקפידה. ע"ד
 אשר לא קדמו אחכס צלחם וצמים. ולמה לא אמרם
 צלחם ויין כדאשכתן צמלכי לדק שחוליא [לחם ויין

קמ"ל. לא תיבציעו כסלח כתגיירה האם כראים לכל כורים אהדרי ולא חיישינן כלל. אלא אפילו כתגיירה גם האם והם כרובים אחרי אומם. וכראים כאלים. וקמ"א מפני עראית אין לריבים לחלוק קמ"ל לא חולצין :

מ"ג . תוי"ט זד"ה חנע כסיס וכו' ונערך הנח וכו' . י"ל דנחא חנע כסיס וכו' ולא הנח הסקנה אס רלו ארבעה חולצין לכולן ואחד מייצם לכולן . להורות עלה עוצה דלא ישא יותר ער' כסיס . ואעפ"י דכבר אשמועינן לעיל [פ"ד מ"ח] דרך הסנחא לאשמועינן בקילור אף למה שמפורש כבר :

מ"ו . תוי"ט זד"ה והיו לו אחים וכו' וצין לתומ' וצין לרש"י המשנה שסנחא אחים נחרא ל"ע. י"ל דחשש הסנחא שלא כנעה לפרש . היו לו אחים ען [הראשון] ומן הסני שלא מאוחס האם . היינו ג"כ שאותן האחים הם ג"כ פסיקות אס ען הראשון אס ען הסני כמו שהוא ספק . ע"כ חילק הסנחא [דבריו] :

פרק י"ב

מ"ד . תוי"ט זד"ה החרש כהנ הרב שאינו פוטרם נמקום שיש אח אחר כשר. י"ל דר"ל שאינו פוטרם אפילו צינ"ס נמקום שיש אח אחר [כשר. ואזרח] לה קוסיות הסוי"ט. ואתה תצין . [מ"ה . תוי"ט זד"ה רבי שמועון וכו'] דאין דבר שנערה פחות משנים ולכאורא לא ס"י לריך רק עד אחד לשלטרף עם סחולץ. דהרי סחולץ אינו קרוב [אלי' ויכול להעיד . וי"ל הגם דאינו קרוב גמור] . ואעפ"י פקול הוא עקום קורבם דהרי איחקר בקרובות"י. והוא בקרובה :

פרק י"ג

[מ"ב. תוי"ט] זד"ה שסתיאוח וכו' לפי שלא עלינו שתיקנו חכמים שליחות לקטן וכו' לולי דצריסם ז"ל. י"ל דלא מעמע [שליחות נגעו בה. רק סחכמ"י זיכו לאחי'] ולאמה לקבל קידושין . כמו שסמורם זכהה לאצ. אצל אחס הסחכמס :

[מ"ג . מענסה. הסודרת הנאס עיבציה . לא הנח] ההנח עיבצ"ס . ורקרק עיבציה . אפשר דוקא כשאין פס יבם אלא הוא :

פרק

וכו' עיין צבלי"ה עק' סבועות נמס גדול אחד רמז עדאורייתא. לא יקום עד אחד צא"ס. תיבה צא"ס מיותר שמענה מיני' אצל לעדות אשה קס. עי"ט : תוי"ט זד"ה ולא פירות. משני [מה] שאכל קודם שצא הראשון. לכאורא י"ג סנחא דהשני יסלם לראשון הפירות שאכל. אצל אין זה מוכרח כל כך. דיש סנחא לכאן ולכאן ואין להאריך בדבר שאינו מוצא דבריו הפוסקים :

תוי"ט זד"ה ולא זה זה וכו' דאשה כהן אפילו שסנחקה אסורה לצעלה וכו' דצרו ז"ל ל"ע דהרי כהנ לעיל זד"ה וניקח דאפילו רק ככנסה לחופה עם הסני . כל הדרכים האלו צה . ונכנסה לחופה ולא כצעלה . עדיין לא נאקרה עדאורייתא לשיעומא לה. ול"ע :

הרע"ב זד"ה ולא נהפדה כר"י. דטעמא מאי צעל עיפר כדרי אשתו כי היכי דלא תהגנה וכו' הדברים הללו ל"ע הלא הפרה סנדריס שהצעל עיפר הוא עדאורייתא. ואין לנקט טעם לדבר. רק י"ל כך דתיקנו רבנן צכאן דלא תהנה הפרה הנדריס של צעל הראשון כי היכי דתהגנה על צעלה :

מ"ג . תוי"ט זד"ה ואח"כ וכו' וטעמו אכתוב וכו' לכאורא אין טעם לדבר . דכבר אמרו חז"ל עדים זומעין חידוש הוא :

מ"ט . משנה . אס לא יד"ע וכו' עמש"ל צפ"ח . כן י"ל ג"כ צכאן צקטן דאין זיאתי חסוב"ס כ"כ כזיאת גדול. צעינן דוקא זיאת גמורס ול"ע :

פרק י"א

[מ"א] . משנה . נושאין על הסנוקס וכו' צה"א סדיעס . יוכה עפ"י ע"ט הרע"צ דמיירי שסאנוקס כבר מנה . וסייך לוטר צה"א הסנוקס"ס סכבר אינה צעולס רק ידוע לכל שהיחה אנוקס"ס . ובאופן כזה נושאין לכתחילה י"ל :

תוי"ט זד"ה נושאין וכו' פי' הר"צ צהה וכו' . וכזה כ"י מיהו קשה מכלן דמותר לישא צהה וכו' . וכ"ל דאס הלקוחין צסני' נתי אסור . הכי ס"ל למיכתז ואיס אסר את אשה ואת אמה יק"ח . ועדקאמר כי יקח את אשה וכו' קאי כי יק"ח אראשונה דייקא. י"ל :

מ"ב . סגיור"ס. עיין צתוי"ט. דלא צריך למיתני הגיורת . רק גרי"ם . ואפשר לוטר רבוחא

פרק יד

[מ"א . משנה . חרס שנשא פקחת] וכו' אם רלה יו"א . כ"ל דאפשר קד"א דתקיני ל"י רצון כישואין נשום שנת ילדה אצל לא [תקנו צ"י גירושין קמ"ל . אם רלה יוליא] : ואם רצה יקיים . גם שנחברר שאינו ראוי להוליד עוד . וקד"א דהוה כזנות קמ"ל . יקיים כ"ל :

[שם . ופקח שנשא חרשה אם רלה יוליא] תקינו רצון כישואין לחרשה . בכדי שלא תפאר פנוי לעולם . וקד"א דלנצביר זה תקנו דלא תהכי [לה גירושין ותפאר תמיד] אלל בעלה קמ"ל אם רלה יוליא . ואם רצה יקיים . אפילו היא אינה רולה . וקד"א כיון דהיא [אינה עתרת בתקנת חכמים . א"כ הוה] כזנות קמ"ל . אם רלה הוה יקיים :

פרק טו

[מ"א . משנה . האשה שהלכה וכו' שלום ציוו וכו' לא קחני וה"י שלום ציוו וכו' . דהכוונה הוה דמסתמא יש שלום ציוו וכו' ושלום בעולם . כשלא [שמענו וקטעה ציניהם וממלחמה בעולם] ועיין בחו"ט . ובזה יוכח לנו . למה קחני החכא לרישא דמתניתין כלל :

[שם . הרע"צ גד"ה אמרו לו לרי"י] פקחת תנשא [וכו' אלא] אחת וכו' . הנה זה אינו בנשמה . רק כזונה הרע"צ דלא תקשה לן אמרו ל"ו . היינו ת"ק ע"כ [הביא הרע"צ הצריחה . דצאמת] היינו ת"ק רק דהיא הויכוח סומייע להלכה . הנה הרע"צ :

פרק טז

[מ"א . תוי"ט גד"ה היא לרחה] וכו' דאי מש"ה לא אילטרין [מתניתין] לאשמועינן דמלחא דפשיטא בנעמי"י היא . לא ידענא פשיטותי דאילטרין לאשמועינן דלא [חייטין שהיתה] מעוברת כשהלך בעלה נאחה . וכן לא חייטין דילמא חזר הבעל ומדיכה הים לפעמים כלנעה :

[מ"ב . משנה . אם ט"ס לה] עדים אקורה וחה [שאין] וכו' . קמ"ל בזה דלא חייטין לאקור שניהם כי היכי דלא להוי מילי דרצון כחוכא

ואיעלולא [קמ"ל דנשום עיגוחא] לא חסו חז"ל לכבוד ועיין בחו"ט :

[מ"ו תוי"ט גד"ה זה קול וכו'] ועי הגיד לנו . שאדם עומד עם אחר שהלכו וכו' . י"ל שראו דעות אדם שצמוד על ראש החר :

[בא"ד דהלכה שאין משגיחין] צנת קול . י"ל דבעדות אשה תקילו כמו דתקילו עד מפני עד מפני עזר וכו' :

[בא"ד . מ"ו סברא אמיתית] דיותר יש לסמוך כשירענו שאדם עם וכו' אין זה סברא כ"ג דלכאורא כשידענו שאין עם אדם . יש לסמוך ביותר דנת קול הוא ואמת הוא . רק דבשאר עניני החורה קי"ל אין משגיחין צנ"ק . דנקרא מלא הוא לא צמאים הוא . דההלכה [עוקרת את הנקרא . דהלכה] דבעדות אשה תקילו בעדות כל דהו אפילו שאינם כשרים עפ"י החורה . ודאי סברא ביותר לסמוך [אנת קול מן השמים שהיא] אמיתית :

[מ"ז . תוי"ט גד"ה והרלתי הדברים . וכו'] בהגהה . ויכתן זה אינו צן עוזאל וכו' גם אינו מוכרח ששם המחזרו יכתן ועיין בחוס' כתובות שהחנאים חזרוהו :

מסכת כתובות

פתיחה

הא דסידר וכו' י"ל דתנין צינמא ובלבד שתהא כחוצת"ה על ככפי בעלה הראשון :

פרק א'

משנה א' . משנה . בחולה וכו' עיין בחוס' ובחו"ט מפני מה לא תני בחולה צה"א כמו האשה נקניה . וכ"ל שהוא עפ"י מ"ט [בזו"ר] . ה' ד' הויה [תחילה] עד לא קבילה דבורא עלה נקראת ד' ומדקבילה דבורא נקראת ה' וזו בחולה כישאל ליום הרביעי שפוא ד' וכישאל [בד' לכך לא תני צה"א] ונאקום אחר הארכבו בזה ועת לקר: תוי"ט גד"ה " שפעמים צנת וכו' דאי לא תהי למימר דנישואי אלנעה זילו לרצון . וכו' אחי למימר הכי נעטס המוצאר בזה נקנא נשפטים . ט"ס חטט [ליקח אלנעה נשום האי רוחא דעקשקט] בעשהא מבעלה הראשון דשדי בנות האי רוחא . וכ"ל דלנצביר

(" [הגם שכבר נדפס צנ"י לחדש אדר מאמר צ' שקל שקדש דרוש ז' ע"י"ט עכ"ז יען כי רצינו תקדוש ז"ל ז"ע סידרו גם נכאן לא רליתי להשמיטיו] :

ראו

וכן עריפות. והנה הלא כל הדברים שנזכרו בעולם
 ענין אכילה ושת"י של אדם הוא רק לזכר ולהעלות
 אותן הכיולין שפגלו לשצירה מו' וכלבין קדמאין .
 וא"כ אי' אפוא יתזכרו אותן הכיולין אשר נפלו
 בדברים הטמאין והאקורים . אצל הוא דהנה ראה
 הש"י שהכיולין האלו אשר בתוך הצממות הכ"ל אין
 זיכולה האנושי לזכרם ואדרבא צעקוק האדם צתן
 לזכרן השתקע כפסו זיזחר ח"ו ע"כ אסרתם התורה
 הקדושה. והש"י בעלמו מזכר אותן הכיולין. והנה
 לפי"ז לריך להצטובן למה תהי' כזאת אשר לפעמים
 יתבעל איסור שגפול להיחר יצט ציצט צרוז ולא
 צלה צפשים]. ומוחר לאכול המאכל שהוא . וקשה
 הלא מדבר איסור הוא ואינו יכול להתזכר . [אצל
 מדע כי הש"י הוא היודע אשר בהאיסור הזה] יס
 כילין סיכול להתזכר והוא ית"ש פעל ועשה שזיזחר
 הדבר להיחר עפ"י [התורה] ויהי' [כאכל עפ"י
 התורה ויתזכר. אצל מאלד] הגדל התימא לפי"ז
 האיך יהי' כח ציד [החכמים] לאסור הדבר שחזר
 להיחר עפ"י התורה כגון [יצט ציצט דחר צתרי
 צטל עפ"י] התורה וכל הג' חתיכות כאכלין. הגם
 צצודאי יס צכאן חתיכה אחת של איסור. הש"י
 פעל כן שיהי' חזר להיחר כי הוא היודע שס
 צכאן כילין יכול להתזכר. והאיך גזרו חז"ל שיטליבו
 האחד [מחס צכדי שאפשר] שיארע שיטליבו האיסור.
 הלא הכוונה הוא שיהי' כאכל עפ"י התורה והזן .
 ולפי מש"ל יוכח. כולם צחכמה עשית. כולם צמחשנה
 [איתזכריו] מן החכמה היא סוד הצירור. וכיון
 שסחכמים המוקבלים מוקד החכמה גזרים גזירה
 ואנחנו עקיימים [הנה נעשה ומילת] הצירור מוקד
 החכמה. הזן הדבר ויונעם לך : [ע"כ מדפס]
 מ"ו. מטנה. ר"י אומר לא מפי' אנו חזין. עיין
 צגנו' סכהדרין [דף ל"ז ע"א] צהאי אתרא דמשה
 קושטא [דלא הוו משכי דציצוריייהו ולא הוה מייית
 איכט וכו'] והזין לפי"ז סוד יעקב אבינו לא מה .
 דכתיב תתן אמת ליעקב. מרחו [מדת] אמת .
 ולפי"ז [הזין מ"ש ר"י] לא מפי' אנו חזין. רל"ל
 אין אנו מאמת"ן דצרי' לומר טע"י דצרי' יגיע
 החיות [ומלאתי אח"כ כעין דצרינו צכתני הרצ
 הקדוש משר"פ מוקארין] זוק"ל) וכ"ל שאמר ר"י
 הלסון הזה דוקא צכאן צמענה האשה דכתיבומולא
 אכי את האשה [וכו]. וכן האשה הראשונה גרמה
 סמו' ע"י פסקר שאמרה. והוספה לומר אל תגעו
 צו וכו'. ואין עול"אין מחזקס זו טעומדת סאטס
 צחזקס

לצעצור זה תקנו חכמים צה תקנה. וכזר [ידעת
 כי החכמים צאים] וצחי' חכמה. והן המה שמתקנים
 תקנות לישראל . וכזר ידעת כתיב כולם צחכמה
 עשית [כולם צמחשנה איתזכריו כי ע"י החכמה]
 שהיא המחשנה כזיכול מחזכרים כל הכיולות. רש
 להם על"י. ומשצ ומחשצ"ת לצלתי ידח [מוצנו נדח.
 והנה] החכמים הצאים ומקורש החכמה תיקנו תקנה
 למושא אלמנה . א"כ הושא אלמנה ומקיים תקנה
 [חכמים שהם וצחי' החכמה] נעשה ע"י החכמה
 הפעולה סוד הצירור ועל"י להכיולין היינו האי רוחא
 דצדי צגה [צעלה הראשון כצצא על"י]. וא"כ לא
 מיציעא דלא יקטרג על הושא אלמנתו אלא
 יעמוד עליו למלין יוסר . שיהי' לו על"י על ידו .
 [וא"כ תקנה חכמים צבישואי אלמנה] היא למוצה
 רצה לכשמות הנפטר ולהושא אלמנתו לחיים . כי
 החכמה תחי' צעל"י והזן. ורכיכח מילתא [שאמר
 לי כצוד מחו'] הרצ הקדוש ומחל"ה זוק"ל ששמע
 צסם הקדוש ומחל"ה זוק"ל . ששמות הנפטר אין
 לה על"י כ"כ [לצא למחור חפלה עד שחששא
 אלמנתו] אס היא ראו' עדיין להכשא. והי' הדבר
 לפלא צעיני שהוא סיפק דצרי הזר . ומעשה
 יתזכרו [היעיז דצרי קדשו. סדצרי הזר אמורים]
 קודם התקנה . אצל [אחר] תקנה חז"ל יס על"י
 להנפטר ע"י הושא . הזן הדבר . ומעשה [הזין
 עפני מה תיקנו לה כישולין ליום סחמיי"י . היא
 משוס צרכה] דרגים . דהנה [הדגים לא] נמחו
 צמוצול דכל הצריות נמחו כי השחית כל צצר אה
 דרכו על [הארץ . ע"ל הארץ דייקא] . ומשא"כ
 הדגים וכתצנו לסס [הטעם] דהנה צצממות וחיות
 כאמר תולא הארץ כפס ח"י למיכה . וא"כ כאקרו
 צשאינו מינס . ומשא"כ דרגים כאמר ישרלו המים
 סרן כפס ח"י ולא כאמר למיכו. וכל הצריות צצמים
 אחת היא. ולא כאקרו מין צשא"מ הנה [הוא דוקא
 צאים שאינו ומסורסו ומשא"כ] סוד סיצוס [צלחיו
 הוה מין צמינו. והנה לפי] מש"ל דע"י תקנה חז"ל
 אין קטרוג אפילו מין צשא"מ הנה [תיקנו כישואי
 אלמנה] ליום סחמיי"י משוס צרכה דרגים דלא
 כאקרו להם מין צשא"מ ואחמה הזין. ומעשה חחזון
 הגם טעמה צזמן הזה [שאמרו חז"ל אשה] כישאה
 צכל יוס ג"כ אין קפידא כיון דהכל צה מחמה
 תקנה חז"ל [הס תיקנו כעת אשה כישאה צכל יוס
 ואין קפידא דצבר . והנה עפ"י דצרינו הכ"ל מדע
 והזין. דהנה אקרה סתורה צטעס ומ"י ועוף סטמאים

בחזקה משקרה לומר סדכר"י [אמיתיים. וכח' עפ"י
הנן הדבר :

תוי"ט גד"ה עד שלא התארס וכו'. וזירושלמי דפ"ח
כינן עד שלא כחארקה. ולא ידעתי למה
לא חתמו [כן זירושלמי אהכא עכ"ל]. וליכ' .
דהכא כיחא למימר עד שלא התארס. רל"ל דאנו
אומרים דעד כען עדיין לא [היתה בחזקה ארוקה]
וכי"נ להבא על"י אחר אירוס"י זודאי אינו חייב
קקילה כ"כ לדעת רבי יחוסע. משא"כ לחלן צפ"ח
[הגיה הירושלמי כחארקה והנן] :

מ"ח. משנה. האם מדבר"ה וכו'. צריח הלשון מכוון
נגד צריח המעור :

פרק ב

מ"א. משנה. טיולתה בהנומ"א. (כן העתיק
סה"ט צלל יוד אחר הס"ח) וי"ל
דכקרא הסיון סעוסיין לנחולות [הנומ"א]. דהכה
כבר ידעה כי [דבר וכוף. קוד ייחוד אמ"ן. הוי'
ארכ'. וכן קוד ו' עס ה'. דכורא צקוד הו' וכוף'
צקוד [סה'. וע"כ כקרא הסיון. הנומ"א. יען]
צצתיצה זו כפרדים עדיין אוחיות אמ"ן וכן אוחיות
ו"ה להורות שעדיין לא קצילת דכורא עלה :

מ"ג. חוי"ט גד"ה אנוסים וכו'. ומ"ט הר"צ דארס
קרוב וכו' וקיים רש"י צדיכי כפשות ע"כ .
כלומר דודאי כאון ע"ע צדיכי ממונות [דהודלת
צע"ד וכו'. ואעפ"כ גם צדי ד"ע] משכחה דאינו
כאון. מעעס קורבה. כגון צמחיתין. צאמרו פקולי
עדות הייבו מנומת עצירה הייבו מלוה צרבית [או
משחק צקויצ"ח] אינו כאון. דארס קרוב וכו'. ואינו
מסיס וכו' :

מ"ד. משנה. האשה שאמרה אשת איש הייתי
וגרסה חכי כאונתה סהפה שאקר וכו' .
מן החינא אללי ל"ל עעמא סהפה שאקר וכו' .
דהרי התחלת דבר"י אשת איש הייתי וכו'. הייתי
מעיקרא משמע. ולפ"י [ציוחר הגדל החינא. על
מה שהציח החוי"ט צסס הפוסקים דאס אומרת
לאחר כדי דיבור וגרסה חכי . לא מ' כי. וקסה]
למה לא חסכי. מעולס לא אסרה ח"ע צדיצורה .
וי"ל דזאת היא סצרה הפוסקים [מדקאמרה משכתינו
העעס דכאונתה משוס סהפה שאקר וכו' משמע
דמה שכתבה] המשכה אשת איש הייתי. לאו דוקא
אלא חכי קאמרה. קדשני איש אחר. וכחברשתי
מענו :

מ"ב. משנה. ח"ל אין ארס מעיד ע"י עלמו
לכאורא ל"ל למימר הלשון הזה צלסון עדו"ח
[הכי ח"ל למימר אין ארס כאון על עלמו. גם]
מן הסורך להתצונן מה אה ס"ד דר' זכר"י ט"אעינו
הכז"ל לצעל להעיד על אסתו [דהוא כמעיד על
עלמו. וזודאי אין ארס כאון להעיד] על עלמו .
וכ"ל דר' זכר"י כפקא ל"י זאה מן החורה. דהכה
אמנו סרה כסנלקחה לפרעה. כאמרי אח"כ שאמר
פרעה ועת"ה סנה אסתך קח ולך. מהו הלשון
ועת"ה. מה צל לסלול. וגם מהו סכ"ה אסתך. אך
י"ל דהכה הידיעה לא היחה כעלמת מן הסורות
הראשונים. וידע פרעה שאצרהס אצינו יה"י כהן .
ואונס אסורה לו. ואפילו סצוי' צאונס. אצל עדיין
לא כיחנה לו הכהונה. וע"כ ח"ל ועת"ה שאיך
עדיין כהן [הכ"ה] אסתך. עדיין היא אסתך מן
הדין שאיכה אסורה לך. משא"כ אלל אצימלך. כבר
ה"י כהן וצוי' צאונס אסורה לו. הנה אמר הס"י
לאצימלך. הסצ אשת האי"ט כי כציח הוא. ויודע
שלא כגענה זה וסת"י מותרת לו. הנה מזה למד ר'
זכר"י כעכשהארס [יודע צאסתו] צצירור שלא כגע
זה הגוי מותרת לו מן הדין דאלת"ה מהו מהכי
כציאות" דאצרהס לזה. לא צסמ"ס היא ואצרהס
אצינו קיים כל החורה וכל מי"ל דרצנן. וחכמים
הסיצו לר"ז אין ארס מעי"ד וכו' רל"ל אין מציחין
[רא"י מאצרהס אצינו ע"ס. כי] צומן אצרהס לא
ה"י צ"ד צצבר ולא סוצא הדבר לפני צ"ד ולא ה"י
מן הסורך רק סי"דע אצרהס צעלמו [צצירור שלא
כאנסה] וזודאי סמוותרת. משא"כ כעה ש"ס צ"ד
היודעים סצאח העיר צמלור [וכל] כהנה סצחוכה
אסורות עפ"י חוס"ק. ואחה [צאח להחירה] ע"י
עדות"ך. אין ארס מעי"ד ע"י עלמו. והוא ככון
צעזסי :

פרק ג'

מ"א. תוי"ט גד"ה ועל אשת אחיו וכו' לריך לפרש
וכחברשה דחי כחאלמנה וכו'. לא ידענא הרי
אפשר לפרש [וכחאלמנה. ואפילו חכי איכה] זקוקה.
כגון אשה אחיו שלא ה"י צעולמו. וכגון [אשה
אחיו מאמו] :

מ"ד. תוי"ט גד"ה והמפתה וכו' וצגו' מכדי מנגור
גמרי וכו' ומשני ח"ק מהר ימחרכה לו לאשה
לו מדעתו וכו'. רא"י לזה מהא דאחז"ל דצבעת
קבלת

פרק ד

[מ"א משנה. והלעזר] בחפוקה. הן אמה ליטכא דקרא נקט. אזל אעפ"כ ים לדעת. הלא עד כען לא דקדק הסנה לכתוב ליטכא [דקרא. וי"ל דהתנה] דקדק זכאן לאשמועינן מה הוא הלעזר. דהלעזר הוא צעה שחפוקה. הגם שאח"כ אין לה לעזר. הגם שאמרה אח"כ [רולה אי. אעפ"כ משלם] הלעזר. דאח"כ חפוקה היא דילרא חלנשה ר"ל :

[מ"ב. תוי"ט גד"ה אמרו] לו. ל"ע היינו ח"ק. אפטר ים לחלק. דלח"ק דוקא דניטואין חסדיים הם לבעל הרשטון. אזל [כססה מוא"ט אחר לא]. ולאמרו לו משהשיאה [אין וכו' י"ה איד] ע"ה"י אין לאז"י רשות צה. וי"ל דהיפך. ולא מסיימו :

מ"ג משנה. הגוירת שכתגיירה צחה עמה וזינחה ה"ז בחנק. חמי" לי מתיבא קא כפקא לן דהיא בחנק. דילמא כיון דאסיקתא ודין נערה המאורסה דבסקילה [היא פטורה לגמרי ומתיבי חית] שהתחייב חנק. כיון [דהיא צחולה] עדיין. ואפשר לומר מדרבתי צחורה צדין הסקילה של נערה המאורסה. כי [עשהה כלה צישראל לזונה] צית אז"י. ולמה לן לעעם. אך הוא לפרט העעם. למה ומחריבין עלי' יוחר וון הכשוואה לרונה בסקילה. [וקומפרט הטעם] שזאת היא העון הגדול בצירוקה כי עשהה כלה צישראל לזונה צית אז"י. ומילא משחמע. כשאין איני יכול לומר הטעם כי עשהה כלה צישראל תהא כידונה בחנק. ועדיין ל"ע :

[מ"ד. משנה. זכסך וצטטר] וצצ"ה. עיין מ"ט החו"ע ועיין מה שאכתוב להלן ח"ה :

[תוי"ט גד"ה ומקבל את גיטה. וזכות ים לו] צגט עלמו כמו צטטר הקדושין ללור עפ"י ללוחיתו. ולדעתי הלעזירה איני רואה [צפשימות]. דאין כאן שום זכות לאז צטטר. והנה החו"ע נדחק לחפש למלא זכות צטטר וקסו] דקאי על חכ"י וקסמי ומקבל דצחונה אין זה זכות. רק [כשיואלה צטטר ורשות הארון. זכות הוא לו צמה שהוא] מקבל את גיטה. אזל זה לא מיקרי זכות כמו ואינו אוכל פירות צח"י שאין זה זכות צדאי' [להאז צמה שאינו אוכל פירות. כמו כן אין זה זכות צמה שנקבל את גיטה. הגם שהוא ראוי] ללור עפ"י ללוחיתו. כיון דאין צו שום פרועה. וא"כ לפי"ז גם צקידוסי

קבלת החורה כפה חס"י עליהם את הסר כגיניה ולכאורה קשה הלא ישראל אמרו צרלון נעשה וכשמוע ולמה היו לריכים לכפות עליהם הסר. אזל כצ"י כמלא תירון ע"ז צמדרי חז"ל. דצחונה ישראל אמרו צרלון נעשה וכשמוע. אזל חס"י [כלה סיקצלו ישראל עליהם דיני החורה צחורה כדי לעשות להם] דיכס ומשפטם צחוקסה לא יוכל לשלחה וכו' ע"כ כפה עליהם וכו'. ח"כ לפי"ז מוכח. דדין [המפחה הוא חס רלה להוליא יוליא. ואינו לריך לקיים] צעל כחמו. דאלי"כ למה ה"י לריך כצ"יכול לכפות עליהם הסר. והוא דרך דרש :

[מ"ז. הרע"צ גד"ה הכל לפי] המצייט. אדם צינוני המצייט. צטחו קסה מואדם צווי ומאדם חטוב. אדם חטוב צצייט אין צוטחו [מרוצה כ"כ. לפי שהוא] אדם חטוב. ואדם צווי צצייט ג"כ אין צוטחו מרוצה כ"כ. כיון דצדריי איכס כשמועם לצריות והוא כמעט [כאלו לא ציישו כלל]. שמועטיו וצדריי איכס כלום. ויס קלה סמד לזה הענין מוג' צ"מ לענין קביית הסוס צרכייה צטוק. דמוצור [שם דאינו קונה] צרכייה לא לאדם חטוב ולא לצווי רק לצינוני עיי"ש :

[מ"ח. משנה] כל מוקוס וכו' עיין צתוי"ט. ול"כ דלחטויי אחא הזמן. דמכר אינו כוהג רק צזון שהיוצל כוהג. וקמ"ל דאינו חלוי רק צמוקוס. וצאלו הסכים שוהג דין העכר אינו כוהג דין הקכב וצאלו הסכים שאינו רשאי למכרה חלו ה"י היוצל כוהג. כוהג קכס [אזל צזמן] שאין היוצל כוהג שאינו רשאי למכרה גם צקטוחה אעפ"כ אינו כוהג קכס לרצי מאיר :

[תוי"ט גד"ה] קטנה וכו' כלומר דכתיב נער צלא ה"א. מוצן עפ"י דברי הזהר. ל"ל עד לא קבילה דכורא עלה. לי"ה כד קבילה דכורא [עלס. כמו] כן ים לפרט נע"ר נערה. ומילא דכתיב נע"ר צלא ה"א מ"ירי צקטנה דאינה ראוי לקבל דכורא דאינה יכולה לקבל קידושין :

[מ"ט הרע"צ צד"ה] האומר וכו' קמ"ל דכיהא לה לדידה וכו'. עיין צתוי"ט וי"ל דכיהא לה לדידה שישתכר אז"י המומון. וג"כ י"ל צמוקוס שהמומן [ש"יך לה] אמריבן לא איכפת לה צהלעז והנה הלעז היא ג"כ על אז"י ראו גידולים סגדלחס. ח"כ היכא דש"יך המומון [לאז"י. קאי] הקמ"ל על אז"י דכיהא ל"י צלעז כדי שישתכר המומון :

ראוי טוב להוליד. משליכ מלוח פ"ו טכאמרה גם לצי"כ. כל זמן שלא קיים. אינו יכול להצטנל [מומחה]:

מ"ז. תוי"ט זד"ה המורדת וכו' אצל מומלחה כופין וכו'. ועוד י"ל - שלא אחר הרמזים לכופה אלא כשאמרה איני [עושה וכיוצא]. אצל כשאמרה איני כיוצא ויני עושה. למה] לו לכפ"י אחרת. לא יתן לה מנוחה. וכראה לפי"ז דאפילו היא מורדת אינו רשאי למנוע מומחה [עוכחה]:

פרק ו

מ"א. תוי"ט זד"ה (מליחה) [בוסתה ופגמה] וכו' הא דלא חכי במתכיתין ריפוי משום דלדידי צעי למיתן דהא אינו חייב לרפואתה: [משמע דהצעל חייב לרפואתה] חייב קודם שבוסה הריפוי. וגם אם ח"א לו לגבות הריפוי כגון שצרח או מח. ח"נ עני ואין [לו נכסים]. אעפ"כ מחויב הצעל [לרפואתה] שמחויב לרפואת החלאים המהרגשים ח"ו: וא"כ לפי"ז ג"כ סדרא קושיא לדוכחא למה לא חכי [ריפוי] צומטכיתו. ומוצא קמ"ל [כלומר דחייב לרפואתה. הגם שלא גבה הריפוי עדיין. וכ"ל דמזה] שפע הרח"ש. דריפוי. כותן המוצל לרופא. והוא ח"ן לה לאשתעי דינא רק עם המוצל ולפי"ז לא יקשה עלינו ליחסי זה [במתכיתין. דבוסתה] לא מיירי. רק מה שהוא שלה או של צעלה:

מ"ב. סרע"צ זד"ה. יכול וכו' ואלו לאחיו או יתן מה שפסק או חטב עד שחלצין ראשה. וכ"כ רס"י ז"ל. עיין בחו"ט דבאמה הוא. [תימא דהא קיי"ל] כאדמו"ן. יכולה היא שתאמר וכו'. אצל כד מעיינה שפיר ח"ן לתמוה כלל לדעת. דכאן צומטכיתו אשמועינן מה ש"יכול [חותכו הפוסק לומר] ליצט שאינו רואה לו ליתן. משא"כ. צאחיו כשה"י חי. כשה"י משחעי דינא עם חותכו הפוסק. יכול הוא לומר. תן לי מה [שפסקה או חטב עד] שחלצין ראשה. והפוסק אינו יכול להשיב כלום שאין לו עעכה. ואדמו"ן לא חידש שם רק ש"יכולה האשה לומר וכו' [הגם שחותכו הפוסק] ח"ן לו פה להשיב. וי"א מחוייב צדו. עכ"ז צדוה האשה לפיכך יכולה היא שתאמר וכו'. והדן עונה. אצל [חותכו הפוסק י"א] מחוייב. ויכול החתן לומר לו (ולא להאשה) או תן לי וכו' או חטב וכו'. והפוסק אינו יכול לומר כלל. ואשמועינן מתכיתין דכאן יכול הפוסק לומר

נקידוסי סמר [ח"ן זה זכות לחצי צמה שהוא מקבל הקידושין. ומה שהקט"י הירושלמי] ח"נה צכק וצטטר צצ"ה מאי זכאי טייך צ"י (וכמו שהצ"ה החו"ט [זד"ה וצצ"ה. י"ל] דהירושלמי ח"ק. ח"נה צכק. צטטר וצצ"ה מאי זכאי טייך צ"י. וקאי קושייתו גם אשטר:

תוי"ט. זד"ה וחייב צמורת"י וכו' אצל דלא חקן חיוצ העונה לא קשיא די"ל וכו'. צלא זה ח"ל דלקימו דלא חקן רק התחייבות הצעל [דלחחר הכיטואין. משא"כ מן האירוסין] אינו חייב צמורת"י וצפרקוה וכו' אצל אם יר"ה לעשות מצא עליו צרכה. משא"כ עוכה דאינו [יכול לעשות מן האירוסין דעדיין לא הותרה] לו:

מ"ט. סרע"צ זד"ה חייב לרפואתה. שהרפואה כמנוחה וצד"ה רשאי. שאין חייב לזון גרושתו. עיין בחו"ט. ולי כראה שהרפואה [שהיא צכלל] המנוחה [ומנוחה] אינו חייב ליתן לה מה ש"ספיק לה לכמה ימים רק צכל סעה שהוא עושה [עונה] הוא כותן לה מנוחה"י. וצכל סעה [ושעה יכול לגרשה צגנ] ויפטר מלוחה סעה מנוחה"י. וכן היא צרפואתה שהיא צכלל המנוחה. [משא"כ צפדיונה שהחכמים עשו] תקנה [לכשתצבה חייב לפדותה ואי הוא] רשאי [לומר הרי] גיטה וכתוצתה. מאי הועילו חכמים צחקתן [לכשתצבה] יאמר כן. ומיעקרה תקתחא דרצנן:

פרק ה

מ"ו: תוי"ט זד"ה צחלמדידס וכו': וכחז הר"ן ותמוה חכי למה לא החכרה צומטכיתו. [וכ"ל דלא החכר צומטכה רק הדצרים שאינו יכול לשנותו כגון הגמל] אינו יכול לשנות להיות ספן שלא צרשותה. משא"כ טי"ל יכול לשנות להיות [ת"ח. זה העעס דלא החכר צומטכה עוכה ת"ח] דח"ן רשות ציד כל אדם לעשות ח"ע ת"ח. אם לא שהוא צאמה ת"ח ותורתו אומתו. [שלא כל הרואה ליעול אה העס יצא ויעול]:

[תוי"ט] זד"ה העונה וכו' וקלת קשה מאי למימרה האמורה צחור"ה. וכ"ל דרייק התנא. העוכה האמורה צחור"ה. [לאשמועינן דמי שלא י"א עדיין] ידי חוצת מלוח עוכה. יולא צומטים הללו. והוא צחיוצ אפילו אינו מוליד צמורה זו. כגון [מעוצרת ומניקה. ואפילו אשתו זקיקה ואיכה]

ואפילו ים לה כבר זכים. היא רולס להעמיד עור תולדות :

מ"ו. ונסנה. דת נעשה ויהודיית. לח תנא ויסרא"ל. כ"ל דהנה כינוי. יהודיים המוכנה לכ"י. זה נעשה צבית סני. להיות עשרת השצנים נגלו צתחילת. ומלכות יהודא עדיין נסארו צמלכה. וכסגלו ע"י נצוכדנלר. הנה יהודיים נקראו ע"ס מלכות יהוד"א. ואח"כ כאשר סצו ציני כורס. הנה יהודיים נקראו. והנה להיות צמקדס ראשון הוכיח ארתן הכביא יען כי גצו צנות ליון וכו' נחנצא על העונס טחנא חליטן להעדיר לכיעותן הנה כסצו צבית סני. קיימו וקצלו ע"ע יסדת להסתנג צלכיעות יתירה. יותר משל [ארותן סקצלו ע"ע] כבר ד"ת ממש. והעוברת ע"ז תלח צלח כחוצה :

תוי"ט צד"ה מלכילכו וכו' דהאיך טוכל להוליא ממוכה ולהפסיד סער כחוצתה עפ"י עד אחד. אי נסוס הו לא אריא. די"ל כיון דהיא האמינתו הוי כמו טאמרה כאמן עלי אצא וכו' כ"ל תוי"ט צד"ה וכודרת וכו' דאמר מר צעון כדרים זכים וכו' מוכח ומכאן להצנים וכו' גם צעון אמותם כמו צעון אציהם :

מ"ז. תוי"ט צד"ה. כל המומין וכו' דלא עדיפא אחתא מנברא דתנן צ"י צקוף פירקין דמלורע כופין להוליא. י"ל דצמסנה לא הני מלורע רק מוכה סחין. ר"ל כל הגוף. אצל צמקוס אחד נגע אין כופין. וגם י"ל דצח"ט כופין להוליא טהאשה אינה יכולה להכסא לח"ט אחר. משא"כ ח"ט יכול ליסא אחרת :

בא"ד. ואכי תמס למס לא תמס מההיא מתכתיין דקוף פירקין. ולפי"ע י"ל אין תימא. דצמתכתיין [מוכה סחין חני]. משמע כל הגוף. ומתמי' על הצ"י [טחמה מן] ססצרה. ומיהו גם על [סצ"י ג"כ יס] לתמוה כ"כ מהא דלא חנן צמתכתיין מלורע רק [מוכה סחין משמע] דמלורע [איט] מוס. דאינו [מח"ס כ"כ] :

פרק ח'

מ"א. תוי"ט צד"ה ובה"א וכו'. והוי"ל תמכור כלומר אינה יכולה למכור וכו'. ולפי"ז לא יקשה עלינו ג"כ קוסיית תלמודא דירושלמי למה [לא קתני] להא בצדיות [מקולי צ"ט ומתומרי צ"ה דהא] הצ"ס לא נקטי צלסוכס לוקח. ולדירה לא מחיין. ותלמודא

לומה. לחאיך וכו' וספיר מלח מענה : מ"ה. תוי"ט צד"ה. אם ים זכים וכו'. משמע דר' יוסי הכי מפרש לה וכו' ולי הקטן כראה דודאי ר' חנינא ור' [יוסי לא צלו לפרש המסנה]. וזה סכצו סידר רציט הקדוש. אם ים זכים. דהרי הס תנאים מוקדמים לרציט הקדוש. אלא ההלכה מוקצלת [הינה צידס] המסיה את היחומה לא יפחות לה מחמשים זה. ע"ז אמר ר"ח זלח אומרת ע"ס לפרנסים ללוות. דפתר [להלכה זו דמייירי אפילו] אין זכים לעולם אין פוחתין לה מחמשים זה. ואי אין זכים ע"כ לריכין ללוות. ור' יוסי סצו זלח [אומרת טחין לפרנסים ללוות] דס"ל. דההלכה המסיה את היחומה לא יפחות מחמשים זה מייירי אפילו אם ים הון עתק זכים. ומעילא [כסחין זכים אינו לריך ללוות] ורציט הקדוש עסידר. צמסנתינו. אם ים זכים מפרנסין אותה לפי כבוד. ומעילא ס"ל כר"ח דלחמשים זה [לריכין ללוות. ולפי"ז לא יקשה על הח"ז] סכחצ סחס צסס הירוסלמי. טהגצח"ס לריכין ללוות. ולא הזכיר פלוגתא. דר"ל דמירוסלמי משמע דלרעה [ר"ח מייירי ההלכה אפילו אין זכים. ע"כ לרצי עסידר] המסנה כר"ח. לריכין הגצח"ס ללוות. והכי הלכתא. כ"ל ככון צעזעי :

מ"ו. תוי"ט צד"ה צמחה וכו' ואילטריך לאשמועינן מני צחמשים זה למיאר וכו' ולי"כ דרצותא אשמועינן צחמשים זה [דאי לא הוה תנא רק מוח] קד"א. דוקא מח"ס. דהודו מעלמן. דמהראוי לה ליתן יותר מן הטקנה דחמשים. ע"כ [יכולה היא משתגדיל להוליא עידן מה סראוי ליתן לה. משא"כ כסלה] הודו כלל ע"ס ת"י יותר ולא חתנו לה רק כפי הטקנה לעניות סציראל. קד"א טפעורין מכל וכל קמ"ל :

פרק ו'

מ"ג. תוי"ט צד"ה ר' יוסי אומר וכו' מדסקלי וכו' צלח זה י"ל כר"י כי ימיוקו עמו : מ"ה. הרע"ב צד"ה טההא ממלח וכו'. איח דמצרטי לחחר טהסמוט וכו' אע"ג דהיא אינה מלווה על פ"ו. אעפ"כ עיקר נחת [רוח האשם כשי"ס לה זכים]. וחרפה היא לה צחין לה זכים. וכדאשכחן צלדית רחל אמנו אח יוסף אסף חלקים את חרפתו. ומעילא ח"ל [לומר צכאן צענין תמלח ותערה] וכו'.

ותלמודא דירושלמי דנקשה כ"ל. ומשמע דס"ל לא תמכור דמחין לה לידה. ול"ע :

מ"ו. תוי"ט צד"ה ה"ה כאלתו וכו' אע"ג דכשיצמה ומתר לבא עלי' ביאות הרבה וכו' דקצרה הוא וכו' תוספת. לולי דנריהם הייתי אומר. דזה ודאי [מוכה] מפשטא [דקרא ולקחה לו לאשה] ומשמע דיולא זה י"ח כישואי אשה היינו אס' חין לו אשה ללאת י"ח פ"ו יולא צו. ואי אורת. אסור לו לבא עלי' רק ביאה ראשונה. האך יכול [לקיים מלות פ"ו צביאה אחת] דילמא לא תתעבר. ואפילו תתעבר. לא תלד רק ילד אחד צו א' בת. אלא ע"כ דלציאות הרבה התירה התורה :

פרק ט

מ"א. תוי"ט צד"ה דין ודברים וכו' כ"ל דבלטו דין וכו' ולא נקט ודבריהם אלא לטופרי' בעלמא סבך דרך בני אדם לומר וכו'. והמדקדק צדבר למה הוא דרך בני אדם [לומר כך]. וכ"ל דהיודע איכות הדיבורי' המתחלק ונח הכפש לאותיות מחולקים ע"י הדיבורי'. היא נסוד הסוליקא דקרדינותא. והס' באותיות. נסוד המולפך כפולות הנאים צקוף התיבה ללמס. כי הס' נסוד הגזרות והדיין. ע"כ מורגל צפי כל לומר דיין ודבריים והוא דבר נחמד ונעים למשכילים :

מ"ב. משנה. קמן שהשיאו אביו. ומכאן יס' קיימחא לפירש"י. צנו' יצמות. צמשיא צניו וצנותיו קמוך לפירקן. דפירש"י. קמוך לפירקן דצניו צענת הי"ג. ורבים תמותו על רש"י ז"ל. דהרי צענת הי"ג קמן הוא ולא תקינו רבנן כישואין לקטן. והנה צכאן מעסה עלימה. קטין שהשיאו אביו :

פרק י

מ"ה. משנה. מי שהי' נשוי ד' נשים. הא דלא תנא הרבה נשים. עלה עונה קמ"ל טלא יס' יתר עד' נשים. ודרך התנא לאשמעינן צקיור גס מה שמופרש כבר צמ"א :

הרע"ב צד"ה הראשונה וכו' וכגון שאין סס יורש וכו'. קסיא לי וכו' יס' לך אדם מישראל שאין לו יורש עד יעקב אבינו. ואי מיירי צבר טמות בלא צבים מה קמ"ל דהרביעיה אינה נשבעת. הלא עכ"פ לו תהא רק כתופס מנכסיו דזכה בהן. אלא ע"כ מיירי שאין ס' יורש. היינו שאינו

לפנינו. סיטעון הטבע לי. ומה יאל לו לרש"י והרע"ב דצניק טענה :

פרק י"א

מ"א. תוי"ט צד"ה אלמנה וכו' ולפי פסק הר"צ וכו' ה"פ ביזכות צטל כרחן וכו'. לא ידענא דלא ה"י לריך להציא ראי' מנרחק. דמשמעות לטון הרע"ב צכאן. ומשמע דביזכות תנן צטל כרחך : מ"ד. ומענה. הית"ה כחוצת"ה מ"ה ומכרה טוה מ"ה ודיכ"ר צמנה. ומכרה צטל. עיין צתוי"ט. ומה שדקדק התנא למיתני הית"ה כחוצת"ה מ"ה דוקא. וגם אי' מנה ודיכ"ר. דוקא. ואס' כחוצת"ה מ"ה ודיכ"ר דוקא. י"ל הית"ה כחוצת"ה מ"ה כמי דוקא. דצמכירת דבר הטוה מנה. כיבר טעות דיכ"ר משאי"כ צמכירת מאתים. אי"ל לדקדק צו צדיכ"ר. והוא דבר מנחצר :

מ"ה. תוי"ט צד"ה שפחהו וכו' לפי שכל מי שקונה מהצ"ד וכו'. הך טעמא לא הוינא לנו רק אס' נחאכה לוקח. אצל אס' כחצו הצ"ד מה טעמא. וי"ל כיון דלא סייך דין קיום הנוקח צקרקעות אלל איכאה לוקח. ג"כ לא סייך אס' כחצו הצ"ד. דאי"כ יהי' כח הצ"ד גרוה ציותר מחדיו. כ"ל : מ"ו. תוי"ט צד"ה יס' לה כחוצה וכו' ואי"כ צעמוד והולא קאי וכו'. לא ידענא. דלא מיירי צעמוד והולא קאי. רק צמ"א לתקן צענין אחר. משאי"כ איילוכית. אפשר ליטא אחרת. גס מה שחציא צסס הרמז"ס שכופין אותו להוליא צחין לו צבים. זה ודאי דוקא. צדידעינן דאי"ל לו ליטא אחרת. כי לא יוכל להספיק מוצותיהם. וכיולא. ואי"כ נוכל לומר. דאדרבא מע"ה מיצוהו ליתן לה מוצות. וינטרך צע"כ ליטא אחרת. ועי"ז יהי' מוכרח לגרשה. גס מ"ש מי"ע איסורא דרבנן עבר. לא ידענא מה הוא האיסור דרבנן. אס' נטא אחרת. וצאס אינו נטא. ה"ה איסור דאורייתא. ואפשר כוונתו. דמדקתני צמיה פ"ו [דיצמות] לא יסא איילוכית. חז"ל גזרו צגזירה. הגס שצדעמו ליטא אחרת תיכף. לא יסא איילוכית :

פרק י"ב

משנה. א'. חייב לזונה חמש טנים. לכאורא אינו יודע מה משמיענו. וכ"ל. דדקדק התנא לומר חמ"ט טנים. והוא לא נטאס רק אחר כ"ד חודש. כמ"ט התוי"ט. ואי"כ תהי' הצת. צת טבע טנים

שמן: הכה הזכיר בלשונו לשון כד"ס. חס מע"צ לשון קנקני"ס. חפ"ה הוא ממין המענה לאדמון דהלכתא כוות":

מ"ה. משנה. ופסע לו חס הרגל. ר"ל לפרש. עפ"י מה שמצאנו בש"ע שהמזון שהאדם לוקח עם אשתו. אינו ממון של יוס"ר. והנה יוס"ר. יבונה צפוקו צעמידת הרגלים ציוסר. כענין שאלמר רגלי עמדה צעישור. יתהלך צמשר"ס. ח"ש ופסע לו חס הרגל. היינו להפסיע חס הרגל צמ"סור. לאורח לו שר"ך להסתלק צמ"סור. ולאחר המזון אינו ממון של יוס"ר. כן ר"ל :

מסבת נדרים

פתחה

בתב הרמז"ס קידר אחר כתובות נדרים שפרשת נדרים כולה וההצנכות ש"ע צס הוא כדרי נשים וכו'. וזר"ש ז"ל קומה ח"תא גגו' וכו' ותנא הנדיר תנא נדרים עכ"ל. וכ"ל דהרמז"ס ז"ל לא נד מעטס הגמרא. רק הרמז"ס ז"ל נתן טעם למה ש"ך כלל לעיתני נדר"ס צקדר נשים. ע"כ אמר להיות עיקר ההצנכות היא צנדרי נשים. וצג"א אמרינן טעם לקידורס אחר כתובות. והוא כסון. ו"ש ליתן טעם דקידר תנא נדרים צקדר נשים. דהרי נוד"ר הוא צחיי תעלך. וחיי תעלך הוא צי"ה. (ע"כ אומרים כ"ל נדר"י ציוס"כ) וכבר ידעת כי מדה הצ"ה היא ח"תא היא חוק :

פרק א

מ"א. תו"מ צד"ה. כנדר"י רשעים וכו' דנלשון חכמים שצונו"ת צכלל נדר"ס. נוד"ר נצצצ צחיי תעלך. שצונו"ת נצצצ צמלך עלמו. ח"כ שצונו"ת צכלל צדר. כי הן כרוך אחרי אמו והנן :

מ"ב. תו"מ צד"ה הרי אלו כינוין וכו' דלא מיצ"ח בלשונות הגוים שהם לשונות גמורים וכו' חלל שפילו בלשונות שח"ס גמורים וכו'. מלשון הר"ן. הזה מעטע שפילו אינו לשון של אומה. חלל שפער הסכמת ח"ה חצורה. כמו שהוא סכסוג צומיני. צ"ן חצרי נגבים. ומנגבים ונדחכים. ש"ע ציניסם לשון מיוחד בהסכמת. הנודר צאחרו הלשון וכיולא נדרו נדר. ומיטו מלשון הרמז"ס שהציח התו"מ לסלן. שחצו. הולכין אחר לשון כלל טעם חלוח

שנים. והנה אפילו צצניו לא כפינן ל"י רק עד ו' שנים. וקד"ח. לא תה"י זו תצונו"ת יוסר מנצניו. ולל כפינן ל"י קמ"ל :

מ"ג. תו"מ צד"ה חס חס וכו' ולשון הרמז"ס וכו' ומפיק לנן ד' קצין וכו' :

הנה לרעת הרמז"ס צרכת הצ"ת הוא חלק חמיס"ת וקוד י"י לירחיו. קוד הצרכ"ס היא ה' החלחוקה. כנודע מקוד וד' צ"ך חס חצרהס צכ"ל. צ"ת ה"י לו לחצרהס וצכ"ל טומה. היא קוד הדי שנתוספה לו. כמ"ס חכחוב ויחן לו מעש"ר מ"ל. כי עש"רית מן כ"ל הוא ה' והדע ע"ש צוסר. ה' ד' הו"ת. קודס סצרכה. הוא צקוד ד' וצצרכה קוד העוש"ר. ס"ס ה' ע"כ סצרכ"ה חלק חמיס"ת הן :

פרק יג

מ"ב. משנה. הניח מעטיו על קרן הלצי. ע"ש סתו"ע. ושעעתי וכו'. ואני טעעתי. כשיצא זמן שהלצי עפ"ל קרנותיו. הוא הולך לחפש מקום עמוק שפ"לם לסס צמקום שלל ינללס טום צן חדס וטום צרי". ו"ש לפרש על קר"ן הלצי דהנה הלצי כטנולד. הנה גדלות עורו. זהו הקר"ן. וחל"כ כטנתגדל זהו הריות. והנה צכל סצרוח"ס הקרן י"ס לו קיום. כי עורו מחזיק חס צצרו. מעש"כ לצי"י [ג"עין דף כ"ז ע"ח] ח"ן הקר"ן ומקיים והנן כי קלרתי :

מ"ג. [משנה] צצציל שח"י זכ"ר הפקדתי. חחז"ל זכ"ר. ז"ה כ"ר. רל"ל כטנולד. נולד כרו. היינו מתנותיו עמו (כ"ר הוא מחכה. שלחו כ"ר וכו') היינו שהש"י צורח מתנותיו עמו. צח"ה לר ואופן ש"תלל לו פרנסתו צכל יעי חייו לו ולצני ציתו. נקצ"ה. נק"י צח"ה. טנולדה ריקנית צלל פרנסתה. כי פרנסתה ע"י חחרים. ונולד פרנסתה חלל צעלה. וז"ש אדמון וכי צצציל שח"י זכ"ר. ופרנסתי נולדת עמי. וכטעזמ"ן הש"י לי ירושה הנה זה פרנסתי מצרלשית. וכטעלחנה לחחרים הפקדתי. מעש"כ נקצ"ה פרנסתה חלל צעלה. וקצרת חכמים. דקצ"ה נק"י צח"ה. פרנסתה חלל חחרים. היינו חלל חצ"י וצעלה. ע"כ כ"ז חלל ח"שח. פרנסתה חלל צ"ת חצ"י. מעש"כ זכ"ר. זה כ"ר. וצודל"י יח"י לו פרנסתה אפילו חס לא יירש עחציו. ע"כ הלכה כחכמים : מ"ד. משנה. והודה צקנקני"ס. עי"ן צתו"ע. וכ"ל דרצותא קמ"ל. אפילו זה טוען עשרה כד"י

ופירוטן להקל והרע"צ ז"ל הגם סנדואיראה דברי הרא"ש צפסקיו. אעפ"כ פי' כן. לכוונה הרע"צ. כשפירש דבריו היינו ע"י שאלה שאנו שואלין אותו וכנ"ס הרמז"ס. ועוצה קמ"ל. דלא אמרינן דודאי אין אדם מוליך דבריו לצטלה. וכעת הוא חוזר צו מחמת צושה וכיוצא קמ"ל : בא"ד. ועוד מה קולא שייך כשפירש וכו' לפי ע"ש. שפיר שייך קולא. דתולין להקל דכן היתה כוונתו בשעת נדרו כמו שהוא מצאנו ע"י שאלתינו. וגם קושיית התוספת לק"מ. והסן. ומעשה יש ליישב שפיר דברי הנ"י שכחצ דדברי הרמז"ס כפי' הראשון היינו כפי' פי' הרע"צ :

באותו מקום באותו זמן. עשומע דוקא לסון כל"ל הע"ס באותו מקום אזל לסון מיוחד צהסכמה צין היחידים לא עשהי ול"ע צדצר : מ"ג. חוי"ע צד"ה כאימרה וכו' וקס"א עלי"ס מאי חיי' שייך צהו וכו' וקתני גציייהו מנחה. וי"ל. דגם צלו"מ שייך חיי' כפס הלומחה סצו הוא חיורה : מ"ד חוי"ע צד"ת. ר' יהודה וכו'. מאי כצבע צחיו שייך צי'. עוש"ל צנ"ג. די"ל חיי' על כפס הלומחה :

פרק ב'

מ"א. חוי"ע צד"ה ולאו מותרים וכו' ואפשר לי לומר דקתם לן תנא כר"מ וכו'. אפשר לומר דתתנא דייק ולאו מותרין לכולי עלמא דהנדרים דפרקא קתא. אקורים לידור לרי' (יהודה) [מאיר]. מעש"כ אלו מותרים לכולי עלמא. כיון דלא מיקרי נדרים כלל :

שם. צד"ה כחלת אהרן וכו' דהא ועיקרא נמי הוא אקור עשום עזל ופיו לא אקר אלא התיר וכו' דברי מרן הרא"ש ל"ע. דהרי ועיקרא הי' מותר לאכול אכילת עראי. קודם שראו פני הצ"ה. וכקרא קס הרי אקר צדיצורו. וי"ל דלא מיקרי דצר הנדרור דאינו יכול לומר על כל מה שירצה שרי זה חלה ותרועה. רק אם יש לו הצואה שאינה מתוקנת. יכול להפריש עונת חלה ותרועה. וכנ"ס החוי"ע צדיצור דלקמן. ודברי מרן הרא"ש צודאי הם עיקר אזל דעתו קלרה להצ"ס :

תוי"ט צד"ה קונס שאיני וכו' וא"ת סיכי חיי"ל נדרה די"ל דליהי' אלא מדרבנן צעלמא לאפקועי מורה עונה ומלות פ"ו. וי"ל וכו'. עיין צחוי"ע צדיצור דלקמן. צרייה' צגמ'. דברים המותרים וכו' אי אמה רשאי להסירו צפניהם. סכאמר לא יתל דצרו. אי"כ דאורייתא הוא שלא להסיר צלא חרעם ושאלת חכס. ול"ע לקטן כמוכי :

מ"ד. חוי"ע צד"ה קתס וכו' עסי"ס הרא"ש מדלא סתק. ע"כ. דחקה על האדם דאינו מוליך דבריו לצטלה. וגם עובר צעשה וצצרת צס. ולא צצברים צעולים. וקייב לחכמה צתיקה. ע"כ אנו דכין צכל פעס. סנדואי אמר דבריו לכוונה מיוחדת. ועיין מה סאכתוב לקטן אי"ה :

תוי"ט ופירוטס וכו' ולא תסירא דעה סולרך לצכות

פרק ג'

מ"א. חוי"ע צד"ה אומר וכו' ואם יש פושע מי לא הועיל לעלמו. ע"כ. רל"ל אם יש פושע צצמוד לא עירב. דלזו אינו מועיל לו עירוב של אחרים. אעפ"כ המערב המזכה עכ"פ הועיל לעלמו: מ"ב. הרע"צ צד"ה קונס וכו' האד"ס צצצוע"ה וכו'. סכחה היא מלד הקליפה. וזכירה מלד הקדושה. והנה סיעור קונת הקדושה נק' אד"ס. מעש"כ קונת הקליפה כקוף צפני אד"ס. (ע"כ אמרז"ל אהס קרויים אד"ס ואין אות"ע וכו') ומעשה צצין מה סדרשו. האד"ס צצצוע"ה. דצעינן סיהי' אד"ס צצעה צצועה. היינו סיהי' לו זכירה. שהוא צא מהקדושה סנק' אד"ס. והסן :

מ"ג. חוי"ע צד"ה מאוכלי שום וכו'. והרמז"ס צציצורו פ"ע השומע וכו' ולא ידעתי למה. ע"כ. לא ידעתי למה לא ידע מרן סרצ. הרי הוא צעלמו הציא דברי הרמז"ס (צפ"ח מ"ו צד"ה אינו אקור וכו') עסי"ס הרמז"ס. לפי מאכלס וארלס. עיי"ש. הרי דלדעתו צצל סנכהג סזה לגמרי. ועיין צרמז"ס הלכות דיעות :

מ"א. לוקח צפחות וכו' אי"ס סועע"ין ל"ו. עיין צחוי"ט. ול"כ דתתנא דייק אם סומעין לו. דהנה אפילו לענין קידושין דאורייתא. נתנה היא לו. ואמר הוא הרי את מקודשת לי. אם אדם חסוד הוא. מה שאדם חסוד כזה מקבל מנחה מתנה מיקרי הכאה. וע"כ מקודשת. הרי לך דמיקרי הכאה מה שאדם חסוד מקבל מנחה מהפחות וספל. וא"כ כשאקר הנאתו על ישראל סישראל לא יתנו עוננו. סנה אם אדם חסוד הוא. גם לוקח צפחות זיין ומוכר

מ"ז. הרע"צ צד"ס ואין לו עסק יאכל. אורחא דמלחא
קקט וכו'. ע"כ ל"ל כן. דסרי צסיפא אפילו
ציתו לזכות וכו' :

פרק ה

מ"ד. תו"ט צד"ס העודר וכו' אצל דבזר שאינו
שלו ודאי לא וכו' הרי פירות פלוני אסורים
עליך וכו' אין זה כלום וכו'. ויש להחזוק בזה .
אם גבז או גזלן. הדיר את איש אחד מן הדבר
עגבז או גזל. ועדיין לא כתייבשו הצעלים. סנה
אינו שלו. אם יכול לסדירו. ואפשר לוואר אפילו
אם כתייבשו הצעלים סנה עמוייז לקיים מלות
השנה. אם יקרי שלו לענין נדרים ול"ע בזה :

תו"ט צד"ס הרי את וכו' שנחגג הלשון גם בזכר
וכו'. צכאן יוכח צלל זה. דהכח זכר עשפיע
ונקבה מקבלת והנה אקר הנחת חזירו ע"ע שלא
יהי חזירו עשפיע לו רק מקבל מונכו ע"כ [כינת]
אותו בזכות צלשון קבסה. ובכל מקום יש ליתן
עמס בדבר גם בחורה. כמו שדרשו חז"ל :

תו"ט צד"ס בדבר של עולי צבל וכו' וכן למה
קקט צור עפי עאיך וכו' כ"ל דקד"א
דוקא בזמן שהי' הר הזית ועזרות ועלו לרגל. אז
לא נאקר סצור של עולי רגלים. דתכאי צ"ד הי'
זה צכדי סיי"י ע"ס מלוייס לעולי רגלים אצל צזסי'
יכול לאסור. ובאמת אי"א לוואר [כן] דמטכתיכו לא
אפקי' לאיקור רק דצרים של אותה העיר. ע"כ
פירשו כגון צור של עולי רגלים שהי"ו עולים וכו'
הגם שכמה צעוסי"ר נסמו עסילוח עכ"ז הצור
צסיחרא הוא. וכן כל כיוולא בזה בדבר שהוא ספקר
לכל אינו יכול לאסור כ"ל :

מ"ה. תו"ט צד"ס הר הזית וכו' ומיאו קסיא לי
דליחתי חומות ירושלים וכו' וכ"ל לחרן
דאשכחן חכא דק"ל וכו'. כ"ל דלא לריכיבן לזס .
דרי צצית סני סחמלת צכין חומות ירושלים .
עקראות מלאים הם. סצכו אותה יחידים. כל אחד
החזיק לזכות כך וכך. ומה דפליגי אס הי' עשירי
הלשכה היינו לתקן החומה אצל עיקר החומה הינה
של יחידים ססתכדצו :

תו"ט צד"ס וחכמים וכו' חכמים היינו ס"ק וכו'
לא ידענא. דסת"ק אפשר דוקא לכסיא קאמר .
וחכמים ק"ל לא דצרו צכסיא אלא צשווס :

פרק

ועובר ציותר הנאה מיקרי. זה שדקדק סתכל. אס
סועעיי' ל"ו. ר"ל שאין עושין כן מחמה חסיצותו.
דק סמצקס כן מלאחרים סייעסו עמו צמוצס. מטא"כ
כסעו"זין כן מחמה חסיצותו הנאה מיקרי. ודוק :
תו"ט צד"ס סככרתו עלי" י"ג וכו' סהשלטה מהס
סמות עאיכס נמחקים וכו' סנה ק"ל להרצ.
דה"ג מודה מחמילין מן עס הוי"ה הרלסגן. והנה
דעת סהוס' צראס הסנה [דף י"ז ע"צ ד"ה י"ג
מדה] איכו כן. ודעת המוקוצלים הוא סעמחילין .
מן עס אל. והוכחו עס צגנו' ר"ס מדעת רס"י
כמוקוצלים. ומוכרח עס צסעמחיות סיעת הגע'
כוותי' :

משנ"ה רצי לוואר וכו' לא נקרא שלס עד סעל .
סנלאמר סתחלק לפני והי' העיס. עיין
צהוי"ט. ועיין צרס"י פ' לך. עפ"י מדרסס ז"ל
יוכה סיעצ. סעד שלא מל הי' קב' אצרים. רמ"ג .
שלא שלט רק על רמ"ג אצרים סהס צרסותו של
אדם. מטא"כ על סחמקת אצרים סאיכס צרסותו .
וכסנתן לו סעילה קראו אצרים"ס. רמ"ח. ששלט על
כל רמ"ח איצירו וקב' סעי"ס צלל סקרונ :

פרק ד

מ"ב. תו"ט צד"ס ומחזיר לו וכו' דלא סכיה דלואי
סציק ולא יהי' פרועס לעכי צסציל אותה
מלות. והרל"ס וסר"ן פירשו דלא סכיה סזדמון וכו'.
הנה כראה מדצרי הרצ. שהס פירוטיס סוכיס. וא"א
לוואר כן. דאי אמרה דכוונה סהוס' דלא סכיה
סיכלס לפטור אי"ע מליחן פרועס לעכי. דמעי"כ אס
יכול לקיים סתיחן דהייכו סייס לו פרועס צצודו
עועד אלל האצדה ומעמרה והעכי עועד אללו .
צודאי אינו פעור אפילו לרי' יוסף. ואס א"א לקיים
סתיחן. כגון סילטורך להפס אחר פרועס. ויניח
סעירה סאצדה. לאו כל כתיני' לעקות כזאת .
דחומרה קולל היא. אלא ע"כ דכוונה סהוס' הוא
ג"כ כסרל"ס ור"ן דלא סכיה סחזדמון לו סזודמנות
ואופן סיפטור אי"ע עפרועס לעכי צסעמ סעירה
סאצדה. כ"ל :

מ"ג. צד"ס ועקריצ וכו' דאין זה אלא גרמה הנאה
צעלמא. י"ל דאכילה קדשים מלות היא. ומלות
לאו ליסנות כיתכו. מיהו אעפ"כ כיון סנהכס
צאכילה הנאה מיקרי כע"ס סהוי"ט לקמן צד"ס
אצל וכו' :

פרק ו'

מ"ד. הוי"ע זד"ה דג וכו' והרמזים כחז. דע כי
צלטוכינו כסיחחזר וכו'. וכל דהר"ן נאד
מע"י הרמזים. דלפירושו הל"ל ד"ג הדג"ס. צה"ח
כ"ל :

מ"ה. הוי"ע זד"ה ען הקום וכו' דקו"ס איכו
צכל"ל חל"צ. כ"ל ט"ס וכל"ל דחל"צ איכו צכל"ל
קו"ס :

מ"ו. הוי"ע זד"ה ען הדבצ וכו' אלל דבצ
דבורים. רל"ל צלטון זני אדם כך הוא .
אלל צלטון תורה ארצא קהם דב"ט צכ"ע צמורה
הוא דבצ תמרים :

פרק ו'

מ"א. מעטס ואסור צפול העלרי לת. עיין צהוי"ע.
ומעטס עליעה חנין גזי מעטרות [פ"ד מ"ה]
דעמעטער זרע וירק וזירין. ט"ע דצעודו לח ירק
קדין ל". ודרכו להחאכל כך דאלת"ס לח הוא
כגמרה עלאכחו לעעטער :

מ"ב. הוי"ע זד"ה צחמטס וכו' כוסמין מין חיעין.
ומצולת וטיפון מין סעורים. הרמזים. ורל"ל
סאעפ"י סנחורה וכו'. צעי לחרן צות. דלעלי כ"ע.
כהצ הרמזים זה צכאן. ול"כ צאפער דכוונת הרמזים
לדין דכריס ג"כ. חס חקר ע"ע חיעין. הוא כוסמין
צכלל. וסעורים הוא סצולת וספון צכלל :

מ"ג. מעטס. הלכה לפני הפסח אקור"ה וכו'. אחר
הפסח צלא יחל דצרו. לפי מעפע הלסון .
הל"ל עוצרת צלא יחל. כיון דעל האטס קאי .
ועיין צהוי"ע. דהוא נעי לפעמים עוצר צכל יחל .
ע"כ אמרס מעטכינו סחס. צלא יחל דצרו. וקאי
אחרוייהו כ"ל :

פרק ח'

מ"א. [מעטס]. ור"ה להצ"ח וכו' ור"ס לעתיד לצא.
עיין צהוי"ע. הכה רגילין העולם לומר. היום
הזה. הוא. ראש. של החדש הצא. כי החדש תיכף
צא. מעט"כ צראש הסכה. רגילין לומר ראש של
הסכה העמידה לצא. כי הגם סהיום הזה ראש
לסכה עכ"ז יעי הסכה עדיין לח צאו. כי חלוי
ועוער הכל ער יו"כ סחתימה לטובה. ע"כ מעטס

צפי זני אדם ראש של הסכה העמידה לצא. כי
הראש אינו סמוך אל סכסוכים. עט"כ צר"ה .
הצן הדצר :

מ"ו. [מעטס]. ער לילי לוס. נראה לפרס ער ליל
הסיעים לחסרי דצחסיעי עולם להרצות
צאכילה. והוא כאלו סמעטס. ונקרל היום סהוא
ג"כ יום לוס. כיון דסאכילה סוה כהעניס. וקמ"ל
עחתיין דגם צלילה סוה סעולם להרצות צסעודה.
והוא פלוגתא צין ספוסקים. ולדצרי מעטכינו נראה
דגם צלילה עולם להרצות צסעודה :

מ"ז. מעטס. להפ"ר חס נדרו וכו'. עיין צהוי"ע .
כ"ל דצכאן סיך ספיר ליסנח דספרס. כעו. צאצ
וצעל. דסכוררת חלוי דצעה אחרים. וכפי סיקכים.
כ"ס צכאן. דאין זו סתרט ע"י חרעס וכיו"ל. רק
הוא לומר. סרי נרדך ס"י לכצודי. וא"כ סוה על
דעסי. וסצן :

פרק ט'

מ"ח. מעטס. ח"ל והלא המיוסן יפה למעים. אפילו
חס אמרו לו והלא המיוסן אינו רע למעים
ג"כ אין נדרו נדר (עיין צהוי"ע מעטס דגמ')
אלל לטון חכמים ערפא. דאגצ אורחא מעטעינו
סחנא רפואה יין מיוסן יפה למעים. וכן צכל
כופרי יפה ללצ :

מ"ט. [מעטס] ועל צנותיך יהיו אומרים צנות
גרוסות הן מה ראחס אמן וכו'. הכה
צרישא. אומרים לו סמעטסו איכס נא"ס. כך סוה
ווקחו של פלוכי מנגרס חס נסיו. נעלל אומרים
עליו ססוה אינו אדם סגון. וכעלל סיו יכולין לומר
על סצנות. צנות אדם סאיכו סגון סן. אלל קמ"ל
סחנא צדצרו. דעפ"י סרוצ כאמס כצתס. דאין
לדקק כ"כ צלקיחס אטס אחר טצע אצי רק אחר
טצע אמס :

פרק י'

מ"א. הוי"ע זד"ה ולא סיפר וכו' אלל סתק עעל"ע.
ללו דוקא אלל כעו סעוצור צמעטס ח'
ופסעו :

מ"ג. הוי"ע זד"ס אצי וצעלה וכו' אלל קראוהו
מסור וכו' וסרי סוה נעסר. סולק סן
צסעסיו. ו"ל עפ"י דרכו דעככים אורו עקו"ר. כי
סוה

ברכה

גדרים פרק י'

משולשת

ל"ד. רק צדצרי חכמים. וגם בלשון חכמים י"ל
צדצר שיש בו קפידא שלא הסי' מלורפה זזה עס
הצטל כחכמה סיו"ד. כי סיו"ד מורה על דוכאל .
ע"כ גם צכאן. ובלצד שלא יהי' לצעלך רשות צהס.
אומר לה ל"ך צלא יו"ד וסנן :

מסכת נזיר

פתיחה

כתב הרמב"ם סידר אחר נדרים מירות. עפני
שזירות ג"כ צכלל נדרים וכו'. ומקרא
עלא צחורה איש כי ידור נד"ר מו"ר כ"ל :

פרק א

מ"ב. משנה. כגן מוכח כצעל דלילה. כמי שעקר
וכו' כמי שנקרו וכו'. ל"ל דהס"ד כמי שסיסע
חס הארי. או כמי [שסכה] הפלגתים צלמי החמור
וכיולא. אצל החכא קקפ הכחו סימנים לרבותא .
דקד"א כיון דכל הכחו סימנים. העדר הסצח לשעסון.
והאיך יחלה סנזירות צו. דהכח צגן מוכח. אמרו
חז"ל [צרכות דף ס"א ע"א] מוכח ע"ה סיי. צעל
דלילה. ערליה סיהת. וכן צעקרת דלחות עזה .
וילך וכו' עזחה וירא עס אשה זוכה וכו' [שופטים ט"ז]
קקרו פלגתים חת עיניו. על שהלך אחר עיניו
כמעשארז"ל [סיפה דף ט' ע"ב] וקד"א דצכל סכחו
לשוכות לא כיון. האוסר לזירות. רק לרצר אחר
קמ"ל. כ"ל :

פרק ב

מ"ב. תו"ט. צד"ה אחר אמרה פרס זו וכו' .
וצלשון הכחצו כעלא מעצנה אף צדצר
סאין צו רוח חיים שנאמר והאני' חצנה להצצר.
עפ"י דרך הקודש יש צדצר [הזה] ענין נפלא
שכל הענינים הנצרחים והס סוויס צנלילות. סס
היו צרזא דמעצנה. ודי צזה לענין מאמר הכחצו
מה רצו וכו' כולם צחכמ"ה עסיה :
תו"ט צד"ה הזה וכו'. כל סאין צו רוח חיים
זכרה וקצנהו. דצר זס ג"כ יש צו חכמה
נפלאה עפ"י דרך האמת :
מ"ה. [משנה]. חס סיו' פקחים וכו'. כראה מלשון
הזה דאין מלמדים אותם לעשות כן. דהרי
כ"א

הוא נוסף לכל אדם וכל הקודם ללקחו זכה :
בא"ד. ולפיכך ילך צו עס ארו"ס. לי כראה עס
ארו"ס הוא כמו ארו"ס העובד עצודת עדה
וכוחן צה זרע שחלמיה. כמו כן האשה סיא ארוקה.
מוכח להלמיה הזרע אשר יתן צה. והוא מוכח
לזרוע צה נק' ארו"ס. כמו הכותן זרע צפרה :
מ"ו. תו"ט צד"ה אין סיצמה וכו'. לפי צדצרי סכל
יצמה ארוקה אין חייצין עלי' סקילה ככערה
העלורסה. הרמב"ם. ואני צער ולא אדע מנין לנו.
כי לפי הכראה דלרי אליעזר דס"ל דמאמר ציצמה
קונה קנין גמור ען סחורה כל דיני ארוקה עלי'
ען סחורה. ול"ע כוונת הרמב"ם צזה :
מ"ז. תו"ט צד"ה אמרו לו וכו' צעל כרחך הקיסן
הכחצו. סר"ן ואין מציצין על סהיקס :

פרק י"א

מ"א. תו"ט צד"ה ואלו נדרים וכו' אינו צדין
סיפר נדרי' שלא סיי' יכול להפר קודם לכן.
עכ"ל לא ידעתי למה לא. דהרי ער היום ג"כ סיי'
הורע כחו שלא סיי' יכול להפר לצדו. וכסיוס יפס
כחו להפר לצדו. הס"ד כמי לענין נדרים סאין
צהס עיניו נפס :

מ"ב. תו"ט צד"ה דצרי רצי יוסי וכו' ואיכא
למומר ססוצר הרמב"ם דסיכויא דחיקא הוא
וכו'. כצר כחצתי כ"פ דעניני רפולות. כחצ
הרמב"ם כמה פעמים כפי דעתו צחכמה סלזו .
והגם סעצואר צדצרי חז"ל איזה ענין כחצ הוא
ז"ל עזה סיי' לפי זמנס ושעחס ומקוונס. וכמו
סכחצ [לעיל פ"ח מ"ו] לענין אכילה עוס צליל
סצח :

מ"ו. תו"ט צד"ה האנים וכו' עיין צמ"ח פ"ו
דצרכות מ"ט. כוונתו למה תכא סחכא סדר
הזה סהרי צמקרא ארץ חטה וכו' גפן והאנה וכו'
עכזים קודמין להאנים. וכ"ל דצכאן י"ל רצוחא
קמ"ל. אמרה האנים. ולא זו סאני אוקר עלי האנים
אלא אף זו סאני אוקר עכזים סחצוצים יוחר .
קייס להאנים כולו קייס. הגם סעכזים סחצוצים
יוחר וסנן :

מ"ח. תו"ט צד"ה לך וכו' הרי כעלא ג"כ סאמרה
הנילרה וכו'. לא ידענא מה סחציה סרצ
ראי' מלשון המקרא. הרי לשון חורה לחוד ולשון
חכמים לחוד. הרי צכל סמקרא לא מלינו לשון

ו"ל דהקרצנות כשרים הם. דבעל עיני גיח. ועד סיום סיחה נזירה ובשנעמאה סיחה שפיר מחויבה בקרצנות אלו :

פרק ה

מ"א. [משנה]. שור שחור וכו' וילא לנן. י"ל לרבותא דב"ט. דקד"ח. דקפידא הוא דוקא שחור. דעוכן ציורח לסזיק כע"ט [פסקים דק"ק"צ ע"ג] שור שחור ציורי כסן וכו' ע"כ רולה [לסוחטו] ולא הלצן. קמ"ל דאפ"ה כמעט גם הלצן בהקדש : מ"ב. [משנה]. דיכר זסז. עיין דרע"ג. וי"ל עוד דקמ"ל דלצ"ט אינו לריך להשלים עד דמי דיכר זסז : חבית של יין וכו'. י"ל אטעויען הגם שסעמן שום הרצה יוחר ען היין עכ"ז הוא קדוש לצ"ט. והגם דמסקינ צגע' צעקוס שטיין יוחר ציוקר. זסז לרבותא דצ"ה. ורבותא הוא אפילו סעמן שום הרצה יוחר ען היין כמו שהוא הקדר צרוצ סעקוועת. ופלוגותיהו בכל ענין כ"ל :

פרק ו

מ"א. [משנה]. עד שיאכל ען הענבים כזת. עיין צחוי"ע צסס רס"י. וי"ל כמי דלהכי קחני ע"ן הענב"ים. לאפוקי שלא ללרף הסיחר עם האיטור. אזל צאעה ענב"ים לאו דוקא. דהה"ד עם חרלכים וזגים :

מ"ב. [משנה] אינו חייב עד שיאכל צ' חרלכים וזגין. משמע דראצ"ע להקל אהא. עיין דרע"ג וסוי"ע. ול"כ מדלח קאמר צ' חרלכים וזגין. ורקדק לוער וזגין. סייעו דוקא ז"ג שלהם. סייעו שתי"ה הזיג דוקא עאוחו סענצ ססחרלכים צאים עננו. ויהי' דרצר הזס ג"כ קולח. דאפילו אכל כזס מחרלכים וזגין כפחדים. ואין צאוחו כזס צ' חרלכים חג מעכז אחס אינו [חייב]. אזל לא צאחי לחלוק ח"ו על דברי רבותינו. רק לייכטי סגלע"ד : מ"ה. תוי"ט צד"ה ססיולח ען סגפן [וכו'] קדושא ואזדלחח ליכח לעיער. שאע"פ שז"ע ען סחורה לקדש יוס ססצת דרצרים סכאמר זכור וכו' זס סעקדשין על היין מד"ס היא. [והנה] ספרע"ג צפתיסחו לאו"ה חקר. אס יסנה ז"ע דאורייתא יולא צה צאופן קל. ומכעיס סחמירו לעסותה צאופן סמור דוקא ויוחר כאוח. אס קייס אוחס צאופן סקל

כ"ח קיבל עליו להפקיד וכו'. הולאות סכי חזירים. ואעפ"כ אס הי' פקחים עעלעס לעשות כן ילאו ידי חוצה כדרס. וילדק לפי"ז יחור ססיפא. וצא"ס לא"ו וכו' כ"ל :

מ"ז. משנה. כשארחס כסיהי' לי וולד. עיין צחוי"ע חנה לעס סינה צסיפח עליסנח דריסח. וכ"ל דסנה סארס אינו עלפס סיהי' לו עוועוס ואכדריגינכס ואדרצח עלטער צזס. וגם ידי חוצה פ"ו אינו יולח על ידס. רק צאין לו צכיס. וסוח מעיירח סעח הוא או אסחו איכס ראוים להוליד אז גם צהולד לו עוועוס עחכסס כיון ססוח רוחס ססוח ראו' להוליד. סנה יסי' לו אח"כ צכיס הגוכיס זרע אכסיס. ע"כ אמר כשארח"ס סעי"ז יחצוכן וירחס עסידוח. סנן סרצר :

פרק ג

מ"ו. משנה. מי סכור וכו' ואח"כ צח לארץ וכו' ועעס צהילני סמלכס וכו'. עיין צחוי"ע ול"ע צמי סכור צזס"ז. צח"ל. ואפילו צארץ, כיון סכולכו צחוקה ענחי עחיס. אס לריך לעכות כזרות עסרה. וכן לכציכנה ציסומ"ק עס יסי' דין סחזרים סכורו קודס. ואין כחן להאריך כי יס צאלו סעיכיס ספיקוח גדולות. גם צזען הזס : מעשה צהילני וכו'. לכאורח יס להצוכן לעס סציח סהכח סעעסס. אס להורות עעסס רצ דסלכס כצ"ס. הלא צכ"ע קיי"ל הלכס כצ"ה. ול"ע :

פרק ד

מ"ג. תוי"ט צד"ה סססוג וכו' אזל סר"ן וכו' ויהו ורחי עכות ערדות סהיא על עצירה כעסכס וכו', סה"ד על ציעול ז"ע כדכחצ סרצ. מכין אוחו עד סחלח נפשו. או סיקבל עליו סיכף לעסות. ועיסו אס כצר ציעל ז"ע וחי' לו לקיי"עס. עכין אוחו עכוס ערדות צסיעור וצאועד. וחי' דאערי י"ג עכוס עיין צפוסקיס :

מ"ח. תוי"ט צד"ה אינו יכול להפר וכו' אזל ודחי דעמייעס וכו' אין כחן עיכוי נפס. י"ל דעיקרי ג"כ עיכוי נפס. כי חחי יסן אל לבו וכו' : תוי"ט צד"ה אזל צחנכח סעועמח יפר. אעפ"י סקרצו סקרצנות סל חגלח סעועמח. רעצ"ס.

כהונס. ועפ"י דזרינו אלה אהרן לה קושיית זנו
 של תהו"ט. ואין לנו לריכין לחדש הדין דהגיע
 לחינוך שאינו מצוה צבוס מקום. והקברא שחשבי
 מן תהו"ט דא"א לשמרו י"ל כיון דהלכה היא
 כך בחי. יכול אהרן להזירו. ואגם שחשמן לא
 ישמור א"ע אין עלינו חסם. קנון אוכל נבילות
 אין צ"ד מלווין וכו' :
 מ"ז. תו"ט צד"ה כלל. לשון הפרס וכו'. יל"כ
 שהוא מלשון ויכללו את מלרים :

פרק ח

מ"א. [משנת]. א"ל צ"ז ומי שומע לו סידור כנגדו
 בזיר אלא מציא וכו'. צן זומא כמי מודה .
 דאם ה"י מי ששומע לו סידור כנגדו וכו' שיש
 שפיר לו תקנה זזה. אבל אמר למען לן להמליח
 תקנה רחוקה. הרי יש תקנה קרובה. ור' יהושע
 כמי מודה לצ"ז. שהוא תקנה עושה. רק אשר .
 שמתחילה מהראוי לו להשתדל סידור אחד כנגדו
 בזיר כדי שלא ילטרך להציא קרבותיו לחלואין .
 אבל הודו חכמים לצ"ז דא"ל להשתדל סידור אחר
 כנגדו :

פרק ט'

מ"ג. הרע"צ צד"ה כוטר וכו' ה"ק מעשר של
 מלרים וכו'. עיין בתו"ט. דלא מלינו שכקצר
 מתחילה במלרים. ואפשר לומר להיות שכחכע כזה
 ימים וה"י מושכב על הקרקע מקום החנט. ה"י ען
 הלורך ליקח עפר המקום שהוא :
 [משנה]. חצוסת"ן. עיין בתו"ט. וכו"ל שהוא מגזירה
 חצוסת"ן נופח או מגזירה יצ"ס לרינו
 [תהלים] שתיא לשון דריכ"ה בחזק. כמו כן מתחם
 משאו על הקרקע ילא מננו עושה :
 מ"ה. [משנת]. כדברי ר' כהוראי. לפי מה דאמרו
 רז"ל בגמ' [שבת דף קמ"ז:] ר' כהוראי
 היינו ר' מאיר. הנה לפי מ"ס תהו"ט צד"ה חיר
 ה"י וכו' דר"מ ס"ל דון מינה ומינה. וה"י חיר
 שמשון. ואכן קי"ל כרבנן דון מינה ולאוקי בלחרא.
 א"כ אכן פסקין כר"מ זזה דס"ל דכזיר ה"י שמואל.
 אבל צמאי דס"ל דה"י חיר שמשון לא ס"ל כותאי
 רק ס"ל דה"י חיר עולם. ולפי"ז הוא צמטכינו
 צדקדוק. כדברי ר' כהוראי. ולא דברי ר' כהוראי.
 צד"ד

הקל שכפסרה זזה עדאורייתא. אם יולא זה אפילו
 ידי חובת ע"ע דאורייתא. די"ל כיון דלא נעשה
 צלופן סכאום עפ"י חומרת החכמים אפילו י"ח ע"ע
 דאורייתא לא ילא כי יש כח ציר חז"ל לאשקועי
 עפ"יחו עי"ס. ולפי הסברא הזזה חירלנו צטוב
 טעם סא דקטיא. הליך אכחנו מוליחין צקידוט
 היום את הנשים י"ח. הרי אכחנו מצירין את הטבה
 צהפלה וכבר ילאנו זזה י"ח סמלום דאורייתא זכור
 ולא [חל] עלינו רק החיוב מדרבנן על הכוס
 דייקא. והנשים שלא הספלו ערצית עדיין חיוב
 דאורייתא עליהם ולא חסי דרבנן ומפיק דאורייתא
 ולפי הסברא ה"ל יוכח שפיר כיון דכבר תיקנו
 חז"ל זכרות על היין דוקא. עה שאכחנו מצירין את
 הטבה צהפלה לא ילאנו זזה אפילו י"ח ע"ע דאורייתא
 ולפי"ז יין מלוה צקדוטא ואצדלתא דאורייתא מנע
 הוא. ולא לריך לאוקמי כגון שכטבע. ואעפ"כ י"ל
 דשפיר קעקסה. דהרי סתורה כשאמרה הקרא יתירה
 עדיין לא תיקנו חז"ל זכרות על היין. וא"א לומר
 דלחכי אחא הקרא יתירה. אבל סתא דכבר תיקנו
 חז"ל. א"כ הוא הקרא גם לחכי אלטריר. ולפי"ז
 מן תהו"ט עה שכתב. וא"כ קרא יתירא לאו לחכי
 אלטריר. ס"ל לאו לחכי את"א ודוק :
 מ"ז. תו"ט צד"ה ה"י מציא וכו' מאי צכ"ל מקו"ס
 דקאמר. לא לימא אלא שחטא"ה קודע"ה .
 וכו"ל דהנה מענא דר"י על הסלמים דוקא. דכתיב
 וגלה את ראשו פתח אהל מועד. והנה ר' אלעזר ה"י
 קרא מאי עזיר ל"י. ל"ל דהוא מפרש לקרא. וגלה
 את ראשו פתח אהל מועד. היינו על אותו
 הקרבן סנקדס לצא פתחאהל מועד דהיינו חטאה.
 שחטאה קודע"ה צכ"ל מקו"ס. כ"ל :

פרק ז

מ"א. משנת. שאין קדושתו קדושת עולם. ה"ל
 צקילור. שאינו מקודש לעולם. והנה דקדק
 סתא לומר שאין קדושת"ו קדושת עולם. דל"ל
 הגם שילרע שחזיר [הוא] שהולך צדרך מקודש
 לעולם כגון שהדירו חציו מקטנותו. והוא קיבל
 אח"כ לסיות חיר עולם. מ"מ קדושת חיר לא
 מיקרי קדושת עולם שאינה ירשה לו [ולכניו]
 אחריו לעולם. ויכול אהרן לקבל חירות רק לימים
 מועטים מעילא אין קדושה זו חמורה כ"כ בקדושת

דדברי ר' כהוראי הוא כזיר שצטון. ואכן ק"ל דהי' כזיר כדברי ר' כהוראי. אבל ק"ל דהי' כזיר עולם. וכינע לדינא. ואפשר נחא ילא לן להרענ"ס לפסוק קן. והצן :

מסכת סוטה

פתיחה

טברי הנחא תנזיר קח קליק וכו'. עיין ברו"ע . בלאת דברי הרמב"ם הם תינא. לקדר קידור אחר היפך דברי הרמב"ם. וי"ל שלא היחס הגירסא הזאת לפניו צט"ס :

פרק א'

מ"א : תוי"ט דר"ה ר' יהושע וכו' לאכסי צי"ת . אשה ניקריה ב"ת. וכעו שמוכרין זה פלוני לפלוני. והאיך כשנושא ממעך זה כה הי"ד . תולדות דדכורא נק' יו"ד כדודע. אז כשעשה כלי נק' ב"ת. ע"כ תכניס החכמים אכסי צי"ת. ע"י אכוסיותו. הוא צי"ת. והנה זכאן צקוט דקדוק אצרו כן. כי אין האשה כורתה צי"ת אלא וכו' . ועשראוי לה שלא יתי' לה שום עסק עם איש אחר רק עם זעלה כי כחצרה צעצע עמו עד שנק' צי"ת. וכיון שרואין זה איזה לך החמצרה דדיבור וכיולא עם איש אחר עשראוי עפ"י ההורה לקנאות לה. רק צו"ל לא כינע איכס וכו' : מ"ד. תוי"ט דר"ה דרבי וכו' ראוון הורה וכו' מפרט רמ"י עמקורת הוא צידס. פליאה דעת מנני. הרי דרשו לה חז"ל [קוטה דק ז' ע"צ] ען ספסוק יחי ראוון וכו' וזאת ליהודא. עי גרס לראוון סידה יהודא. והוא דרשא גמורה. דסיינו יחי ראוון על סהודה. וזאת ליהודא. זאת סהודא זאה לו ע"י יהודא. ואפשר לסיוה סודי אינה חזרה צפסוק ויכולי לומר. יחי ראוון על שצצ צהצוה. וזאת זאה לו עיהודא. שצצ ג"כ צהצוה. ע"כ נק' רק עקורת. עיהו זה דוחק. ללא אשכחן ציהודא רק הודאה :

מ"ה. תוי"ט דר"ה ויולא. ואינה כהרגה שלא חזרו זה עדים צענה מעשה. וגם אפילו אם חזרו זה הרי אין אדם כהרג עפ"י עלמו : מ"ט. תוי"ט דר"ה וכן לענין העוזה וכו' אבל קשיא לרבי והא צמדגליס כפרע עהס יוס לצנס. אי"כ היחה מרוס מדה פורעניות וכו' :

ולפי"ע צפירוס ספסוק יוכה ספיר דסס כלאר . צנאפר הימים אפר הרהס אח וכו' יוס לשנה וכו' וידעהס אח הכואח"י. תיצה סכואח"י אין לו ציאר לפי ספסו. ואצרכו צפירוסו. עפ"י ע"ס הכחוצ. למען ירצו יעיס וכו' אפר כצצע י"י לאצותיכס לתה לסס כיני סעמיס על סארץ סיינו ח"ק סניס וסיכן כצצע ססי על ח"ק סניס. אך הוא. דהנה זכאן על סעמיאכו לצא אל ארץ הקדוסס. כעכסו יוס לשנה. מעילא עדה עוזה מרוצה אחת לח"ק כמו סדרשו [תוספתא קוטה פ"ד] ען כולר חקד לאלפיס. ופוקד על רצניס וכו'. אי"כ לפי"ז מניע לכו צעד כל יוס סאכאכו מנחיס ומצקסיס ומלפיס עת צואיכו אל סארץ מניע לכו ח"ק סניס. וסכה סעוכס של דור סעדצר כלאר צצצוהס. חי אחי וכו' יוס לשנה וכו' ועסיס וידעהס אח הכואח"י. לרעהי סיא תיצה עורכזה. תין אח"י רל"ל עי"ז סעוכס חדעו אח ססכר סיינו סנחניה אפר אחי כסאחן לכס אח סארץ. כעה מניע לכס צעד כל יוס. ור"ס למען ירצו יעיס וכו' כיני סעמיס על סארץ. וא"כ לפי"ז לק"ע קוטייה ססוק'. כי י"י ספץ למען לרקו לעזוס אוחס יוס לשנה צכדי להרצוה סכרס צנחניה סארץ אחת לח"ק ר"ל :

פרק ב'

מ"ד. תוי"ט דר"ה (ולא צקווקס) [ואינו כוחצ] וכו' והכל כללינהו זולא כל דצר וכו' . אפר י"ל ה"ל דלא פרע כאן סיקר"א. רק כללינהו צכל דצר סרוסס. להורות דהעעס הוא עסוס סרוסס. דקד"א דעעעא דסיקרא. לסיוה סקיסעס ואידעה אח פכ"י צו לכיאוק. לא יחכן סאוהו סדצר יצ"ל זכאן לעלוה קמ"ל דעעעא עסוס סרוסס :

מ"ו. סכל סוין וכו'. ל"ע למח לא הנח סכל מודי"ס. או ומוד"ה ר"ע ואפר דכעמר סנחא שלא לשנוה לסון הודאס והסכמה על דצר הכיאוק. ונקס ליטנא מעליא :

פרק ג'

מ"א. תוי"ט דר"ה וכהן וכו' ירושלעי. ואין דצר כיבור וכו'. לכאורא עאי עקסס. כיון דגזירה הכחוצ הוא. וי"ל דעקסס לר' יהודא רפליג צפ"א

פרק ד'

מ"ב. [משנה]. אער צעלע איני עסקת. עיין צהוי"ט. ופכי עה עסקה הלסון דחכא צפיק ע"ג. וסצעלע אינו רולת להסקוחה. ולי הקען נראה דא"ל לי לתכא לזיחני זכאן וסצעלע אינו וכו' דלזו הוה עפעע דקאי אצחא דרישא . לא שווחת וכו'. וצאמה הוא צחא צפ"ע. כועלת כחוצתה ולא שווחת. ע"כ הסחיל אער צעלה וכו' :

מ"ג. תוי"ט צד"ה מעונבת וכו' תימא וכו' י"ל דלעיל חכא איקורי דאורייתא. וכאן איקורי דרבנן:

מ"ד. תוי"ט צד"ה על ידי וכו' וכחצו הסוק' תימא וכו'. ואני הקען לא סכנתי סחעי' . דתסס איקורי לאו וקידושין תופסין. וכאן אינעדיק לאפעועיין אפילו איקורי כרת ומיחות צ"ד . ואין קידושין תופסין :

פרק ה'

מ"ב משנה. עי יבלה עפר עעיניך. הורגלו לומר צה"ל על סלדיקים. דהרי הם חיים וקיימים. וא"ל רק לגילוי עפר. דהיינו כשיטתן להס צ"צ הקצ"ה רשות לחזור ולצוא לעוה"ז בגוף וכפס . כמו עסיפרי צגט' [צנה דק ק"צ ע"צ] צהכהו קפולאי דר' כחען. שאער כן ר' אחאי צר יאשי' . ען הפקוק כי איני י"י צפתחי את קצרותיכם. א"ל רק לפתוח להס וכו' :

שם. והלא עקיבא הלעידיך. וכו' קרוב לומר טר"ע לעד ג"כ אלל ריב"ז. עהרי הי' צפעס החורבן. ואח"כ לעד אלל ר"א ור"י. ואפילו אס כאער דלא לעד כלל אלל ריב"ז. הנה ר' יהוסע צהזכירו את רצו ריב"ז. לא הי' יכול לומר. עקיבא הלעידי. עיין צגט' [ראש הסנה דק לא ע"צ] . שאין עדיך ארץ לומר לרב. רבך. מכס"כ שאין לעשות א"ע לרצ צפני רצו. כ"ל :

פרק ו'

מ"א. [עסקה]. אפילו טעע מעוף ספורח וכו' י"ל כפשוטו כגון עהוא ידע עיחה עופות . ואער לרבותא אפילו טעע מעעוף כשהוא פורח . דכר

צפ"א מ"ה. ואומר אס הי' לבה כאה וכו' ואס הי' טערה וכו' וכחצו עס הסוק' [סביאס עתיו"ט] הגס דגזירת הכחצו הוא. עוחר לצנול צדצר כזה נסצ ואל העסה. וקוסיית הירושלמי למה לא פליג ר' יהודא גס זכאן. אצל לדברי חכמים אין כאן קוסיא כלל. וצחכי יוכה לנו. מה דקסה לכאורא . דעפעע עירושלמי דלכתחילה יס לתדר אחר כהן זקן. וסרעצ"ס לא הציא זה. ולפינ"ס אחי עפיר דזס דוקא לרי יהודא וליה סלכתא כוותי' :

מ"ד. [עסקה]. עלא העעא העזרת. עיין צהוי"ט. ול"כ דצר הכחעצ כק' זלסון הקודס עוועאה. כמו צהמות ומיות ועופות עאיכס רשאים לאוכלס. אערה חורה צהן לטון עוועאה. הגס דלא עליו טערה לעוועאהן :

שם. הדע עהזכות תולה לה. ולא תתפקר צדעסה להוליא לעז על עי הערים. ובין כך וכך תסוב אל"י :

מ"ה. משנה. רש"א אין זכות תולה צמים הערי"ס ואס אהה אומר הזכות תולה צמים העאררי"ס וכו'. כן הוא הגירסא סלפנינו. צרישא חכא. סערי"ס. וצסיפא העאררי"ס. וכן אח"כ צדצרי רצי ג"כ . העאררי"ס. וכ"ל. דהחורה קראתן לפעמים הערי"ס. ולפעמים העאררי"ס. והנה הערי"ס עפעע צאוהו זמן. והעאררי"ס. עפעע לאח"ז. והנה רש"א אין הזכות תולה צמים הערי"ס. ה"ק עדיקראתן החורה עי הערי"ס. עפעע צאוהו זמן. ואס אהה אומר הזכות תולה צמים העאררי"ס. ר"ל עדיקראתן החורה סעאררי"ס דיותה לאח"ז. ה"לכה לומר הזכות תולה. א"ל לומר כן דהרי עדהה אהה וכו'. וע"כ. סעאררי"ס לאח"ז. דעתהלת חיבך להרגיש עד ולצנה וכו'. ורצי ס"ל עפיר סעאררי"ס לאח"ז. כי הזכות תולה. והערי"ס צאוהו זמן. כי היא עתהלת להתכוונה וכו'. ועיין צהוי"ט. וע"ס היא כפי גירסא סלפנינו :

מ"ה. הרע"צ צד"ה הליט עדיר וכו' ואפילו לכסיגד"ל וכו' עיין צהוי"ט. וכ"ל לצאר דעח הרע"צ צעסדירו קחס כזירות סלטים יוס . וסדירו צעודו קען היינו קודס עהציא צ' עערות. וצחוך הסלטים יוס כעסה צן יג"ס והציא עערות. דזה ודאי עשלים כזירותו צגלוחו. דהרי הלכה היא כזיר דהאז יכול להדיר את צנו קען. וכעאל צעה עסדירו חלס עפיר סכזירות וכיון עתלה סכזירות אין כזירות עחות עסלטים :

זרעני על כל מים דזרעין ללדקס. והנה לדקיס .
 הוא מה שהאדם מתחסד וכותן מנומונו [לחצירו].
 ועיין גורמין להספיע חסדים (הנק' מים) לעולם.
 והנה הזקין"ן הם נהיפך. שגורם האדם חיו להזיק
 מנוון חצירו. וגורמין חיו הסיפך. והנה האשך לד'
 אבות זקין הוא הסו"ר. כלמד מן אשריכם זרעני
 על כל מים משלמי וכו' להמתיק הדיכין :

שם. והמנעה זה השן וכו' מלסון כצבו מלפוכיו .
 הכאמר בצטו. הוא חיזול רביעאס הכאמר
 בדניאל סכין די פרזל לה :

תו"ט זד"ה כהרי הצור וכו' וכתצו עוד והתחל
 אחרך להגדיל הורה ויאדיר. חצין מה
 שרמזתי לך לעיל. בלדקה גורמין החסדים. ועיי
 הזקין גורמים ח"ו הדיכיס ומתגזרין הקליפות
 שחס זקין דעלמא. והנה כשעוסקין בתורה הזקין
 ומשפלין זה מתגזרין בזה על הקליפות. הזקין
 ומגזירים כח החסדים. המרעים בלדק"ס. והו יי
 חפץ למען לדק"ו. יגדיל תורה ויאדיר. ע"כ דקדק
 התחל בכחן להגדיל תורה ולהאדיר :

תו"ט זד"ה חז המזיק. האי תחל ירושלמי הוא
 עפ"י הכיל בדקדוק הוא. מירושלים הוא
 דכתיב צם. ל"ק ילין צה :

מ"ג. תו"ט זד"ה ושם כסף וכו' אלא שהרמז"ס
 וכו' ואעפ"כ כתב וכו' דהאידנא מנצין
 לזקין מן המעלעלין של יתומים. אפשר לי לומר
 דוקא לזקין שהם מנוון. אבל לא מה שהן קנס .
 והתחל מרמז לנו במשכתינו גם עכייני קנס כמו
 שהציח התו"ט בסמוך. ואפשר צעזר זה השמיענו
 הרמז"ס והרע"צ. דין דצוה"ז. במשכתינו. ול"ע :
 מ"ד. [משנה]. הצהמ"ה איכה מועדת וכו' הצהמ"ה
 צה"ה הידיעה. להורות דלא כינא ח"י. או
 אפילו צהמה דלא שכיחא זייטו. ובאמת ח"י או
 צהמה דלא שכיחי זייטו מועדין מתחילתן כדקתני
 בסיפא. ע"כ קתני הצהמ"ה הידועה דוקא דשכיחי
 זייטו :

השין מועד וכו' שוכה התחל שן קודם לרגל. הגם
 דרגל מוקדם בקרא. ושל"ח קוד"ס לזעזר .
 מעוס דליירי צמוין דחין חזקו מלי כ"כ ע"כ
 לא [מחיצתן] ל"י חזק שלם עד דלייעד. ולכך
 סמוך ל"י הסן. אע"ג דג"כ אין חזקו מלי עכ"ז
 [הוא] מועד מתחילתו :

פרק ב'

[מ"א. משנה. כי לך הרגיל מועדת]. עיין בתו"ט.
 חית וי"ל

דבר יתיב אארעא חינו מעקר כ"כ כדאשכחן צגו'
 [חולין דף ס"ג ע"א] והוא דיתיב אארעא ועמיד
 טרק טרק. אבל כשהוא פורח הוא מעקר. ע"כ
 אמר לרבותא אפילו מעוף הפורח :

פרק ז'

מ"ה. [משנה]. צרכות וקללות כילד וכו'. ומכלן
 דצלה"ק. הנה פורש צגו' ג"ש. והקשה התו"ט
 למה לא פורש צמשה. וי"ל. דהנה מה שהקתירה
 המשנה ולא פירשה הב"ש. הוא משום דא"ל לזה
 שום לימוד. דהרי הצרכות וכו'. כיתבו כדי שיתקיים
 והוא קבלת התורה. ודבר שהוא צחוצה לשיתקיים
 צעה המלטרך צודאי מן הלורך שיהי צלה"ק .
 כעין הנמלא בתורה אלל דור הפלגה. הן עם
 אחד וספה אחת לכולם וכו' ועתה לא יצטר מהם
 וכו'. הנה כשעו עקבולה לה"ק ליהן כח הקיום
 לשיתקיים כי כנראה שמים וארץ וכל הכנראה
 הסוים צעולם צה"ק דייקא. והנה מן הלורך ללמוד
 מנאקס אחר צג"ש שהוא צלה"ק. הוא רק צעזר .
 הקללו דקד"ח דכאצירין בלסון אחר דייקא בכדי
 שלא יהי צהן כח הקיום. קמ"ל. ג"ש. והג"ש הוא
 מקבלת התורה. להורות דגם הקללו. כיון שהם
 מוכרחים לקבלת התורה הנה הסכרה הוא צלה"ק
 דוקא מטעם הכיל הצן הדגרי :

סדר ישועות ב"ק

פרק א'

מ"א. ארבעה וכו' השור וכו'. אחי צהו סימנא
 צצמ"ה עיין צמ"ב מעקבי :
 תו"ט זד"ה ארבעה וכו' הכא לא תחא ה"ן. עיין
 צב' צע"ו מאמר חיקור דין ח"א פ"ג. דהתחל
 דווקא הוא. לדבר הכלרך לקיום כגון ד' ראשי
 שנים תכי ה"ן לשון קיום (ונכתב שם אלליו ה"ן
 מורה על קיום. הוא המספר המתקיים מן א' עד
 ו' מספר ה"ן) משא"כ אבות זקין לא רלה
 התחל למיתני במוקין לשון קיום. ויש מוקס דתחל
 ה"ן לחומר איקורן. עיי"ש :

הרע"ב זד"ה השוף הוא הרג"ל וכו' ושלח זה
 הרגל זכה"ל משלחי רגל הסוד והחומר .
 הנה בצקוק כאמר אשריכם זרעני על כל מים
 משלמי וכו' עיין צוהר שמוח דף ה' [ע"צ]. ישראל

סעיהר ח'ע לפכות מעסקיו צמוד היום. רק עכין אחר. או עדים מעדין סידעיים שלא סיי יודע כלל ססיוס ע"ס. כגון ססאלוסו. אזל מן סססס אכחו אוערים סכוונחו לכבוד סצח וכרעצ'ס :

מ"א. תוי"ט צד"ס סורו ססדליק וכו' דעביד צטוגג ואס"ס פטור מן סססלומין. כ"י. דחייבי מיסוח סוגנין פטורין מן סססלומין :

פרק ד

מ"א. תוי"ט צד"ס רבי סמעון וכו' וססקו ספוסקיס דסלכה כר"ס דלחיל צסיטת ר"ע. וקיי"ל סלכה כר"ע מחצירו :

מ"ג. סנאמר סור רעסו ולא סור סל סקדס. עיין צהוי"ט צסס סכ"י. כיון דמיצע קרל רעס"ו כל סיכי דלל סוו כיזק ונזיק לסדדי ודאי ללו רעסו קרינן צוו וויפטרי. מן סטרך לסחצונן צזס צכל ססורס. סיכי דכתיב רעסו. וכי ס"ד לל סחמוד צית רע"ך וכו' סורו וסמודו וכל אסר לרע"ך. וכי מועטנין צזס סקדס דעוטר לסמוד (וכן כי סצח צכרים רע"ך וכו' ואל כל"ך לל סחן. מייסו י"ל ספיר דמועטנין. ואכלת עכצ'ס וכו' כע"ס צגנ' צ"מ [דפי"ז] ונצל סקדס אינו אוכל) [וכן] ואסנת לרע"ך כמוד וכו'. ול"ע סרצס צזס צכ"מ . וכ"ל לפוס ריססל צזס דצכ"מ מועטנין כל מל דססכל מחייב [למעט או סל סקדס או] סל גוי . וכל סיכי דאפטר למעט ססיסן מועטנין. ונעסר סדצו לחכמים. ונלל סחמוד יס [למעט סל גוי וכן צואסנת לרע"ך. ועוד יס] לומר איזס עכין אזל חין סדצרים צרורים ול"ע :

מ"ד. תוי"ט צד"ס חרס. צחרס סליכו סומע וליכו מדצר עסקין דסוה חרס מעיקרו וכו' ל"ל דאיכו סומע עקסוטו דכיון דלל סומע מעולס אינו יכול לדצר. אזל אס סומע מעולס ואח"כ כסחרס ונחללס ל"ע :

מ"ז. תוי"ט צד"ס סור סלסס וכו' וסור סגר סעח לל אינעריך למיחסיסו וכו'. ולי צמר ולא אדע למל לל ילריך למיחסיסו סרי ר' יסודל סליג. וכן מל סכחצ סהוי"ט דקרל לריך סעמל אמאי אינעריך לרצוי. סרי אינעריך דאינו דצר פסוע דקחזיק דריי סליג :

פרק

וכ"ל דסקדים רג"ל דמוקדס צקרא. וסל דסקדים צסוף ס"ק סן לרגל. כצר כחצחי סס סעעס : [מ"ב. תוי"ט צד"ס מעולס וכו'] דמי עסרה [ליערוח מעטעורים] צלמח סעוהין צעיני דצרי סרעצ'ס ז"ל. וכי ס"ד סיה"י מעקל כל סמלכליס סוין לסעצניע. [סלל יס מלכל ססוה מעצניע] צליערא. ר"ע צסחי ליערות וכיולל. ול"ע : מ"ד. [מעסנה]. חיוו סוה סס וליזס סוה עועד . [לכאורח סליל צקיור]. כל ססעידו צו ג' יעיס ס"ז עועד. אזל סכוונס חיס סוה וליזס סוה וכו'. רג"ל סיכי מעסנת לל סיה"י סס אחר ססעדרלס. וכמו ספירס סכ"י. עיין צהוי"ט : מ"ה. [הוי"ט] צד"ס אמרו לו דיו וכו' דסיינו ח"נ צד"ס"ר סייך לומר דיו. אס סרלס לרווח למאורכ עיין צס' קרצן אסחן כל סעכין צלריכות :

פרק ג

מ"א. תוי"ט צד"ס צעל (סצית) [סחציות] וכו' . וכן רגילות וכו'. צכאן י"ל דכ"מ ג"כ לדין מעסנתיו. דחינו פטור רק צנתקל צס. אזל צצצרה צמוד חייב. וסנס כצצלו לדין לפנינו מען סניזק כ"ד יכול לסצוע אח"כ סציי"ח ולא סוה חחר ועוטן. וכן כסמען סניזק סציי"ח יוכל סניזק לסלס לו אח"כ רק דמי כ"ד. וסל דסחק צצעח מענס מעוס דסינו כ"ד סיינו סציוה. ועוס דעיקר סך דינל נוצע עדין עקח וממכר אמרינן צגנ' ר"ע נעקח ועעכר. אזל יס ר"ע ג"כ לדין דמעסנתיו . סיינו סדיוק דמעסנתיו :

מ"ד. [מעסנה] ונחקל סרלסון וכו' ונחקל ססכי וכו'. ר"ל דועיל דנחקל סרלסון קחני . דלל סזסירו סוס צן אדס. כך נחקל ססכי לל סזסירו סרלסון. מעל"כ כססזסירו סרלסון. אפילו ס"י סרלסון יכול לעמוד. פטור סרלסון ונחקי סכי: שם. סרלסון חייב צחקי סכ"י. צחקי סלי"ל . ועדסלריך ססכל צחקי סכ"י. כ"ל דקמ"ל ולא צחקי סלי"ט. כגון סצח סוב אחר ונחקל צכ"י. סרלסון פטור מחקין רק ססכי חייב אס [ס"י יכול] לעמוד ולא עמד ולא סזסירו ככ"ל :

מ"ז. תוי"ט צד"ס אחר רן וכו' אזל כרלס ודאי דמולקין סן. לדעתי אין זס צרוו כ"כ דמולקין סן. דאפטר לומר דסכ"י קלמר אזל אי צרוו לן וכו' דסיינו ססאלוסו. למל רלח. ולל סעיב עפכי

פרק ה

מ"א. ורציע חק לוליד. עיין צהוי"ט זד"ה ונמלא וולר"ה. והנה לפי"ז אונורו זכאן לוליד. ולא לעוצר. דהרי אכן מלריכין אוחו לשלם רציע [חוק]. והסעומא כאילו ה"י וולד כזה ח"י. כ"ל:

מ"ב. ואם החקס זתן זעל הפירות חייב. כהז הרע"צ. וה"ע סעוולקס וכו' אזל אס אכלה וכו' זעל הפירות פטור דהוה לה זלח האכל. גמרא. עכאן י"ט ללמוד לאדם שאס אוכל דזר המזיק טוה כעאזר וכו'. דהרי קחזינן דאפילו זבהנה שאין לה דעת פטרינן את המזיק מפוסם הקצרה. דטוס לש זלח האכל. ומכ"כ אדם ש"ט לו דעת :

מ"ג. או סתכו כלזו וכו' רזוחא קו"ל. הגם סהצנה"צ נע"י. עושה זלח זרשות. דאסור לגדל כלז רע זחודן זיחו :

מ"ד. תו"ט זד"ה ספחה וכו' והיינו דקאמר היחה ספחה וכסתחררה דעסומע עתה מקרוז דעדיין לא היו להם זכ"ס. רש"י. דאי ה"י להם זכ"ס יורשים. מ"טו אפילו ה"י להם ועשו. נע"י דינח הכי הוא. וכן אס ה"י להם זכ"ס זתיחה ספחה. סס עזדים ואיכס יורשים. אפילו כסתחררו אח"כ :

פרק ו

מ"א. הסוכס לאן לדיר ונעל וכו'. לכאורה הוה ספה יסר. דלא ה"ל למיחני. רק נעל זפני הלאן כראוי. וכ"ל דרזוחא קו"ל. ו אפילו כנסס זדיר זלהס. דקס רגילים לטח. וזה דרכס זלח ללחה משס עד סיכריסס מכריח. כענין חמור אצוס זעליו. מעלמו יודעוהולך אל האזוס. וקד"ח כיון ססכניסס לדיר זלהס אפילו לא נעל אין זס פשיעה. קו"ל דזעינן דוקא נעל :

מ"ב. תו"ט זד"ה עמין וכו' ולא קקס זקדה חזיריו וכו' חזיריו אינו לטון תורה. הגם דזכהזוס אטכחן לטון חז"ר. חזר אחי לכל אשר ייראוך. חז"ר הוה לא"ט וכו'. עכ"ז זתורה לא אטכחן. רק זזד"ה רעה"ו. ה"ל למיכתז :

פרק ז

מ"א. מרזנה וכו' סעדת סטלוני כפל כוהגת זין

זדזר ש"ט זו רוח חייס זין זדזר שאין זו רוח חייס ומדת ד' וס' אינה סהגה אלא זסור וסס זלזד. הנוה ל"י. דלא הוה הרשע ססיפוך וסכניוד לכיפא. ולמה האריך. לא ה"ל אלא. סעדת סטלוני כפל טהגה זכל דזר ומדת ד' וס' אינה כוהגה אלא זסור וסס. וכיחא ל"י. דהנה מקסי זגמ' [דף ס"ז ע"ז] דה"ל למיגמר טור טור מעזת כמו זכ"מ [וא"כ ה"י יכול לומר] מרזנה מדת סטלוני כפל. סעדת ת"כ כוהג זין זדזר ש"ט זו רוח חייס זין זדזר שאין זו רוח חייס. ומשאי"כ [עדת ד' וס' אינה] כוהגה אלא זדזר ש"ט זו רוח חייס. אזל ומקנין זגמ'. דחד טו"ר וס"ס עיותר זפסוק [ע"כ לא] גמרינן. רק [סור וסס זלזד. אזל סאר ז"ח לא] ממילא לפי"ז. זה הוה סמנעו לכו סתנא. מה סהתחיל זח"כ. זין זדזר ש"ט זו [רוח חייס. זין זדזר שאין זו רוח חייס]. ממילא לפי"ז [ס"י לריך] לסייס זכיפא. זחטלוני ד' וס'. דזר ש"ט זו רוח חייס. אזל כלעד [מן יתורח דקרח דסור] וסס דוקא. והזן כ"י נכון זעה"י :

מ"ה. תו"ט זד"ה. או טגכ ועזח ועכר חון מרשותס. נקט כוליגוונח אע"ג דלא לריכא. [ול"כ דטלוסו מילךך] לריכי אע"ג דה"י סכל זרשות סרזיס קד"ח דלא הוה רק כחוק מומן חזירו ויסלס זמיעז הקרן לזד קמ"ל :

מ"ו. ה"י מוטכו ויולא ונה זרשות זעעלים פטור. פ"י הרע"צ פטור ומכפל. עיין צהוי"ט דטוקסס לו למה יתחייב זקרון. ואפסר לי לומר דהנה לגופ"י לא אינעריך לאטעוועינן דפטור כיון דלא קנאו הגנז. אלא ע"כ לומר דעיי"ר סעה ע"י סעזכחו ססכזיד עליו זחמסכחו יתר עכחו ועת. ומייב זודאי לשלם כדיון מתיק. וקד"ח כיון דמחייב זקרון קנאו ג"כ לענין סיחחייב זכפל קמ"ל :

תו"ט זד"ה הגזירו וכו' וכחזו סתוס' וחי"ח וחמחי חייב זמטיכה וסח אין זליח לדזר עזירה וכו'. ולולי זזריהס ז"ל. סייתי יכול לומר. דסחי סכא. דהרי חייב"י רחעכח לגנז זמכירס כסומכר לאחר. כתחייב זחטלוני ד' וס'. ע"כ אינו חייב. רק כסקנאו סלוקס זקני" עפ"י רשות סגכז. סאמר לו לך חזק וקני. אי"כ נע"י כינח אין זליח לדזר עזירה. אלא ע"כ דזה לא עיקרי זליח לדזר עזירה. דאדרבא זה הוה עיקר חיוצו. זכך חייב"י רחמנא כססוליא מרשותו לרשות אחר. ואפילו זכפל י"ל דאיחקס לד' וס' :

פרק פ'

מ"א. תוי"ט זד"ה גזל פרה וכו' וקטיף לי דליחתי
 זריסא דמי. משלם כסענה הגזילה. וכו' דתנא דמי
 פרה העומדת לילד. להורות דאפילו גזלה זתחילת
 עיצורה. משלם דמי פרה העומדת לילד קמוך
 ללידתה זחדש החשיעי דאז ודאי דמי יתירין :
 ואלו הוה תנא כסענה הגזילה. קד"א דשמיין רק
 כסענה הגזילה כפי סך הימים של ימי העיצור .
 ול"ע הדין זזה :

מ"ה. אפילו לנד"י. הרבוחא דמד"י משום דכתבי
 (ישע"י מ"ג) הכני מעיר עליהם את מד"י
 אשר כסף לא יחשובו וזהו לא יחפלו זו. תנא
 הוא רבוחא הגס דמד"י אין חסונו כ"כ כסף וזהו.
 עכ"ז טוה פרוטה מיקרי דבר חסונו. כך קבלתי :
 מ"ו. תוי"ט זד"ה חוץ מפחות משום פרוטה וכו'
 כחצו תוס' תימא אמאי אילטרין למיתכי
 וכו' וכו' דאילטרין למיתכי. דקד"א דהא דמחלו לו
 על השאר זאופן שיתן לו השאר דהיינו הפחות
 משום פרוטה שלא מחל. קמ"ל :

שם. [זח"ד] ואסור לגזול כל שהוא. דין תורה .
 כדן כל חלי שיעור שהוא אסור מן התורה :
 [מ"ב]. תוי"ט זד"ה אין היורשים וכו' לשון סרע"ב
 מאחר שזכו בהן כבר משמע דר"ל וכו'
 כדן ככפי הגר וכו'. אפשר לוותר הכוונה שאין
 יכולין להוליא מידם זרכוס ליתן לאכסי משמר
 אחרת. כיון דכבר זכו בהן אכסי משמר אלו :

פרק י'

מ"א. אין פורעין וכו' פ"י סרע"ב אין מחליפין
 קלעים זפרעויות. מכלן כסמע לנו שורש
 פרוטה המוכר זכל הש"ס. שהוא מלשון פר"ט .
 דהיינו שהוא המעצב היותה קענה. והמעצב הגדולה
 מנכה. יש זה כלל כנה מעצבות. משא"כ היותה
 קטנה אין זה כל"ל רק פר"ט. ע"כ נק' פרוטה
 כ"ל כהן :

תוי"ט זד"ה אין פורעין וכו' לשון הר"ש וכו'
 ואש"ה דבר מנוכה הוא שיקבל אדם ממון
 ומקום המיוחד לגזל. כ"ל ידוע לכל משכ"ל. כה
 הפועל זכפעל. והנה זכפעל. היינו הממון הזס
 שסיגל המוכס הגזלן. יש זו כה הפועל הרע של
 הגזלן. והאדם כשלוקח לעלמו ממון של הפועל
 סרע

מ"ו. אין מגדלין זתמה דקה זא"י עיין זתוי"ט.
 וכו' דתנא לט הכא. דתנא קיי"ל דבר
 שמוצא זתורה זפירוש להיתר לא הי' כה זיד
 הפנים לבאר עליו כמו שלא גזרו אסור הכאה על
 החלץ הגס שהוא זכרת. עכ"ז יען שמוצא זתורה
 זפירוש יעשה לכ"ל מלאכה. לא היו יכולין לבזר
 עליו. וקד"א דגס זכאן הוה כמוצא זפירוש כיון
 דכתבי [כי יתן א"ס] וכו' וגנב מצי"ת הא"ש וכו'
 על כל דבר פסע. על שור וכו' על ש"ה וכו' .
 תנא כראה לכאורא שמתורה התייה זפירוש להחזיק
 זתמה [דקה זא"י] קמ"ל דזה לא הוה כמוצא :

פרק ח'

מ"א. תוי"ט זד"ה רואין וכו' וכיון דמגביחות דתמות
 לא מייחתיך לי לזי דיכא היכי מייעד לי. אפילו
 מייחתיך לי לא מליכא ליעודי לי לתורא. דהעדאה
 זז"ד זעיק ואין כאן ז"ד סמוכין :

תוי"ט זד"ה כנה הי' יפה וכו' ושומא זו להקל
 וכו' הר"ש. לולי דברי ערן הר"ש ז"ל
 [י"ל] דזאדם הוא מומרא. דדבר גדול והפרט
 גדול הוא חסרון אבר אחד. משומא ערוגה זין
 הערוגות. אזל הר"ש ז"ל אהו החכמה :

תוי"ט זד"ה המצייט את היטן וכו' אזל כי לא
 הרגיש וכו' הוה זכלל זעיה דזגמ' המצייט
 את היטן ועי' וכו'. לפי"ז תמוה לי. למה לא
 אשכחו זני היציבה למציעי זעייין רק כשמת
 המצייט. ולולי דבריו ז"ל הייתי אומר. דהמצייט
 את היטן קתס משמע אפילו נסתלק הזיוס קודם
 שהק"ן. דכיון שהק"ן כתודע לו הזלול טעשה לו
 ומלמעב. ול"ע זזה :

מ"ג. סרע"ב זד"ה ר' יהודה אומר וכו' ילא עבד
 שאין לו אחיה. עיין זתוי"ט. וכו' דטורש
 אחר"ה הוא חיבור שני זכרים. מיוחדים. מלשון
 המלאכה את הקרע. ע"כ גס שני זני אדם שהס
 כפרדים זגופותם. אזל סס ומחזרים זטורשם שהס
 זני איש אחד נק' אחים. והוא עלי התורה ותרענה
 זאח"ו. כי העצבים הגדלים אלל זלעי המים הגס
 שעי' האדמה טעה נפרדים. זטורשם הנה ומחזרים.
 [ועפי"ז] תחזקו. אורים. עבד אין לו אח"ה שאין
 לו חיבור גס זטורשו. וכשתזין זה [תוכל לפרט
 גס דברי רש"י] על כוונה אחת :

שלו ואלו חייב להכריז. ה"ל לתכא להתחיל אלו
 מליאות שלו מלא פירות ופזרין וכו' ואח"כ צסיפא
 ואלו חייב להכריז מלא פירות צבלי וכו'. וזולת
 זאת לא יתכן הלשון צרישא הכוללת. היינו אליו
 ואליו. כאילו מורה עליהם צאלצע. ואינו מצטרף
 כלום באותו צבא והאיך יתכן לומר אליו. ה"ל
 לומר איזה מליאות שלו ואיזה וכו' דזה לשון שאלת.
 או ה"ל יש מליאות שלו ויש וכו' ול"ע כעה לפי
 הפסע. ואפשר לי לומר. דהתנא משמעו. אלו
 מליאות אשר אומר לך הם שלו. עפ"י התורה.
 והוא מן החוק והמזון אשר כיהן עפ"י התורה לביא
 מצבי ארס. מצחי" תורה טבע"פ. כאמר צה ותקם
 צעוד לילה ותמן ערף לציתה וחוק לבערותי. ועי
 שמואל מליאות כאלם. הוא מן החוק הכיתן לו
 עפ"י התורה. ואפילו מי שאינו רולה ליהנות משל
 אחרים כשמואל הרמתי וכרפצ"י. מותר לו ליהנות
 מזה. כי זה כיהן לו מן השמים. ואלו חייב להכריז.
 עפ"י התורה. מחוייב לקרצ הדבר אל הקצרת
 השכל בלשון הכרזתו בכל מה דאפשר כמ"ס התוי"ט
 צמ"צ צד"ה שלשה מצטעות:

מ"ג. תוי"ט צד"ה אפילו צהוך וכו' [הרי אלו שלו
 וכו'] אי"כ תולין דמרוצ גוים נאצד. ל"ע
 דקיי"ל דאין הולכין צמזון אחר הרוב. ואפשר לומר
 דהמולא מיקרי מוחזק. ורובא מסייע ל"י :
 מ"ט. איזו הוא אצדה. מלא חמור וכו' קלת תמוה
 מתחיל איזו הוא אצדה. ומפרש אין ז"ו
 אצדה לחלחר. ול"ע כעה :

שם. אפילו ארבעה ומאשה פעמים. עיין צתוי"ט.
 לאו דוקא. אצל זה הלשון מורגל צתורה
 טבע"פ. כי זה הוא עמי אותיות. ה' ד' הו"ט .
 עיין צבילאנטי צפקוק גלתה יתודה מעוכי (צחי'
 ד') וערוצ ענדוה (צחי' ה') ותצין העכין לאשורו:

פרק ג'

מ"א. תוי"ט צד"ה צהנה או כלים אמריקן צגמי
 דאילטריק למיתני צהנה וכו' צעוקה לו כפל
 זה אעפ"י שהיא מרובה דהא כטעמא וכו'. הגם
 שאינו נוהג רק צצור ושה. עכ"ז נקט לשון קלר
 צהו"ה ד"ס צמטעוהתה ג"כ סור ושה :

מ"ג הרע"צ צד"ה כותן לזה מנה וכו' יצצע כל
 אחד וכו' וזה לא מיקרי. ואלו באין לידי
 טצועה שוא דהרי יכול להיות דלשתיס גזל :
 מ"ד

הרע הסוא יקנה לעלמו מודה רעות ומגונות .
 והדברים ארוכים אללינו כאמרו צלחיהה אל
 התצרים :

מ"ה. תוי"ט צד"ה מסיקין וכו' ונראה דירושא
 (דכתיב י"רס הלללל) וכו' וכו"ל דאינו
 לשון ירושה רק מלשון ר"ס ועמי :

מסכת בבא מציעא

פרק א'

מ"א. תוי"ט צד"ה זה אומר כולה שלי וכו' וכתב
 העגיר דכן פוער ומצועה לאותו המסייעו .
 והכ"מ כתב שאין טוס גילוי צדצרו סיכצור כן .
 ע"כ. וי"ל צצצרא שאינו פוער ומצועה לאותו
 שהוא מסייע. כצכצר נצצע סככנדו. כאמר דהוא
 עכ"פ כעד המוכיט את העד ואין כאן עדות כלל.
 ומכל מקום ומסקנת הפוסקים כן הוא סיפטור כיון
 סככנדו סנצצע הוא נחצע ואינו עד לא הוא כעד
 המוכיט. ולפי דצריהם י"ל צאפשר [דרחויים
 סתיסס] להעיד ציחד צעדות אחרת ול"ע :

[מ"ד. תוי"ט צד"ה ואמר] זכה לי שדי וכו' אצל
 התוס' והרא"ש סצרי דמתניתין לאו דוקא
 והס"ד כי לא אמר וכו'. וכו"ל סייעחא לדצריהם .
 דלמא ל"י [למיתני ראה אותן] רלין אחר מליאה.
 ה"ל למימר קהס. ראה לצי סצור צהוך סדרו
 ואמר וכו' אלא ע"כ דלא צעיק אע"ר רק ומקום
 סרליס אמר. לא טריחו כי זכה [לי שדי] :
 משנה. אחר לצי סצור. נקט לצי [הגם שהוא זרי'
 מתניס] ציותר. כמד"א [אצוה פ"ה מ"ד] הוה עז
 וכו' ורן כלצי וכו' עכ"ז כיון שהוא סצור קלאו .
 וגחלות שלא פרחו ג"כ לרצותא. הגם [סצריזיס]
 צעפיסס ציותר כמשארז"ל שאיכס יגיעיס צעפיסס.

סמועופסיס צכקף אחד ואח"כ צסני :
 מ"ו. תוי"ט צד"ה סטרי חוצ יכו' כאמר בלשון
 זכר סטרי. צחיר"ק הסין והטיה צסוי"א .
 וכ"ה צנוקה אצינו מלכנו ומחוק צרחמיך סרציס
 כל סטרי חוצותינו :

פרק ב'

מ"א. אלו מליאות וכו' מן הסורך לסיס לצ. למה
 לן צמטעתינו סצצא הכוללת. אלו מליאות

מ"ג. האוכלה ארבעה כסף. עיין צהרי"ם דהוה מ"י למיתכי כסף לדיכר. י"ל אל חונו. האמור צהורה. הוא צמטצע האמורה צהורה. היינו דסקל צצהורה הוא קלע. ע"כ המילא התנא דוקא האופן האמור צהורה. ועוד אומר לך רמז ארבעה כסף הוא משקל ס"ד שעורים כמ"ט המו"מ צמס הרמז"ס. והנה אוכליה. עסקר ס"ג. לומר לך. יותר מזה הוה אוכליה. וירמוז לע"ט הרא"ש דהגם דצפחות משחות הוה מחילה. עכ"ל לכתחילה אקור להוה צכוונה. ע"כ תיצת אוכליה ס"ג. פחות משחות :

מ"ז. יוליכו אחריו אפילו למד"י. כבר כתבתי בצ"ק [פי"ט מ"ה] הרבותא דמד"י. דכתיב צהו. הנכי מעיר עליהם את מדי אשר כסף לא יחסרו וחס לא יפלו צו. הנה אין חשיבות לסמ פרועה. אעפ"כ לריך לקיים מצות השנה. כן צמנחי :

מ"ט. העזדים והסטרות והקרקעות. עיין צהרי"ם. י"ל התנא קא מני להו כקדר חשיבותן. עזדים צע"ה מדצר. סטרות על הקלף צרוצ דצר הצל מצע"ה והוא מעטי ידי צע"ה מדצר. קרקעות. דועס. וההקדשות תני לבקוף. שאינו דצר פרע"י. רק כל מה צמקדיטין :

מ"א. תו"מ צד"ה צאמ"ת וכו' צכאן למדו צג"ה דכל צאמ"ת הלכה היא הדצרים ארוכים אללינו צמאמרי השצחות. וצמאמרי ר"ה. ואמ"ת היא המדה הו' מ"ג מדות. והוא כציכול נק' אכפוי דולכא. תרין תפוחין. תצונן צכוונה האר"ל צשופר לכין הארת פכי התוקע צמאדים צהארת. יכין למדת ואמ"ת. א"כ מדת ואמ"ת נק' אור פכים. וזה שאמרונו לסמ צארוכה מה צכאמר לסמ צא"ר פכ"ך יהלכו"ן. יכוונו להלכה לאמ"ת כשהצונן היעז דדצרים הללו הנרמזים צקלרה הצין ע"ש כ"מ שאמרו צאמ"ת הלכה היא. כי צא"ר פכ"ך יהלכו"ן. והנה צכאן אמרו צין. הלכה צאמ"ת. כי כאמר צין ויין יצמח וכו' לסליל פכ"ים א"כ יין המצמח למלות. וגורם הלחלת פכים. הוא כדמיון הארת פכי התוקע למות צמשרר מדת ואמ"ת :

מ"ב. שאינו אלא כגוי"צ את העי"ן. עיין צהרי"ם. ולדעתי א"ל לומר. גוי"צ את העי"ן. דצאמ"ת אינו גונז את עין [חצירו] מן ראשו קל חצירו. ואינו אלא עשל. דהוה ל"י צזה כאילו גונז עין חצירו

מ"ד. יחא מוכח עד טיצא אליהו. הרבה תנאים ואמוראים הי' רגיל אליהו אללס. אצל אין זה מוספיק. אם יש איה ספק צדין ויצא אלי' אלל הדיין ויאמר הדין עם זה. כי לא צמא"ם הוה. רק כטיצא אלי' לכלל ישראל לצצמר ויתיר להס כל הספיקות צבליחות הס"י. וכעכין המוקזל צתיצת תיק"ו צג"ה. הטצי יתרן קוסיות ואיצעיות :

מ"ח. לוג ומחלה צמרי"ס. ולריך ליתן לו לוג ומחלה צמרי"ס. משא"כ לוג ומחלה צלע. ומפקיד המפקיד ר"ל :

מ"י. תו"מ צד"ה ונעל צפניהם וכו' ולרש"י לא טיך לומר כולה"ו וכו' יש לייצז דעת רש"י ומפרש כולה"ו. אצניו וצמ"ו. דקחסיב להו צהרתי :

פרק ד'

מ"א. תו"מ צד"ה מנחה הרעות. פי' הרע"צ סנפסלו. וכתצו התוק' הימח אמאי אילטריך למיתכי וכו'. לולי דצריהם י"ל [דהתנא לה. דקד"ה] דעצעה הוה. כי היכי דלא להוימילי דרצנן כחוכא ואיעלולא. דיאמרו אהמוול קודס סנפסלה. לא היו קוכין ע"י המעות [הזה ועכסיו]. קוכין על ידו. קמ"ל דהכל יודעין הטעם ואין כאן חוכא :

מ"ב. מ"י ספר"ע וכו'. עיין צהרי"ם. ויחכן ספרע למדת הדין. ולגיחנס. ולעלוקה פתי צנות סז הס. כמו סדרטו חז"ל :

שם. מ"י ספרע מאכטי דור המצול ומדור הפלגה וכו'. צמרו לקלל צדמיון דורות הללו דהכה לא מליט צמקרח מפורס. סכלטוו דור המצול ודור הפלגה שלא לעצור העצרות סעטו. ולא סמעו צקול י"י. ומאיהם טעס נעכטו. כיון שלא סמענו סכלטוו. והגם סדרטו חז"ל סכלטוו. כיון שלא מליטו מפורס צמקרח ממצמע שלא מעטס הליזוי נעכטו. רק להיות סעצרו על הדצרים סהשכל מחייבן. חמק וגזל. דהוה חורצן העולם. איש את רעהו חיים בלעו. וכן דור הפלגה עשו שלא כהוגן דצר סהשכל מחייב שלא לעשותו. הנה ככנה לו עיר ומגדל וראשו צמאים. ע"כ נעכטו עוכס עצום. כן הוה העכין גס צכאן. הנה חכמ"ל תיקנו מעות איך קוטה. איכ סחור צו לא עצר חוק. אצל הוה דצר סהשכל מחייבו סיעמוד האדם צדיצורו. ויס"י הן שלו לרק וכו' חס קיוס העולם. ממילא העוצר על סדצו. מזכירין לו פירעון דור המצול. סצן :

חזירו וכן ראשו שלא יראה :

פרק ה

מ"א. איזהו כסף וכו'. לא שייך להקשות הנא היכי קאי. על מטה ופירשה צהורה. רק בדבר שאינו [מזוהר בפירות] צהורה והוה הכוונה כגון נק"ט. טבל לומר בשכ"ך ונקומ"ך דג"ה כתיב [כפשמ"י דקרא. ע"כ פריך סם שפיר] הנא היכי קאי וכו' :

מ"ד. ומגדלין אותן. עד שיהו משולטין. הוא מלשון הכחז קחה לי עגלה [משולטת וכו'] :
תוי"ט דג"ה וחומר עד שהיא עוועכת. שכן מלינו זכמה וקומות וכו' וחומר כולל זכר וכקנה. [כי] טהור ע"ד שכלל הראש"ע כל שאין זו רוח חיים זכרה וקנהו. וחומר הוא הקומה שבזהמות וכמעט הוא כדבר שאינו מרגיש שאין זו רוח חיים. וכמ"ס שהחז ידע שזר קומו. וחומר (אינו יודע קומו רק) אנוס צעליו ע"כ המנהג בכהוז עשו כדבר שאין זו רוח חיים :

מ"ו. תוי"ט דג"ה ילא הטער וכו' דליכא למימר דלענין איקור רבית קמי שפרי כהזו הוה קאי זמי שפרע וכו'. אעפ"כ מדברי התוס' אין סכרע ד"ל דהכי קאמרו אע"ג דלא אשך. אעפ"כ כיון דעמיה כסף לענין מי שפרע. הוה זכאן קמי לענין איקור רבית :

מ"ט. תוי"ט דג"ה הלכתי וכו' והמגיד כתב ח"ל הטעם שאנו רואין כאילו וכו'. ר"ל אפי"ן ליה עליי כעס כורין זיחד אנו רואין כאילו ליה כור אחד דזו מותר צודאי. ואח"כ מותר צודאי שכי כורין ואח"כ ארבעה וכו' :

פרק ו

מ"א. תוי"ט דג"ה והטעמו וכו' ומתכיתין אורחא דמלחא נקטה וכו' ולשון הרעז"ס. אער לסלוחו וכו'. לולי דברי הרמב"ם י"ל דמתכיתין בדוקא נקטא. דעל אדם אחר שאינו אומן שאינו יודע צניצ האומנות. י"ל דלא סומכי דעתי דבעה"ז ש"כ"ר דוקא כפי הסך שאמר לו. רק סמך דעתו עליו אם יוכל לטכור צפחות ישכור צפחות. ומחויב הוא לעשות לעונת צעה"ז. ואפילו תרעומות אין לפועלים עליו. אבל להיות שהרמב"ם ז"ל אקברה

על כל השלוחין הכי נקטינן :
מ"ז. הלוחו על המשכון שומר סכר. פי' הרע"ז צין הלוחו ואח"כ משכנו צין משכנו וכו'. ול"ל לפי"ז משכתיבו דקאמרה הלוחו על המשכון. רבותא קמ"ל לא מיבעיא משכנו אח"כ. דלא עשה מלוח הלוחה ע"י המשכון. ומשכנו אח"כ שיהיו מעותיו צעומות. דודאי שומר סכר הוא. אלא אפילו לא הלוחו רק על המשכון ח"כ צמחילת. וסי' הצריחה צידו שלא להלוות קמ"ל :

מ"ח. הרע"ז דג"ה ר"א אומר זה וזה יצבע וכו'. כלומר חף אכי שומעתי מרצותי כר' מאיר וכו' עיין צהוי"ט דקתס ומתכיתין ר' מאיר. ול"ל לפי"ז דגרסינן ר' אלעזר. ולא ר' אליעזר דהרי ר' אליעזר צמסכה הוא ר"א זן הורקוס. ר"א הגדול. ור"ע סי' תלמידו. ור"ע תלמיד ר"ע. והאיך יאמר ר' אליעזר על תלמיד תלמידו. שומעתי מרצותי כר' מאיר :

פרק ז

מ"א. אלא פה וקטיני"ת זלזר. צחר נקטיני"ת טהור המאכל המשביע ומלח"ל. כמו שזמלנו דריאל חמו"ע. שהי' מאכלס זרעונים. ונמלא מרחיהן טוב. ואומרו תיבת זלז"ד טהור גיורת. בראה שאמר טון הטרך לומר להם כן. כי היכי דלא לימרו הפועלים שצברו. טהור ע"ד לדיקים אומרים מעיט ועוסי הרבה. וכדאשכחן באזרחים ואקחה פה לחם. ע"כ טה לומר להם זלז"ד :

מ"ב. זאז אחד אינו אונס. ז' זאזים אונס. אי הוה הנא הסיפא זלמוד. קד"א דזאז אחד גס פטיעה הוה וגס שריח משלם קמ"ל. אבל סיפא למה לי. וי"ל לאשמועינן אפילו זאזים קטנים ככלבים. ועי"ל דקד"א זאפטר ת"ק ק"ל דגס ז' זאזים לא הוה אונס. והא דתנא זאז אחד. לרבותא דר' יהודה. קמ"ל :

פרק ח

מ"א. תוי"ט דג"ה חייב וכו' ר' אשי אמר. אמר קרא וכו' ישאל איש מע"ם רעהו וכו'. דהוה מלי למימר מרעה"ו. וכקט מע"ם רעהו [לאשמועינן] ולא רעהו עמו :

מ"ו. תוי"ט דג"ה רש"ז וכו' וצמיצורו [סם] חזר

רחיים. והוא חבל הרכב אינו לוקם. וכן צהיפך :

פרקי

מ"א. הרע"צ גד"ה סנייהם חולקים. לפי שאין כיכר אלו אצנים של וכו'. עיין צהוי"ט ולדעתו יש להגיה צדצרי הרע"צ תיבת אי"ס. היינו שאין כיכר אי"ס אלו אצנים וכו'. וכן יש להגיה צדצרי רע"י :

תויר"ט גד"ה סנייהם חולקים וכו'. אצל לגירסת המגיד והרשב"א זלשון רע"י: אעפ"י שהאחד גבוה וכו' ותמחו עליו. לרעתי הקלושה. גם לגירסא זו אין לתמוה. ואדרבא היא מיושנת ומאד. דרע"י מיישג מדקתמנה עשכתינו. ולא פירשה הדין. אם אחד גבוה ומחזירו צמדה ישערו בחלוקה לפי הגובה. ע"כ דמטכתינו סוגרת. דגם אם אחד גבוה צמדה ומחזירו חולקין צמות. דכיון דכפל הצי"ת ע"כ יש אצנים ולצנים הרבה שצורות. וליכא למיקם אי צחצחא כפל אי צחצחא כפל. איכא זה יכול לומר כל השלימות הם שלי והשצורות כולם שלך. וכן צהיפך. ע"כ אי"א לעמוד על הדבר. ע"כ יחלוקו צמות כ"ל לרעת רע"י לפי הגירסא הכ"ל :

תויר"ט גד"ה וצעפר. סגן דרך צבייניהם וכו'. גם דרך צבייניהם חומה צה"ז היא כך. ובכלל עפ"ר היא ג"כ קיד וחול. וכולל התכא הכל זלשון עפ"ר :

תויר"ט גד"ה ועולות וכו' כגון שהם גדולות וכו'. אין זה מוכרח. דהרי ע"כ הסכי יקח כנגדן עכ"פ לפי ערך הכיסוס דרמים. אצל י"ל דהסכי ל"י עכ"פ. כי רולה אדם צקצ שלו וכו'. וכן מהסכי ל"י. כיון שמוכרין יוכל ליקח אותן תיכף גם קודם החלוקה. וישקעם צאיזה צכין תיכף ואח"כ כטיצואו לחלוק יקח הסכי כנגדן. ומש"כ צשארי אצנים שאין להם מוכר לא יעול שום אחד זלל חלוקה קודם :

מ"ה. תויר"ט גד"ה צחצח וצקס. אצל מידי דאכילה וכו' שומעין לו. לפי הטעם שכתב הרע"צ. לא תלין פעולה שכיר כתיב. אמאי דאחכי צהדי ומעמע. איכא אפילו צמידי דאכילה אמאי שומעין לו. וי"ל דלפי הטעם. ואליו הוא נושא את נפשו. סיינו לפרסם א"ע וצ"צ. וכיון שנתן לו מידי דאכילה. הרי יש לו להציב את נפשו :

זו. ל"ע למה הרי כ"מ ששכה רעצ"ג צמשכתינו וכו'. וצפרט דצכאן י"ל דה"ק לא פליג עליי. ולריכין לומר דס"ל להרעצ"ס. דהרי הדבר הזה חלוי צמעס מפני שהיקסן מרובה לזמן ארוך. כמלא זה חלוי כפי מנהג הזמן. וצומכו לא ה"י המנהג צין הכחשוטין והלצעין להקיף כ"כ לזמן ארוך. וכן צומכטו אין מן הכהוג צין הכחשוטין והלצעין להקיף לזמן ארוך :

פרק ט

מ"א. תויר"ט גד"ה הוקצל וכו' ואין צין סוכר לחוכר לעכין דינא כלל וכו'. לולי דצריהם י"ל שפיר דאיכא צביייהו. דאם א"ל זלשון שכירות. סדך מושכרת לי צכך וכך כורין. אינו כותן לה מתוכה דייקא. רק חטין יפות כמנהג. מש"כ אם א"ל זלשון חכירות. כותן לה מתוכה. וכן כ"ל דצוכר אינו שייך מכה מדינה. מש"כ צחוכר. אצל חלילה לחלוק על רבותיו. ול"ע צדצר :

בד"ה צחצח וכו' דלשון תורה לחוד ולשון חכמים לחוד. כ"ס צאמה צכמה מקומות מוצא צש"ס ואצאר לך צכאן הטעם. ותסכיל. כי תורה שצכחה הוא צחי' דכורא. ותורה שצצ"פ. דרגא דכוק'. וכמו שיש חילוק זלשון זכ"ר ונקצ"ת. כמו כן יש כמה חילוקים צין לשון תורה. צין לשון חכמים מקצלי המורה שצצ"פ כ"ל :

מ"ג. תויר"ט גד"ה סכך כותב לו. דאם לא כן פעור וכו'. ר"ל לולי זאת סכך הוא הוכתב לכחוצ. ה"י המוקצל פעור אם הוצירה :

מ"ו. תויר"ט אם מכת וכו' דאי הוה עוצדא כסצרת הרעצ"ס וכו' וכן אי הוה עוצדא כסצרת רע"י אזלין צהרי' ג"כ להקל עליו. ולפ"ז י"ל ג"כ צהיפך אם חפס צעל השדה והוא מוחזק יכול לומר קים לי כרע"י. או כרעצ"ס :

מ"ב. המחה"ו אלל חמוכי וכו'. עיין צהוי"ע. וכ"ל שהוא מלשון ומחה אל מי המרים וכו' שסכינו מחקו וכתקו מכאן אל מי המרים. כן צכאן חקו ומאללו. אל החמוכי :

מ"ג. תויר"ט גד"ה ומייצ מטוס צ' כלים וכו' לוקה שתיס וכו'. וכ"ל דאם התרו צו מטוס

מסכת בבא בתרא פרק א

מ"א. הסוהפין סרלו וכו' הרע"ב זד"ה סרלו וכו' זחלר שאין זה דין חלוקה וכו' דאילו זחלר שיש זה דין חלוקה כ"א יכול לכוף וכו'. והסתחא אשמועינן דכיון סרלו וכו'. לכאורה הסתחא ה"ל לאשמועינן עוקדם הדין דחלר שיש זה דין חלוקה. דכופין זה אה זה לחלוק. וכו' דבלה"ק נק' חלר. הזכין סהוא לפני הזחים. שיש לכ"א מקום מיוחד צפ"ע וצמקום אחד שניהם וטוהפ"ם. ואוהו המוקום המטותף נק' חלר זלה"ק. הוא ע"ד הז"ד של מעלה חסד דין רחמים (לך עמי זחדר"ך חסד דין רחמים אזרהס ילחק יעקב). והנה מדה החסד. כולו חסד. חסד לאזרהס. ומדה הדין. פחד ילח"ק. כולו דין. ומדה הרחמים הוא מעריע כולו מטניהס. הון אע"ה ליעקב איש הס יוסב אהלים אהל אזרהס ואהל ילחק. וזהו מה סנק' זאה המדה רחמי"ס ר"ח (ילח"ק) מי"ם (מדה חסד). ע"כ אין ז"ד פחות וג' מעטס הכל חסד דין. ומעריע זסחוף רחמי"ס. ע"כ זמטפט לה"ק זמקום המטותף. לטני זעלי זחים חלוקים זמקומס המיוחד. נק' אוהו המוקום חל"ר זג"י רחמי"ס. וכיון סהוא נגד מדה רחמי"ס. לא סתחיל סתחא זדין דכפ"יה חלוקה. רק זדין סרל"ו. וכיון דרל"ו. הגס דחולק"ן. הרי לרוכס אינו חלוק. וכסאלרו רחמים זמקומס זלה חלוקה זבן :

הרע"ב זד"ה סכל זמנהג וכו' דהיזק רח"י שמי' היזק. חסו חכמי"ס להיזק רח"י. עפ"י מה ידוע למטכילים. זבח"י סזניה ה"י זבח"י עינים. והתיקון הוא זבחמ"ה כח מ"ה. מ"ה סהדס. כולם זבחמ"ה עשית. ע"כ חסו חכמי"ס המושפעים מחכמ"ה להיזק רח"י. ועי"ז הוא סתיקון מן סחכמ"ה להעלות כילולי סזניה מן סתח"ו אל סתיקון. זבן מחד : מ"ב. תוי"ט זד"ה אזל זצקעה וכו' סדה זבואה שאין העין סולט זה כ"כ כמו זנגה שיש זה ירק ע"כ. כ"ל סהזואה אין קולרין אוהה רק זזמן מיוחד. מטח"כ גנה של ירק. סבוזין אה סירק זכל עה וחוזר ומלמ"ה. יכול סעין זיותר לסלוט : מ"ו. תוי"ט זד"ה ולא אה סדה וכו' והרז זמטך אחר לסון הרע"ב. וגס עליו קסה. אך זחיזרו וכו'. ואפטר לי לומר דהרע"ב ס"ל דזה סטיעור הו"ז נ"כ זארץ ישראל. וזכל המקומות כרי

עזודה יום אחר זחריטה או זזריעה. רק זארץ ישראל ה"י סתחא זקי כמה הוא סטיעור עזודה יום אחר. זמן סטיעור סטעה כמה. אזל סאר המקומות כגון זבל סהארץ להס. זודאי יכול לחרוט יותר זיום אחר. סטיעור הוא יותר. וכן זכ"ע. אי"כ זה ספק אינו חולק על זמסחיתו. זה מה סכ"ל לדעה סרענ"ס והרע"ב :

פרק ב'

מ"ג. תוי"ט זד"ה חכות זזחלר. כתב הר"ב אחר זכני סחלר זזחל לפתוח וכו' וקטי"א דליחני לא יפתח אדס וכו'. וכו' לדעה הרע"ב. דלא קחני לא יפתח אדס וכו' דלו ה"י זמטע דלא יפתח. אפילו זאין מוחס. וזאמה זאין מוחס. מותר לו לפתוח. רק כשיס מוחס סאומר איני יכול ליטן מקול וכו' עענחי עענה כ"ל :

מ"ה. זית ד' כורין מלא סגר סיונה. כסחחטוב עפ"י סזבון סידוע. קלח"ס הוא כחלר המטכן. מזה על רוחז חוטסיס. יעלה סזבון זית ד' כוריס סך ט' אלפיס אמות. והוא ח"ר אלפיס פסיעות. שסיס ריבוא. והזין לפי"ז. ספילה ישראל לריכה להיות כלולה מכל ישראל ע"כ לריכין לקבל ע"ע קודס סחפלה מ"ע וזאנה לרעך כמוד. וכך ספרסיס של כסמות ישראל סס ס' ריבוא. וזה לדעתי לפרס אס סגור"ה ספלתי זפי [זרכוח דף ל"ד ע"צ מל'] מלא סג"ר סיונה. כי כני ליונה זמטלה [גיטין דף מ"ה ע"א] וישראל זעמדם על סיס זחפלה ראסונה. דרשו חז"ל עליהס זה ספקוק. יונחי זחגוי סקלע וכו' ססמיעיני אה קולך. והזן סדזריס סללו :

פרק ג'

מ"א. חזק"ה זבח"ס וכו'. לסון היצח חזק"ה. סיהא זעליו חז"ק וזבור על סדזר. ולא יחליט אוהו עוען לסחגזר עליו :

תוי"ט זד"ה זית ססלחין. לסון הר"ב עוחך וכו' וכל דזר וכו'. לא ידענח למה סעתיק סר"ב זכאן לסון המטכה וכל דזר וכו'. לי נראה דהרע"ב ז"ל. עעמא קא יחיז למה זסחנה זית ססלחין מודה זעל. להיות סעוטה פירות חדיר כמה פעמיס זסנה. ועעמא דכל חני דחני זענח"י מיוס ליוס מטוס דעוסיין פירות חדיר. דקד"א דעלי דחני זענחיתין וכל סהוא עוטה פירות חדיר הוא עיין אחר. ועעמא דכל חני הוא מעטס אחר

קט"ל

מ"ח

ברכה

ב"ב פרק ג'

משולשת

דרכן קאמער ר"ע. אעפ"כ ה"ל לפסוק הלכה ול"ע :

פרק ה'

מ"ב. תויו"מ זד"ה לא מוכר את כליו וכו' וכ"מ
שאם זאו ליד לוקח וכו'. כראה דס"ל
לרמז"ס דזענין כזה דהוה ספיקא דרצותא לא
מחייב הפיקה :

מ"ג. תויו"מ זד"ה המוכר את החמור וכו' הסייח
וכו' וכו' וכו' דלהכי סינה ההנח וכו'. דבריו
הטהורים. דבריו פעם הם. ולפי פשוטו. י"ל דהקפיד
ההנח שלא להזכיר עס בן הפרה. וזפרעו (צוסי')
[צקדר] כז'. ומה שמוכר זמליעא. הוא זלסון
רזים. ואין זה דומה. ולולי דמספיקא לחדש דין
חדש. הייתי אומר. מוכר את החמור מוכר את הסייח.
דוקא סייח. אזל חמורה סילדה כעין קוס לא מוכר.
כי זה הוא ענין אחר לגמרי. מוכר את הפרה לא
מוכר את זנת. זנת זבל ענין. ולייכתי למשמרת.
זאפשר יתי' דקדוק הזז זמלא זאיזה מוכר.
אזל מספיקא לסמליא דין חדש ולחלקו זמה שלא
חילקו קדמוניו :

מ"ח. וסוקרו או סהחלו. עיין דתויו"מ. י"ל סוקרו
או סחלו אפילו מעדת חסידות ליכא :

פרק ו'

מ"ב האכיס מוקבל עליו עשר מחולעות. כראה
דזיניס דוקא האכיס ה"י דרכן להחליע
אזל לל שאר פירות. ולכך לא הנח סיעור מחולעות
בשאר פירות. ואפשר דזה הוה זבלל רובע לסאה :

מ"ג. תויו"מ זד"ה אסחק"ד וכו' שאה קמייח"א :
כ"ל דל"ל קדמייח"א :

מ"ד. תויו"מ זד"ה לזכות וכו' וכתב עסר"י פאלק
כסן שלא ידע למה הסמיטוהו, ע"כ ואפשר
לומר וכו'. לדעתו ג"כ ל"ע דהרי זית ד' על ד'.
מיקרי זית לענין מזוחה ול"ע כעה :

מ"ז. דרך סיחיד ד' אמות. סזהו מקומו של אדם.
וכמו שאלמו דקניית סזיחה ד' אמות. וידוע דדבר
לעשכילים זמכמה האמיתייה :

שם. דרך הרזי"ס ע"ז אמה. עס רז"ו מעטיך י"י
כולס זמכמה עסית. זלי"ז נתיבות פליאות
מכמה וכו' (ס"ס לי"ז אלקיס דע"ז). והנה ע"ז

אע"פ

קמ"ל דעעס דכל הכהו הוא ג"כ להיחוס עוסיס
פירוה חדיר. חדע לך עכן הוא כוונת הרע"ז.
עסרי סינה מלסון המעכה. וכל דז"ר וכו' והזן :
במשנה עדה הצעל. לא רלה ההנח לסכות זי"ח
הצע"ל (כדחנח זיה הסלחין) להיורה זי"ח
הצע"ל זמקרח הוא ע"ז :

[תויו"מ] זד"ה שלטם חדשים וכו'. והקשו החוס'
דצמ"ו חדשים קגי וכו' וסני"י זקוף הקיץ
וכו'. וי"ל וכו'. ולולי דזריהס הייתי אימור דאין
מן הדך לזרוע זודה הצעל ז"ע זמכה אחת.
היינו על מי גשמים זמכה אחת דלא חלמה.
וגם מוכיס הקרקע זימור. ואפילו יארע שחלמה.
הס לא אחזיק דמחזקי איכסי כ"ל :

מ"ד. [תויו"מ זד"ה] מעלונין וכו' אלל כאשר זום
ולא כאשר עשה. הלסון הזה הוא מפורסם
זין כל יראשוים ואחרוים אזל לא כמלא זמ"ס
ול"ע :

מ"ז. הרע"ז זד"ה פחה כנגד פחה. דח"ק וישא
זלעס את עיניו וירח את ישראל עוכן לזעניו
עס ראה. ראה שאין פתיסון מכוונין וכו'. י"ז
פתיס סס זרקיע מוקס עככסין הפלה ישראל
כל זענ יס לו פחה מיוחד. וזזה ידוקדק וירח
את ישראל עוכן לזעניו. רל"ל סהיו סוכניס כעין
סעעניס עכל אחר יס לו פחה מיוחד :

פרק ד'

מ"ב. תויו"מ זד"ה הדות וכו' והדעת מוכרעת כפירושו
וכ"ל דתרווייהו אינהו. דכן הוא המכהב
זוכין ערהק וחופרין זקרקע כעין זור זחפירה
וזוכין זקרקע כוחל אזניס אזל הכוחל אזניס זוכין
זנוזס עד על גזי קרקע. ודרך עס יוררין אל הדות.
וכמלא לפ"ז אין כאן מחלוקת זין המפורשים כן
כ"ל :

מ"ז. תויו"מ זד"ה זיה הסלחין וכו' ומ"ס הכא
דמסנין להו מכל זיה הסלחין זענמי'.
כ"ל להיזה דסוח דזר הלמד מעניינו. זתיס זירות
סזוכה זיה סזדין כולסו מיידי מחדריס מקורות
וכתלים. וזרי"ס חזקה זתיס חכי נמי כל חכי.
מדחנח זסיפח ערס סצעל. ע"כ לפרע זרישא עדה
הסלחין. כ"ל :

מ"ט. ר"ש אומר סעקדין וכו'. סמוס למע לא
סקן הרע"ז. קס דלעקכא זמני לזריהס

אנה. הס ל"צ נתיבות. היינו פסיעות. כענין סכחוד.
דרכי דרכי כועס וכל נתיבותי וכו' הן הדרכי :

מ"ב. תו"מ צד"ה וכל יולאי וכו' ופירוש עיני עליו
עמ"ש צמ"ה פ"צ דינמות. עמ"ש גם אני
לסס צמח"י. סיס עיך עליו :

פרק ז'

מ"א. זית כו"ר. הוא שיעור קרה חסונה ככ"ע
צמ"ק. לעזון האדם. הנה אמות". כחשבון
הרנצ"ס. רע"ד אמות על רע"ד אמות. הוא חספר
ר"צ חס"ר. מכלכל חיים צמק"ד ולייכתי לרמו
צעלמח :

פרק ט

מ"ב. תו"מ צד"ה דוחין אותו לאו למיערא וכו'.
המזה לי למה הולך ליכחז זה. הרי מנזח
הדבר צמסנתינו. בזמן סחככס מרוצים (וכח
הזכרים יפה) הזכרים דוחין אותו אלל קצות (ולא
יעול רק מזונות כקצת) נכסין מועטין (וכח
הקצות יפה) הנקצות דוחות אותו אלל זכרים
(וישאל על הפתחים כזכר) :

מ"ג. תו"מ צד"ה יככה וכו' דהאי שחות לאו מדין
אוכאה וכו' אלל שיעורא דרצון הוא דהכי
מחיל איכס וכו'. גם דין אוכאה צמחות. הוא
ג"כ סעס. דעד שחות מחיל איכס. אלל כוונתו
צעלטלין הוא אוכאה מדאורייתא. וצערקעי מדרצון :

מ"ד. סכיז מרע סכה"צ וכו'. עיין צמו"ט סה"ד
אס חולק על פיו. וכל דרצותא קמ"ל אפי'
אס כיטל נמנו כח הדיבור ויכול לכהז וכותז
צלא דיבור שיעשו כך וכך. מקיימין דצרו. היינו
כתיצחו :

פרק ח

מ"א. ואלו כוחלין וענחילין. עיין צמו"ט דזס סל'
עיוהר. דהרי עסיס כוחלין וענחילין. וכל
דכל אלו דכוחלין וענחילין. גם הסכל מחייז כן .
אפילו אס לא ככחזו צמורס. משח"כ איך. והסס
גס קודס סכיכה קדר כחלות צמורס. הנה ודאי
הי' כהוב איזס קדר כחלות לצכי כח. וכיכה תורה
וכחחדסה הסלכס. והסס כל אלו דכוחלין וענחילין
כסוגיס עד היום גם צצני כח ססס עפי' הסכל.
לזס דייק הסכא. ואלו כוחלין וענחילין גם צצני
כיל :

מ"ז. בני רוכל הקצרס אמן. עיין צרע"צ. סרעסס
היו. ועיין צמו"ט סקיינו קוליס צכרס .
והסס הוא דרצון גם לר"א. וכתיצ. זן כס"ל הונח
אמ"ו. וזן כס"ל. היינו עי שאינו מקייס דצרי
כמתי"ס. דצריס דצרי כמתי"ס נק' זן כס"ל. וכתיצ
צ" הונח אמ"ו. ע"כ אמרו הקצרס אמן. ועכ"פ
עוכח מכלן עי סעוצר על דצרי כמתי"ס עוחר
להפקיר ככסיו :

פרק י'

תי"מ צד"ה האיך את אמו כחז הר"צ דכתיצ
וכו' אזל זן צככסי האס לריך למילך לפי
סכיכצח כחלה מומטה אז"י וכו'. וזס יוכח לך
עס דכחל הסכח האי"ס את אמו (ולא הצ"ן)
להורות הגס סחוא. אינו מועספמחה. והוא כא"ס
אחר מנצנו אחר וצצטה אינו כככה על ידו .
סי"י נק' צ"ן לטון צכין כיל :
הרע"ב צד"ה והאי"ס וכו' וגורעין ומסיפין ודורסין.
ע' צר"ט פ' לו ותחצון סכל אלס העכייס
נוסר לחכעי סחמה. סדק היטצ. והעפ"כ ג"כ אין
עקרא יולא מידי פטונו. וכחחס את כחלחו לסחרי'
אפטר לפרס על הסוח רוחא דקדי סצעל צגווה
ועקסקס צמעהא. והוא כשאר אלל סאקס (ע"כ
הססס נק' סחרי') עד דאסכח פירוקא. והכל כעצור
צכצח מעסעיס :

מ"ד. תו"מ צד"ה סטרי אירוסין וכו' סטרי
פסיקחא וכו'. דצצרי חז"ל צמדרסיהס
כמה פעמים יתפרס סטרי אירוסין. סטר קידושין
ג"כ כנו סאמרו אלל יוסק סאמר לצציו. צכי סס
אטר [כתן] לי אלקיס צצ"ה. סרחה לו סטר
אירוסין וכו' ואי סטר אירוסין. סכוונס סטרי
פסיקחא למה ל" להרלות לו. אלל ע"כ סכוונס
סטר קידושין :

בד"ה וסחחן וכו' דאפילו סחחן לורצח מרצון וכו'
וסד"א סחמיז יתן לו כל ססכר. קע"ל דחטן
יתן. כ"ל דהרי אמרו חז"ל [צרכות ל"ד ע"צ] כל
סכניא"יס כולן לא כחכצחו אלל לעסיא צחו לס"ס
וכו'. וכמלא כרחה דעוסה צעוזה עס סח"ח צעה
סכותן לו צחו. וג"כ כפסעונו. סכותן לו צחו
מחזיר

מחזיר לו אצידתו. דרך צעל אצדס לחזר וכו' :

מסכת סנהדרין

פתיחה

כשהודיע ענין הדיכין התחיל לדבר על הדייכין וכו'. כ"ל סיינו להורות שאין למנות דין אפילו דר"ע עד סידע הדייכין : שם. סוכ"א הדר"ה פני"ס. המפרקים ציירו סוכ"א הדר"ה דין :

פרק א

מ"א. דיכי מנוכות וכו'. התחיל דדיכי מנוכות צרישא. מנסוס דשכיחי. ועוד דאין צעל הרמעים פוגע בצפשות וכו' : שם. דיכי מנוכות צפלות"ה. סיינו הדיוטות . לא ציאר התנא מפורש. צכדי סלא ילזלו דצב. דצאמת [צנקוס] טיס מומחין מלוח צמומחין :

מ"ב. הרע"צ דר"ס. צב' מתחילין וכו' וצגמ' מפרס דהכי גה"ז כנגדי צרכה כהכיס וכו'. כיסן . הוא צצחי' עמוד החק"ד . ימין . ע"כ צו התחילה זמן צרכה כהכיס. כי ציוס הצעיני למילואים. ר"ח כיסן צו ציוס . וישא אהרן את ידיו אל העס ויצרכס. כהכיס. מלך החקדים. סס המצרכים. והנה כשמעייכים לעבר הסנה. הנה מרחיקים את כיס"ן. סוס כאלו דוחים ומרחיקים את החקד ס"ו . ע"כ עושים צעממד הזס הזכרה לצרכה כהכיס אכטי החקד סתחחילה צרכהס צניס"ן . ותחל סנה וצרכות" :

מ"ג. הוי"ע דר"ה סעיכה זקנים וכו' ויראה לי העעס וכו' סהרי ייעד הס"י ג"כ הנה אככי סולה לכס את אל"י הכציה וכו'. לדעתי מעיקרא הקושיא ליהא. דהרי לא תקשה לך מי ס' מוסקך את מרע"ה . דהס"י סמויכו. והנה כח"צ מצואר . ואס"צ"ה סופטיך כצראשונה. הס"י צעלעו יסיצס . א"כ יסו סמוכים מפי הס"י ויחעלה :

מ"ה. הוי"ע דר"ה לא את הסצנו וכו' אצל עדי' עגלה ערופה לא סולרכו לתרץ וכו' דאף תחילתו צב' מהס סיו וכו'. צלא זה לק"מ דהרי גס אותן גב' סלא צמוקון סיו דהרי הוכרהו ללחה אל מוקס סודייה. וגס סצ"ד הגדול לא

סיו לריכין לעיין דדין זה כלל. רק כאסר אירע דצבר סזה . סלחו זקני העיר סציוואו ג' מצ"ד הגדול למדוד. כי כן סוא סמלוס :

הרע"ב דר"ה ולא את כ"ג וכו' ומסס צמקוס ע"א קא"י. יש להצנוכן. סרי צקידוס חחדס א"ל הס"י עד דאיכא אהרן צהדך כמ"ס צר"ה [כ"ה ע"צ] ול"ע :

הרע"ב דר"ה צספר וכו' ועממל דקרא וכו'. עיין צהוי"ע. אפסר מן סלורך לידע עעמל דקרא דאפסר לריכין לכויין סעעס. צעעה עשייה עיר סכרחה. דאין כאן חשס עמד סגויס. כיון סאינה עיר סל ספר. כנודע צכל מלוס סמפורס סעעס צהורה. ול"ע :

משנה. אצל עושין אחת או סהיס. עיין צהוי"ע. י"ל דקהני סהיס דועיא דאחת. דהנה כסאיצע ג' ערי כחת ציחד. הנה אין להחריעס כל סג' רק סהיס . ומן דדין סיכללו כולס. אצל להיוס דסולכין אחר סרוצ. והנה סרוצ חייציס עפי' דדין. הנה סצ"ד מחוייציס להחריס סהיס ציחד. איזה מוס סצ"כנו צסכלס. והנה זה דוקא כסמחרימוס סהיס ציחד. משא"כ כסאיצע סמחרימו צתחילה אחת מן סג' סנחחייצו . וכסארו סהיס . סוו מוחלה על מוחלה. וספק כפשות להקל . וז"ס התנא. אצל עושין אחת או סהיס. והצן :

פרק ב

מ"א. הוי"ע דר"ה עפני ססוא אסור וכו' גזירה ציאה ראשונה אעו ציאה סכ"י. גערא. לכאורא סעוה צעיני. א"כ צכל מלוס יצוס כגזור כן. דהרי אסח את סלא צמקוס מלוס סיא צכרה. רק דאחייא עשה יצמה יצא עלי' ודחי את סלאו טיס צה כרה. וכגזור ציאה ראשונה אעו ציאה סכ"י . וצאמת סרי סוחרה לו לגמרי. גס לציאוח סרצה . וי"ל סזה מצואר ססיתר צפירוס צהורה יצמה יצא עלי' ולקחה לו לאשה . לאשה לגמרי לכסוג צה איסוח כל סיויס. אצל מי מכריחו לזוקמ"י גס צכ"ג. כ"ל :

מ"ב. הוי"ע דר"ה לא דן וכו' אצל אס יעמדו מלכיס מציט דוד לא עליסס סגזירה כדי סלא לחלוק על סכתוצ צהס. זה כלל צכל סהורה. הגס ד"ס רשות ציד סכמינו לגזור גזירות צצבר סעוחר. לאסור. אצל דצר סמצואר צפירוס צכתוצ לסיסר

ג"כ כ"כ רק גילוי דעת. דמוטצותיכ"ס. סכוונה על
 הצ"ד. כי מלוח סדייכין ציציצה דוקא. והנה כלמד.
 ממלות שריפה. לכל חייצי מצ"ד. וג"ז לא צמקרת.
 שריפה הוא לפייס אוח ה' ראשונה שצטס הסכנד
 שפגס זזה הסועא. והנה ה' ראשונה רמז לבינה.
 שבה עילאה. המוליא עבדים לחירות אפילו משיעבוד
 לגאולה. ומכ"כ. לחיים ולא וכו'. והנה צחי" סצ"ח
 עילאה יוצ"ל עליון. הגם כסיס ח"ו איזה דין .
 המתקת הדין צפורסו. הוא צצחי" סצ"ח עילאה.
 ודי זזה :

מ"ב. דיני ממונות הטומאות והטהרות. עיין צחוי"ע.
 וכ"ל הא דלא תכל האסור והמותר. דזה מן
 הדרך עפ"י הרוב לשאלו ליחיד. ואין כאן התחלה
 מן הגדול. משא"כ דיני ממונות צעין צ"ד. וכן
 הטומאות והטהרות. עפ"י הרוב השאלות הללו
 הול"ל והם חמורות. חקירת השאלות לצרר הלכה
 לאמיחה. הוא עפ"י רבים :

מ"ג. תוי"ט צד"ה סנהדרין. חף של כ"ג. הגם
 דעפיק לה מפקוק שר"ך. דיוצנת צעיצורו של
 עולם. וצעיצורו של עולם. סנהדרי גדולה של ע"א.
 עכ"ז. כל הסנהדרין שצנולס. על שום נקראו
 שיוצנים צעיצורו ס"ע :

מ"ד. דבר אחר. דמי אחיך סה"י וכו'. עיין צחוי"ע
 וי"ל ספיר שגם זה הוא מן האיוס. ע"ד אכן
 מקיר חזקת וכפיס מועץ יענכה. שהעליס והאצנים
 מעידין על האדם צענת. הדין. והוא איוס לעדים
 אם יעידו סקר הלא העליס והאצנים יעידו עליהם
 דין. גם אם לא יחודע שקרוסם צצ"ד שלמעט :

פרק ה

מ"א. היו צודקין אוחן צצצע חקירות וכו'. הגם
 דגזירת סכחוצ הוא. יש ליהן טעם. הנכפס
 הזאה צאה מן למעלה מן הזמ"ן לחמת הזמ"ן .
 והנה זמ"ן. גבי" מ"ה צ"ן. סייכו צצצע ימי הצכ"ן.
 סייכו ו"ק. וצחי" מלכו"ה. והנה לצעצור זה חקירות
 דיני נפשו"ה. הם סצ"ע חקירות. הן סדבר .
 ותחצונן לפי"ו. צאיזה מקו"ס היא החקירה הסציעית.
 והנן :

שם. היו צודק"ן. הגם דמיירי מחקירות וסי" ל"ל
 סיו חוקרי"ן. אצל ס"י לר"ך לפי"ז לומר
 צקיפא. מכירין אחס אוחו וכו'. לחזור ולומר סיו
 צודק"ן. ע"כ קילר הסנא לומר סיו צודק"ן. כולל
 ג"כ חקיפא :

לסיח. אינן יכולין לאסור כגון חלצ הגם שסוא
 איסור כרה לא סיו יכולין לאסור צהנאה. סיון
 דעצור צכחוצ צפירות יעסא לכל מלאכה :
 מ"ג. ח"ל לא סיי סדבר אלא לפייס את העס .
 לכאורה סיי יכול לומר שלא סיי דוד עדיין
 מלך על כל ישראל. אצל אין זה סירון מסיפיק .
 סיון סכבר נמסח ע"י סמואל. וכבר מה סחול .
 נחצצ צבר למלך על כ"י :

פרק ג

מ"א. תוי"ט צד"ה וחכמים אומרים וכו' ואין צידו
 דבר מסיפיק וכו'. י"ל כעסני הצע"ד מצררים
 אחד. הנה אין דיעות צני אדם סוין. הנה יאמר
 החוצע סיי פלוני סליס. וסכחצע לא ירלה אלא
 פלוני. עד סיצררו. אחד אשר גם סכחצע יסכים .
 הנה סיי דעת סדיין כועס אליו. לסיות סמיאן
 צפלוני וכתרלה צו. כן כרהה :

מ"ב. תוי"ט צד"ה ר' מאיר וכו' אצל סריצ"ס
 כחצ וכו' דלגצי עדות סוס גמר דין וכו'.
 גם מצררי סרע"צ. אין סוס ראי" דק"ל דלגצי
 עדות סוס גמר דין דוקא כשאמרו איס פלוני אחת
 זכאי. רק דקפסיק ותני מלהא פסיקתא. אפילו
 לאחר גמר דין כשאמרו איס פלוני וכו'. דלענין
 עדות צבר עבר הגמר דין ג"כ. אפי"ה יכול לחזור
 צו :

פרק ד

מ"א. אחד דיני ממונות. התחיל הסנא צדיצורו .
 דיני ממונות. סחילה. לסורות דאין צעל
 סרממים פוגע וכו' :

שם. דיני ממונות פוחחין צין לכות צין וכו' .
 לכאורה סיון דעיקר סרצותא דפותחין אפילו
 לחו'. סכי סל"ל פוחחין אפילו לחו'. אצל סחכא
 כאס דורס ונאה מקיים. פחה דצרו יחיר לכות .
 ואזכותא קא מהדר :

תוי"ט צד"ס לפיכך אין דנין וכו'. כחיצ סכא צכל
 מוטצותיכ"ס. ולהנן סוא אומר צפ' רולחיס .
 וסיו אלה לכס לחקת מנפעט לדורותיכס צכל
 מוטצותיכ"ס. מה מוטצות האמור להנן צ"ד וכו' .
 כלמד צג"ס. נגד מרת רח"ס ככודע. לסחכג צרממים
 עס סמוויצ"ס. והנה י"ל עפ"י פסועו. דאין זה

גזירת הכתוב הוא. וכראש לומר קוד י" ליראיו .
 דמקרא הכאמר. הוא אלל מלות סקילה. שהוא
 העונש לפייס אות " שבסם. הרווח להכמה. וידוע
 לך דארבעה מדריגות הם נעשים נקודות
 הגין אותיות. ונעשים הם נחמה" (דהנע"ם יאמר
 האדם נחמה"ו. הן) נח" אות " . ע"כ לריך
 נעמי"א. הן :

בא"ד כל השלש נחכות היו י"צ עילין. א"כ נעשה
 רבינו ע"ה שתי" צאלעס וכו' הוא פיעור נחליה
 הי"צ מיל שכן ששה מיל. הנה כהז כן כאילו הוא
 הלכה ודבר נוסבס. אזל דע דנחגוס יוכתן
 ובשאלתו דר"א. כהזו דנחמה ישראל הי" ששה
 פרקאות. וא"כ נעשה רבינו שתי" צאלעס הי"
 י"צ מיל. ולפי הנראה נחגמו' דידן כמי נעמע כן.
 דהרי לעדו ההלכה. דהלמיד אל יורה בעוקוס רבו
 אש"כ הי" רחוק נעמוג' פרקאות. לעדו כן נעמע"ה.
 והנה נרע"ה הי" צאלעס. ולפי דברי הרב. הנה
 לא נעמע רק פרקא נחלה. ע"כ ל"ל. דנחמה
 ישראל הי" ששה פרקאות. וכבר הארכנו גזה
 צמ"א :

מ"ב. הי' רחוק נחיה הסקילה כעס"ר אמות. כ"ל
 דמיחיה צ"ד לפייס השם הנכבד שפגם צו. והשם
 הנכבד צמילואו. הוא יו"ד אותיות. וצמילוי צ"ן
 הוא ט' אותיות. ע"כ הי' כעס"ר ולא עס"ר דוקא:

שם. אומרים לו שהודם שכן דרך וכו' שכל
 העבודה וכו' שכן עלינו צעכן וכו' ומיין
 שכיפר לו וידויו וכו' ואי אהה עכור לעוה"צ. כ"ל.
 שכל זה הוא מכלל העאמר שאומרים להכידון .
 צבדי שיתרלה להחודות :

מ"ג. הי' רחוק נחיה הסקילה ד' אמות. לפייס
 השם הנכבד של ד' אותיות . ע"כ לא נכתב
 כארבע רק ארבע דוקא. וגם כי הפשיעה הוא
 עלד רחמנות צבדי שלא ינענע הרבס. וכתיב כי
 אל רחום הוי" :

[מ"ד]. הוי"ע גז"ה דוחפו. גמרא נכין שגדחי'
 שחומר כי סקל יסקל או ירה ירה. כלעד
 מלות סקילה נסיני נמתן חורס. להורות נח
 ידוע מלות סקילה [הוא לפייס אות " נעס]
 הנכבד שפגם החועל . והי"ד הוא נח" חכמ"ה .
 והנה אורייתא נחמה נפקת . ע"כ פחה החרה
 צראש"ה נחרגמיין נחמה"א. [ע"כ אנו לעידין
 דין סדחי' של] מלות סקילה. נמתן חורס. הן :
 חוי"ע

מ"ב. נעשה ונדק בן זכאי בעוקלי חלמי"ס. י"ל
 דהוא דבר נחמ עפ"י נעמחז"ל [נרכות
 דף ע' ע"א] ען שאכל אדמ"ר חלמה היחה. ע"כ
 והספרו עלה חלמה וכו' וכנעמחז"ל נעמלס. נעסל
 גשפחה וכו'. והנה ע"י החעל הזה נחה המיחה
 לעולם. על נח נעמחז"ל לנעמחז"ל נעמחז"ל
 נעמחז"ל. והרכב עליו. ואכלו מן החלמי"ה. והנה
 לחיקון זה . נעדיי נעמחז"ל נעמחז"ל נעמחז"ל
 חלמי"ס :

תוי"ט גז"ה בן זכאי וכו' ורבינו הקדוש כהז
 אוחו נעמע חיצורו כמו סקיל אוחו. וכראש
 דאנעמיין עס הי"ה עדיין חלמיד יוסז
 לפני רבו. ואמר קברו זו לנדוק בעוקלי חלמי"ס .
 קיינו חכמים אה דבריו . ואמר סדבר נעמו .
 להורות דכל הנרעה צדיקות הי"ז נעמו . ולפי
 נעמ"ל החזון נעמחז"ל. דהי' לו נחמס לעמון
 דברי הרב ודברי החלמיד דברי נוי נעמיין ונכאן
 נחיקון הדבר נעמו להחלמיד. הן הדבר :

[תוי"ט] גז"ה נעמחז"ל כהז הרבנ"ס וכבר
 נארכו נעמ" נרכות שכל הנעמחז"ל
 הנרכות שכל הנעמחז"ל נעמחז"ל. הנה הגם
 נעמחז"ל דברי חלמי"ס חיים . פליחה דעה נעמי .
 להצין הענין. וכי ס"ד נעמחז"ל נעמחז"ל נעמחז"ל
 רק זמן נעמע . ונעמחז"ל נעמחז"ל נעמחז"ל
 ונעמחז"ל נעמחז"ל. והנח נעמחז"ל נעמחז"ל
 כן. ול"ע הדבר להצין נעמע :

מ"ד. פוחחין נעמחז"ל. הגם דדבר הנעמחז"ל הוא.
 לא כהזו שום לימוד לז"ה. ול"כ לפי נח
 שגנתי נעמ" נעמחז"ל. דזה נלמד ען וי"ס הוי"
 לקין אוח"ה לנעמחז"ל נעמחז"ל. שזה הי"ה נעמחז"ל
 לנעמחז"ל. אוח"ה הוי". הוא נעמחז"ל נעמחז"ל
 נעמחז"ל :

תוי"ט גז"ה ולא הי' יורד וכו' ואכתי קשיא שתי"ה
 הסורה חסירה וכו'. י"ל לפי נעמחז"ל נעמחז"ל
 נעמחז"ל נעמחז"ל נעמחז"ל נעמחז"ל נעמחז"ל
 על הספסל ע"כ י"ל נעמחז"ל נעמחז"ל נעמחז"ל
 צין החלמידיס הי"ס נעמחז"ל נעמחז"ל נעמחז"ל
 נעמחז"ל נעמחז"ל נעמחז"ל נעמחז"ל :

פרק ו'

מ"א. הוי"ע גז"ה ציה הסקילה וכו' וקרא לריך
 נעמחז"ל. פליחה דעה נעמו. לעס כלריך נעמחז"ל לקרא

תו"ט זדים הופכו וכו' ולטון [פרקד'ן וכו' .
 וליכ לטון אחורי] הקדקד:
 מ"ה. שמי צתי וכו' היו מחוקקין [וכו'. ארבע
 מצד נגד ד' אוחיות הוי' ז"ת. והנה] לפי לירופי
 אוחיות הסס הככזד תסביל זה:

פרק ז'

מ"א. ד' מ"י כנארה לז"ר סקילה וכו' רש"א
 טרפה וכו'. זו עלות הכקקלין. עיין צפי' הרע"ב.
 הא דפרישנא בפרקין דלעיל. לכאורא ים
 להצונן דה"ל להנח לטרר עקודס. דין ד"ע כנארו
 לז"ד ופלוגתייהו דת"ק ור"ט. ואח"כ לזאר כי"ד
 עלות הכקקלין. ואח"כ אי"ך. וכעת לפי קדר תהא.
 זו עלות הכקקלין אין לו גזירה. וכ"ל דרבינו הקדוש
 צסידורו כה. הוכיח דהלכה כה"ק. והוא עפ"י
 מ"ל. דעלות הכקקלין להסליכו עשתי קומה
 כפקא לן. ומתן תורה. והוא להורות לנו דעלות
 הכקקלין הוא לפייס אוח י' טצטס. צחי' חכמה .
 ולהיות אורייתא ומחכמה כפקת כפקא לן עשס .
 מלכות הכקקלין. וא"כ לפי"ו. זה עקידר רבינו
 הקדוש. זו מלכות הכקקלין. היינו עה שאמרחי לך.
 והוא כלמד מתתן תורה מזה תסביל וחדע דהלכתא
 כה"ק. דסקילה חמורה. טסוא לפייס אוח י' אוח
 ראטון מן טס הככזד:

מ"ד. הרע"ב זד"ה אלו הן וכו' דילפינן עלו
 וידעווי וכו'. צעל אר"צ הוא העעלה את העה .
 והנה מלכות הכקקלין. להיות טפגס החומעא צלוח
 י' חכמה. והנה תחכמה חיי'. וצפוגס כתיב. ימותו
 ולא צחכמ"ם. ע"כ כלמד מלכות סקילה מצעל אר"צ.
 העעלה את המ"ם. והוא הפוגס צחכמ"ם אשר
 חיי' וכו'. הדין הדבר. כ"ע טלא כאמר סקילה
 צפירות. כלמד מצבין א"צ:

תו"ט זדים טזא על הזכור. הינח למאי כ"ע נקע ליי
 טכא. [וכ"ל דצא] להורות על טזא על
 הצטמה. אין חילוק צין זכר לכקזה:

מ"ה. תו"ט זדים וקור' וכו' ותמוס תוס' הא"ך
 אמרו לנלך עה טטמועו צפירות וכו'. לדעתי
 הלעירה י"ל טחייצין צקריעה כטטמועין טהס גידוק
 אפילו טלא צטס. אצל המנדק אינו כהרג רק על
 [ידי] טפירט. ותעדס ג"כ לריכין לפרט. ול"ע:
 מ"ו. תו"ט זד"ה זו היא וכו' ומינח על רט"י
 טטפרט זהו עזודמו ומייצ עליו וכו' לדעתי

הלעירה הדין עם רט"י ז"ל דמרי צמעטה דטעיס
 ג"כ מוטעיס הי. כמטארז"ל [סנהדרין דק ק"ו
 ע"א]. טהוליהו הזוכות ירחס מחיקס. ואמרו כלום
 אכי מצקט מנך רק טתפיעור עלמד לפנ"י. וצזרו
 טאין צזה כ"כ עינכ כיון טסוא דרך ציון. ואעפ"כ
 כאמר קח את כל וכו' :

מ"ז. תו"ט זד"ה ותטאל וכו' ותמחי על לטון
 המטכה דקחי צלטון כפעל. כ"ל דתמטסה
 מעטה אוב לריך טעוך למעטשו לטאל את פה
 הטואל עה מצוקטו. כעלל הוא כטאל. וכן כראה
 מהפסוק [טמואל א' כ"ח]. דצחחילה אמר טואל
 לצעלה אוב והעלי לי את אשר אומר אליך ואח"כ
 טעוך למעטשו [כתיב] ותאמר תאטסה את עי
 אעלה לך. ויאמר את טמואל העלי לי:

הנמקלין טס ח"ו. וכן טצטס ח"י הרצ עהר"ע
 חאגיז צקפר אליה העל"ת אשר חיצר.

וכ"ל דזה טכל עפ"י אשר כצצנו. דמלכות סקילה
 לפייס אוח יו"ד טצטס הככזד. טעורה על חכמ"ם.
 ותחכמ"ם תח"י: ותצצונן צחוק" צעה טגידיק
 רצטק"ם. טחי' מוחייצ צזה סקילה. [אמר חוק"י]
 אשר טלחו מלך אשר לחרק אלקיס חיי [מלכים
 ז' ע"ג]. הדין הדבר ואי"ה ידובר דברי טעס :

[מ"ח]. תו"ט זד"ה ומכעיס וכו'. וכחצ רט"י
 רבי מנחס לל ס"ל הו דררטינן וכו' וטר"צ
 וכן הרע"ב וכו' וכ"ל דהרע"ב וטרע"ב לל ס"ל
 כרטי" ז"ל. דטני טהלכות דרטינן מנך קרתי .
 דהלחא קרתי כתיבי [ויקרא כד] ונוקצ טס הוי'.
 צנקצו ג"ס. היינו ט"ס אחד. הוי' צ"י. ט"ס ג' :
 מ"ט. תו"ט זד"ה צאו וכו' וקטי"א לי עאי קע"ל
 צחולה טנן . י"ל דקע"ל אפילו טי' הרטשון
 צקי צהטי"י. וכדאמר טמואל יוכלני וכו' :

מ"י. הוא אומר ים לי חצירים רוליס צכך. זה
 הלטון אינו כדבר טקר. דצאמח רוליס
 החצירים טיאמר כן גס צפניהס כדי לקייס וצערת
 וכו' :

פרק ח

מ"ב. הרע"ב זד"ה דבר טסוא מלוח וכו' היינו
 כהני"ס טאוכליס קדסיס. לא ידענא דיכול
 להמליח גס ציטראליס טאוכליס קדסיס קליס :
 מ"ג. הרע"ב זד"ה ראוי וכו' ומדקול צעינא טויס.
 מראה וקומה כעי צעינן טויס. עיין צמוי"ע.

לסנדיל. ע"כ החורה סצע"פ. תדינהו זדין הזה .
 ע"כ מכיסיין אותו למקום לר . והחורה סצע"פ .
 זה הים גדול ורחב ידיים. הזן הדבר :
 מ"ו. תו"ע זד"ה קכאין וכו' ורמז צעלמח הוא.
 תצה"ג ענה הגוכז את המקום . לעלוה ל"ת
 מעכין תרי"ג :

פרק י

מ"א. כל ישראל יש להם חלק לעוה"צ. עפ"י מ"ס.
 עתיד תקצ"ה להנחיל לכל לדייק ולדיק ש"י
 עולמות. והנה כתיב ועמך כולם לדיק"ים וכו'
 וכיון שכולם נק' לדיק"ים. אי"כ. זודאי . הי"ש
 עולמות הם להם לחלקם לעוה"צ. והנה הש"י
 עולמות הם [חסרון אור מנחה כעוואר] זכתי
 הארז"ל אור מיינח (זחפלה שחרית) מנחה
 (עשמאלה) (זחפלה מנחה) ואין לך ארס מ"ס
 סיצבל [חפלה שחרית ומנחה] :
 כל ישראל יש להם חלק וכו'. יש לפרש עפ"י
 מ"ס רז"ל [חגיגה ע"ו ע"א] שכי"א מנחמה
 ישראל יש לו חלק זג"ע וחלק זביהנס זכה כועל
 חלקו וחלק חזירו זג"ע. וחזירו אם לא זכה כועל
 גם חלק חזירו זביהנס. ודברי חז"ל הללו לריכין
 [ביאור רחב. ועד"ז יש לפרש כל ישראל] יש להם
 חלק וכו' :

עיון צהו"ע דסקים לגרוס. כל ישראל. קודם
 להנחקין. והנה לזה דדיק רש"י ז"ל שלא
 להפסיק זדיני ד' מיתות. י"ל דהנה החורה סצע"פ.
 זמשנה. קופרת אחת לחמה. אלו שאין להם חלק
 לעוה"צ. ועיון זכתי הארז"ל החילוק זין אוערס
 זן עוה"צ. וזין חלק לעוה"צ. ושאר לטווח. כללו
 של דבר. עכ"י עוה"צ. הוא עה שחכפס נקשרת.
 זג' אותיות השם הנכבד יה"ו. והנה אחר זביאר
 דיני הג' מיתות שקילה שריפה הרב. שהוא לפייס
 הג' אותיות. סיפרה החורה סצע"פ. זמשפטי .
 ע"ך זמשפט יעמיד ארץ כל ישראל יש להם חלק
 לעוה"צ. ואח"כ זיארס דיני הנחקין. שהוא לפייס
 אות ה' אחרונה. חורה סצע"פ : הזן הדבר :
 מ"ב. הרע"ז זדיה ג' מלכים וכו' ואע"ג דזלעס
 מגוים הוא וכו'. י"ל דסד"א [הגס דעגוים
 הוא . משום דה"י מנציחי אות"ע]. והנה ניהוסק
 פרשיות זחורה על ידו. קד"א דיש לו חלק כ"ס
 קמ"ל :

ול"כ דק"ו הוא. מה קול. דמוס נק'. אם האסה
 קולה ענה כא"ס. וכן הא"ס אם קולו דק כאסה .
 אעפ"כ זעין זכאן שוים. נכס"כ. נראה וקומה.
 זעין שוים :

מ"ו. תו"ע זד"ה אם אין לו דמים וכו' אזל כל
 וכו' ע"י אדם וכו'. אי"כ לפי"ז. הצועל ארמיה.
 אם זענה מעשה הזיק ממון חזירו. פטור וללס.
 דהרי קכאין פוגעין זו. וה"י זאפשר להכל
 דמחתיין להעליא זה הדין והוס דומה לזא זמחרת.
 ול"ע :

פרק ט

[מ"א] ולאו הן הנשרפין וכו'. עשרה הם הכידוכין
 זשריפה (וכמו שזנאס ג"כ הרב משר"מ
 חאגיג). ואי"ה יזחזר זזה. הנהרגים הם שנים
 והנחקין כאשר יזחזרו להלן הם ו'. ועס ה"י
 הכידוכין זסקילה. הם ל"ו הכידוכין זמיתח זד'
 וכן יש ל"ו הכידוכין זכרת. ס"ה ע"ב. מכן חסד.
 להורות שהכל הוא זחסי"ד חלקי שיה"י החועל
 כידון. ויכופרו עוונותיו. ולא חלק נפשו לאזדון :
 מ"ג. הרע"ז זד"ה ר' יהודה וכו' סוקלים אותם
 דהא על כרחך כולתו אסורים זחכאה וכו' .
 לא ידענא. דהרי מדאורייתא חד זחרי זע"ל. הגס
 שחול דבר זמנכין. דבר זמנכין גופי' הוא מדרכנן.
 וא"כ מדאורייתא פטורים כולם זסקילה. וא"כ מה
 הוא זה שאומר. הלכך סוקלים את כולם כדי
 שחקיים מלוה שקילה. הרי אין כאן מלוה שקילה.
 ול"ע להזין הדבר :

מ"ה. תו"ע [זד"ה] מי שלקח וכו' ורעזא זקרא
 חווחה רצע רעה וכו' ועיקר מלהא דכיפה
 הלכה למשה מסיני. חורה סצע"פ. הנה חווחה
 רצע רע"ה. ידוע לך. מה שכהנו. על והטכתי
 ה"י רע"ה מן הארץ. כוקצא זישא. הנה כוקצא
 קדישא כועלת נקמה מן הרודף אחר הרע"ה. והיא
 החושבה זחשבה לזלתי ידח ממנו כרה. ועוד י"ל.
 דהנה כועלו דברי חורה לסדיים . מה חסד הזה
 כ"ז ששהיכוק זמשמש זו מולא זו טעס חדש. כך
 דברי חורה סצע"פ. כ"ז שחזר עליהן זמו פיו .
 מולא זו טעס חדש. והנה כיפ"ה אינו זחחייב
 חעוצר רק זעצר וסנה זאותה עזירה עלמס. כיון
 שכבר טעס טעמא דאיסורא. הרי אין זה טעס
 חדש. וא"כ נהג זעזירה זכסג חורה סצע"פ

[ומחזרם. ומוסיים] הפסוק למען יסוב ימי מחרוין אפ"ו. הנה מוכח מזה ש"כ"ז שהרשעים צעולם סיינו גנבי חרון אף על שונאי ישראל. כסתלקו רשעים. הגנבים מן העולם. כסתלק חרון אף מן העולם :

פרק יא

[מ"א. תוי"ע] זד"ה המכה וכו' וכל מיחה האמורה בתורה קתם אינה אלא חנק. הנה כל הג' מיי' מוצארים בתורה ומזכרים צפירות (הגם דהלכתא גמירי לה עכ"ז שמותיחס מזכרים) וירגמו אותם בלזבני"ס. סקול יסקל. זאט חסדף. זאט ישראלו וחתהן. חרצ טוקמת וכו'. כי חרצ חסרגו וכו'. אזל חנ"ק לא מזכר כלל בתורה. רק גמרא גמירי בתורה שצנע"פ. לתיחמה לפייס אות ה' אחרונה. תורה שצנע"פ כ"ל :

תוי"ט זד"ה חזקו וכו' ה"ל למינקט קודם זקן ממרא וכו'. כ"ל דאסמוך זקן ממרא עפ"י זד"ה שמומרא על אזיו ואמו. דהרי חז"ל ג"כ כק' אז ואס כענין שצנע זכי מוסר אזיק ואל תעוש תורה מאך :

מ"ג. תוי"ט זד"ה חומר זד"ק וכו' אלא כל שאינו מפורש בתורה אעפ"י שפוא דאורייתא. דזריי סופרי"ס קריין ל"י. הדזרים ההם תמה ארוכים דזדרי הרמז"ס כספר המלות. ובהשגות הרמז"ן ס"ס. ובמילת מוגל"ת אסת"ר. וכל דהוא עפ"י מ"ש חז"ל [קידושין ל"י ע"א] למה נקראו הראשונים סופרי"ס [שהיו סופרים] האותיות שבתורה. היינו למה נכתב זכאן אות יתר אז תיבה יתירה. זכדי ללמוד זה הדין וזאת ההלכה. א"כ דזרי סופרי"ס. הוא ד"ה ממש מואורייתא רק כל מה שלמדו חכמים מן האותיות והתיבות היתירי"ס. משא"כ צמקום שאמרו מדרבין. וגזירת חכמי"ס ותקנת חכמים. הוא מדזריהם. ואינו ללמוד כלל מן התורה :

מ"ה תוי"ט זד"ה מה שלא נאמר לו וכו' אזל הכא ידע הכזיא שק"ו זה יש לו פירכא וכו' זלא פירכא כמי אין עובטין מן הדין :

מסכת מלקות

פתיחה

לשון הרמז"ס מסי' מלקות היא נקשרת וכו'. ולי"ג אס הגירסא נכונה לגרום הנחנקין

צפוק

יוד

מ"ח. תוי"ט זד"ה אודין וכו' ופירט"י בכל דוכתא דרש ר"ש טעמי דקרא ע"כ. ולי"ג דכיון דלענין דין לא כיו מידי. נהנה התורה לדרוש טעמי. וכל דל"ל נהנה התורה רשו"ת לדרוש כו' ונראה לי הקטן. דהסברה הוא כפירט"י. דזה דוקא לר"ש דדרש טעמי דקרא. דהרי גם זכאן ל"ל לדיכא. דאס נחלה הדין בהטעם. א"כ כשיארע כשהלדיקים הי' להם הכרח אחר לדור דוקא צעיר הזאת לא מוחמה המומן. לא הי' לפייז ממוכס אזד. ובאמה קיי"ל דאין חילוק. דקיי"ל כרצון דאין טעם לעלות. וחלילה לחשוב על חכמינו ז"ל דקוצרים דאין טעם לעלות רק דקוצרים דאין לאדם מוצא לזא לתכלית טעמיהן כי הן הנה שכל אלפי א"ס ז"ה. והוא והכמותו ודעתו אחד. וכמו שאין מוצא לאדם להשיג עלמותו ית"ש. אשר אינו סוף והכלית. וא"כ גם כשמושיג אדם איזה טעם לעולה עדיין יש טעמים כמוסיס זלי סוף ושיעור. ע"כ אין להלות המולה בטעם. כי פן יתק האדם ששכלו לומר זיל צהר טעמא. ולעת בזאת לא שייך הטעם ההוא יפעור אי"ע מן המולה. ע"כ גזרו אומר אין טעם למולה. ור"ש דדריש טעמי דקרא. ג"כ ק"ל דאין מוצא לזא לתכלית טעמיהן. רק דר"ש ק"ל דאין לחוש לגזירה הלזו. ואדרבא מולה לאדם להטעים טעמי המולה לטעמיהן זכדי שיהיו ערבים על עוטיהם. וכזר הארככו זזה צמקומות אחרים לא עת האסף פה :

מ"ן. תוי"ט זד"ה ותרומות יקצו וכו' ורש"י פי' שצעיר אחרת. כלומר לכהן שלא סודח עושה וקשה לי דמאי מהניא דהא הוי נכסי לדיקים שבתוכה ולי"ג דזדרי רש"י ז"ל מדוקדקים. דנכסי לדיקים שבתוכה דנאצדין. היינו דוקא מה שהי' שלהם קודם גמר דין. וכיון שנגער דין העיר. נגמר דין נכסי הלדיקים שבתוכה. ולקורים בהנחה. אזל מה שנותנים להם מחדש אחר גמר דין אינו נאסר. דאלת"ה הרי לפעמים יארע [עיר] גדולה שסודחה ונלמדך ללחוס עלי' כמה ימי"ס. וכי סיד שהלדיקים שבתוכה לא יתנו להם לאכול ולשתות. דאס יתנו להם אז לאכול הי' ע"ז סס נכסי הלדיקים שבתוכה ונאסר. זה א"א לומר. אלא ע"כ מה שנותנים להם מחדש מותר כ"ל :

תוי"ט זד"ה כל זמן שהרשעים וכו' מאן רשעים אר"י גנבי. דייק ד' יוסף מדקאמרה התורה ולא ידבק צידך מאומה וכו' היינו שלא יגנבו

צקוף סנהדרין. הנה מקיים. חוץ מוזמני זה כהן וכו' דלא מקיימין בהעדים כאשר זמס וכו' וכמ"ס סתוי"ט. וההחיל בבאן מעין הקיום. באופנים דלא מקיימין. כאשר זמס וכו'. ואי גרסינן חלק לצקוף כל ישראל יס להם חלק לעוה"צ. אחר שקיבל כ"א עוכסו. כן במלקות עוה"ז. כיון שלקה הרי הוא כאחיד :

פרק א

מ"א. הרע"צ גד"ה אין אומרים ח"ס הוזמני וכו'. הזמה הוא. כגון שהעידו בפנינו כהגרסה אמו ציוס פלוני בטנה פלונית במקום פלוני וזאלו עדים והזימום ואמרו. עמנו הייחס במקום אחר ציוס פלוני. וערן הרע"צ ז"ל סכתצ דריצור הקודם . בפנינו כהגרסה אמו קודם [טכולר] קילר בלשון. דבלשון הזה ח"א להזימם רק להכחיטם :

[משנה] או בן חלוטה וכו' לוק"ה ארבעים. כמדועה לי טזה לא קאי רק במעידין טהוא בן גרוטה. דעוטיין אוחו חלל מדאורייתא. מטא"כ בן חלוטה. דהוא כטר מדאורייתא. אין מעדים חייבים מלקות מדאורייתא. ואפשר [חייבים] עכה ערדות מדרבנן. וליע דדבר :

תוי"ט גד"ה טהוא חייב לגלות. וא"ת טאיך ה"ס יכולים לחייבו גלות בעדותן. והא יכול לומר מויד הייתי וכו'. ולא ידעתי למה לא כפרט כגון שהעידו טכגמר דינו צצ"ד פלוני ציוס פלוני לגלות וזאלו עדים ואמרו עמנו הייחס ציוס פלוני :

[מ"ג תוי"ט גד"ה] מטלטיין במוון וכו' דמלקות אפשר בהטלטה. טגינע לכ"א י"ג. והכני מוקיף דאפילו אמדוהו צעינן דוקא עכה הראויות להטלהלם :

[מ"ד. תוי"ט גד"ה אין אלו] זומנין וכו' וכאילו אין טס עדות כל עיקר הרמז"ס. ר"ל כאילו אין טס עדות דדבר זה הכידון אצל עכ"פ מיקרי"א עדותה עדות לענין [עדות אחרת. טלא יחא אחד עכה] זו ואחד עכה זו מלטרפינן. דממ"כ אחד פסול :

תוי"ט גד"ה וכהרגין וכו' [ולשון הטור ומפני זה] האחרונים כאמנין כיון טמעדין על גופן טל מעדים וכו'. המוהינן לי מדברים דלפי הטרטה צאין להטציר המעס למה אמרה [הטורה דהאחרונים

כאמנין. והא] טרי וטרי כינחו. והנה מרן הטור ז"ל הטציר הענין לפי הטכל. ולפי"ז יקטה עלינו הא דאמרינן צכ"מ צנא' [עדים זומנין חידוש הוא . ולפי דצרי] הטור ז"ל אין כאן חידוש וליע :

מ"ו. מטנה. אמרו להם הכמים והלא כצר כאמר ועטיהם לו כאשר זמס לעשות לחיו. והרי אחיו קיים. ומגלל צפומייתו דכל העולם. כאשר זמס ולא כאשר עטה. וכ"כ רוצ המחצרים. ומכך רוחט טהעטנה לא דרטה כן. רק עדכתיצ לעשות לחיו מטמע טחיו עדיין קיים. ולא כעלל זה הדרט צטוס ומקוס דצרי חכמיו :

מ"ט. תוי"ט גד"ה והטכ"י פטורה וכו' ובטצרה זו טכתצ צתירון האחרון כצר קדמוהו הרמז"ן וכו'. גם הרצ ומר"ע חאג"ז צטפר חלה המלות עיי"ט :

בא"ד. ודאי כל הטנעמיס לא יכעמו לחיד עד טכציא ראי' עליו ומצרי חכמיו ז"ל וכו' . לי הקטן כרחט. דכל הלער הזה הגיע ממה טמורגל צפי כל המחצרים לדרות. כאשר זמס ולא כאשר עטה. אצל לפי הדרט צמטנהטו כאשר זמס לעשות לחיו. והרי אחיו קיים. הנה ומדרט טזה לא כפקח לן זה הדין רק צדיני נפטות. ולא במלקות ומוון. ועמה דייק הרע"צ ז"ל דצרי. טנן הדרר :

פרק ב

מ"ג. הרע"ב גד"ה חוץ מע"י גר תוטצ. טאח טרג בן ישראל צטונג אינו גולה אלא כהרג. מהראוי לנו לצקט טעס לדצרי הטורה. כי טלא דרכי' דרכי טעס. והנה הגר תוטצ הלזה כיון טה"י טונג. למה יומה מה עטה. והנה הטויר"ט כהצ דצ"כ ח"ל הטרהט. אטפ"כ עדיין לא כחה דעחטו. דצאנת הטרהט אינו לריך. אצל עכ"פ צעינן דמויד לעשות. וכי ט"ד בן כח טגזל צטונג פחות מטוס פרוטה. כגון טה"י קוצר טהוא הפקר. ואח"כ כעלל טהוא טל חצירו. יחי' כהרג ע"ז. וקצר הייתי לומר דטכוונה טהוא כהרג. כאשר עלל אוחו גואל הדס כיון טאינו גולה. ועיר עקלפ אינו קולגה אוחו. אצל מדלא ציטרו זה המפרטיס מטמע דכהרג ע"י הט"ד. ואפשר לי לומר. ע"ד טאחז"ל [מלקות " ע"צ] צטקוף והאלקיס חנה לידו. טהט"י מוון לפורדק אחד. חח טרוטה צטונג וטרולה צעיד .

וטרולט

והרולח צבונג. סורג סוז צבונג אה הרולח צבונג. וזה ונת. חס גולה. כי מאלד עמוקו מחשבות הלור חס. וכשאירע הדבר צגר הוטצ. קיצת כל הקצרות הוא סידוע. עסגר הוטצ הלוח כחייצ ויחה וקודם לזה. הנה אינה לידו הדבר הזה ליקח עמונו נקם עיי הציד כ"ל :

מ"ן. תוי"ט צדיה הרג וכו' כי עון העיר אינו רשאי ללחא מפני רליחה ראשונה. רש"י. לריד לי עיון. וכי לא משכחת דומה כה"ג. וקודם טעם הרולח לעירו חזר והרג עס צבונג. אעפ"כ אינו גולה רק משכונה לשכונה. ול"ע זהו אה הדין וההלכה כך הוא :

פרק ג

מ"א. תוי"ט. צדיה הבא על וכו' שאם יעשו תשובה ציד של מעלה מוחלין להם וכו'. כמד"ל קצונה ישראל עד י"י אלפקיך :

מ"ב. תוי"ט. צדיה אף הטעם אחת וכו' הקשו התוס' דא"כ תרומה הליך עולה בק"א. י"ל לדעתי הקלושה דס"ל לר"י דשאני תרומה דגזירת הכתוב הוא [וכן] צערלה וכלאי הכרם. כ"ל :

מ"ג. תוי"ט צדיה שמוותיר וכו' רש"י והלדריקו את הלדריק וכו' לדקשו שלא ילקה. פירוש והלדריקו את הלדריק מיותר. ע"כ לוור צנוקם ט"ס מעשה לדיק היינו ט"ס זהו הענין ג"כ מלוח עשה. עשהו מעשה לדיק עשה דריק עשה דרכו לנעוהו העולות. תלדריקו שלא ילקה על לאו טעבר :

מ"ד. כונה מלקין אותו ארבעים חסר אחת טכאמר צנוקסר ארבעים. להצדיק עפ"י קוט סכלי. למה סיחה כזאת. ולא כאמר צפירוס צתורה מוספר השעה וטלטים. אצאר לך אה אשר עם לצדי. והס"י יחיר עיינו צתורהו. ראה זס מלחתי. צתרגוס יונתן [דצדים כ"ה. ג] צפסוק ארבעים יכו ארבעין יל"ף וחסר חד ילקיני'. והנה כפי הכרחה רולה לפרט. מ"ט צתורה [ארבעים. וחז"ל] קבלו רק ל"ע. ולמה נכתב ארבעים. הוא טעאוכה סלחת אחר מוספר ל"ע לא יכה צנוקסר. רק כעין מחשבה. יפה ידו ללקות. ולא יוריד ידו להלקות. ולשון יל"ף. כ"ל היינו יעשה צידו כונו לל"ף טעכפיו מחשפטים כמעט עד לארץ ואינם מניעים לארץ. וכ"ל דקבלת חז"ל זהו הוא עפ"י מקורם. כוסר ארבעים. צ' ר"ס. דין ארבעים יכו. זלידך ארבעים

סנה אקוט צדור וכו' היינו דור המדבר טכגור עליהם ארבעים טנה. והנה גם נקם לא הי' אלא ל"ע טנה. טעלוח מרגלים סיחה בטנה טכ"י. אך כחטצ להם הטנה הקודמת טכבר סיחה הגזירה צנוקסר כמ"ט רש"י טס. והנה ללטרפה כציוכל המחשבה להטלים ארבעים. והנה כלמד צנוקרה. כמו טס כחטצ המחשבה צמכין להיות סוכס לארבעים כמו כן צכאן לענין העולקות. יהיו ל"ע צנוקסר. ומנה סקוכמה. היינו ארבעים חס"י רק כעין מחשבה והיינו יל"ף כ"ל. וזה לדעתי ג"כ מ"ט ציווא [פ"ה מ"ג] לא לנעלה ולא לנענה אלא כמל"ף. ופירשו צו צגו'. כמגדרי"א. וכיון טצאנו לכלל זה אצאר לך אה סכלע"ד טעס צזה. וכאמר צזה עפ"י דברי זוש"ק פ' טשא דף ק"ץ [ע"צ] אמר רבי יוסי לא סוה אצא רחמן על צנוי כקוצ"ה וכו' ואע"ג דלגזים וארים רלועה אלהא אימא ואחתקפת צדרועא ימיכא. וקס רלועה צקיומי' ולא נחית לתתא ולא איתעציד צגין דצעיטא חדא סוו תרוייהו אינו דלגזים ואיסי דלחידה ציעיני'. ואי תימא מכלן. מנלה דליהו צלחגליא דכתיב לך רד כי טחת עמד. טרי לארמא רלועה ומטע דלח סוה ידע אורחא דאמא טתיק. כיון דממא קוצ"ה כך. אנקיד ל"י וצטס צ"י. ואמר ועתה סיחה לי. מיד ארגיש מטע. ולחיד צדרועה דקוצ"ה. דכתיב זכור לאצרהס דח דרועא ימיכא. ובג"כ לא נחית רלועה. ואי תימא אמא דליסי רגילה לאחדא צרלועה דמלכא אן סווה דצצקת מלה לנעשה וכו' צכה ר"ס. ואמר חד עלה מליכון מילין דלחיסו לי ומג ר"ס מתיצתח דגנחא דעון. דלח אמרו צלחגלי"א. מלה דח קתרה איסי ואימא לכו צני רחומאי וכו' אמרו לי צלחיסו וטכא אימא צלחגלי"א וכו' חוצא דעצדו עמא דלצר ואסתחטפו צ"י עמא קדישא. צלמא חאצו דכתיב קום עשה לנו אלקים וכו' ובג"כ אימא לא סווה חמן וכו' ובגין דלצא סוה ידע רחומא דלימא וארחה דילה אמר לנעשה וכו' ודח סוה דלחיסו לי צלחישא דלח חזי לגלחא. דצרה לא יידע. ויחמי דסח רלועה אחתקנת וידחל תדיר. אצל תרווייהו צעיטא דח וצעיטא חדא עכ"ל. סכך רואה דכך סוה אורחא דמלכא ללגזים ולסריס רלועה ואמא קדישא מלכות טמיס לחידה צרלועה שלא להניחה לרדת לנענה לסכות את סנן. תרווייהו צעיטא חדא (וכנה פירטנו מוס טצפ' טלח. צחטא מורגלים. אמר מטע. ועתה יגדל כח אר"י. כאמר דצרה לאמר

לאמר. שיש לרקדק. והו ועמ"ס. חיה זמן בא
 לשלול. גם מהו. הלאמר. וגם יש להצבון מהו
 ספירוס. יגדל כא כח אד"כ. אך הוא לרעה עפ"י
 דברי הזוהר ה"ל. שבחמ"ט העגל אינא קדישא לא
 הוה תמן. ולא הי' [מי] סיחבנר ולאחזו זרלועה
 דמלכא. עד שהקצ"ה חקיד למטה זכדי סיצין הוא.
 ויאמר זכור לאצרתס. ויאחזו זרלועה דמלכא. והנה
 עתה בחמ"ט הערבליס שלא הי' הפגס באמא. אמר
 עתה. ועתה (שאין זה כעין חמ"ט העגל אשר
 אינא קדישא לא הוה תמן. הנה) יגדל כא
 (ויחבנר) כח אד"כ (ויאחזו זרלועה דמלכא כחשוב
 זכ"ז) כאשר דברה אלי (בשעה העון ה"ל. דברס
 אלי ברעו זכדי שאצין) לאמר (היינו לומר לך
 זכור לאצרתס. עתה אין ען הלוך לזה כי אינא
 קדישא תאחזו זרלועה כמחבנה). והנה יש להצבון
 סגס שהסוד הזה לחיסו לר"ש צמתיבחה. עכ"ז
 בהכרח הוא סי"י הדבר הזה מרווח בהורה. כי
 קוצ"ה כל עסקורין וכל [עצין וקילאין דלי' גלי'
 לון באורייתא. ואומר אני שבכאן כרעו סקוד הזה
 נקסר ארבעי"ס הוא כרעו באות מ'. ואות מ'
 כרעו במלכות אינא קדישא (עיין [גס' מאורי
 אור] דקנאחדא) זרלועה דמלכא. הנה רעו הסי'
 בהורהו צמחוי"ב מלקוח. בהגיע המלקה למקסר
 מ'. הנה המלקה מריס הרלועה זליווי המלך. ויאנא
 [קדישא מלכו"ת הכרמחם באות מ' מאחדא]
 זרלועה. ע"כ ארבעין יל"ף. ע"כ כשאין כאן עדיין
 המקסר ארבעיס שהוה מ' יכה המלקה. רעו
 כשאנא [קדישא לא הוה תמן מחמה] הפגס ח"ו.
 משא"כ בהגיע למקסר מ' יל"ף כי אינא אחידה
 זרלועה. הן סדצר ויונעס לך. ויש [לומר עוד
 טעם למה נקסר] הענין יש פקוק דפקקי' עזרא
 להורהו שנקסר הדין הכפ ונראשית ע"י מקסר
 ארבעיס אזל עה לקלר :

מ"ב. הו"ע זד"ה כפולה וכו'. ומלחתי ירושלמי
 דדריס (והפילו הסיפע) אל הקרי [והפילו
 אלל והכפילו. הנה אות] ב' לא נכהז רק נקסר
 בהור' שצנע"פ מלכו"ת. הנה אות ב' ג"כ מרמזה למלכות
 עיין גס' מאורי אור. והנה [נקסר] אות ב' רעו
 ג"כ כ"ל כשאנא קדישא ח"ו לא הוה תמן (או
 צעו"ר כשהעוכות גרומיס שאינה אוחזה זרלועה.
 אז) והכחו וכו'. הסי' יל"ל את עמו ישראל :
 מ"ז. רחצ"ע אומר רלס הקצ"ה לזכות את ישראל
 לפיכך הרצה להס תורה ומלוה. ועי"כ זל

ידח עמנו כדח דכיון שהרצה להס תורה ומלוה .
 אפילו פושעי ישראל מלאים מלוה כרעו. וכיון
 שנקבל הרצע עונקו על העצירות סוז יתענג על
 רוצ שלום על המלוה שעשה כיון שעצירה אינה
 נכנה מלוה. וסייד הענין לקיום נק' מלקוח. כיון
 שלקה הרי הוא כאחיד. הן הדצר. כ"ל. וי"ל עוד
 להיות דהני חייב על תראש סתים ועל הזקן חמשה.
 ואס הקסה לך למה כוחס לוח אוחכו הסי' סי"י
 על דצר אחד העצרת כנה לאוין . אזל יש זס
 עוצה לישראל עם קרבו. דהיושב ולא עבר עצירה
 נותנין לו סכר כעוסי מלוה. נמלא היושב ולא
 גילה פאס ראשו וקנו נותנים לו סכר שצעה
 מלוה. ח"ש רחצ"ע רלס הקצ"ה לזכות את ישראל.
 לפיכך הרצה להס תורה ומלוה. צריצוי. סי"י
 דצר אחד ריצוי מלוה. ע"כ סקד לכאן. מסבתא
 שבועות. דדמי"א ג"כ לוח וכע"ש צנע". הן
 הענין. וזס יחורן לך ג"כ קושיית הסוס' (סצי"א'
 סהוי"ע זד"ה שבועות וכו') :

שבועות
פרק א

מ"א. הא דתחא שבועות צרישא. ס"ל להקדים
 ידיעות. ויחורן הדצר. דהנה הרעצ"ס
 מנה וצנעו השנע. למ"ע מומין חרי"ג. והנה לא
 חשא את סס י"י אלקיך לשוא הוא ל"ה מומין
 חרי"ג. וא"כ להרעצ"ס. כשכנע האדם צמנו י"ה
 באמת. מקיים מ"ע וצנעו השנע וגם מקיים מל"ה.
 לא חשא וכו'. ויש לו סכר ז' מלוה. וזה סייד
 לנאמר רחצ"ע רלס הקצ"ה לזכות את ישראל .
 לפיכך הרצה להס תורה ומלוה. ע"כ סקד לזה
 דין דשבועות שיש צמלוה זו הענין הזה. שהוה
 [מקיים שבועות אחת ז' מלוה] :

מ"ב. הו"ע זד"ה תולה וכו' אלנא קודס ידיעה
 ענוסים סס. דהסי' רגלי ססידיו יסעור. ולא
 יאונה ללדיק כל און. ועדסילקו ממונו השמירה ע"כ
 יש צידו עון אשר חמ"ט צמוד. אי"כ עוכותיו
 הסודעיס גרעו לו גם העצירה הסוא. ע"כ לריך
 לכפרה. יעשפטי י"י אחת :

מ"ד. הו"ע זד"ה אערו לו מה וכו' הוא סי' אחר
 דורו של ר"ע כדכחז הרעצ"ס צפ"ד מעשרה
 סקיו וכו'. הן אחת סוא סהרעצ"ס ז"ל קחשיב
 לר"ע

לר"ס צדור אחר. אלל לא אדע. דהרי טכיהס היו
 הלמיד ר' עקיבא. והיו חזרים. והא ראי' אוהו
 הלמיד ציעי ר"ג רסצ"י טוה. וגס נסעכו ציחד
 כעצו' בטכסד' [ד"יד ע"א] והנה רצינו סקדוס ראה
 אה ר' מאיר מאחוריו. ע"כ דעה סרעצ"ס ז"ל
 בעלמה מעני :

פרק ב'

מ"ב. הוי"ט צד"ס וצטיר וכו' עד כי אהס י"י
 עהסי עליון טמה מעוכיך. צגנו' לא אערו
 רק עד כי אהס י"י עהסן. ועיין הטעס צכ' מעה
 עטה :

[בא"ד] אלל סרעצ"ס צפירוסו וצחצורו וכו' לא
 כהצ ג"כ אללא עמור ארועמד. כ"ל .
 פירוסו טל וצטי"ר דעהכיסין אינו אללא עמור
 ארועמ"ך. סצו כאמר עמור סיר סכוכה וכו' עסאי"כ
 אינך לא כאמר צהו סי"ר. ולינך דקאמר צצרייחא.
 רק לסעירס ען הסגעיס. דהרי רי"ל עקדר לאו
 להכי קרתי וגאחי :

פרק ג'

מ"א. סרע"צ צד"ס טצועס טלא אוכל ואלל וסחס.
 אע"צ דסחי' צכלל אכילה. וכו'. ור"ל אי"כ
 כאמר אקר עיע סאכילה כאקר גס צסחי'. אעס"כ
 [אינו] חייצ אללא אהס. דס"ל כאוכל וחורז ואלל
 צהעלס אחר :

[מ"ד. הוי"ט צד"ס] טאהן לפלוכי. גמרא. עחי אהן.
 איליעא לרקה לעני עושצע ועועד מהר סיכי
 טוה. כלוער וסן לקמן נכצע לקיים סמלוה ולא
 קיים. פטור וכו'. לכאורא [טוה עלי' לאוקעי']
 צסכצז כהן חועס. וצאוסא סהקיו סעצצז וכו'.
 ע"כ כ"ל מכאן רגס סעצצז לא עיקרי עובר עד"ח
 דססקיכו רק לעוצה. וע"ע סאוור א"א צחקס
 [כחמיס כגון זו. טועעין לו וכענין טאמרו חז"ל
 צעלמס צענין טקנו עזוכה סחס מעטי ידי'
 וסאוורס א"א וכו' טועעין לה] :

מ"ח. הוי"ט צד"ס על סעמוד טל אהן וכו' אלל
 טל זסז לא סכיה סלכך לא אפיך וכו' .
 ולי"כ דעל טל זסז טהוה אהן אינו טוה וטקר
 רגס זסז [טוה] אהן דועס כעוהו וקסס כעוהו .
 ומן סדרך לקרוהו אהן. להסיכס גדולה זסז. וכ"כ

ויסס סעלך טלמס אה סכקף צירוסליס כאצניס .
 עסאי"כ עמוד אהן זה סקר לגמרי לקרותו זסז :
 כ"ל :

מ"ט. הוי"ט צד"ס טצועס טאוכל וכו' וטעא יס
 לחלק צין אוכל לסלא אוכל. חוק'. לדעחי
 סחילוק טוה כפסעו. טצועס טלא אוכל. סיינו
 סיפור אכילה צכזיה . וסאי"כ על כל כזיה מעכו
 עוהס טלא לאכול. כיון דלין צריה צאיזס כזיה
 סדיר א"ע. אקור צכל כזיה עענה [טצועס] טאוכל
 ככר זו [סיינו] כזיה סיפור אכילה. וכיון דלא כודע
 צאיזס כזיה סחסייז א"ע. ליין צריס ועמוריז
 לאכלת כולת. וכ"ל דאילו אמר עככר זו צמיס .
 סצריס צידו צין אלל טאוכל"ל. או לא אוכל. כ"ל :
 מ"י. הוי"ט צד"ס עפי עלמו וכו' וליכא לעידק
 דכילף דוקא כסכפל אמן אמן כי אססה. דסחי
 דכפלה סאססה סיינו עסוס גילגול טוה וכו' . וחי
 חקסה דלעא לאו עסוס גילגול. רק עושצע עפי
 אחריס לריך לכפול אמן אמן. וכ"ל דלעודו עסמקורס.
 סממקר לקרות צפסיק צין אמן לאמן. לסורוה
 דעופסקין סן ולינן על דצר אחר. כ"ל :

פרק ד

מ"א. הוי"ט צד"ס וליכס כוסגת וכו' וסיינו דצגנו'
 אדאמרינן לעועעי עלך מערס רס"י דסן לא
 מעיד ולי"א ועידיין אוהו. לא עעידין אוהו ודחי
 עדרצנן טוה. דהרי טעעון צ"ט אמר ליכחי עמוד
 על רגליך ויעידו צך. ועאוהס מעטה ולינך סיקנו
 לא עעידין אוהו :

מ"ג. הוי"ט צד"ס או טאמרו לו וכו' וכהצ סר"ן
 דאיכא לעידק כיון ככצז אמרו ליין אנו
 יודעין וכו'. ולי סקטן נראס. כיון טלא טאלו
 אוהן סצ"ד סייעידו צהוי"ט רק סצעי"ד טאל אוהן.
 ולא סצציען. סגס טהס ססיצוהו ליין אנו יודעין.
 יכולין לחזור ולהעיד. ולא עיקרי צזס חוזרים
 ועגידיס . ככ"ל ול"ע צצצר. צדצרי ספוקסיס :
 מ"ד. הוי"ט צד"ס סחיסס חייצוה וכו' וקסי"א
 גוסקוס דקאמרי וכו'. ולי"כ דלין סכוכה על
 סחיסס רק זו או זו :

מ"ה. מעציע אחי עליכס אס לא סצוהו וכו'
 ר"ל עסציע אחי עליכס צאלי"ס אס לא סצוהו
 וכו' :

מ"ז. הוי"ט צד"ס וסאלכס וכו' פירסי"י פגס צחולס
 כחוצסס

מ"ה. הרע"ב. זר"ה העצדים וכו' דכתיב על כל
 דבר פסע. כלל וכו' כלל ופרט וכלל וכו'.
 נכתב צעצועה. כל"ל ופרט וכל"ל. נגד מדה ור"צ
 חס"ד. וכן צ"ג עליונים דמיכה כי חפץ חס"ד הוא.
 והנה כתיב עולם חס"ד יבנה. עיין זוהר [יתרו
 ל"א ע"ב] בפסוק לא תשא את עט וכו'. דח"ו
 ע"י מצוה עקר. ומנשא השם הקדוש מחקוק על
 התהום שלא יעלה וילך את העולם. לולי חס"י
 בחסדו. שולח את המלאך יעזרי'. והוא כנבין חדש
 עולם חסד יבנה. ובאפשר המטכיל יוכל להצטונן.
 עי"ז. ועס. להא דחין כמצעין על הקרקעות. ע"ד
 יסד ארץ מכוני' כל חמוט עולם ועד. מחוס כלבוט
 וכו' ויראחי להרחיב הדיבור :

תו"ט זר"ה שומר חכם וכו' והמיהי לעה לא
 ס"ך שאלה צקרקעות וכו'. וכ"ל דשאלה
 סדרה צעיני'. ועפ"י סרוב כטיאל קרקע. לא
 סדרה צעיני'. רק יחפור זה או יחרוט זה וכיולא.
 וא"כ לא סדרה צעיני' כמוה שתיחה. וז"ש סרוב"ס
 והרע"ב. ע"ל סרוב"ב. אחרווייהו קאי. אקרקעות
 ושטרות. כל :

מ"ו. תו"ט זר"ה ומכעיס וכו'. וכפירש"י הסם
 דעירוב פרכיות דקאמר דהיינו סאיכו כחוב
 כלל צוקותה. ועקרינן ל"י לגמרי מפרשה שומרינן
 לפרשה אס כסף וכו'. הנה קבלת רבוחינו צהורה
 מצע"פ דהפסוק מפרשה אס כסף כחערב צגזירתו
 ית"ס. לפרשה שומרינן. והגם דקלר כח הצעריי
 להסיג רזין עילאין כאלין. רק להבאים צקוד יי
 אסר חלק להם חס"י צבינה. להם גילה העלמונו. ויאכלו
 וישצנו ויותירו. עכ"ז רשות לכל אשר צסם ישראל
 יכונה להצטונן צכ"ט איזה רוח ופצע כפי קוט
 שכלו. וכ"ל דיש לרנח צהורה ככאן. מה שפרשה
 אס כסף הוא צפ' שומרינן. שהוא להסמיענו הא
 דכתיב יבין ולדיק ילצם. ילצר ולא ידע וכו'. לפון
 ללדיק חיל חועל. והוא מ"ש רבי [ע"ז דף מ' ע"ב]
 צידק שומר עולמו לשומרינן. והאריך סרוב"ס ז"ל
 צדריים אלו. וכתב לולי המעשהגעים ה"י העולם
 תהו ובהו. כי הוא סגעון גדול מן האדם. לעקור
 נפשו צביעה רבה צסכנות צמיים וצנחרות צכדי
 לאסוף כסף וזהו. ומה חסוף יוליא לצבין מעדלות
 וצירכות. ויצלה זמנו. ואח"כ הוא ילך צדרך כל הארץ.
 ויסארו סכספים והמעדלים לאחריס. ואין לך סגעון
 גדול מזה. אזל חס"י מוסר עולמו לשומרינן. הנה
 החועל הזה שומר כקפו וכסיו ועסקן עלמו עליהם.
 סוף

כתוצחה מלחיים וצעולה ונהס ע"כ. ושוחא
 דמון לא ידעכא וכו'. והנה צאמה דצרי רש"י הס
 לחימא גדולה וכו'. אזל לרעתי דהנה צעינן דוקא
 סיפסידוהו ע"י כפירה עדותה. ומון. ודאי. וא"כ
 א"א לומר פג"ס רואין אותה כאלו היא שפחה
 וכו'. דאס ירלה האצ להשיאה לו. אין כאן פגס.
 וא"כ לא עירי אפקדי'. ע"כ פירש רש"י ככאן .
 דאפקדי' מומן כי צהולה כתוצחה מלחיים וצעולה
 ונהס. ואפילו הוא ישא אותה לא יתן לה כתוצה
 רק ענה. וען הלורך לדבר צה צארכה רק אין
 הזמן גורם כעה עד כי אקח מועד א"ה :

פרק ה'

מ"א. צרחוקי"ס וצקרוצ"ס. הגם שמון סדרך
 להפקיד ציותר אלל הקרוצ"ס. הנה רחוקי"ס
 צרישא. דהנה צצצועות העדות צרחוקי"ס אזל לא
 צקרוצ"ס. ע"כ זה הוה ככאן סרוב"א צרחוקי"ס
 וצקרוצ"ס כמו צאנסיס וצכסיס :

פרק ו'

מ"א. תו"ט זר"ה מצוה דדייבין. כתב סר"ב
 דכקיע חפלא צידי' כלאסכחן צאצרהס וכו'.
 וחמהו סחוס' דצצועה העדות וציעוי ופקדון וכו'
 ליצעי צהו אכקוסי חפלא. ע"כ. וכ"ל דהסליחות
 סל העצר ה"י עזור ילחק. שהוא עמוד סדין. צה
 צעינן כקיעה חפץ. דצר מוגבל. סצן. ולכך צצצועה
 סדייבין דייקא. צעינן כק"ה ולא צשאר צצועה.
 וכלמד דצר זה ג"כ ממה דכחצ עס וישס העצד
 אה ידו וכו'. וישצע לו ע"ל סדצ"ר סז"ה. הנה ג'
 תיבוח ע"ל סדצ"ר סז"ה מיוחרין להורות ע"י
 סדצ"ר סז"ה דייקא. דהוה כעין צצועה סדייבין
 צעינן כק"ה. לא צצצועות אחרים. והא ראי' דלא
 אסכחן כק"ה צמה סהסציע יעקצ לעסו. וכן מה
 סהסציע יעקצ ליוסף. הגם שאמר לו יעקצ סיס
 נא ידך תחת ירכי. לא עסס יוסף כן רק סהצי לו
 אככי אעסס כדצרך. הנה תיבוח אככ"י ג"כ מיותר.
 אזל דקדק לו יוסף. צסלמא סעצד. עסס כדצרי
 ילחק שהוא עמוד סדין הוכרה לכק"ה. אזל אככי
 אעסס כדצר"ך. עמוד האמה זו תורה. ואין מן
 הלורך לכק"ה. והנה סודה לו יעקצ אכ"כ. וא"ל
 סהצעה לי סחס. וישצע לו צסחס. זה מה סכ"ל :

ואסם לפסם ריהעמא כהצ כן וכו'. ויש לפרש דנקט ל' אש"ס היינו קרן. כד"ל. והטיב את אשמו בראשו וחמישיהו יוסף עליו. דהכוונה אשמו היינו קרן : הרע"ב זד"ה משלם את הכל וכו' אבל ומה מחמת מלאכה וכו'. תמיכי למה לא הו"ל אהכא גם צשאל. חיוצ קרנן כגון דטען ומה מחמת מלאכה. וצאמה לא מחמת מלאכה ומה כאלא דפטור א"ע צצצועתו. וחייב קרנן כשהודה אח"כ :

מסכת עריות

פתיחה

בשהשלים לדבר על הדיינים וכו'. וכ"ל לומר איידי דהני צצועות ותי צצועת העדות. קידר אח"כ עק' עריות :

פרק א'

מ"ב. תוי"ט זד"ה שמאי אומר וקצ וכו' שהיו עושין מננו ז' אכילות אחת צצוקר ואחת צערז וכו'. וכ"ל דהלל סובר כיון דצקרא לא מזכר אכילה לח"ס רק צצק. ולח"ס צצק"ר לצצוע. לא חשצין לשיעור העיסה רק לצעודה אחת :

מ"ד. שהרי אצות העולם וכו'. קרא לשמאי והלל אצות העולם. וכן צצוקר קראן אצות העולם להיות שמאי וצחי הגזרות והל"ל וצחי החקדים. ע"כ צית הלל וקילין צרו. וצ"ט לחומר. והנה האצות. אצרות ודרתו מדת החק"ר כמד"ל. וקטע אצות הלך וקטוע הנגז"ה. וילחך. מדרתו מדת הגזר"ה ופחד. כמד"ל ופחד ילחך סי' וכו'. ע"כ גם להלל ושמאי קראו אצות העולם :

מ"ה. תוי"ט זד"ה שאין צ"ד וכו' ואל יקשה צעינד האיך האחרונים גדולים וכו'. וכ"ל דרלונו לומר. דהרי כן הוא כל מה שהדור הוא מרוחק יותר מן סדור דעה שקבלו החורה. דעתם ושכלם מחמטת. ועיין בכתבי האריז"ל צצמנת אצות. משה קבל חורה וסיכי ווסרה וכו'. וכן הוא צענין לקימה שכמות. מן השיעור קומה על השמות. מחילה צאו מן המוח צצראש. ואח"כ מן צחי הזרועות וכו' עד כי צדור אחרון. עקצ"ה מטיחא עיין כל זה צפ' הגלגלים להאריז"ל ותצין :

שם. דהא אשכחן רצא דסוה גדול מרב יודא וכו' הוא

הוא הכל עבור איזה לדיק ות"ה. וצזה [יונה] אשר מפרטה אס כסף כאמר אשר יאמר כ"י הו"א ז"ה. צפ' שומרין. כי השומרין. שומרין הכסף. למי אשר יאמר הש"י כי הוא זה. אשר לו נשפט הכסף שהוא. דוק והצבון צרמו הזה. והוא דבר כצד :

מ"ז. תוי"ט זד"ה שמא ישבע וכו' שאם הפקדון דבר שכל מינו שוה ומלוי צצוק וכו'. לי הקטן המה הוא. דלפ"י. צגמי דהעפקיד [דף ל"ה ע"א] למה לי לאוקמי'. צמאמינו לוח למלוח. ה"ל לאוקמי' צכי האי גווחא :

פרק ז'

מ"א. תוי"ט זד"ה כצצעין וכו' ופירש הר"ן וכו' דקד"ל וכו'. ולולי פירוש. י"ל דקד"ל דצמודה צצקלה. ועד אחד. דנפקא לן צצועה מן החורה. רסוה ציד הצ"ד להשציע את מי שירלו. או צעד אחד ישציעו את העד קמ"ל. ולא יסלם להורות דצכ"ע צצועות מן החורה הוא. ליצבע וליפטור. כ"ל :

מ"ה. תוי"ט זד"ה חן לצני וכו'. כיון דצחד צצא [מתחין] ליק דהוה זו ואל' לומר זו. ע"כ. צלא זה אילעריך לאשמועינן פועלים. דעלה קאי פלוגתא דצן נכס. כיצד אלו ואלו צאין לידי צצועת שוא. דאילו הצן למה ישבע. הרי לא ירויה כלום צצצועתו. דלא נחייב לו אציו דציצור צעלמא. כ"ל : מ"ז. כסס שאמרו. הפוגמה וכו' יש לפרש דהכחא ה"ק. דהנה. שפוגמה. ועד אחד מעידה וכו' [כתוצות דף פ"ז ע"צ]. קצר רמי צ"ה למימר צצועה דאורייתא. אער רצא שחי שצוצות צדצר וכו' אלא צצועה זו מדרצן וכו'. והנה גם צכאן כל השצעות סכ"ל הס צודאי מדרצן. ואמר ההכא [אל יקשה לך] איך יסי' כח ציד החכמים. להשציע צסס צצוקס שאין מחייב מן החורה : ושרי חומרל דלא חשא גדולה ורצה הוא. לזה [קאמר ההכא. אל] החמה ע"י. כי יש כח ציד החכמים לעשות כזאת. מפני חיקון העולם. וכסס שאמרו הפוגמה וכו' דגם לשם הס אמרו להשציע ואין זה צצועה דאורייתא כצצרה רמי צר חמא. זה מה סכ"ל צפשיטוה לטון המסכה :

פרק ח'

מ"א. תוי"ט זד"ה ארצעה שומרין וכו' ומה סכחצ

כן. אשר דצריהם הוא זה יפך והוא ג"כ שנויים
 צונקתא זו, וסוף ונחמה התכללות החקדים צגזורות
 והגזורות צחקדים. ואלו הדצרים שחזרו צ"ה להורות
 כצ"ט. הוא צמקום שכתבתו הד"ים צפורסם.
 וצ"ו לאחדים מנעש עם החקדים וחזרו צ"ה להורות
 כצ"ט. כי הד"ים צפורסם. סוף ונחמה חסובים כמעלה
 הזאת על הכסף וקלרתי והסם המוצב יכפר :

פרק ב

מ"ג. תו"ע צד"ה שאין קיום הגב אלא צחותמו.
 פ"י הרע"צ העדים החתומים וכו'. ולא דק
 לפרש כהלכה וכו'. וכל דהא אמרינן צגט דצנין.
 וכתב לה ספר כרייתת וכתן וכו'. ואם כתבה היא
 אין כאן וכתב. ע"כ צנין עכ"פ כתיבת העדים
 על חתימתן דהוה כאלו כתבו כל הגט צטלימותו.
 וא"כ לפ"י אפשר ככתבה היא. באפשר לא ונחמי
 עידי נסירה לחוד צלא עדי חתימה זה מה שכל
 דרך אפשר :

מ"ד. תו"ע צד"ה צכ"ס וכו' ונכ"ס הרמזים
 והש"י קרא לכנסת ישראל כר"ס וכו'.
 כוונתו לצאר למה כינו יציאת צסם כרס הגם שהיו
 יושבין שורות. ה"ל לומר. צפור"ה ציב"ה. אבל
 להיות שזה הסם קראן הש"י עפ"י הכ"ה. והנה
 לשם אמר הכ"ה. ויקו לעשות עכ"פ ויעש וכו'.
 וכהיום ש"עצו שורות ככ"ס ללמוד. הנה הוא לזכרון
 לפי הש"י שהכ"ס כזר הול"ה פרה וי"ן לין והל"ה
 ועשה פרי עכ"פ. ודע עוד כר"ס. הוא צג"י
 עשרה סו"ת. שיעור קומת שקודס. וקודס ישראל
 ל"י :

מ"ה. הרע"צ צד"ה שכלומר וה"י ודי חדש צחדקו.
 כשיצא חדש צאותו החדש שמה צו יול"ה
 מביהמ"ס. ולפ"י אם נחעצרה השנה אותו חדש
 סעצור אינו עולה לו. ומנהג צנין אמירת הקדיש
 אינו כן. ואפשר לומר דלמ"ק נפקא לן זה מן ודי
 שנה צצבתו. כמו שהצבתת איכס תלו"ס צצ"ד.
 כמו כן החדשים לענין זה איכס תלו"ס צצ"ד.
 וע' צתו"ע :

פרק ג

מ"א. כל המעמאין וכו'. קחטיב עשרה דצרים
 דאיפלגו צ"י ר' דוסף וחכמים צכל הש"ס.
 וטע"ד

הוא ע"ד שכתבו המחקרים. הגם שהאחרון
 מציב יותר. עכ"ז הראשון יותר גדול. שהאחרון הוא
 כנכס סלופה על גבי הענק. שהנכס לופה יותר
 למרחוק :

בד"ה ה"י גדול וכו' ואלא ויהא אכתי הא דקתני
 עד שיה"י וכו' משנה שאינה לריכה הוא. כ"ל
 דלריכה להורות דהגם דהצ"ד האחרון לא ה"י גדול
 צחכמה וצמקין מן הראשון. וכעצמו הדצ צמקיים
 וחכמה. וה"י רלונם לצבל דצרי הראשונים. דק
 סעמדו למקין. וציררו חכמהם וראו שאיכס מביעים
 לחכמה ומקין הראשונים. והנה פסקו שאקור להם
 לצבל דצרי הראשונים. ואח"כ סוב כתגל הצ"ד
 האחרון צעלמו צחכמה וצמקין אזי סוב דשאי הם
 לצבל דצרי הראשונים הן הדצ :

מ"ו. תו"ע צד"ה למה מוצירין וכו' וא"כ מאי קו'
 וכו' דהא אפשר שיצא צ"ד צאחרית הי"ם
 ויראה לעשות כדצ"ו. וכל עפ"י דצרי מן הכ"ס
 ז"ל (הצ"ו תו"ע) לעיל צמסכה ה' צד"ה שאין
 צ"ד) כתב דצחתימה המסכה קיימו וקצלו סלא
 לחלוק על ההנאים וכן צחתימה הגמ' קצלו סלא
 לחלוק על האמוראים. וכל דמקחמה כך ה"י דדורות
 הקודמים ההנאים קצלו ע"ע סלא לחלוק על אכטי
 כה"ג. ואכטי כה"ג על הכ"ה. א"כ יקשה שפיר
 למה הזכירו דצרי היחיד כיון שהדור האחרון לעולם
 לא יחלוק על הדצ והצ"ו. עוד י"ל כשחולק יחיד
 עם רבים צאי"ה דור ועמדו למקין. ופסקו הלכה
 [כרצ"ס. גס] היחיד מוכרח לפסוק כרצ"ס. סכך
 הוא הדין תורה הלכה כרצ"ס. וכהוא דאשכחן
 צירושלמי צהוא דכרוב [סרלו לפסוק הלכה] כר"ט
 וא"ל ר' שמעון לאו חצירי רבו עלי סנה גס היחיד
 הורה ציעיו כרצ"ס. א"כ כדחיס דצרי היחיד לגברי
 גס צצ"ד האחרון עגדול מהראשון צחכמה וצמקין
 כיון שכבר איפקס סלכחא צדור הראשון. והיחיד
 החולק צעלמו עשה מעשה. כרצ"ס החולקים עליו
 א"כ למה חכרו כלל דצרי היחיד. כיון שכבר איפקס
 סלכחא. וז"ע כדי שאם יאמר וכו' ונחמי יוכח לו
 ג"כ לשון הרע"צ. שאמר כדי לצבלים. ע' צתו"ע :

מ"ב. אלו דצרים שחזרו צ"ה וכו'. עיין צתו"ע.
 והנה חדע הקורא כע"ס. צית שמו"ה הם
 ונח"י הגזרות ע"כ הם תמיד צרוצ לחומרא. וע"כ
 הם חריפים ונחדדי עפי. וצ"ה מלך החקדים. ע"כ
 דצריהם צרוצ לקולא. זולת צכמה מקומות מלי"ט

גדוקין ר' יסמעאל. ה"ל לקדר עדותו קודם דברי ר' יהודה ור' יוסי. דר' יסמעאל מקצי טעמא ס"י: מ"ו. תו"ע דר"ה שלא יהיו אומרים וכו' ועוד קאמר כלומר וכו'. ולפי"ז אינו מוצן עת דקאמר דרישא ולא ליעשות טעמא אחת רשע וכו' מה הרשעות בחזרו. ול"ל כו"ט תו"ע צ"ח דר"ה הכי שמעתי וכו' צטס הרב"ד שהראשונים שקבלו מהם עקביא וחכמים היו מחלה על מחלה. א"כ שלא כדין יעשה עקביא כשיחזרו:

פרק ו

מ"א. תו"ע דר"ה שמעאלים וכו' וא"כ הוא הדין גדולה היא יתומה וכו'. משכחא לה דהגדולה אינה יתומה. והקטנה יתומה. כגון שהן אחיות מן האם. רק אידי דקטן נקטנה יתומה נקט כמי בגדולה:

בר"ה הקטנות וכו' ליחסי כמי נשים וכינחא מ"א נשים. נשים דעלמא. אי משום הא לא אריא. ד"ל ר' יהודה צן צבא העיר על כל הלכה כפי מה שקיבלה מרבו. לא צפעס אחר. ולא מרצ אחר קיבלם. וכל אחר אחר בלשון אחר. והנה ה"י מחוייב לומר בלשון רבו:

פרק ז

מ"ו. ואכלנו וולדה שלמים בח"ג. עיין דרע"צ. היינו חג השבועות. שאם היו מומינים לחג הקבות. קעצרו אעפ"ה. ואין לומר דילמא כדון [לחם] שעצרו על העשה באפשר צבוג. זה א"א לומר דאילו עצרו אעפ"ה. שירע הדבר להכריע בעדות זה לכ"י. דהרי מלוס גוררת מלוס ועצירה וכו'. ומה שקראו ח"ג השציעות קחם ח"ג זכאן. להורות (שהוא עיקר) [הוא. שטיק] הח"ג של פסח כגמר צבועות. כדודע [צבילי] א' ש"פ זאים האורות] צחפון שלא כקדר, והכף למחר טז הדבר לקדמותו. מתחילין לקפור יום אחר יום. עד צא חג השבועות. וכתוה הדבר [צבלימ"ס] שאז נעשה שלים] אל י"י. כאשר השכיל תחזוקן צמה שכחתי צפרינו צ"י צמארי חדש ניסן מאמר ד' דרוס ג' צחלק הקוד' צפוקו וה"י כי ישאלך צנך אחר וכו' :

מ"ו. תו"ע דר"ה על תכאי וכו' ולא מלמתי טעם יא

דער

פרק ד

והעידו כ"ז ג"כ צטעה [המחלוקה]: מ"ז. ארבעה ספיקות ר' יוסע מענח וכו'. ים לתומה למה קידרו הארבעה דברים של ר' יוסע קודם הארבעה דברים של ר"ג. [וכ"ל לומר] להיות מקנה עדיות זו ציוס נכניה ציוס שהעצירותו מכסאותו. [וה"י] זה צעצור [שליער לר'] יוסע. הנה קידרו דברי ר"י קודם כדי לפייס את ר"י. וגם דברי ר' לרוק קודם. דגם צצוכרא [ר' לרוק ליערי]:

מ"א. אלו דברים וקולי צ"ט וחומרי צ"ה. עיין מ"ט צפ"ח מ"צ וחצין למה נשנו אלו הסלכות: מ"ז. הרע"צ דר"ה דדיכר וכו' נסקל הדיכר ל"ו פעירות כק"ף. כ"ל אימא תתאה נקנכה צאופן היינו עס"י דתמן הפארת. ע"כ קברי צ"ט דהאשה נחקדשת דדיכר דהוא ל"ו פעירות נקספר א"ל אר"י. וזה"ל צפרוע"ס פרוצה צג"י ש' צג"י ברחמ"ם כי נוקצא נקטרא דדיכא. ודכורא נקטרא דחס"ד. וכשמהצברים מההוה רחמ"ם כ"ל:

מ"י. תו"ע דר"ה צית שמאי פוערין וכו' ומשנין דכל דבר שאמרו לך צ"ד טז ולא העשה מ"ע זו טצתורה. וראו טעם לדריהם אין זה עוקר דבר מן ההורה. אליגה לפניך כאן צרעה טעם לדברי חז"ל שיכולין חכמים לעקור דבר מן ההורה צטז ואל העשה. (לא צקוס ועשה). החכמים העושים הקנות וגדרים לישראל. הנה נשנתם נספעת מן החכמ"ה העליונה. ע"כ נקראו חכמים. והנה כתיב כולם בחכמ"ה עשית. ע"כ ההורה מתחלה צראשית צרא וכו' מתרגומין צחוכמחא. ראשית חכמ"ה. והנה כל העשיות הוא עפ"י החכמה כצ"כול. והנה כתיב צגמר מעשה צראשית אשר צרא אלקים לעשות. והנה נגמרו כל מ"צ. עפ"י עשיית החכמה הוא ההורה אורייתא נחכמה נפקת. וא"א לעקור דבר מן ההורה עפ"י חכמ"ם. העושפעים מן החכמ"ה. זולת צטז ואל העשה. והטן צרמיזתם:

פרק ה

מ"ג. ר' יסמעאל אומר. כ"א ר' צמעון אומר. וכראם שזאת הגירסא היא עיקרית. דאי

פרק א'

מ"א. חוי"ע זד"ה חידיון וכו' וכתב הרמז"ס ואקור לקרותם מועדי"ם לפי שהם הצל על האמת. הכה הגם דשורש מוע"ד צלה"ק הוא מורה על זמן מיוחד. ומה איכפת לקרותם מועדי"ם. אבל כיון שהשם הזה הוא מורגל צהורה לקרוא את המקראי קדש. אקור להשתמש צסיפור החלכות. ליימי הצליהם :

תו"מ זד"ה. של גויס. עוצדי ע"ז. רש"י ועיין צפי" הרע"צ צמטכה דלקמן. ול"כ צאפשר דחסי לאפוקי הגויס שאזו יודעין צהם שאיכס עוצדים לפסל ומקכה. כגון אמוכה ישמעאלים. וזהו מתרץ רש"י למה לא חכי לפני חידיון של אומות העולם. דלאו כל האומות שוין צזה. דהגם שהם מוועים ומעשים הצל וריק. מה שחיקן להם המעשה הכביא עקר צכצפיו והצילו. כיון דידעין שאינן עוצדין לפסל. לא לריכיכין לחשוש דקאזיל ומורה :

מ"ב. חוי"ע זד"ה מקום שאמרו להשכיר וכו'. הא צמקום צכסגו לעוכר עוכר הוא לו וכו' ותייכו טעמא וכו' אסמכתא צעלמא הוא ול"כ אפילו הוא לימוד גמור. הכה לא הביא מועצה אל ציהך [כלומר]. ציה"ך דייקא ממילא כשמשכיר ציתו לגוי. עדיין קרא ציתו ועוצר ע"ז. משא"כ כשמוכר לו ציתו. הכה אין זה ציתו ומסולק הוא מן הצית מכל וכל :

פרק ב'

מ"א. אין מעמידן צהמה וכו' ולא תתייחד אשה עמה וכו'. ולכאורא זו ואל"ל זו. היא. וי"ל דאעפי"כ לא זו אף זו היא. לא מיצביא צהמה דאין לה דעה ולא יחבלה הדבר. הלא אפילו אשה דיט לה דעה ויהבלה הדבר. קמ"ל דאין להם צושט פנים :

מ"ד. הרע"צ זד"ה [חרלכיס וזגים] פקולת של ענבים וגרעינים וכו'. עיין צחוי"ע. וי"ל דכוונת הרע"צ. פקולת של ענבים היינו ענבים עלומס. הנשארים אחר הדריכה צסלימות שלא הוליאו יין. מחמת שלא נחצטלו עדיין או כרקצו על האילן או כתיצטו מן הרוח וכתעפסו. וכיולא: מ"ה. כהן שדעהו יפה שורפו וכו'. י"ל דשהכא לא

צדבר. ידוע הוא למוטכילים. כל ראשי חרשים הם צנולכו"ת. ע"כ הוספת החדש הוא [צנול"ך] :

פרק ה

מ"ב. חוי"ע. זד"ה שהורה הכה וכו' משכונ צלסון ישמעאל רהן. ערוך. וי"ל לפי"ז דמסוס הכי דייק שהכא לכחוצ לסון ישמעאל. להורות דהמעשה ה' אלל ישמעאל ערצי טטופי זמה. וכמ"ס [קידושין מ"ט ע"ב] ט' קצין זימה וכו' נטלו ערצים. וכמ"ס ר' דוקא צגיטין מה עשה לה ערצי הלז. ממילא גם כאן נקע לרצותא. הגם שהי' המעשה אלל הערציים טטופי זמה. אעפי"כ ההירוח :

תו"מ. זד"ה האמינו וכו' וכו' ואסקלון וכו' דארץ פלשתים הוא. עיין ציוסיפון. צשעה מחורצו. ה' צערי א"י עיר גדולה אסקלון. ואספסייוס נלחם עלי' וכדומה שזאת המעשה ה' אז צזון ההוא :

מ"ז. חוי"ע זד"ה הלכה למשה וקיי. לסון הרמז"ס לא נשמע מעשה רצינו ע"ה זה הלסון וכו'. לי הקטן נראה. דאין מן הלורך להרחיק העכין כפשוטו. הלכ"ה למשה וקיי ממש. וחראה דהנה. עלאכ"י הנביא האחרון קיים. זכרו תורה משה עזדי וכו' וקמ"ך ל"י הנה אככי שולח לכס את אלי' הנביא. והכה נכנה זה סוף עדיות. שכל אחר העיד מה ששמע הלכות עפ"י התורה. והנה הרצה עניינים הם צספק עדיין ואמרו צגמ' כמה פעמים עד ציצא אלי'. וצכדי שלא כאמר אשר אלי' יחדש לנו חוקים ומשפטים. זה אינו כי אלי' לא יחדש דבר. רק יאמר ספיקותינו עפ"י תורה עשה :

מסכת עבודה זרה

פתיחה

כבר כחצתי צפתיחה עדיו"ה וכו'. אחר דחני עדיו"ה. שהוא מה שהעידו עקצלי התורה. איט עפי' איט מעקק דתינו דת התורה האמיתיות. הנה קידר ההרחקה. מהעדות הסקר. דהיינו מס' ע"ז. שכל ענייני ע"ז גניע לעוצדי' מעדות סקר סכצו להם דורות הקודעים להם. וגיזמו להם עניינים שקרים וכצנים כ"ל :

כ"ח]. דנקרא הנוקבא דקט"א יותרה הכנר. דנחר דעזידת כ"אופין וכו'. ע"כ אין עושין הגויס עזודתם המזוהמת וההנליית צמיזור. יתפרדו כל פועלי און. והאלילים כלייל יחלוף. ואח רוח הטועאת יעזיר השי" ון הארץ :

מ"ח. הרע"צ זר"ה לא יקצ זללה וכו' דכשתחמה צמזרח או צמערצ יס לכל דבר לל ארוך. ע"כ . כעלם ממני דעה הרע"צ. אס כווכחו דאילו הלל הוא כפי עדה גובה האילן. אס יקצ קס עמא : א"כ ק"פא דקתני ולא יעצור תחת"י ואס עצר עמא פי' הרע"צ תחת זנוק מהאילן מהאילן מהאיל עליו. הרי אפילו אינו מהאיל. רק הלל כפי עדה אורך האילן ג"כ מעמא. ואפשר לומר דאילטרין לאשמעינן עובר תחת"י [הוא] עמא. ואפילו הלל ללך השכי' דהיינו הלל הוא צמזרח והוא עובר צמערצ. ואעפ"כ ל"ע :

תוי"ט זר"ה זללה וכו' וכל זמן שלא עבר עדה אורך הלל וכו'. הנה לכאורא עדה"א זס הרצ התוי"ט ג"כ ק"ל דכפי עדה גובה האילן אס עבר עמא. ועמ"ס. דרברי הרע"צ. ול"ע דבר. ואין סומן גורם :

פרק ד

מ"ד. ע"ז של ככרי אקורה עיד ושל ישראל אין אקורה עד שתיעצר. כ"ל האי כדיו והאי כדיו. דבישראל מחשבת רעה אין מלטרפת למעשה. וצבוי מלטרפת למעש' וא"כ המחשב' לעצד' הוה כאילו עצדס אע"ג דזע"ז גס בישראל מחשבת מלטרפת למעשה. זה דוקא. דדין שלמעלה אזל בעסק הסלכה לאקור ע"ז קורס עזודתה. זה לא אמרינן. וטעמא רבא הוה ז"ל לפי מ"ס הרצ הגאון בעל גו"א. טעס למה הוה כ"כ כזאת מלח הס"י. והוה כרחה ה"ו בעול אפר בישראל מחשבת עונה מלטרפת למעשה וצבוי אינה מלטרפת. ומחשבת רעה בישראל אינה מלטרפת. וצבוי מלטרפת. וביאר הוא ז"ל. העשפט לאלקיס הוא מעשפט אמת ולרק. דבישראל כפסס קדושה מעלס הטוב. הנה הטוב להס בעלס. והרע צמקרה. וכבר ידעה שהעלס מתמיד והמקרה אינו מתמיד. כפסס וכו' הנה הרע הוא צעלס והטוב צמקרה . והנה לפי"ז. כבישראל מחשבת לעשות עונה. הנה הגס שלא כגמר לו סענין למעשה. צודאי צרוב ה"י לו איזה מניעה עלד אחר. ואין המניעה עפאת כפטו

לא רלס להוליא דבר שאינו הגון מפיו לומר. כהן טועה ורענחן. או שאין לו דעה. וכיכהו כהן טרעה"ו יפ"ה. דהנה יוקיף דע"ה יוקיף ומכאז . ומי שאין לו דעה אינו מרגיש צמכאזיס ומקריס הנזא"ס. והנה מי שיש לו דעה. הגס שהוא רעצ ורולס לאכול איזה מלכל . אזל ציודע"ו טילמח לו מכאז ומלכל ההוא ימנע מלאכול. הנה ומכאז הוא לו מה שהולך למנוע האוהו מלאכול. משא"כ מי שאין לו דע"ה אינו רואה את הכולד. ויאכל ויקצע. ועל המכאז הכולד אח"כ זה אינו מעלה על דעתו. וזו כהן טרעהו יפ"ה. כ"ל לפי פטונו : שם. טרופ"ה ח"י. אכילה שאינה ראוי' הוכנה צקס טריפה. ודקדק הלסון זה צכאן. להיזה עלות העולה כולה כלייל צטריפה המוצח. אמר צקינה העולה זהו טריפתה :

תוי"ט זר"ה השיאו וכו'. ורבי ישמעאל ה"י קטן. [כ"ל] דלכו דוקא קטן אלא כלומר רך צקניס:

פרק ג'

מ"ב. תוי"ט זר"ה מלח הצני"ה יד וכו' וממעשהו יתצאר. אס מהחילת עשייתו נעשה כפרד וכו' וכ"ל שזס דדקדק הסנא. וכחצ הצני"ה יד . לא אמר לוריה יד. או כע"ן יד. אזל אמר הצני"ה להורות כהצניחו כולו כיכר שלא כצבר רק נעשה כפרד :

מ"ז. איזו היא אטרה"ה. כל שיש תחת"י ע"ז. רש"א כל טעובדין אוהה. י"ל טעס פלוגתהן. עפ"י המצוחר צזהר [צראשית דף ע"ט ע"א]. בע"ל. אטרה"ה. הן המה דכר וקוצא דמרכבת הס"א . וא"כ אטרה"ה היא מקבלת מהצע"ל. ע"כ עושיס הגויס לורה תחת אטרה"ה. יתפרדו כל פועלי און. אזל כווכתס הוא ככ"ל. והוה דהלורה היא תחת האטרה"ה. דכן הוא צקליפה. פחור"ה אפר על הנה"ר. ע"כ עטו מנהיג את הנקצות קודס לזכריס א"כ טניהס נעצדיס. ע"כ קצצרו חכמיס. כל ש"ס תחת"י ע"א מיקרי אטרה. ור"ס קצר. דענין עזודתס מה טעובדיס לצע"ל. הוא ענין אחר . וענין מה טעובדיס לאטרה היא ענין אחר. כדכתיב צפקוק לצע"ל ולאטרה"ה. ע"כ כדאשכחינן תחת האטרה"ה לורה. לורה עזדין ולא לאילן. ע"כ מוחר האילן. ומדע עפ"י האמור צתיקוכיס [תיקון

פירוש צמחקה הכעסה מדצם וכו'. כן כחצו הרצה מהאחרונים. ועמאס מדחזין דצימינו עושים ומהקנים מאכלים צמון ודצם. ולי הקטן אין כחא כן דלא מלינו צמ"ס ובראשונים. סיכו דצ"ס. על המשקה הכעסה ומונו. ועל קושייתם מה שעמה נוהגין לתקן ונאכלים משוין ודצם. הנה מלינו כיוולא בזה צגו' [כרדים דף כ"ד ע"ב] קורקצן וצני ועייס אוכליהון לאו צר איכס. והן היום קורקצן הוא חתיכה הראוי להתכבד. כי נשמתו הטבעיים. וצכל עכיינים אלו הוא הכל לפי הזמן והמקום. כ"ל :

נפשו. ע"כ חלטרף המחצנה למעשה. משא"כ צככרי מחצנה הטוב היתה אללו צמקרה. ומניעת המעשה הוא משאח עלמיותו. ולענין מחצנה רעה היא צהיפך אצל מחצנה ע"ו. כיון שחטב ישראל ח"ו לעבוד ע"ו. הנה קרה ומונו קדושה ישראל ח"ו. וקנה עלמיות הגוי. הנה דין גוי יש לו הצן הדצר. הנה לפי"ז. זה הדין לא שייך רק לענין הדין שלמעלה. היודע מחצנה יודע תעלומות. כשיודע אשר ישראל זה חטב לעבוד ע"ו וקר ומקדושה ישראל לגמרי ח"ו הנה כידון כגוי. אצל אחמו צצ"ד שלמענה. הנה מקור צירינו עפ"י משפטי התורה לילך אחר החקקה ואחר הרוב. ע"כ ע"ז של ישראל קודם שעצדה אין לנו לומר שיש צמחצנתו לעצדה. רק יש לנו לומר שעשאה או קנאה לתשמיש אחר או למכרה להשתכר. כי חזקה על ישראל ורובא דרובא דמיכר שהם מעלס הטוב. ואין להם חלק וכחלה עם הסב"א. ואפילו ר"מ דחייס למיעוטא למיעוטא דמיעוטא לא חייס. וצפרט צמקיס דהחזקה ומסייע לרוב. דוק וסאריך בזה ומעלמך תבין :

מ"ה. הרע"צ צד"ה אינה צטלה. דלפוס טעה רחא עלה והדר פלח לה. הוא עפ"י הדברים הנ"ל דכיון שעלמיותו הוא מן חלק הרע חלק הסב"א. הגם דלפי טעה קר מן הרע הנה הוא צמקרה. והמקרה אינו וחתמיד וטב הוא צרוב לעלמיותו :

מ"א. המטה"ר יינו של ככרי. נקט החנא לשון המטה"ר. כאלו ה"י יין טמא והוא וטתרו. להורות הסתרחקות סמוך ומסתם ייכס כי הטומאה כרוכה אחריו. וצטוד העכזים עומדות ליצטר. הטומאה מלפס [להתדבק צהס] צדריכת הגוי. ע"כ גזרו על ייכס ומסוס צנותיהס. כי ה"ז צה"א תליא. כיון שרוח הטומאה ח"ו ומקשקש [צמעייו. יבא ע"ז] להתדבק צטומאה להסתוות צטרס אחר ח"ו. לזה כינה החנא לישראל המהעסק צדריכת עכזיו של גוי צכטרות קראו המטה"ר. הצן :

מסכת הוריות

פתיחה

באשר השלים מוסר הדיינים וכו'. וי"ל עפ"י מ"ש שכל אלה המדות כלמדיס מועטה האצות. והנה הרצ ג"כ נקרא אב לחלמיד. ולריכיס ללמוד ומונו. וכאשר טנה הנה כחתייב קרבן עפ"י חמורה. הנה ונצאר זה צכאן :

פרק א

מ"ג. תוי"ט צד"ה הרי אלו פטורין וכו'. וקרי צ"י ונעלס מדצר. כי אות סמ"ס מולדת מ"ס אחרת ע"י ונצטא הדיבור [צטפתים] :

פרק ב

מ"ב. שאין צ"ד חייבין וכו'. ע"י צרע"צ וצתוי"ט. ויש לפרש דה"ק אל תחמה ע"ז. הא דהורה עם הלצור ועטה [עם הלצור מהכפר לו עם הלצור. וצהורה צפני עלמו ועטה צפני עלמו] ילטרך לקרבן צפ"ע. וא"כ ית"י הוראתי ומטאו עם הלצור קיל ומטאו צחיד. אמר אל תחמה ע"ז. [דהא חנן צנעטקס] אחרת. דאינו חייב עד סיורה לצטל מקלת ולקייס מקלת. וצציעל כולה [דחמיר טפי] אעפ"כ [פטור]. דגזירת [סכחוצ] הוא כך. הכי נמי אל תחמה ע"ז דגזירת סכחוצ כך הוא :

פרק ג

מ"ב. הרע"צ צד"ה [כהן מטיח טענר וכו'] שאין צ"ן כהן העובד לכהן טענר אלא עבודה ופר יוס

פרק ה

מ"א. הסוכר את הפועל לעשות עמו צי"ן נס"ך. ויירי אפילו צסתס ייכס. והחנא כינה לסתס ייכס יין נס"ך. להלתיב לצ ישראל על גודל איסורו ולא יצואו להקל צו :

מ"ב. תוי"ט צד"ה כגון חומץ וכו' ויש טעס פוגס ומחילה ועד סוף כגון טמוכית וכו' צדצס.

[יום הכפורים וכו'. ע' צהוי"ע.] וכל דהרע"צ
ה"ק דלכתחילה פר יו"כ דוקא לכתן העוצד. ואם
הציאו כהן פעצר כשר. אזל לכתחילה דוקא כהן
העוצד. והחילוק הוא אלכתחילה :

מ"ח.. הרע"צ גד"ה מוזר וכו' דכתיב יקרה היא
מעניינים וכו' לפני ולפנים. מפני"ם כתיב
ע"כ קא דריש כך מהקרי וכתיב :

יש לדקדק צונטנה. מ"ש מוזר ת"ח קודם לכ"ג
ע"ה. הנה המלא צונטנה שזנה החנא עוד אחר
המוזר כמה מדיניות כתיב גר עבד מוסחרר. והל"ל
רבותא עפי אפילו עבד ת"ח וכו'. ומדלל קאמר
הכי כראה דס"ל דלא מהכי מעלת התורה רק למי
עבא מעטיפה ישראלית ואפילו מוזר כיון עבא מעטיפה
ישראלית. משא"כ כתיב גר עבד. שלא עבא מעטיפה
ישראלית לא תפעל זהם כ"כ סגולה התורה. כי
דוקא ישראל מוסגולים לזה. דכתיב תורה לזה לנו
משא מורקסא קהלת יעקב. ולמדו זה מלוחה הפרשה
צמשלי. אשר הפסוק יקרה היא מעניינים. כתיב
אשרי אדם מלא חכמה וכו' וכבר ידעת משארז"ל
[צמות ס"א ע"א]. אחס קרוים אדם וכו'. להורות
דהתורה מאשרת רק למי שקרוי אדם (וזה הי'
צאפשר סדרת הכ"ג [יומא ע"א ע"ב] שהקפיד
[על] מה דעבדקוהו כ"ע ואולי בחר שמוע"י ואצטליון.
אזל לא דן יפה כי שמוע"י ואצטליון נראה דהיתה
אזם מישראל. והא ראי' דהו כשיאים. ועקרנ אחיד
כתיב. ועוד דיש דברים צגו לכמה נשמות גדולות
יקרות הערך דיש להם שייכות וצראשית. כעין
נשמה רוח שאמר לה צועז ישלם י"י פעלך ותהי
משכורתך שלימה מעם י"י אלקי ישראל אשר באת
לחקות החת ככפיו. וכענין שרמו ר' חסא צמדרש
[רנה רוח פרעה ה' פסוק הכ"ל] כבר כתבנו
צביאורו. [כני ישכר מאמרי חודש סיון מאמר ח'
אות ע']. וכנשמת אונקלוס הגר. וכל דזה ג"כ
מה שקלף הלל (הבא מודר הבא מרות המואבי')
על כני צתירה מה שלא שמשו שני גדולי הדור

שמוע"י ואצטליון [פסחים דף ס"ו ע"א]. שלא ידעו
הפרש צין גרים לגרים. שיש גרים שיש להם עילוי
רצ שיש להם שייכות וצראשית לישראל ח"ש [עס]
מי גרם לכס וכו' שא"י נשיא עליכס וכו' שלא
שונטתם צ' גדולי הדור שמוע"י ואצטליון (") והנה
לפי"ז. שגם צנשמות הגרים ישנם נשמות צנשמות
לפעמים יקרות הערך ושייכים וצראשית לישראל.
סדרא קושייתן לדוכתא הל"ל צמתיתין גר ת"ח
קודם לכ"ג ע"ה. אזל לק"מ. כי משכחינו על הרוב
מודרת וצדד המלוי. דהיינו דצר המלוי עפי'
הרוב. נשמת גרים אין להם סגולה בישראל. וזה
יקושר סוף הסדר ישועות לחילתו. דהיינו מפני
מוזר ת"ח קודם לכ"ג ע"ה. וקשה הל"ל רבותא
עפי גר ת"ח קודם וכו'. וא"ת דהגרים אין להם
סגולה ישראל כ"כ. הרי מלינו גם צגרים נשמות
יקרות הערך שייכות וצראשית לישראל. ויתרין לך
עפי' דברי ונשכחינו צתחילת הסדר. ארצעה אצות
וכו' הסור וכו'. וקשה הרי צור מוקדם צחורה.
ולמה שנה החנא צור צתחילת. אזל הטעם הוא
דהרי צור הוא רגל דהזיקס מלוי. ושנה התנא דצר
המלוי. כן הוא צכאן דתתנא שנה דצר המלוי
צרוב. וצרוב נשמת גרים אין להם סגולה ישראל
: הן :

סדר קדשים

פתיחה

סידר קדש"ם אחר כזיק"ן. עפי' משארז"ל שאמר
אצרהם אציו תינה צונן עביהמ"ק קיים.
צונן שאין צהמ"ק קיים וכו' אמר הקצ"ה יעסקו
צסדר הקרבות וכו'. א"כ העסק צסדר קדש"ם
מועיל לנו גם אחר כזיק"ן. גם אחר שאירע לנו
צעוה"ר החק הרצ חורבן צית מוקדשינו. וסעסק
צסדר קדש"ם יכפר עלינו. עד שצינה צית מוקדשינו
צמשרה ציימינו :
מס'

"(הג"ה ח"ש הכתוב. ועתה אם שמועו חשמונו צקולי. צמועד סכבד. והייחם לי סגולה מכל
העמים. כעין דצר המסוגל לדצר אחר מוצלי מעם. רק כך היא סגולתו. כן תהי' אחס מוסגולים לחורה
יותר מכל העמים. [כי] לי כל הארץ. רל"ל צאזת יצואו מכל [האומות] להחגייר ולידצק צכס ויהיו לי.
אזל [הגרים] לא יהי' להם זאה הסגולה עד [שירשו לצוא] צקהל י"י. אזל אחס תהי' לי מולכת [כשהנים
כו. חס] שיש הסדל פסוק צין לי כל [הארץ. וצין] ואחס תהיו לי מולכת וכו' [לסדניל] צין קדושת
הגר לקדושת [ישראל] :

מסכת זבחים פרק א

מ"א. הוי"ט זד"ה כל הזבחים וכו'. והע"פ שלשון זביחה לא כאמר זבחונו אלא זבולמים ועולות וכו'. לא ידענא. דהרי כאמר. וזבחה"ת פסח לויי חלקיך לאן וזבקר. וגם כאמר לא הזבחה לויי חלקיך שור ושה אשר יהי' זו מוס. ומה שכי"ל. דלשון שחיטה זבחה אינה רק על השחיטה לזדה. ולשון זביחה"ת. כולל גם הזריקה. וראי' לדבר. ושחטו אותו על ירך המזבח לפיכך וכו'. דזזה לא ככלל רק השחיטה. דזעינן ירך המזבח לפיכך. אבל הזריקה על קדוה המזבח. וכתב' מזבח אדמה העשה לי וזבחה"ת עליו את וכו'. הרי הזביחה אינה על המזבח. (הגם שדרשו חז"ל רכשר גם על גבי המזבח. עכ"ז לכתחילה מיהא זעינן ירך המזבח לפיכך) אלא על כרחך דכולל גם הזריקה. וה"כ לפ"ז גם התנא דדברו על כלל עזרת הקרבות קראן זבחים. כ"ל :

תוי"ט זד"ה שכזחו וכו' עזרה קמייתא נקטו וכו' לפי מש"ל אמר התנא לשון הכולל כל העבודות. והא ראי' כספורט. את הדי' עבודות. אמר. הפסח והחמאת ששחטין וכו' ולא אמר שזבחן. כ"ל :

פרק ב

מ"א. כל הזבחים שקצ"ל דון וכו'. ונקבלה וחיך מלוח כהונה אכל שחיטה כשרה זכל אלו : הרעיב זד"ה וערל. אם עזר פסול. דכתיב זיחזקאל כל זן ככר ערל לז וערל זכר. מה זן ככר אם עזר פסול וכו'. לפי"ז י"ל דערל אפילו לשחיטה פסול כיון דחיטקס לזן ככר. וזן ככר אינו זר זביחה ול"ע דזכר. וטו"א י"ל זשחיטה כשר אם אינו טוגע :

תוי"ט זד"ה ע"ג רגליי אד"ם. דעל אדם לא שכיח וכו'. וגרסתיו על גבי רגליי חזיריו. וה"כ רבוחא קמ"ל אפילו חזירו כסן עוזר ורגליו מדובקות לרלפה לנורך עזרה וקד"א כרלפה חסידי קמ"ל :

פרק ג

מ"א. הוי"ט זד"ה וזבחו"א"ם. ה"ג. ולא כיס נוסחאות דליג וכו'. ע' זהו"ט להלן זד"ה וכולן וכו' :

ותצין טעם מאן דליג לה : מ"ה. הרע"ז זד"ה הסוהט את המוקדשין וכו' מייירי זכקצות. וכן פירס"י. ולא ידענא טעמא מאי. ואפשר לומר. על סם שמוקדשין אחרים היינו הכולר מהם וולדות וחלז וזלים ול"ע עוד :

פרק ד

מ"א. שאם נתנן מתכה אחת וכו'. גירסת ש"ס קאי אלפיכ"ך דזסיפא והאי ספיר לפי מאי דמוסיק זגמ' דלהתיירא איחשל זבי מדרשא. בזמן פלוגת ז"ט וז"ה. והיתה הפלוגתא קדורה כזר זירם. וזמן קידור המטכה. קידרו [המטכה זאופן] זה. הא דכזר קדורה זירנו פלוגת ז"ט וז"ה. לפיכך וכו' :

[מ"ג. תוי"ט זד"ה] לוג שזן וכו' שיריו כאלכין וכו' ולא ידענא למאי כ"ט פירשו כך זכאן וכו'. כ"ל דקד"א דלוג שזן כותן על המטכות כולו ואין כאן [אכילה לא אלל] אדם ולא למזבח. א"כ אין כאן מתיר קמ"ל דשיריו כאלכין. וזעינן מתיר :

[תוי"ט זד"ה] אין מייצין וכו' ולאגו עד עשרה ימים וכו' והכי תכיז זגמ' וכו' וזמטנה ד' פ"ז דמנחות כתז הרז אפילו עד כונה ימים וכו'. כ"ל דעשרה [דקטו הוא לאו דוקא]. דהה"ד יותר ונקט עשרה דהוא כלל המספר. ואשכחן דכותי' זבחה שזכתה. גם דור עשירי" לא יצא להם [זקהל יי'. דהיא לאו דוקא] וכטמע לן דצין תורה שזכתה זין תורה שזע"פ. שיעור קומת הקדושה זמספר הוא עשרה והצן. וכ"ל עוד דזכאן דקרק התנא עד עשרה ימים והה"ד אפילו יותר. אך הוא להיות דכל הקרבות שהאדם חייב להציאם הנה זבואו לרגל לירושלים ואינו מציאן עובר עליהן זעשה והנה זבואו זרגל לירושלים. משכחה ט' ימים שאינו עובר. דהיינו כשחל יום א' דקובות זיום א' אינו עובר כל הט' ימים עד א"ח. ויותר מזה לא משכחה. ע"כ דקרק התנא י' ימים להורות שאינו עובר זעשה גם זבואו הרגל. כ"ל :

פרק ה

מ"א. איזהו מקוון וכו'. כזר תיקנו לנו קדמונינו לומר זה הפנק. קודם התפלה. פרק שאין

פרק ו

מ"א. תוי"ט זד"ה טעמון מדאורייתא טוחט
לכתחילה כדדרשין מוצחת וכו' .
הנה יש ללמוד ג"כ מעקידה יחקה. והעלהו טס
לעולה דמעונה לפון, וכתיב ע"ל המזבח [מועל
לעלים זראשית כ"ג] :

מ"ב. חטאת העוף וכו' על קרן דרומית מערבית.
חיבת דרומית הקדים הטחל לחיבת מערבית
[דזמטאת] דרום מוקדם [הוא עון] לך המערב .
דהכבש טסוה פני המזבח ה"י זדרום. והרע"ז
טהעתיק מערבית קודם לדרומית: ה"א מפני
הלימוד טהזיח מן הטורה. לפני י"י. זה לך המערב
אל פני המזבח. זה לך דדרום. ומוקדם מערבית
זוקרא. מפני כבוד טה"ס. כ"ל :

מ"ג. תוי"ט זד"ה כי"ד וכו' כל חך מפניו וכו'
לריבין לרקדק אחאי לריבי לטלהו. חס'. כ"ל להיות
עסקינו זתורה הקרבות חטיב [כקרנן. ע"כ]
מלרכינן לכולהו. לעסוק זהס. זקרבות זטהמות
ועופות ומנחות :

פרק ז

מ"א. חטאת העוף טעשאה למטה כמעשה חטאת
לטס חטאת כטרה. עיין זתוי"ט ה"א לא
מפרשין כדברי הרע"ז יקטה מאי קמ"ל. וכחצו
החוס' זו ה"א מלוחה. וכ"ל דקמ"י ללאת י"ח
חטאת להמחויב חטאת זזה"ז. וכמ"ט זפירקין
דלעיל :

מ"ב. הרע"ז זד"ה וטיבט גפה וכו' מחוסר אצר
הקריצהו כח לפחהך. עיין זתוי"ט. ולא
ידענח הרי מחוסר אצר כאקר גס לזכי כח להקריב.
וח"כ טפיר יש לנו לחוסרו להקריב זישראל מוטס
מי איכא מירי וכו'. וי"ל דזקרבות יש לדחות
טלח לוור מי איכא מירי. ד"ל דישראל עס
קבולחו ירלה מהס לקרנן אשה אפילו דצר טאחי
מטובח כ"כ :

פרק ח

מ"ב. תוי"ט זד"ה זה יקרז וכו' לטון הרי"ז וכו'
אזל יזכיר לטס ע"י טסוה וכו' אין כ"כ
סכרע

זו מחלוקה כמ"ט חרי"ל. והנה הנס טיש פלוגתא
זעכייכיס אלו ג"כ. כגון זעכין אכילת פסח עד
חלות. אזל רזיכו הקדוש לא קידר טוס פלוגתא
זזה הפרק. כי הוה טעולה זמקוס הקרבות .
והקרבות הן טעה המקריבים כל המדריגות. להעיל
טלוס זין ישראל לחזיהם זטטמויס :

מ"ג. וטעיר טל יוס הכפוריס וכו'. הקדיון הטחל
לכל הקרבות לרוז חטיבותן טזחין לכפרה
לכל ישראל זיוס חדיר זימי טנה :
ודמן טע"ן. לטון לורך. עיין זתוי"ט. והוה מלטון
כמחן דטע"ן אכחפי". חובה מועלת עליו :
מ"ג. תוי"ט זד"ה דרומית מזרחית וכו' כולם זתי"ו
וכו' עיין זכוי"ט חרי"ל. זחל לו לקר"ן .
זוקצ"א. וכיון טהטער והטפת הוה זח"י זוקצ"א .
קנע כל איך זלטון קצנה. [כ"ל] והט"י [יודע]
האמה :

מ"ד. ועעונה הפטע וכו'. וקיוון לדצר זתורה .
וכל מנחת כה"ן כליל טה"י. עולה כולה
כליל ועעונה הפטע נחוח בזיל ר"ח בה"ן :

מ"ה. תוי"ט זד"ה (אטס טפה) [טחיתות זלפון]
וכו' ואיכו חוזר ומלמד זתיקט וכו'. דהוה כלל
זידיכו זקדטיס [דייקח] דצר הלמד זתיקט איכו
חוזר ומלמד זתיקט. והוה דוקח זקדטיס. ויש זזה
לרמוז לנו דזכל עכייכי חכמות טזעולס. אדס
הלומד חכמה מחזירו. יכול הטלמיד טוב ללמד
לאחר כמו הרב. מוטח"כ זדברי קדוטיה הטורה .
קיי"ל איכו דומה טווע מפני הרב לטווע מפני
הטלמיד. כ"ל :

מ"ו. תוי"ט זד"ה זכל מוקוס זעזרה וכו' ויש
לרקדק אחאי טינה הטח וקנע זעזרה זמקוס
לפניס מן הקלעים וכו'. וכ"ל דזקדטי קדטיס
דמיירי הטחל לעכין אכילה טסוה הטחל הגוף
כיחל ז"י למינקט לפניס מן הקלעים. דזה זימי
משה. טסוה ודאי לא [כיון] להטחל גופו. רק
לעשות נחת רוח לפני ית"ט [זטחיעה וזקבלת]
הדס וזאכילת הקדטיס. מוטח"כ זעכין קדטיס קליס
דמיירי [הטחל] לעכין טחיעה. ט"ח מלוח כטארי
מלות מעטיות. כ"ל :

מ"ז. תוי"ט זד"ה הפסח איכו כאל וכו' טימה
ליחני נמי דאיכו נאלל אלח על מלות ומורריס.
וכו'. כ"ל דלח קחטיב לה מוטס דמלות ומורריס.
הס מלות זפני עלמן מוכין [חרי"ג] :

הכרע דבריה הרע"צ דספיר י"ל דהרע"צ ק"ל כהתוס'. וכל עוד. ולפי גירסתו צמטניות. זה יקרב לשם מי שהוא זה יקרב לשם מי שהוא. ומשום דישמר כך אלל כל אחד. אזל לפי הגירסא צמטתה שצנע'. קהס. יקרב לשם מי שהוא. י"ל ספיר כדברי התוס'. ומדברי הרע"צ נראה דגורס כמו צנע'. כ"ל :

מ"ו. תוי"ט דר"ה רי"א אין דם וכו' ומדבריהם למדנו דר"י צמטת קמח צמיל כמי פליג וכו'. י"ל דלמד מן ולקח מדרם הפר (תחילתו. ואח"כ) ומדרם הסעיר שנותן לחוד דם הפר. דם הסעיר ואעפ"כ אינו צמל. וכן י"ל לרצון צמולין :

פרק ט

מ"א. ר' יהושע אומר וכו'. סידר דברי ר' יהושע קודם לדר"ג שהוא נשיא. משום דהלכתא כוח"י. וגם לימודו מן המקרא על עוקדה. הוא מוקדם צפוק מלימודו דר"ג. על סמנחה. ומס"ה להלן צמטתה. סרי"ג אומר לא יכדו. ור"י אומר יכדו. הלא נמטתה יתירה צברי להקדים דברי ר"ג משום כבוד הנשיא :

מ"ב. רש"א כל שפסולו בקודש הקודש מקבלו. לא ה"י פסולו בקודש אין הקודש מקבלו. עפ"י דברי ר"ש האלו. הצין מה צין פושעי ישראל שהוא צודאי מוצע ישרי' (ולא מן העיר) וכנכס לצריהו של א"א. הגם שכהגברה עליו החלוה ונתא והעוה ופסע. עכ"ז כיון שה"י פסולו בקודש הקודש מקבלו. והיולר כל הוא אלקיכו חוסנ מחשבות לכל ידח מנכו כדת. וא"א יושב על פתח גיהנס. ואינו מניח וכו' חוץ מן הזא על הערליה. דלא קא [מנסקר ל"י עירוצין דק יע ע"א] כיון שלא ה"י פסולו בקודש. דכיון שהכניס את החותם קודש למקום וכו' הנה היא נדבקה עמו וקטורה צו וכו' והע"י שענין :

מ"ז. תוי"ט בריה כך סכלים מקדשים. וע"מ שה"י אורו דבר ראוי לאורו כלי. וחצין לפי"ז. הצמיה סס"י לישראל. ואחס תהיו [לי מעלכת כהנים] וגוי קדו"ש. קודש ישראל ליי. והס מקדשים את כל הקדושות. ואפילו הזמן נמקדש על ידס. ישראל דקדשיהו לזמני. [והס כמו כלי] שרת. לקודש: סנה החצון שאינן מקדשים רק טראוי להס. סנן סדנר. לפיכך גזר דוד על הגזמנים

[צמות ע"ה ע"צ וע"מ ע"א]. הגם שהס"י גזר [הצבר] על ציה [הדמים]. עכ"ז צראוהו מדה אכזריות צהס. אשר אין זה ממדות ישראל. החצון שאין כלי שרת מקדשין [אלא את טראוי להן] :

פרק י

מ"ב. דם חמאה קודם וכו' מפני שהוא מרלה. דהנה כל המולות וחורה [ומע"מ שאדם עוסק צעודו רשע הנה] לא לרלון טמה לפני יי. כמ"ס הנציא כירו לכס כיר ואל תזרעו אל הקוליס. וא"כ הפסד גדול לשחוח צדנר כפרת א"ס סיטראלי : הרע"ב דר"ה שהוא מרלה מכפר על חייבי כריתות סלריכין רילוי גדול. זה הרע"צ ז"ל להרץ מה דקסה דסרי עולה ג"כ מכפרת על חייבי עשה. לזה קאמר. דחמאה סגנה מעלתו סמכפרת על חייבי כריתות סלריכיס רילוי גדול זה סדקדק החלא. שהוא מרלה. ולא קחני. שהוא מכפ"ר. להורות. דבר סלריך רילוי ופיוס :

הרע"ב דר"ה ועל היקוד ספיכת סירים. ובאסס לא מליכו סכאע"ר צ"ו. הנה לא כתב הרע"צ. ואסס אינו טעון ספיכת סירים. כי כוונתו כדברי התוי"ט. דנאצת גס אסס טעון ספיכת סירים. רק שהוא ללמד צתורה סצנע"פ. משא"כ [חמאה] כאמר צו ספיכת סירים צפיוס צתורה סצנכח. והנה כתב התוי"ט סלריכין לדחוק לוטר זאה הסצרא. ולדעהי אין זה דחוק (וכבר ככה אלליכו סצרא זו צדברי סחורת כהכיס פ' אומר. סלא צספרינו צני ישסכר עיי"ט) ואצאר לך. דהנה אין זה צמקרה ח"ו צחורתיכו הקדושה. אשר יס צתורה אשר דבר זה מצואר צפיוס צתורה סצנכח. ודבר אחר ללמד. צג"ס או צק"ו וכיולא. והיא חורה סצנע"פ. העסכיל יצין צכ"ע כפי אשר חנן לו ססי"ת צציקת. וצכאן כמי כימאל. הנה יס ססיס רצוא אוריות לחורה. וססיס רצוא כללי כסמות לישראל. והנה כל אחר מישראל יס לו אחיס צחורה שהוא אור מעטה לצושו ית"ט. ע"כ צאעלמות סחורה קוצ"ה ואורייתא וישראל חד. וכאשר יחמא האדם ח"ו ולא יסעע לדברי חורס הנה עפריד א"מ ח"ו מן דציקותו צאוריות סחורס. וסנה סדבר סמצואר צאוריות [סחורס. הנה כאשר יחמא א"ס צזה איזס חמא]. עס. לריך סחומע לעסות צצושו אל סס"י סוא סכלרך לחזור דציקותו צאוריות

גם נמחקר כפורים. דאפילו לא יקח חלקו עד לערב דלא זודאי כבר [הקריבו] כפרתו דכהנים זריזים ולא ישאו כפרתו. אפ"ה אינו חולק: [מ"ב. תוי"ט] דג"ה עורה לכהנים וכו' אבל ר"ל עלתה לגבי המזבח. לולי דמקפידא הייתי אומר. דדרשחם. עולה מעלתה לא"ש. היינו לאיסיים. היינו אש המזבח :

פרק י"ג

מ"ג. תוי"ט דג"ה המעלה להדיוט וכו' כחוקין למ"ט רס"י שחייב משום עובד ע"ז. ונחלקו עליו מחוס' וכו' וכו' ראי' לדעת רס"י. דהרי נזכרנאמר אחר להקריב נכסים לריחל. ונשעה שהעמיד הללם בצקעה דורא. אמרו זגוי' [סנהדרין דף ל"ג ע"א] ריחל אזיל משום דלא ליתקיים צ"י. פסילי חלקיהם חרשפון וכו' ומינה שמעינן דהמעלה קרבן לחצירו. עובד ע"ז מיקרי. כ"ל :

מ"ו. תוי"ט דג"ה ר"א אומר וכו' וכיסוד המים צבא לאו דאורייתא אלא הלמ"מ וכ"פ הרמב"ם. ותמיהני דמה לי מפורש מדאורייתא מה לי הלמ"מ וכו'. הרולה לרות למאוכו ציה. יעיין בפרש המלות להרמב"ם. צ"ד שרשים שהשריש. ומה שטען עליו הרמב"ן ונלילת צעל מג"א. ומרגיכ"א עז"א. ול"צ שתי"ח. וקנא"ה סופרי"ם. וצבאן כ"ל. דהנה אפילו זריקה לא הוה מרצין להחייב צחון חי לאו דמרצין מקראי לרי"י ולרי"ע למר כדאית ליי' ולמר וכו'. ומילא מקסדר שלא לרבות רק עבודה המפורשת צחורה. כ"ל. ול"ע :

מ"ח. תוי"ט דג"ה כהן שתייה צפכים וכו' ומלאתי צרישא שניחוק. ולא ידעתי למה לא ג"כ צפיפא וכו'. לדעתי צפיפא שפיר איטעריך. דכיון דשחט חטאת אחת צפכים השני איפסל. וקד"א דליחייב כשוחט חולין בעזרה. קמ"ל. ולפי"ז. תני צרישא איידי דקיפא דמרמי לסו אהרדי :

פרק י"ד

מ"ג. הרע"ב דג"ה צחון חייצין שהן מתקבלות צפכים כדנה לשמן לאחר שהקריבו וכו'. הן אמת. דצרי הרע"ב אינן מוצנים. ועיין בתוי"ט. ויש לפרש בדוחק. דה"ק. דכל אילו המחוקרי זמן צגופם כשמגיע זמן הקרבת קרבותיהם. ומציאים יב צפכים

צחותיות החורה. משא"כ דבר הכלמר צחורה [שצנע"פ]. הגם שהוא זודאי דבר הכלרך. שיהי' נחשז מקרובי מלכות. מלכות פה וחורה שצנע"פ קרינן לה. ומזרזו [איך לצוא] אל המלך לומר חזי צמאי צרא אחיכא לקמך. עכ"ז חיכך בעשותו הדבר המצואר צפירות צחורה. החזור לו דציקורו צחורה [ע"י העש"י] הזאת. אבל המלך יה"ט הוא היודע איזה קבולה גירמה לזה ואיזה [לא]. הנה נחכמתו הכפלה ציאר לנו צחורתו זאה הסגולה [הכפלה] וזאת העלה. הן הדברים. ונעמה הצין שפיכת שירים [צחמלא] כאמר צפירות צחורה. הנה [היולר כל] הוא חלקינו יודע אשר [ע"י שפיכת השירים יתעורר] החומע לדציקות החורה. משא"כ נאסם [כלמד] שפיכת שירים צחורה שצנע"פ. הנה [לזאת] החורה הקדיונה החמלא לאסם צשפיכת השירים. זה מה שכל כעה והש"י יודע האמת :

פרק י"א

מ"ה. תוי"ט דג"ה קורעו וכו' ויש לפרש כיון שמועיל לו ייחוד לאותו צגד וכו' וי"ל יותר מכוונ דאכן סהדי דמייחד ליי' צכרי לקיים מלוה מן החורה :

מ"ו. תוי"ט דג"ה כלי נחשת. אין הפרש וכו'. ונקט כלי נחשת. כלשון הכחוש. ואם צכליי נחש"ת צבלת. והכחוש דנקט כלי נחשת. להורות דהחורה חסה על מוון ישראל ואין לצבל קדשים צכלי זהו וכסף. וכלי צרל מקלקל המאכל. וצדיל ועופרת כיהכים מן האש. כ"ל :

מ"ז. תוי"ט דג"ה אחד קדשי קדשים וכו' דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. מדה היא צחורה. וכן ריבוי אחר ריבוי למעט. כלמד מזה עאן דאיהו רב איהו זעיר ועאן דאיהו וכו' : תוי"ט דג"ה אין טעוים מריקה וכו' שני חלקי מים ואחד יין. אע"ג דמדאורייתא כל האיקורי צבלים צרו. יין צמים הוא מין צשא"מ אבל קשה. לפי"ז אפילו אם יש צו פחות מעשים [יין] לא יהי' צבל ול"ע :

פרק י"ב

מ"א. תוי"ט דג"ה לערב. משום עבול יום נקט לה דאי מחוקר כפורים וכו'. י"ל רבות קמ"ל

פרק ג'

מ"ב. הוי"ט זד"ה לא פתח וכו' וכ"פ רש"י משמע
 זכדי קמילה מיהא מעכבא וכו'. וליכ דה"ק
 לא פתח החלות רק פתח ושבר מנחה זקומלו
 כדי קמילה לקיים מילה קמילה. והא ודאי מעכב
 אס לא קומץ. והא דסולרכו לבאר זה הגם דהוא
 מלחא דפשיעא. הוא כדי להרץ הקושיא שהקשו
 החוס' (הציאו הווי"ט לקומץ) למה תכל החכל
 עליהם קידם להכופה שלא כסדר. לזה דקדקו רש"י
 והרע"ב שהוא כדי להסמיך מליחה לפתיחה.
 להורות כמו זפתיתה ע"כ לא קאי רק אשיריים
 אבל הקומץ על כרחך לריבין לקומץ. כן ל"א מליח.
 סכוכה על כל המנחה היינו השיריים. אבל הקומץ
 על כרחך לריבין למלוח. כ"ל :

מ"ד. כוונה ר"א כשרה וכונה ר"י וכו'. כ"ל
 לפרש. אומר. כוונה עפ"י מ"ט כמה
 פעמים החילוק בין לשון עז"ר. ללשון יסוע"ה.
 עז"ר הוא כשהעז"ר עז"ר גם זמרים המזבוקס
 מהעז"ר. ויסוע"ה הוא אחר המזבוקס מהכוסע.
 והוא מה שפירשנו הפסוק חושה לעזרחי. יי
 השועתי. ר"ל. אהה יי השועתי. שאלה מושיענו
 תמיד אחר הפילה חושה ומחר להיות עזרתי גם
 [קודם] השפילה. והנה השכי החכאים הללו ר'
 אליעז"ר ור' יהושע"ע שמותיחם מורה על עז"ה
 ויסוע"ה. והארכנו זמקוס אחר [זמקוס] פלוגתהן
 ר"א ק"ל בהשירי כבדא העולם כי הוא מדבר
 בהמשכה קודם למעשה ור' יהושע ק"ל זכרון
 כבדא העולם [מדבר] זמקוס. כענין עקומה
 שפתיים שזיכור הוה מעשה. הזן הדבר. ומעשה
 בין והחזוקן דברי חכמים וחידושה. גם זמרים
 [כהן] את הקומץ לאזכרה. כוונה של ר' אליעזר.
 ידלה לו המנחה. וכונה ר' יהושע פקולה הזן :

פרק ד'

מ"ג. וכל האמור זמ"כ לא קרב זמדר. כ"ל דוקא
 האמור זפרשה אמור. אבל האמור זמקוס
 אחר זמ"כ קרבו זמדר. דהרי כל הקרבוה דעבודה
 [יוס"כ] זזאת יבא אהרין. כה"ב. וא"ת שהוא
 הזמחה לעמיד כשיחיו המהים. א"כ למה לא
 הוכיחו זכאן תחיית המהים כמו שהוכיחו זון
 [הפסוק] ונהחם מעכו זרועה יי לאהרן הכהן :
 פרק

פרק ב'

מ"ב. הרע"ב זד"ה הקטיר ז' זזכין וכו' וזמן
 אכילתו כל אותו זמנה שזמקיריים וכו'. עיין
 זחוי"ט דכאכלין גם לערז זמולאי זמנה. וכ"ל דודאי
 גם הרע"ב ק"ל הכי. דאליכ תקשה דרוד ואחיתנד
 זמנה לו לחם הפנים וכי ק"ד זמנה אללו זמנה
 והלך זמנה ולקח אהו לחם. ומרז גליח :

זפנים זמחה ואשמו. העולה והשלמים [שזמקיריים].
 הוא דרון. כמו זדנה. ע"כ כשזמקיריים זחון גם
 זחון ימי ספירחה חייבין. כיון דשם זדנה דרון
 עליהם. ול"ע :

[מ"ז. הוי"ט זד"ה] זכל ערי ישראל וכו' וכנה
 הרע"ב וכו' לפי שלא הי' לישראל עדיין
 ערים וכו' ודבר זימנה הוא. הרי הי' להם ערים
 זעבר הירדן [לרע"ב ולגדי ולחלי זמנה המכסי.
 ואפשר לומר כיון דלה] כשאלו זמנה רק הטף
 וכסי. וכל חלון זמנה לא היו זמנה. לא זמקירי
 עדיין זימנה כ"כ. ול"ע :

מסכת מנחות

פרק א'

מ"א. הוי"ט זד"ה שלא לשמן [פירש הר"ב] כגון
 שזמנה זמנה זמנה וכו' והה"ד סיכו
 זעלים וכו'. וכ"ל דהרע"ב זבוחא קמ"ל. הגם דלה
 סיכה זעלים עכ"ז לא עלו זעלים וכו'. זמכ"כ
 אס סיכה זעלים :

תוי"ט זד"ה קומץ ועלה וכו' אבל הר"ב כנה
 דהה"כ דלכן זמנה כולן שזים. לא כראה
 כן זדברי הרע"ב. אדרבה דייק וכנה. והה"ד לכל
 סך פקולים וכו' שאם עבר אחד זמן וקומץ וכו'.
 הרי לפניך דלה זמירי רק זמפקולים שקמלו. אבל
 קמילה פקולה י"ל פקוקי זמפקא ל"י כדברי
 החוס' :

תוי"ט זד"ה לרור וכו' וכנה רש"י ואי קשיא וכו'
 תכל מלח ולזונה. זמברי הגמרה. וזפרע
 לפי מ"ט רש"י ואי קשיא וכו' כראה ודאי דלה
 פליג זן זמירא אהא דאי פליג שפיר ים לריכוחא.
 גם להיפך לכן זמירא. ודוק :

פרק ה

מ"א. רמ"א שאור בודה להן מהוכן וכו'. אפי"ג
דבחותן הבחות מלה נשמרין שלא יחולו. ואם לא
שמרין והכיתו בלא עסק כשיעור [חימוץ] או עד
שיכספו פכיתו ויפול בהן הסידוק. הנה פסולים
מעטם חימוץ. ככאן דמלותן נחמן מדאורייתא
צנין חמץ [מעליא] :

מ"ב. הוי"ט צד"ה כילוסות וכו' אפי"ג פכ"ס
זריזין. דקדק לומר אפי"ג פכ"ס ולא כמו
שאמרו חז"ל צכ"ט כהנים זריזין. [דהליטה כשירה]
צורים. דמקמיא וליך מלות כהונה. אבל ז"ע גם
ישראלים העוסקים צפנים צמקס סכהנים זריזין
הן :

פרק ו

מ"ג. הוי"ט צד"ה צ"ג כפה וכו' אבל ראיתי צפירט"י
שכהצ צ"ג כפה הלמ"ט. ע"כ כראה טעמו
וכו' וי"ל כפוטו. דטעמו מהצרייתא. [דקנטא]
ריצה ומיעט צכ"ן. ולא כקפא. הנפוח. על כרחך
כפות הלמ"ט הן. וכמ"ט הוי"ט גופי". ולא ידעתי
למה העליא טעם אחר לפירט"י :

פרק ז

מ"ד. הוי"ט צד"ה ושל"א יפול וכו'. לפי הגירסא
ושל"א יפול. הוא ענין אחר כטעם ג"כ ושל"א
קרב"ן. דאפילו עושה הקרבנות סוין עשרה לכל
וין. לא יפול הסרועה מאחד על הצירו :

מ"ה. הוי"ט צד"ה שחטה ונמלחה בעלת מוס וכו'
ואין מוונן כיכר וכו' והן כשרים לכחילה
צעופות וכו'. י"ל דחד טעמא הוא. דהנה גם
צעופות חסרון אצר פסול. אבל דוקין טבעין .
הואיל ואין כיכר כ"כ לא מיקרי חסרון אצר :
מ"ו. הוי"ט צד"ה לפיכך וכו' משכה שאינה לריכה
היא וכו'. י"ל דזה כוונת התנא לאשעועיין
דכל כה"ג צכ"ט לא הוא דצר הלמד צהיקש דאינו
חוזר ומלמד צהיקש. דשם פסק אחר הוא. לפיכך
האומר וכו'. כ"ל :

פרק ח

מ"ז. הוי"ט צד"ה אין מציאין וכו' אי צעומר

דוקא הל"ל שלוחי צ"ד כדחקו צמ"ג פ"י. ע"כ. ולי"ג
דאי משום הא לא איריא דההס דוקא צעסק
הקלירה. היו שלוחי צ"ד. דודאי הקולר לא ה"י
הגזר צעלמו. רק פועל אומן טבקי צעסק הקלירה.
וגם היו סס [אנסיס] רצים כדי פסי" כקלר
צעסק גדול. משא"כ כאן צענין צדיקה הסולה. זה
מישך שייך לגזר :

מ"ח. הוי"ט צד"ה שלטה זחיס וכו'. וכחצו הסוס'
וקסה דמוס' פאה משמע דחייצין צפאה
וכו' [וכל דצר שאין לקיעתו] כאחד לא מחייצי
צפאה וכו'. לדעתי לק"מ. דכך כסנה סס צמסנה.
כלל אמרו צפאה. כל שאור אוכל וכשער [וכו'
ולקיעתו כאחת] וכו'. והתבואה והקטניות בכלל
הזה. ור"ל בכלל הזה לא ככלל רק התבואה וקטניות.
ואש"כ אמר וצא"ן האוב והחרוצין והאגוזים והזתים
[וכו'] הכך רואה דברי התנא דצא"ן לא שייך
זה הכלל. וצ"ל כ"ל דלק"מ. דאותן דאין לקיעתן
כאחת. דאין חייצין צפאה. היינו שדרך כל בני
ארס שלא ללקוט אותה המין צפעס אחת. משא"כ
זחיס דרך רוב בני ארס ללקטן כאחת. רק עי
שרולה לעשות כמה מיני שומים טובים עושים
כדבר [הזה]. וגם י"ל אין מן הדרך לעשות כן .
רק מי שזחסי סמוך לציתו ולגבו. משא"כ צפדה.
כ"ל :

מ"ט. שכלומר חמיימים יהיו לכם וכו'. אי לא
דמקפ"חא מרצותי ומצירי". הייתי אומר
שאין זה דברי ר"י צר' יהודא רק דברי סהס
משכה צפויס הפרק. אחר טעם לכל פרקין דקרק
על כל אלה העכיינים. צקולה ויין ושמן דכתיב
חמיימים וכו'. וכן רמז הרע"צ צמ"צ לעיל. וגם
החוי"ט. לעיל הראה מקום לסוף פרקין לכאן :

פרק ט

מ"י. הרע"צ צד"ה וכי עה הי' הפין משמע וכו'
אלא צמון המשחה צימי משה ואוחו סמן
עדיין הוא קיים ועומד וכו' ולא ילערכו גם לעתיד
צ"צ לעשות סמן המשחה אחר :

במתניתין. טבע עדות של ל"ח וכו'. הלכח
גמירי לה. אפשר לומר להעסיך
הגש"ם צמנו לצרכה (הוא דצר ל"ח להרעיז
הארץ) ע"כ היו טבע מדות. ז' פעמים מד"ה
צבי"ג גש"ם. וכמ"י כפסה צשאלחה. ויבא בגש"ם
לכו

לכו. הוספה החמה באורה לעמיד שמ"ג פעם .
הוספה אור השבע באורך ורוחב וגובה. והזין
נרצו במד"ה ל"ה זג"י חנוכה"ה שה"י חיכוך על
הגאולה העתידה. והנה אז כיתוסף האור הכיסי
שה"י צמד"ה ל"ה ז' פעמים .

והנה ז' מדות יב"ש. ז"פ מד"ה זג"י צ"ח
שצמחה תורה. מד"ה זעלמה לזעלמ"מ
שצנ"כ. והנה סך המדות ט'. מ' פעמים מד"ה
זג"י אמ"ת. טפת אמ"ת תכון לעד מ' מוכילין
דרחמי [טפ"ה] אמת. ודי זזה: דרוס וקבל סכר. ואין
זזה קבלה מרצוטיי. וכל דצריכו צדק אפשר :
מ"ד. הוי"ע זדיה ושל היום וכו' ועד עשרה
ימים . עומ"ט צמ"ד פ"ג דזנחים . עיין מ"ט
גם אחי טס צעזיה"י :

[מ"ז]. חוץ מן הפר הזא על כל המלות. עיין
צחוי"ע זדי"ה חוץ. וכל דהחלז קורא
לפר העלם דבר. צבאן. פר הזא על כל המלות .
טעמא קא יתיב מפני מה הנהו דוקא צעו
קמיכה. מפני שהם צאים על כל המלות. כמו
שעיר המשתלח. דידוע שחומר צו. וכשא השעיר
עליו אח כל עוונות [כך] פר העלם דבר זא על
כל המלות. והשווה לשעיר המשתלח לקמיכה :

פרק י

מ"ג. והם אומרים לו קלור. לא הי' די להם לומר
הין (עיין צחוי"ע) וכל דהנה הקלירה הוא
צמולה על כל ישראל. כמד"א כי [הצואו וכו']
וקלרם אח קלירה. והנה הקולרים הנה שלוחים.
והנה אס היו משיצים הין. אינו משמע רק שהם
מסכימים לקלור [אבל כשאומרים] לו קלור. הנה
שולחים צמורה ליוו השליחות. קלור. ועשה המלות
צסם כל ישראל :

[מ"ה. הוי"ע זדי"ה והרחוקים וכו' מפני שהן
יודעין שאין ז"ד] מחעללין צו . וכתב הרמז"ס
ולכך לריכין [אנשים שישמרו חלות יוס ירושלים
לא חלות אוחן המקומות וכו'. לולי] דברי הרמז"ס.
הייתי מדקדק מנשכתינו. דהרחוקים מותרין מחלות
היום שלהם צמדינחס. דהנה לשון המשכה הוא .
הרחוקים מותרין מחלות היום. ולא אמרה .
הרחוקים אובלין. דאז הי' משמע שמשפרת המשכה
מנחה הרחוקים. משא"כ באמרה. הרחוקים מותרין.

הנה הוא פסק מנשכתינו ולא סיפור המשכה
והאיך ידק אח"כ. מפני שה"ס יודע"ס שאין ז"ד
וכו' . מה זה חלוי צידיעהס. הרי אנחנו פוסקין
סדין . ה"ז חלוי צידיעהינו. והל"ל בקלור מפני
שאין ז"ד (ואי הנה חכל. הרחוקים אובלין וכו'
אז הי' לודק אח"כ מפני שהם יודעים וכו' משא"כ
כדמחכי כעת הרחוקים מותרין וכו' הן כי דקדוק
עלום הוא) ע"כ כ"ל דה"ק. דהנה ורלי דטעומר
קרב אחר תמיד של זוקר וה"י כמו טעה ושהים
על היום ומילא הסמוכים לירושלים. היו מותרין
ז' טעות על היום. ציודעס שאין ז"ד מחעללין צו.
אבל הרחוקים מן קו טעות היום כאשר הי' להם
ז' טעות על היום יוכל להיות צירושלים. עדיין
לילה הוא. ע"כ אנחנו מותרין להם עכ"פ מחלות
היום ולחלן. שאז הוא זודאי [ז' טעות על היום]
גם צירושלים. הגם שהם צמקומם יודעים צצירושלים
אין עדיין חלות היום. אבל יודעין שאין ז"ד
מחעללין צו. וחיכך אחר [עלות] השחר מקריבין.
הנה צעצור זה הגם צצירושלים אינו כ"א ז' טעות
על היום. אעפ"כ ורלי קרב טעומר. והזן. כן
הי' כ"ל לולי [דצרי] הרמז"ס ז"ל. אבל זודאי
מחראוי לזעל דעתי מפני דעמו הקדושה :
שאין ז"ד מחעללין צו. צ"ו דייקא. הל"ל סהס .
שאין ז"ד מחעללין. וי"ל דצזה מדרזין
ציותר ציותר כדי להחיר סחדס לכל ישראל והוא
ג"ח גדול :

ודקדקתי עוד למס אמרו שאין ז"ד וכו'. למה חלו
צצ"ד. הל"ל סהס שאין מחעלליס צו.
אבל למי טעצין צדצרי הזמר טענין זאה המלות
[רומז] לכנסת ישראל. שהיתה צמלרים וכתייחדה
עם זרים. וטהורס היא. ונקחה וכורעה זרע. ע"כ
מציאה מנחה טעורים. כעין [הצחאת] מנחה טעורים
לצדיקה טיעה. ולזה לריכין ז"ד כבודע והזן .
וצה ידק ג"כ לשון צ"ו דייקא למחר להחיס
להודיע טהרת [וקדושה] כנסת ישראל. ואהה
לטום עיני סכלך וצין והצבון :

מ"ו. הוי"ע זדי"ה ואס הזיא וכו' לומר לי' ולא
קצירא לן חלא כדקשיא לי' לר"ע וכו'. ולי"ג
דק"ל להרמז"ס דאין הלכה כיהודא זן כחמ"י .
מדקיללו ר"ע עד אשר השיצ לר"מ. ואי כהורס
השיצ מה עשה. וא"כ כראה לפי"ז דר"ע ור"ע ור"י
צר' אילעאי ק"ל דאין הלכה כצנרת ר"י זן כחמ"י:
פרק

פרק יא

תמיד. וכן נמשמע לשונו צמחתי ע"כ פסק הרמז"ס
בספרו כח"ק :

פרק יב

מ"ד. תו"ט צד"ה אלא עד ששים וכו' וא"כ למה
שחקו צבאן ולא פירשו דמסנה זו דחוי' היא.
עדיפא מזה ה"ל לאקשו"י דכמה משניות קמחיות.
היו דחיים לפ"ז מהלכה ולא אשכחן חולק עליהם
צפירוש. כגון צפרק י"ג מ"א. פירשתי ואיני יודע
מה פירשתי. יציא ששים עשרון. וכן במסנה צ'
פירשתי מנחה של עשרונים וכו' :

במשנה כל מדות חכמים כן צארבעים קאה וכו'
חסר קורטב אינו יכול לעבול צהן. צכ"מ
הציאו רח"י על מדות חכמים שהם מוגבלים צלמלוס.
רחייתם מוקוה חסר קורטב. המוקוה היא חתק"ס
לוגין. אשר צרי" צגילה לדעת הירושלמי צחתק"ס
כמ"ש כמה פעמים. ולו"ג הוא ס"ד קורטבין (ע'
צתו"ט) ס"ד הוא צג"י די"ן אשר הוא צחי' הלמלוס
וכסנמתק ע"י שמות צצ"ד חס"י הו"י חס"ו .
מתהפך לרחמים וחס"ד צקוד מ"ס מימי חסד .
ואכן רומתי לך צמדו"ת חכמ"ים שהם מוגבלים .
ואתה הצין צחסר קרטוב אינו יכול לעבול. וקלרתי
צבאן. עד כי יתי' הש"י צעזריכו להרחיב הדיבור
צזה ודי לך :

תו"ט צד"ה אין מתנדבין לוג וכו' לכך כ"ל לתרן
דשאכי מנחה דכדצנה כתיצא צהדיא משא"כ
דצנה יין דלאו צהדיא כתיצא אלא מאזרה וכו' לא
נוכל לחייבו עד דפריש. אס זאת הקצרה אומית
אקצירי לך טעם הדבר. דבר המפורש צתורה צבכת
אפילו אס לא פירשה האדם [ציון] פיו רק שה"
צמחצנהו להציא מנחה כתיקנה כאמור צתורה .
וכצבודקין אותו אומר כך ה"י צמחצנהו להציא
כתיקנה. ומחצנהו עשהה [רושם]. משא"כ דבר
שאינו מפורש צתורה צבכת רק צרמו. והיא נמקרה
צתורה צבע"פ. לא כתייב צמחצנה. והמחצנה לא
עשהה רושם. עד [ציפרט] צפה וזוה הצין למה
צצרכות והיפוכם. הכלמרות צהר גריזים ועיבל. לא
כאמרו הצרכות צפירוש התורה צבכת [רק נמקרו]
צתורה צבע"פ. משא"כ הארורים. והוא לדעת ע"ד
האומר כי חפץ הש"י לצרך את ישראל [צפיו .
וכלמד] מזה שכל מי ציצרך את ישראל יצרך אותם
צמו פיו. ולא חספיק לו המחצנה. וכמ"ש לכהנים.

מ"ד. תו"ט צד"ה כל המנחות וכו' ורס"י פירש
וכו' הכל צבלי שרה צפנים ולא צחוץ וכו'.
ולדעת רס"י פ"י המנחה. ואין צהן מעשה כלי צחוץ
לא משכחה צהו טוס מעשה כלי צחוץ. כי כל
מעשהין צצנים :

מ"ו. תו"ט צד"ה ס"יפין. טס לדבר העשוי לחצר
וכו'. וכמה פעמים צצ"ס ממשמע לשון סקיף
טפל אל העיקר. כמו סקיף לעיבור השנה. וקטן
סקיף לעשרה. ולפ"ז ל"ל צבאן סקיפין סס טפילים
אל הקנים. כי עיקר הפעולה עושין הקנים :

תו"ט צד"ה לא סידור קנים וכו' טעמא (מאי
משוי להו לקנים) דלא לעפש לחס וכו'
גמי'. לכאורא אינו מוצן. כיון דמדאורייתא כינהו.
אין לנו לתלוה המלוה [צטעס] [וצפרט] [למלוה
שאין מצוחר טעמה] צתורה) ולצטל המלוה ציון
דלא שייך טעס. והדבר הזה מצוחר לכל משכיל
צכללי התורה. וי"ל דצבאן אין המלוה [של] הסקיפין
והקנים צעריכת לחס הפנים. רק המלוה הוא צכלל
מלות עשיית השלחן צצמקדס. לעסות אליו סקיפין
וקנים. א"כ תיכף כצעושין השלחן עם כל הכלים
[מקיים צזה מ"ע] דאורייתא. רק אחנו עושים
ומחמשים עם כל הכלים צלורך לחס הפנים .
וכסאין לורך אעפ"כ אין צזה ציעול מלוה :

שם. וא"ה ות"ט יאסרו להיעלטל [וכו'. לילי]
דצריהם י"ל דלהיות לחס הפנים כאל צצנה
חששו שלא יענו להסיר מלאכה איכל כפס צצנה
כמו צו"ט ע"כ צגזירה זאת עשו זכר לדבר ולא
יצאו לעשות :

תו"ט צד"ה כל הכלים וכו' ול"ק אמאי שייך ארון
דצלפני ולפנים לא מיירי. וכ"ל דלא מיירי
רק מהכלים צצניה שני שלא ה"י ארון :

מ"ז. תו"ט צד"ה על של טיש וכו' וא"ת והשתא
מ"ט קאמרינן צמחיתין שומעלין צקודס. ל"ק
דאסיפא קאי וכו'. ולפ"ז קשה לי אפילו אס הוה
של כקף ה"י ונעלה לקודס. וי"ל דכל מה דאפשר
לעלות טפי א"ז הקודס מעלין :

תו"ט צד"ה ר"י אומר וכו' ואפ"ה פסק הרמז"ס
צפ"ה דתמידין כח"ק. כ"ל דאפשר לוור
דס"ל להרמז"ס. דר"י לא פליג אח"ק. וס"ל ג"כ
דכך היו מהגין טפחו של זה וכו' רק דס"ל .
צאס יארע. אלו כועלין ואלו מתיחין. גס זה נקרא

ברכה

מנחות פרק יב

משולשת

האדם ושותף עמה כנפש החיונית המורגשת. אבל בשחיטתה לשם י"י. והי" קדש. יצין כל משכיל שהוא לעוזה להצט"ח אשר יקרא עליו שם י"י. הלא תראה אפילו עלי הסוכה זמון. שם י"י יקרא עליהן. ומוחזין לכבדן. ומילא לא יפול לב אדם עליו בשחיטת הצט"ח לקדושה זמנים לשם י"י. אבל בשחיטת חולין. הוא לפלא לבני אדם. למה תהי" כזאת. אבל המשכיל ע"ד. יצין לאשורו. שגם שחיטת חולין למאכל לזן אדם הוא לעוזה הצט"ח אשר יצוה הכנפס השמיות לכנפס השכליות. כאשר יאכל האיש את הצט"ח. וסנה והייתה כצטרו ודמו וילך צכח האכילה ההוא לעצוד את הש"י שזרתו ועצודתו. וצפרט להצקי צטותא דרצק צהעלאת כיה"ק יאכיל אמתיות הענינים. וזה הוא שחיטת חולין על טהרת הקודש. ע"כ כשגמר צטותו שחיטת הזמנים. צחי קודש. חיצר אליו שחיטת חולין על טהרת הקודש. כ"ל :

כה הצרכו וכו' אומר להם ולא תספיק [להם המצטת. ומא"כ] בקליות. גם צמקוס שא"כו קללת חכם כגון האיש אשר יעשה פסל ומוסכה. הנה מוחזיין לקללו. תספיק [המצטת. ומצטת אין יודע] אוחה כ"א הש"י. ולא יהי קטרוג מהמקטריג"י ואי"ה כחצי הדיבור צמקוס אחר :

פרק יג

[מ"ב. תוי"ט] צד"ה רבי אומר וכו' וכ"ל דהכי דמי עפי למתחיתין ה' דיציל כיום המרובה וכו' ולי תקטן תמוהים [דצריין] :
מ"ד. הוי"ע צד"ס טעון לא יפחות וכו' ואכי תמי' דצריס פ"ד דצטוועת פליגי ר"מ ורצקן ולרצקן דון מינה ואוקי צאתרא וכו'. אפשר לי לומר. דצמקוס אחר ת"ק דהכא ורבי תרווייהו ק"ל כרצקן דתחם דון מינה ואוקי צאתרא. רק צכאן צקדסיס ק"ל לת"ק דון מינה ומינה דאי אומרת דון מינה ואוקי צאתרא. הנה כלמד ונלמד. וצקדסיס אין למידין למד ונלמד. ורבי ק"ל דזה לא מיקרי למד ונלמד. ואעפ"כ ל"ע :

פרק יא

מ"א. שחיטת ככרי כצלה. תמי' לי לפי מאי דקי"ל להלכה. דגם צזה"ז מותר לככרי להקריב קרצנות צצונה. וישראל אסור לכייעו. רק להורות לו קדר הקרצה. א"כ לריך הככרי לשחוט צעלמו. וכיון דשחט הרי נתנבלה מן הדין. והאיך יהי לרלון אח"כ צזריקת והקטרת כצילה. וציותר איך יהי רשאי ישראל להורות לו קדר זריקה והקטרה כיון שהוא כצילה ול"ע :

מ"י. הוי"ע צד"ה צצית חוכיו וכו' והרמז"ס כתב וכו' אלא טעבר על מ"ס פן תעלה עולותיך וכו' והיו המלרים עוצדין צו לשם ומקריצין קרצנות וכו' הנה לדצריו היו ומקריצין קרצנות ככריס וגם ישראלים. אלא שישראלים עצרו וכו'. ולי תקטן כראה מדברי הרמז"ס כדברי החוס'. שלא היו ומקריצין שם רק ככריס שלא נאסרו צצחוני חוץ ומותר להם להקריב לשם גם צזה"ז. דהרי הרמז"ס צפירוש כתב והיו המלרים עוצדין צו לשם. הרי דייק צלשונו רוקא המלרייס. ולא ישראלים. ומה צכתב הרמז"ס. אלא טעבר על מ"ס פן תעלה עולותיך וכו'. היינו חוכיו [עבר. צזה אשר] הקריב להם הקרצנות. דהרי גם צזה"ז. הגם שהגוי מותר לו להקריב צחון. מותר לישראל ללמדו אבל לא להקריב. וכמ"ס הרע"צ [צצמנים פ"ד מ"ד] :

מ"ד. הוי"ע צד"ה השוחט מן הלדדים וכו' ואפילו לכחחילה וכו' וכחצ הר"ן ולא ידעת? מי הזקיקו לכך דודאי משומע דמלות שחיטה לכחחילה [וכו'. י"ל משום] דיטכס צע"ח אשר הקימנים מוכחים מן הלדדים כגון חורים וצני יונה. הנה צאלו צדאי מלות [שחיטה מן הלד] הוא :
שם. ומסייס הכ"מ אע"ג דתכן השוחט מן הלואר וכו'. גם צזה י"ל דתני דיעבר צאוחן אשר סימניהם מן הלד. כ"ל :

מסכת חולין

פתיחה

כשהשלים ענין צחי קדסיס וכו'. כ"ל דקידרו שחיטת חולין צקדר קדסיס. דהנה שחיטת הצע"ח הוא לכאורא אכזריות. כי [הנה]

פרק ב

מ"א. תוי"ע צד"ה השוחט אחד צעוק וכו' דלכתחילה אלרכוה רצ"ן תרווייהו משום תרחקת וכו' רש"י. לפי [דעת רש"י נראה] דשחיטת צ' הסימנים צעוק

פרק ג

מ"א. משנה. נקובת' הוסטו ופקוקת' הגרגרת .
 יש להחזוקו מ"ט דהתנא שניה זלשונו
 זתהו שתי ערפיות ועשאן כסס הכיטי לזהמה .
 שאתה הזמה נק' נקובת הוסטו . פקוקת הגרגרת
 ולא כהז כמו זאיך ניקב הוסטו . נפקק הגרגרת .
 וגס למה זאלו טנה וז'ו החיצור . ופקוקת . וז'ל דתנא
 דווקתא הוא . שאלו השתים נפקלו זמקוס שחיעתן היינו
 זקיימיס . וקיי"ל כר' יצב פ"ז מ"ד רר"ע הודה לו
 דכזילי כמי הוה . זאיך השחיע' מוליחתו מידי כזילי (וכי'ע
 רזתי גם לדין למה עכייניס זין עריפה לכזילה
 לענין אוחו זא"צ . וגס עריפה וכזילה הוויין ז' שנות
 זאיך מלטרפסיס [לכשיעור]) וזמטנתינו חלו עריפות
 קתני . והנה הגס שאמרו דמטנתינו כר"ע קודם
 חזרת . והגס שחזר זו . משנה לא זזת . עכ"ז רמה
 [התנא זמטנתינו] . וזפרט זכזר טנה זמקודם חזרת
 ר"ע (ויס קדר למטנה זמטנתינו זמטנתינו) . רמו רזינו
 הקדוש זלשונו . טנהמה כזאל [לכ"ע הוה זכילה]
 זעודה זחיי" . נקובת הוסטו . פקוקת הגרגרת . כי
 אינה זכת הנטוייס לזות . רק זכת זכזר חטוייס
 כזתיס . וע"כ תנא [להו זוא"ו] החיצור . להורות
 דרק חלו הז' שוין זדין זז . משא"כ איך הזן :
 הרע"ב זד"ה . נפקק החוט וכו' היינו [נפקק]
 החוט וערפה זאפילו לא נזכרה השדרה
 חלל אורחא דנלחא נקט דרזב פקוקת החוט ע"י
 [זכזרת השדרה הוה ע"כ . לכזורה יקטה זאל
 למה ל"י לתנא לזיחתי] אורחא דנלחא כז . וזפרט
 זמקוס ש"ס לטעות או הז או הז (עד [שחולך
 התנא לטנות זקיפא נזכרה השדרה ולא נפקק
 החוט כשרה]) כז"ט החו"ט זסס החוס' . וגס
 לקולא יש לטעות דזעיין [תתי] . זשאלר חסר כולו
 יעוין חזירון זפירטו על ש"ס :
 [דריאה שתיקזס טינס] התנא ולא אמר כמו זאיך
 ניקב"ה הריאה . משום דעלה קאי פלוגתא
 דר"ס . זכן לקמן זחכרס . קאי עלה פלוגתא דר"י .
 זל"ע [למה טינה התנא זמקס] זבית הכוסות .
 ויס ל"ט :
 [או זחכרה . נראה] לפרט דלר"ט איטרך
 זאשמועיין דאפילו ר"ט זודה זחכרה דלא
 זעי שחנקב לזית הסמפכות . טנה . זכזילכא קדישא
 ר"ט [החזיר זאלוד] זכזכות הריאה זכפרו הזסר .
 זתהו איקור הקיכות . הוה זעעס ניקב הריאה .
 דזין קיכא זלא נקב . טנה לפי דזריו [שאלר עד
 שחנקב] לזית הסמפכות קטה למה יאקרו סיכות
 לדידי

זעוף לכתחילה מדרכן הוא . חזל מדאורייתא . חפי'
 לכתחילה לא לריכין חלל קיוון אחר . והוה דפקא
 לן הכשרו [זקיוון אחר] זדהטיל הכחוז לעוף זין
 זמהה לרגיס . והנה דגיס אפילו לכתחילה לא
 לריכין שחיעה כלל . זמילא עוף אפילו לכתחילה
 די זקיוון אחר . חזל זרזבו טל אחר כזוהו . זעוף
 רזב קיוון אחר וזמהמה רזב ז' קימיס . חזל
 לכתחילה זעיין כל קיוון לטוחטו כולו מדאורייתא
 דזכל תורה כולה דחולכין אחר הרזב . לכתחילה
 זעיין חכל . וכי ק"ד ג' שושזין זדין . לא זלרכין
 ליטאל דעת השליטי וכן זכל עכייני הורה .
 זאי"ה ידזר זזה כמה נפקותה :
 מ"ג . תוי"ט זד"ה נפלה סכין וכו' נפלו כליווכו'
 נקט כמה גווי חע"ג דלא אלטריך . אפשר
 להמליח לריכותא . אי אשמועיין סכין . י"ל סכין
 דהוה שייך לשחיעה . הוה דלא הוה הפסק כטלא
 טהה שיעור טה" . חזל כליו . הוה הפסק זטה"
 כל דהו . זאי אשמועיין כליו . קד"א דזכין לא
 הוה הפסק אפילו טהה כשיעור . זאי אשמועיין
 הנהו תתי קד"א הנהו הוה דזעיין שיעור . חזל
 השחי' חת הסכין ועיף . טנה קודם השחיעה כז
 זמלא זו העיפות ולא הי' ראי לשחיעה . והוה
 הפסק אפילו זלא טהה כשיעור קמ"ל :
 תוי"ט זד"ה זכא חזירו זשטו . ה"ד כשחזר הוה
 עלמו וכו' . לפי הלריכותא שכתתי זקמוך
 טנה חכא התנא זכא חזירו לרזותא . להורות דאפי'
 הוה זעלמו לא הי' ראי זתחלה לגזור השחיעה
 כולה חפי' זעיין דוקא שיעור טה" וק"ל :
 מ"ה . השוחט זמהה ח"י וכו' . הז דלא קתני קתם
 השוחט ולא יל דס . דנקט ח"י . להורות
 דלא זיירי זקדטיס כז"ט החו"ט רק זחולין טנעטו
 על עה"ק . זקדטיס ח"א לומר כשרי"ס . דהרי זין
 דס לזיקה :
 מ"ו . תוי"ט זד"ה השוחט זכילה וכו' חע"ג דכזרת
 ר"א קיימיין דדי"ה חס זיקה . זכגו' כהז רע"י
 וכזרת ר"א דזמר זיכוק הוה פירכוס . לפי פירש"י
 לריכין לגרוק ד"י או דיו . רז"ל די להפירכוס .
 זזיכוק . או דיו להשוחט לראות חס זיקה . משא"כ
 לגרסתינו זמתניין דיו . קאי זמהמה . דיה .
 לזכזו' המוככת הלזו להיותה זוכשרת . חס זיקה
 אפילו זלא פרכוס והזן :
 מ"ז . תוי"ט זד"ה טהמטנתינו פוקלת וכו' חלל
 משום ד"ט זחלוקת זה וכו' . י"ל עוד חז"ל
 זאפשר טלא זחילוך . משא"כ איך ג' עזרות .

והכי איתא תחם דיקב טריפה ומוחיז עלה
 ממתכתינ דהכא וכו' הא קמן דליחא וכו'. ל"כ
 דברי רש"י והרע"ב נכונים דלהכי נקיט טחול
 וכליות דהוא מידי דלא נטרפ' זהו אם ניטלו כולם
 אבל קושיא הגמ' מדכתב התנא מן הטחול וכו'
 [משמע אפילו] מקלחה [ועי' בהרא"ש וצמעדני]
 מלך. והיא ככון לדעתי צנוה"י :
 מ"ה. תוי"ט דר"ה קרעה וכו' [וראיתי למהר"ק
 וכו' דקחשיב] פשיטא וכו'. ול"כ דהא גופא
 אינטיריך לאשמועינן דמהכי לי' שחיטה עלמו .
 דקד"ה כי היכי דעובר ניהר בשחיטה אמו ה"כ
 כהכל לעולם צויתת אמו כמו אצר מאצרי קמ"ל
 דמהכי לי' שחיטה עלמו ודוק :

פ"ה

מ"א. תוי"ט דר"ה הראשון חייב כרת. ושניהם קופגי'
 דלא כר"ח ז"ג וכו'. אבל לפי שהרמזים
 צחיצורו העתיק דבריו כ"ל לפרש וכו' עיי"ש. לי
 הקטן בלא זה דברי החוס' תמוהים דוכי י"ט ס"ד
 דלר"ח ז"ג לא יהי' טוס חילוק. זין לאו טיש צו
 כרת וצואר צתורה לצין לאו גרידא שאין צו כרת
 כי הכרת וצואר צתורה בלאו זה ולא צוה. ע"כ ל"ל
 דבלאו טיש צו כרת. אם הלוקהו הצ"ד הנה כפער
 מידי כריתתו כמו בלאו גרידא וא"כ אם אירע שלא
 הלוקהו. הנה קודם שקיבל המלקות צו כרת הוא.
 ומוכן לעוכס מן השמים. משא"כ בלאו גרידא. הגם
 שלא הלוקהו אינו צו כרת א"כ משכתינו שפיר
 מתקווא כר"ח ז"ג. כן כ"ל :

מ"ב. הכוח"ר והמעקר. נקט הכי יוחר מכל שאר
 פסולי שחיטה דכך הי' דרכן של צני נח
 קודם שנלעוו ישראל על השחיטה. וזענין שאחז"ל
 צטר כחיר"ה הותר להם צמדצו. ונהגו צכוחר ומעקר
 דוקא כי צזה מותר להמית הצנעה"ת. כן כ"ל ועיין
 צחוס' יו"ט :

תוי"ט דר"ה שחטה וזה צה וכו' כהצ סרצ
 וכו' ליכנא קטיעה וכו' הייתי מנייה וכו'.
 לרעתי אין מן הלורך להגיה דהרי הלשון מדוקדק.
 אוחו וח"צ משום אמה (שכצר כשחטה ועצר צזאח
 השחיטה משום א"צ) וצו וחוחו משום צחה
 (שכצר כשחטה ועצר צזאח השחיטה משום צו
 וחוחו) :

תוי"ט דר"ה ועודה ר"י וכו' א"כ ה"כ מדתכלא ועודה
 עוכח

לר"י. ול"ל דס"ל דהוה כחקה. לכיון דכסרה
 האוכא למקום אחר טוב [הוה כחקה אוחה]
 אוכא. וצחקר מודה ר"ש דלא צעינן שתינקב לציה
 הסמפוכות. ו"ל קלה צאופן אחר. וקלרתי צכאן :
 [תוי"ט דר"ה] יקצה הורה וכו'. וה"ל לפרש כן
 ג"כ צקיצה. אין כאן קושיא. דהמרה"ה טס
 לליחה טכנרחת עם הצנעה"ת. והליחה הזחה היא
 עלמיות שייכה למיות הצנעה"ת. וצהעדרה ימות הצנעה"ת.
 ומשא"כ החל"צ צקיצה. הגם טנקרחה ג"כ קיצה"ה.
 עכ"ז החל"צ הזחה לא נכרחה עם הצנעה"ת. ואינה
 [עלמיות] רק ונקריית. והסכרה הוא צעלס רק
 הכיס. הוא נק' צעלס קיצה"ה. הן הדצר :

תוי"ט דר"ה. המסק וציה הכוסות וכו' ה"ל למיתכי
 ציה הכוסות והמסק. י"ל דהמשכה ניטכית
 וקודם דלישהכי שמייהו. עיין צגמ' טנת קוף פ"א :
 [תוי"ט] דר"ה שתיקצו לחוץ. כהצ הר"צ לאפוקי
 וכו' ודברי תימה הן וכו'. לדעתי כוונה
 הרע"ב. דופן החילון של המסק מנין ג"כ על ציה
 הכוסות. וכן צהיפק דופן החילון של ציה הכוסות
 מנין גס על המסק, ואין כאן קושיא על הרע"ב.
 [מ"ג]. תוי"ט דר"ה ואלו טריפות צעוף וכו' הכי
 אינטיריכו לי' למיתכי נקוצה הוטעו משום
 פסוקה הגרגרת. לפי מה דאמרינן צגמ' ואלו טריפות
 וכו' נקוצה הוטעו ופסוקה הגרגרת. איתא כר"ע
 קודם חזרה. הנה נקוצה הוטעו צעלמו ג"כ אלטריך
 לאשמועינן דלר"ע טריפה הוה ולא כצילה. ועמש"ל
 צמ"א דרציו הקדוש [רמז] בלשונו. דלדידן הוה
 כצילה דחזר צו ר"ע לגבי ר' ישצב. ג"כ אינטיריך לרמז
 גס צכאן דהוה כצלה דסד"א דנצילת עוף קיל
 מנצילה צמה לענין [מגע] ומשא. וסד"א דלא
 הוה כצילה גס צנעשה צה חסרון צמקוס שחיטה.
 גס סד"א דצעוף השחיטה די צסימן אחר. גס צנעשה
 טריפות צסימן אחר. והוה שחמ הסימן השכי כשר
 קמ"ל ודוק :

מ"ו. תוי"ט דר"ה אלצע יתירה וכו' ואעפ"י צכרצ
 העופות הוה קרי לה יתירה וכו'. לדעתי
 אין הכוונה יתירה מן ההוגב צעופות למיתכיס .
 אבל סכו ה על השמים ההילוך. שאין המלכ של
 הרגל על האלצע הלזה :

פרק ד'

מ"א. תוי"ט דר"ה מן הטחול וכו' ותמיחתי וכו'

וכו' רל"ל אין טייך זזה להחמיר בשל תורה
 [באיסור או"צ וכן] כיסוי הדם לומר דילמא שחמו
 כראוי. וספק דאורייתא לחומרא. שאין זזה ספק
 דאורייתא כיון דמדאורייתא [לא מהני שחיטתן
 מעיס] דרוז מעשיהם וכו' ע"כ מדאורייתא שחיטתן
 פעורה מביסוי ועאיסור או"צ :

[מ"ו. תוי"ט צד"ה אצל יש סס] דם שלא הוא וכו'
 דמו ואפילו נקלטה דמו מעמע כ"ל בכסהו
 הרוח וכחגלה אח"כ נקלטה דמו דחייב לכסות
 [ואתה הנקלטה אפילו לר"י דהתם לא כסהו בעלמא רק
 שנתכסה] מחמת הרוח. וכתיום שנתחגלה אפילו
 נקלטה דמו חייב לכסות :

פרק ז

מ"א. ואיכו כוהב צעוף מפכ"י שאי"ן ליו כ"ף .
 כראה הא דמתני לן התכא עעמא. להורות
 דאם כמלא עוף ט"ס וכו'. כדברי הרע"ב [צד"ה
 שאין] לו כף. כוהב זו זוראי ג"ה. או דספוקי
 נוספק להכא. כדמסקינן בגמ' ועלה בחיקו :
 מ"ג. הרע"ב צד"ה אינו סופג וכו' דקצר ר"י אינו
 כוהב אלא בשל ימין. והא דר"י לא פליג במשנה
 א'. אע"ג דקבע משכחו צמ"א בשליל. [משום דמורה
 ר"י] מדרבנן אסור גם בשל עמאל. והא דאמרינן
 ט"ס בגמ' מחייתין דלא כר"י. משום דמשמע ל"י
 דכל משכתינו מדאורייתא [אשמועינן] :

מ"ד. תוי"ט [צד"ה] והרומב וכו' ולי"כ טעמם
 הרומב"ס טעמו זה סיכר כדי שלא יבואו
 וכו'. והאחרונים כחצו עוד טעם מפני שהצלים
 אינם [טוים זה לזה] ע"כ הוסיפו אחת. דאז יהי'
 זוראי טעים לנטל האקורה אפילו היא גדולה
 מהאחרות :

פרק ח

מ"א. תוי"ט צד"ה כל הנצר וכו' וכ"ה אחתי אומאי
 לא נקט לישנא דאידיך פקחא וכו' אצל
 הכא לפרושי גופא דאיסורא אילמריך [לומר שצטולו
 צלצר וכו' שלא] חאמר ציטול שאסר הכחוש סיינו
 דוקא כשאכלו וכו' הר"ן. ולא הציכותי זזה דברי
 מרן הר"ן ז"ל. דהרי צפוק מוצאר ציטול [דאין]
 לומר. דוקא אכילה. אי"כ גם צא"ב. דכתיב לא
 תשחמ"ו. כעמם לומר. דשחיטתו אין לאסור רק דוקא
 כשאכלו יג

עוכה דלחלוק. אצל כל הפוסקים פסקו כר"י. כ"ל
 דמט"ה פסקו כר"י דמט"ה חכא ל"י רבינו הקדוש
 בלשון אימתני (הגם דבכאן הוא לחלוק אעפ"כ
 חכא ל"י בלשון אימתני) כי סיכי דתיקו הלכתא
 כוותי" כעו לפרט. ודוק :

הרע"ב צד"ה את האם לחתן וכו' אורחא דמילתא
 נקט וכו' כ"ה בגמ'. לטעם און שמעתי
 מאלמד מן המשמטים את כבוד הרצ הגאון החסיד
 הקדוש מה"ר לוי ילחק מצאנז' דמ"ו זללה"ה .
 ששאל את פיו. הרי מדינא דגמ' בכאן עיקר
 סעודה כשואין הוא לחתן (וכ"כ מנ"ה כחובות .
 [דף ט' ע"ה] גזרס שמה יסחוט בן עוף. חזקה
 אין אדם עורה צעורה ומפקידה. [ט"ס דף י'
 ע"ה] עיי"ט) וברוב מדיכתיבו המנהג הוא בהיפך
 עיקר סעודה הכישואין הוא צבית הכלה. והשיב לו.
 שהרבנן סבוראי צטלו סעודה חתן. להיות כל
 הסנה משעודה חתן ואינו משעחו עובר וכו' .
 והנה צקלקול הדורות יש משע צעמחה [זו] צעמחה
 ורקידתם עם הכלה וכיולא שמו"וין נשים. וכמ"ס
 שהכל [כחובות י"ז ע"ב] אי דמיי"ן לכו ככסורא .
 [ע"כ צטלו סעודה חתן] וקצעו סעודה כלה וחז"ל
 [אמרן] דוקא הסנה משעודה חתן ולא משעודה
 כלה. וזוראי דבריו דברי קבלה. אצל לא ידעתי
 מולאס. וכ"ל עוד שהכתיבו כן כפ"י דברי הזהר
 על הפסיק כפלה ולא תוסיף קום צחולה ישראל
 סיינו שלא תהי' עוד הגאולה הלזו בגאולות האחרות
 אשר צחולה ישראל צאה צהמרה [לצית] דודה
 החתן וקיבלה. ובגלות החל הזה טעמה היא
 שהצביע הקצ"ה. אס העירו ואס העוררו וכו'
 ולריכה צחולה ישראל להמחין עד צוא [דורה]
 החתן אל"י להקיימה. וזה הפירוש כפלה ולא תוסיף
 קו"ס מעממה עד צוא דודה להקיימה כמד"ה. צוים
 ההוא נאום יי אקים את סוכה [דוד]. ולרמז זה
 תיקנו הסעודה צדורות האחרונים צבית הכלה .
 וצוא יצא החתן אל"י לטמחה כיעי עולם. לא
 כיעים הראשונים שצאה [הכלה] לצית החתן .
 וסיחה הסעודה צבית החתן. והנה להס לישראל
 כל ענייניהם צכנזחה הס כי צני כציאים סס :

פרק י

תו"ט צד"ה פטור מלכסות וכו' וכתיב הר"ן ולא
 חיישינן להחמירי כלל משום דרוז מעשיהם

ברכה

תולין פרק ח

משורשת

בגמ' [דחולין דף ק"ל ע"ב דנעסיה פטור דה"ל
 זמון שאין לו תובעים. סנה] אעפ"כ גזל מיקרי.
 וה"ל כגזל אח הרבים ואינו יודע למי ישו
 שמחייב ללאה [י"ש ולעשות צו לרכי רבים שה"ד
 הכא הואיל] דהדין עם הטבח. הנה לריך ללאה
 ידי עמיס. וליע דדברי הרשב"א גופייהו :

כשאכלו. ולעיקר קושייהן הא דלא תנא תנא
 [צטר] צחלב כוהג וכו' כמו צאיך. כ"ל נעוס
 דאיך כולם מדאורייתא. נעש"כ צצ"ח יס ג"כ
 מדרבנן. צטר עוף. לא שייך למיחכי. כוהג. וקמו
 כ"ל הנצ"ר. אפילו של עוף. והוא מדרבנן :

מ"ג. הוי"ע דד"ה לא קרעו וכו'. והר"ן כתב וכו'.
 אחי לנערי החיכת כצילה ע"כ וכו' אלל
 ר"ל הנעסית כצילה וכו' וכו' הוא ג"כ חקרונ
 חיבה אחת. ול"ל החיכות הנעסות כצילה. ומכוונת
 ע"י צליעה חיסור כדברי החוי"ע :

פרק י"א

מ"א. הוי"ע דד"ה כוהג צחלן וכו' שכן ר' אלעאי
 פוער נמי צהן מה"ע דיליף כתיבת וכו'
 ולפי זה הא דפירש הרב וכו' הוא הדין
 דהמ"ל (דנעוס הכי) [דחולין] נקט לאפוקי דר'
 אלעאי וכו'. ול"כ דעל כרחק חכמי הדור שלא
 הודו לרבותיו. דהרע"ב. ק"ל [דרצי אלעאי] גופי'
 לא ק"ל הך ג"ש [דנתיבת] רק צראשית הגז.
 דכתיבן תרווייהו צחד פסוקא. ראשית דגנך תירשך
 וילתרך וראשית גז לאך התן לו קאי חד [כתיבת]
 אחרוייהו. ע"כ שפיר ילפינן. מאדומה. משא"כ
 שאר מהכות. וע"כ ל"ל כן לרעת. דהרי בגמ'
 מצוה. והאידרא כהוג עלמא וכו' כר' אלעאי
 צראשית הגז וכו'. ואי ר' אלעאי גופי' ק"ל כתיבת
 כתיבת ג"כ בשארי מהכות. יקשה על הנחמיריס
 צשאר מהכות ומקילין צראשית הגז. אינהו כמאן
 ק"ל. ודוק :

פרק ט'

מ"א. הרע"ב דד"ה והאל"ל וכו' ח"כ קרי תנא
 אל"ל לצטר שפלעחו כתיב וכו' עיין בגמ'.
 ועיין בחוי"ע דד"ה האלל המכונס וכו'. והצין דלא
 הל"ל צלשון ח"י נמי רק דשני הפירושים ככללים
 דדברי התנא. עם שקורא אל"ל :

מ"ב. הוי"ע דד"ה או שהלך צזן. לשון הר"ב
 שטעחו וכו' ולישכא דמתכיתין שהלך נשמע
 דלא קגי צטעיחה וכו' ול"כ דכוונת רש"י והרע"ב
 ג"כ [דלריך] להלך צהן. רק קושטא דמלתא
 אשמועינן. דגם הילוך אינו מועיל רק צשטעחו
 צפריסה. משא"כ כך כפול ומכופל והוא דורס עלי'.
 ומתלכו צזה מה דקשה לן. רישא וכולין טעידין.
 ל"ל. דהרי כס"כ הוא מפיחא. ולפי הנ"ל דכשהלך
 צהן כדי עבודה לא מהני רק צטעיחה. קד"ח
 דצעיצן ג"כ לא מהני רק צטעיצן צטעיחה. ע"כ
 לריך להשמיענו דצעיצן צכל ענין מהני. כ"ל :

פרק י'

מ"ב. הוי"ע דד"ה וולדן וחלצן וכו' והמיהני
 דמיני וני"ה ה"ל לפרש וכו' ומפיק ל'
 מאס זכר וכו'. כ"ל צאפטר. דצאיעצר ועסה צו
 מוס [עוצר] שקרס להקדשן. ואוחו מוס ס" צו
 ג"כ דצאיעצר לאחר הקדשן לא קדום הולד. ול"ע:
 מ"ג. צכור שכתערב צמאס וכו' נקט מקפר מליה
 מוס דאשכתן צמתכות חכסן דצטל צמאס
 חולין [קמ"ל דצכור לא צטל] :

תו"ט דד"ה השוחט לכהן וכו' דקיי"ל מוין
 מהכות כהונה פטור. לפי הסירוח הצ'

מ"ב. הרע"ב דד"ה כדי שיוכל לעשות ממנו וכו'
 חן לו עראשית גז לאך. כדי שיוכל לעשות
 צגד לעמוד לשרת והקטן שצצגדים וכו' הוא
 אצנט וכו'. צגרי כהונה אינס צאים משל יחיד
 רק משל לצור. ולמה תלהם החורה המהנה [של
 ראשית הגז] צשיעור אצנט וי"ל טעם למלוח
 אלקינו (הגם שא"ח לצוא להכליה עממי המלוח)
 להיות אצנ"ט מכפר על הרהור וחיות הלצ. והנה
 הלאן מעשרות אח האדם. כמעשר"ל למה נק'
 שזן עשהרות. שמועשרות אח וכו'. והנה כתיב
 צחורה [צפ' עקב השמר לך] וכו' וצקך ולאך
 ירצון [ורס לצצן ושכתח] וכו'. והנה לצוא לוס
 שס"י ליהן מן גז לאן שמועשרות. שיעור הצגד
 לשרת והוא אצנט. להורות [שהעשירות כיהן לו
 כדי] לעמוד אח הס"י הנותן לו כח לעשות ח"ל.
 וצחוספה מונה יחוי"ב צחוספה שירות לעמוד [אח
 חס"י. ולא יצוא עזה לצחוס הלצ] :

פרק

פרק י"ב

מ"ב. תו"ע זד"ה עוף טומא וכו' לפור (קהס) טמור ולא טומא. כמלא עוד זדרעה חז"ל. למה נקראה לפורה (לענין אשה מעסה) טעונה כל בית חז"ל. כלפ"ר :

מ"ג. אחר הריכי כוטל את האם ונפלה הנכיס הייז לפלה. איני יודע מאי קמ"ל. וי"ל דקמ"ל אפילו אחר כך [אחר טענלה] דל"כ [הרי] עדיין לא חל עליו הטלות קד"א דמפטר מן הטלות זמנא זמ. דאינו רולה [להציאם לציחון] אלא [לפלהם ג"כ] קמ"ל :

מסכת בכורות

פתיחה

אחר חולין קידר בכורות וכו'. וי"ל דקידר בכורות אחר חולין דמסיימא בשלותה סקן להורות מלוא בכורות. לזכר קיעון לגאולה מלרים. זיוס הכותי כל זכור זמ"ל. כמו כן מלוא שלוח סק"ן מעוררה גאולה האחרונה כמזכיר זמ"ז :

פרק א'

מ"א. הרע"ז זד"ה אעפ"י שאינו רשאי למכור לכרי בהמה גסה מפני טעמיה זמ מלאכה זענה עכ"ל. וי"ל דזממה דקא אין איסור [מפני] שאין עיוורת למלאכה. ולא גזרו משום שאלה וטכירות. אצל בהמה גסה שמיוחדת למלאכה ונעמיה זמ דרשי מלאכה זענה. [גזרו על הטכירות] משום שאלה וטכירות וכן הוא כוונת רש"י ז"ל. ואזרח לה קוסייה הו"ע :

[מ"ה. תו"ע זד"ה ולא זמ" וכו'] אם לא זממנה. או זסוף פסוק. המדפיסים שנאמטטרס כהזו שאיזם חלמיד טועה כהז סק ו' הינות ולריך למחסק. [י"ל דהנה כהיז כמזמתי וכו'] הייתי כגזר אין אי"ל. [זמחלים פ"ח] פירושו כמו אי"ל טענהמות. וסיינו דחיל יש לו טנועת "המסירות [ע"כ ספיר מכיס לחנועת] המסירות זכה לשון אי"ל. וכאן שאמר נחשנה עס וכו'. הייתי כגזר אין חיל. ר"ל כאיס זלל כח. אצל עכ"פ [הוא זמ זסוף פסוק] זקען .

הנה קחזין דגס איל טענהמות כשהוא זמ"פ זא זקען. כ"ל כעת. ועוד ל"ע :

פרק ב'

[מ"ד. המקבל לאן זרזל] כ"ל זממנהם הי לקבל אחד עחזירו. לאין. זאופן זמ. וחי נקראים. לאין זרזל. הואיל שרעי טווייס חזק כזרזל. [מפני טמחקייס] הקרו לעולם. ע"כ נקראו כל העכייים טמחקצלו זאופן זמ. נכסי לאין זרזל. דלכאורא לא הי לקרותם רק נכסי [זרזל]. אצל מפני טענלון הורגלו לכך. הושאל טס לאין גס לכל שאר נכסיס. וזהכי יונח לנו ג"כ. הנה דמחחיל מהמל פירקין זמרי. כי זמ [להודיע] אעפ"י שאינו רשאי כי זממה גסה הי ומה טעקי זכאן. והנה דוקא לאין. כי עיקר המנהג הי זלל"ן :

מ"ה. רחל טילדה כעין עז. רבותא קמ"ל. אע"ג דתרווייהו כעעט דומיס. וטכיהס זממה דקא אעפ"י כ פטור. מכ"כ רחל טילדה כעין טור. אע"ג דאי הנה חנה טור הנה [רבותא] דסיפא. כח דמסירא עדיף ל" :

פרק ג'

מ"א. תו"ע זד"ה מכאן ואילך ספק [וכו'] ומסיק רינח וכו' אצל רובא דחלי זמעטה וכו' . וזהכי כיחל לן לשון ממטנינו. הלוקח זממה וכו' ואין ידוע וכו' ר"י אומר וכו' מכאן ואילך ספק. לכאורא יקשה או הי להמחיל טיכף זמחחלת ממטנה. ר' ישמעאל אומר הלוקח זממה ואין ידוע וכו'. או הי להמחיל עד לזסוף. מכאן ואילך ספק דברי ר' ישמעאל. ומדמחחיל סחס. הלוקח זממה וכו' עד. ואס לא זכרה. על כמך. עד כאן הוא סחס דברי הכל. דהיינו הסכמה כל המכאים. דזכאן אין ידוע אם זיכרה. אע"ג דזשאר מקומות אזלינן זמר רובא. והרוב הנה כודאי. זכאן ממיר אינו ידוע. משום דהנה רובא דחלי זמעטה ולא אזלינן זמרי ודוק :

מ"ג. תו"ע זד"ה עושה מקום זקופין וכו' ועוד דלאו דלא חגוז זככור כתיב. ע"כ וגס מכילתין זככורות קא איירינן : פרק

פרק ד

פרק ה

מ"א. הוי"ט זד"ה צנהמה דקה וכו' ועוד קליר חט"ס דזענו יוכיח. קחס דזריו. ורל"ל ללכך קורין רוח צצצועות. דכתיב צ" דהמעשה ה" אחרי כלום קליר חט"ס. כשא אוחה דפי"נו צצצועות. ח"כ מוכח דקליר חט"ס הוא צצצועות. ועוד רח" וילך רחובן זיני קליר חט"ס. עתרגס יוכחן ואל רחובן זיוני סיון. ועיין צמתר"מ אלטיך דלכך כולד מזה יעסכר הצעל חורה :

מ"ה. הוי"ט זד"ה זין חמיס וכו' ועוד דזזה לא יחסדותו לעולם סימיר את האסור כדי להיכלל מעורה של פעם שני'. רל"ל קהעולם רגילין לחסוד את האדם שצצציל החוות מעון מחיר את האסור. אזל אין חוסדין את האדם שצצציל הללח עורה הגוף יחיר את האסור. והרי לך כעין רח" [מעפסחיס דף ד' ע"ב. כל] מקוס דלא יחצי אגרא לצדוק כ"ע מודיס דכיחא ל" לאיכס למעבד מלוח צגופי'. וקמ"ל סס רבוחא דכיחא ל" לאיכס למיעבד מלוח גס צמעוכי'. [וכנראה מזה] דעשיית המלות צעורה הגוף קל הוא לאדם יותר ממעונו. ומכס"כ לעצור עצירה ח"ו :

מ"ו. הוי"ט זד"ה הכועל סכר [וכו' וכתבו] חתוק' וא"ה יסוחד לא הקח דכחז רחמנא ל"ל . ולולי דזריהס כ"ל דלק"מ. דהכועל סכר לדון דיכיו צמלים. אזל לא עזר על לאו צחורה. וגם כ"ל דיכיו צמלים. אזל אין מחוייב להחזיר הסכר סכעל. משא"כ צלוקח סוחד עזר על לאו צחורה. וגם מחוייב להחזיר :

שם. או מעעס דהעדים אסורים ליסא הגרופה . הטעמים הללו איכס ומקפיקיס. דלעעס האי אי לא מחנין כך מח"ל. ולעעס סז'. כסיס להעדים כסיס צאוחו הזמן מח"ל. וצפרע לדידן רח"כ חר"ג. אזל כ"ל דהעדים רשאים ליעול בעצור מלאכתן. דהיינו מחימח ידס. דהרי קי"ל עידי מקירה כרתי. והנה יוכסר הגנ צמקירה לחוד צפני עדים. והנה בעצור מחימח ידס שהוא מלאכה מוחרין ליקח סכרן. וצפרע לפי מנהגינו צקידור . ססואלין את העדים שאלוח הרצה צרקוקיס רצים. ומחוייבין להסיצ על סן סן וכו' סזו מלאכה . כועלין סכרן :

מ"ב. הרע"צ זד"ה יקיז אף צמקוס צעופה צו מוס. אס הוא לריך להקזי עאוחו אצז ולא יכיחו סימות וכו' מלסון הרע"צ כנראה מצולר. דאפילו היכא צצודאי יעסס צו מוס צעעס הקזס עוהר לר"ס. חע"ג סמודס ר"ס צפסיק ריסי' וכו' שאכי הכא כיון דצודאי ימות הסכור כסלא יקיז לו אי"כ כצז הוא צעל מוס דחין לך מוס גדול מזה. והוא היפך מע"ס חתוי"ט צסס הרע"צ. ול"ע סלא העיר צזה הרצ צחוי"ט. ולא זכר מדצרי הרע"צ כלום .

ואפסר ה" לו כוסחא אחרה דצזרי סרע"צ : מ"ג. הוי"ט זד"ה היו החינוקת וכו' ויכולני לפרט דקרכי" לא מירי [הוא] שאינו איסור לגזי'. כ"כ סעפרס הרע"צ. ול"כ סכך סס ג"כ דצרי רסי' והרע"צ [צפ"י סגמ' דקרכי" וכו' סחרי כהוג הוא צאיסורים]. היינו דצזרים האסורים לנו הוא כהוג צכך :

מ"ד. הוי"ט זד"ה הרחויין [וכו' סיס מועין סאינן] רחויין וכו' כגון צעל חמס רגלים וכו'. סאין ארס כחשד עליו. רס"י. דצזרי ז"ל לכאורה חמוסין. דל"ל למסכתינו לאסמועיין זה [חרי צודאי יס לו] צזה כאמנחה. דהרי עיכנו רוחיס. צעל מוס מצטן אמו. ולולי פירוסו הייתי אומר צאפסר. מעסכתנו אחיא לאסמועיין דצעוס סאין כחשד עליו צן יסראל צחולין. כאמן עליו סכחן גס צצכור. והיינו סירוק דאיסור הוא מדאורייתא לצן יסראל אפילו צחולין. ואפילו ע"י גוי אסור. כאמן סכחן גס צצכור. כ"ז ה" כ"ל לפרס. אזל חלילה לי להמליח להסיר דצז סלא כסמע מדצרי רצוחינו סקודמיי : [מ"ד. הרע"צ זד"ה דומות לספוג סכוולוח וסחמוות כנראה דעפרס לספוג אחר סכתרוקח מסיס סהוא כוון וסחוס] וצחכי יוכח לנו דעפרס מחי דמסיס צרישא. דהנה סדר סמסנה היא דמחני גדלום ואח"כ קמנחה [צכדי סלא כעעס לפרס] ג"כ צכאן סלמס כפירוס הרע"צ לספוג סהוא כפוחה. הרי גדלוח צרישא. ואח"כ סלמ"ע סלזניו קמנחה [והס דומות] לספוג סכתרוקח. ע"כ עפרס למ"ע צרישא. כי סיכי דלא כעעס מקידור סמסנה. דדומוס לספוג הוא רק כסייא [כפוחה] :

מ"ה. הוי"ט זד"ה צני סכנסה וכו' וכן צמחוכר את סספינה גצי צח קול דקאמר ועבסיו סכסצעתי מ"י מיער לי. להמסכילים צחכמה י"ל מכאן

ונכאן [אין רא"י] דזכאן זה קול קאמרה ומי יפר
 הצן הדצר :
 מ"ו. הוי"ט דר"ה ונכרוהו לככרים וכו' ותני לה
 גבי טריפה והס"ד וכו'. י"ל דהתכא בעלמו
 לא קמתני ל"י לזכור צפירוק ועוס כזור קדושה
 : [הזכור] :

פרק ו

מ"א. הרע"צ דר"ה סתהא כפרת וכו' כלל ופרט
 וכלל [אי אחת דין אלא כעין הפרט וכו'
 כלמד הדצר צמדה זו דייקא] שהוא נגד מדה
 [ורב חקד טצי"ג] מדות של חמאים לא ולמד
 משמנה צגדי כהונה [שלבש הכ"ג שמתחילין] ומדה
 [ורב חקד]. כ"ל :
 מ"ב. הרי צעיכו דק וכו'. כ"ל דמט"ה תני התכא
 צמ"ל. דמומין הללו לא כחיבין צנהמה רק
 באדם. וכלמד גם לצהמה. וז"ע התכא צמ"ל [הרי]
 צעיכו דק וכו' ר"ל הרי לך גם צעיכו כלמד. [גם
 צנהמה הוא מוס] ולאו דוקא צעיכי אדם :

פרק ז

מ"ו. הוי"ט דר"ה וחתכה וכו' פ"י הרע"צ דהואיל
 וחתכה וכו' וכ"כ רס"י. והימא דלקמן אפרט
 הרע"צ וכו'. וכ"ל דגס רס"י והרע"צ [פירשו
 דיתרת הוא מוס]. וזכאן טעמא קא יהצי. למה
 יהי' צעל מוס הרי חתכה ושה לכל אדם. אמרו
 טעמא הואיל וחתכה הוא מחוסר אצרי [שכן הדין
 באם חתכו] ומנו אצרי טה"י זו עלט מיקרי מחוסר
 אצרי כ"ל :

מ"ז. ושנעצרה צהן עזירה. משמע דהיינו טזא אי
 עליו צמ"ז. אי באונס ודאי כשר. ואי צמז"ד.
 סנה טעונה מחכי. וכן כשהמיה [אח האדם מירי]
 ג"כ כשעשה טעונה. ומאן דליג לה. סצר דלא קא
 טענין הכך דחליין צהטונה. וע' צהוי"ט :

פרק ח

מ"א. הוי"ט דר"ה איזוהו צכור וכו' הכא נקיע
 אחאי דפתח צ"י. יש להמליא טעם. דזכור
 לנחלה ולכהן. אין חידוש. וכן אינו צכור לא לנחלה
 ולא לכהן. [ג"כ אינו חידוש]. אבל עיקר חידוש.

צכור לנחלה ולא לכהן. צכור לכהן ולא לנחלה .
 ע"כ מתחיל לפרט זה צרישא :
 תו"ט דר"ה עד סיפתרו וכו' ליטנא דע"ד לא
 ידענא לפרוטי. ול"כ דשפיר מתייטב .
 דהת"ק אמר דהוא צכור לנחלה ואינו צכור לכהן.
 דלכהן [צפטר רחם] חלי רחמנא וזאת כצר כפטר
 רחמנא צולד אחר צהיותה ככר ה וספחה. ואמר ר"י
 פטר רחם צצכי ישראל צצכי ישראל כחיב דאין
 פטר [רחם פוטר] אח הולד הצא אחריו. עד ש"פטר
 אח רחמה צישראל. והוא פשוט :

מ"ב. הוי"ט דר"ה רס"א וכו' וסצרה תמי" היא
 זו. דמסתמא לשון לידה משמעותו כדרך
 הלידה של כל העולם. ולי כראה תימא לתמימה
 הרצ. הרי בעלמו הציא [לקמן מ"צ] דר"ה טניהם
 אינן צכור. דצרי החוס'. דמוכה מהגז' דמלשון
 לידה לא ילפינן דוקא כדרך כל העולם. רק מלשון
 חזר"ט נקום שחזרע"ת :

מ"ד. הוי"ט דר"ה יחזיר לו ה' סלעים. פ"י הרע"צ
 הואיל ומת צחוק שלטים ואינלאי מלחא דכפל
 הוא וכפרט"י. והחוס' כהצו דצחנס פ"י כן דאפי'
 קים לן [צ"י] דכלו לו חדשיו צצן חדש חלה רחמנא
 ולולי דמסתפינא מרצותי ומחצירי. הייתי אומר
 דרס"י והרע"צ ס"ל דטעמא דלוה רחמנא טלא
 [לפדות] עד צן חדש. הוא מעטס. עד ט"לא הולד
 מספק כפל. ואפילו אי קים ל"י צנווי' דכלו לו
 חדשיו. איכא למימר אישתהוי' אישתהי ולא כלטייר
 הולד עד חדש אחר טזיהא. גסם דהוא מיעוט .
 אעפ"כ הוא הכהן מולי' מחצירו. דאלת"ה רק טאינו
 מחויצ קום פד"י עד טה"י צן חדש. יקשה עליך
 לקמן צמ"ו. מה האצ צחוק שלטים יוס צחזקת טלא
 כפדה עד טציא רא"י טכפדה [אפילו] הציא
 רא"י טכהן [האצ] ה' סלעים לכהן ואי הוא. הרי
 לא כהן צטעת חיובו. והוא כנוטל לולב קודם חג
 הסוכות. וצומן חיובו כצר מת האצ. ואשתו וגם
 היורשים אינם מחויבים לפדותו. ועי"כ יהי' מחויצ
 לפדות אי"ע כשהגדל. אלא ע"כ לריכס אבו לומר
 [כשרואין טחי הצן אחר ל"י אינלאי]. מלחא דלאו
 כפל הוא. הנה חלה למפרע מלוח פד"י על האצ
 מטולד. וצומן חיובי' [כהן האצ המעות לכהן] :
 מ"ח. הוי"ט דר"ה אין פודין וכו' כלל ופרט וכלל
 וכו' כלמד איכות פדיון הצן צמדה כלל ופרט
 וכלל. לעורר [מדה ורב] חקד שהוא כנגדו צ"ג
 מדות של רמאים. לא ולמד צגדי כהונה גדולה ח'
 צגדים

וגמרותו צפרשת קדש] לי כל צבור ע"כ
 בקדושת צבור אחי ק"ו (שהוא מעורר מדה אל)
 ומפיק מהיקשא שהוא כעין ג"ש (שהוא נגד מדה
 רחום). ומשאי"כ צמער. לא יצקר צין עוז
 [לרע. צין] תמים וצין צעל מוס כל אשר ימצור
 תחת השצנו העשירי יהי קודש. והוא כצ"כול [כעין]
 התעוררות מדה רחום. ורחמתי את אשר ארחם .
 חפ"י שאינו כדאי. הנה צמולה זו אינא לן מדה
 היקשא [פע"י מלה זו יכולין] לעורר מדה רחום
 והס"י יודע [האמת. ויהי] שלא יאמר פינו דבר
 שלא [ככל"ו. ועוד] יש לנו תהורו דצרים [ציה
 ויצוחר צו"ח] צעזעי [צעת כי אקח מועד] :

מסכת עירובין

פתיחה

בשהשלים לדבר צעכיי הקדשות סידר דמי
 העירובין וכו' י"ל עוד עפ"י מ"ש
 תורה ופדוי"ו וצ"ח ח"ש חפדה צעכ"ך וכו' [הנה
 קרא] לפדיון צבור עכ"ך. ע"כ סידר [כצ"ו
 הקדוש] אחר צבורות עירובין :

פרק ב

מ"א. הרע"צ צד"ה אין פחה צנועה פחות ומצנעה
 חידי דאי"י צאין צערכין פחות וכו' .
 והקדים להסמך לזה זיצות ונגעים. דהפחה ויתר
 [הוא] צאדס כונו ערכין. והקדים זיצות לנגעים.
 דזיצות הוא דבר השכיח. וגם אינו עכין חולי כ"כ
 כנגעים :

מ"ב. חוי"ט צד"ה ולא כראה וכו' והטעם טעמו
 חלקי השעה לתהרף וכו'. נעלה צדצרי
 הקדמונים. סצני ישסכר חלקו זה צרוס"ק. וכמו
 [הדנר] וצני ישסכר יודעי צינה לעת"ים. עת"ים
 צמ"ס דאי"ק צג" תת"רף. והוא צג"י ה' פעמים
 גבור"ד. להמתיק הגזרות ההוים [צחסרון הלצנה]
 וכחצו אללינו צמקומו :

מ"ג. חוי"ט צד"ה וצטנים עשר יום וכו' ופורים
 איכא דאמרי מכיון שנכנסו לחרץ אין אומרים
 סירה על כס צנח"ל. סירה המיוחדת כעת היינו
 הר"ל צג"י ס"ה אדנ"י [הרומז לנלכות אינא תחאס]
 סכ"כחא. ואין הסכ"כה סירה צח"ל. ואיכא דאמרי
 כיון

צגדים ון ורצ חסד עד ונקה. הנה [הצבורים הם
 צאים] ון אמותינו רח"ל ולא"ה. כאשר ידעת מדצרי
 החר. שהמחצנה הינה צרחל. והמעשה צלחה.
 ע"כ הינה הצבורה מליפשה צצניהם להתייחס
 לצבורה. הנה רחוצן צבור ישראל. ולעכין חלק צארץ
 לקח יוסף פי סנים. והנה לא"ה רח"ל צג"י ר"ב
 חס"ד ונוטה כלפי חסד. [והנה] הצבורים היו
 קדושים. וכיון שהגיעו ישראל לידי אותה מעשה
 ציעל העבודה ון הצבורים וכיחנה לכהנים. והנה
 לריכים צכל [דור] לכפרה ע"ז. ע"כ פדיוכס נלמד
 צכלל ופרט וכלל. לעורר מדה ור"צ חסד. מעה
 כלפי חסד (אותה ההכרעה שהוא אחד מוכ"ד
 [מועסקל] ליערא. צכל דור. הנה הש"י מעה כלפי
 חסד) כונס. כחשא. מעציר. הן. ודצרים גדולים
 הם להוצין. והס"י יודע האמת :

מ"ט. חוי"ט צד"ה ולא צראוי כצמוח"ק. דכחי"ז
 צכל אשר ימלא לו. גנרא. ולא ידעתי טעמא
 לעאי כ"ו חק כצמוח"ק. וכ"ל לחיות דהלימוד ון
 חוקרא הוא. עוח"ק. דהיינו דכחי"ז צכל אשר ימלא
 לו. היינו מוח"ק. ודייקין אצל [צראוי] לא. אי"כ
 ספיר קנחתי לן הסכא. ואינו נוטל צראוי. כונו
 צנוטל העוח"ק המצוחר לך צקרא. ומחילא ידעין
 מחיטן כפקא לן. והנן :

מ"י. חוי"ט צד"ה יחזיר לצני משפחה וכו'. וכ"ל
 סל"ל ירושת כל השדות. ויש לקיים הנוקחא.
 כל [ישראל יש להם] ירושת ארץ ישראל מאבותינו
 כל [סצנו] וכל משפחה וצחי אצות לצדנה :

פרק ט

מ"א. מעס"ר צהמ"ה וכו' עיין צחוי"ט צסס חתוס'
 וי"ל עוד דחא צצבורות מעס"ר צהמ"ה. דכמה
 עכנים כחי"ז צצבור. ומלמדן על מעס"ר צהמ"ה .
 דכחצו הרע"צ צצמטיות הצאים לפכיו :

תוי"ט צד"ה ואין מחעסרין וכו' וכחצו חתוס'
 דחכא אחא היקשא ומפיק מק"ו ולעיל צפ"ה
 ע"צ אמרינן איפכא. [הנה היקשא] הוא כעין ג"ש.
 [ג"ש] מעורר מדה רחום צ"ג מודה. וק"ו מעורר
 מדה אל. והנה מדה [ק"ו] הוא המדה הראשונה
 סצ"ג מודה. והוא אפשר צכל הי"ג מודה כצ"כול
 כעין הצבור שחייצין צצבורו ון המורה. ע"כ
 צחפילין יש צסס ח"ג תיצות י"ג פעמים [אל

ברכה

עירובין פרק ב

משולשת

נב

ביון שגלו חזרו להיותין. כי הרי השכינה כציבור
עמנו בגלות :

פרק ג

מ"א. צאוכס ומפתה ומוליא פס רע] להקל ולהחמיר
נקטינהו כחדא. להיות שקיים צומתכיתין
להלן. כמלא האומר צפיו יותר מן העושה מעשה.
כמלא [דמישך סייכי להרדי. ע"כ] נקטינהו כחדא :
מ"ה. הרע"צ צד"ה זה עשר פעמים. גבי מרגלים
כתיב דמשמע ע"ז כחמס גז"ד. רל"ל דהיצת ז"ה
מיותר לגמרי. דהול"ל ויכסו אותי עשר פעמים .
[אלא להורות דבעון ז"ה נחמס הגז"ד להעניש על]
כסוי העשרה פעמים. וכאילו כולם התאספו לזה.
לגמור המחימה. ואעפ"כ יקשה עלינו דלמא הא
(דחמס הגז"ד. מוסוס שקרחו עשר פעמים: ולשה"ר]
דומה לאחריני. והכסיון הזה ה"י העשירי. ולא
מוסוס חומרתו דלה"ר. אבל א"א לומר כן. דלענין
מה משמיענו הכתוב [תיבת] זה ע"כ לאשמועינן
חומר עון דלה"ר :

פרק ד

מ"ב. רבי אומר. אומר א"י. וק"א לא גרסו אומר
א"י. עיין צהוי"ט. צד"ה אס ה"י. ותצין
פצנה חלוי פלוגתה הרמז"ס והראש"ד. דהרמז"ס
גרס אומר א"י. ולפי"ז כדצרי"ת"ק כך אומר רבי.
אומר א"י. דהוכל להעליא גם צקרצנות כמו
צברכין. והראש"ד לא גרס אומר א"י :

פרק ה'

מ"א. הרע"צ צד"ה ומכניסה עד וכו' שמשקל צטר
חומר כמשקל צטר אדם וכו'. רמ"ח אצריס
פגאדס לריכיס להיות מואומדים ולסקול צמאזני
השכל מה יעשה צהן. ונה אקור. ע"כ לזכר זה
צטר אצרי חמ"ר הס כמשקל צטר אדם וכל זה
כתגלה פ"י הוי"ט. הן דהצר הנלמד ציטסכר חמ"ר
גריס :

מ"ב. הוי"ט צד"ה כילד וכו'. צמאי דקיים פחה
וכו'. לא ידעתי דלכאורה לא ה"ל לפרס צכאן
צלטון הזה. דזה לא שייך צכאן דמאי דפחה. צצר
הציא קודם שפחה זה חומר וכו' :

שם. הוי"ט צד"ה שאין דמים וכו' כ"ל דטעמא וכו'
ול"כ דטעמס הוא דהערך ה"א כפי שנים .
והנה כשמה א"א לומר כפי שנים. דהסכר ועונס
הכשמה יס לפעמים צמיעוע שנים יותר מרוב שנים
וכן צהיפך. עיין צזהר צפסוק ויקרבו ימי ישראל
וכו' ותצין :

שם. הוי"ט צד"ה ערך דיוכו'. על תיבת צערך
שכפל הכפ"ין לא ידעתי מצי"ס לסון הוא .
ולי הקען כלה שחול כדרס. דוקא צערך סלך
כשהכערך ח' לאפוקי כשמה אין דמים למחיס כי
לא יודע מוספר ימיו רק צמסקל אל דעות
וכמס"ל :

מ"ג. הוי"ט צד"ה זה הכלל וכו' ולא אדע למה
סינו מלסון המסנה דלעיל ערך ראשי וכו'
אפשר לי לומר כוונתם, דהנה האומר דמי חלי
[ראשי עלי. אפילו אס ישאר לו חלי הראש] ג"כ
הוא אצר שהכשמה חלוי" צו דא"א לחיות צחלי ראש.
אצל חלי הלצ אפשר סינטל חלי. [הלצ. ואעפ"כ]
אפשר לחיות. אס אינו מוקצז לחלל. וכן חלי הסכד
אס כשהייר כזית צמקוס ונה וכזית צמקוס חיותה.
ואעפ"כ [כיון דאילו ינטל כל האצר] א"א לחיות.
אס אומר דמי חלי אוחו האצר עלי הוא כאילו אער
על כל האצר ודוק :

פרק ו

מ"א. טו"ס היתומים. הדצר המוסכס צהסכמה
ומדעה הס"ד נקרא שו"ם צגי רצון. ותצין
ג"כ תקתס לזכול שו"ם צלילי סצחות. נקרא
[הירק הזה] שו"ם כי סגולתו להמשיך ען המוח
מקוס הרצו"ן. ואתה תצין :

פרק ז'

מ"א. הוי"ט צד"ה צעמט הויבל וכו' וכתבו הסוס'
וא"ה ניתני כמי אין מקדישין פנה ראשונה
וכו'. לולי דצריהס י"ל כפסונו. דלהפקד מרונה
[מססו אצל] להפקד מועט לא חססו להזחיר :
מ"ה משנה. פדה מקנה וכו' שאין אדם מקדיס
דצר שאינו סלו. עיין צהוי"ט עשו הלורך
לעעס כיון דקרא צהדיא כתיב. וכל דהתנא מפרס
המקרא [כך. דהנה] כתיב צסנת הויבל יסוב הסדה
לאש"ר קנה"ו מלח"ו. לאסר לו לחוחס הארץ. דהסס
לאש"ר

ברכה

עיריבין פרק ז

משולשת

הלשון. הארבעים הידועים. היינו ל"ט:
 מ"ב. תו"ט זד"ה ממירין וכו' זו ואל"ל זו קתני.
 אינו זהב כ"כ. דמאי דהוה רבותא. לענין
 שהתמורה נתפסת לא הוה רבותא לענין [שהיה
 הראשונה] כשארית בקדושתה. כענין סכאמר והי'
 הוא ותמורתו יהי' קודם:

לאס"ר קת"ו מלת"ו מיותר. אך דהפקוק משמיענו
 העעם דאינו יכול להקדיש רק מה שקנה דהיינו
 עד היוכל. משא"כ כשהגיע היוכל. לאותו הזמן לא
 קנה. ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. ואפשר
 כפקח לן מן התורה. אין אדם מקדיש וכו'. דאי
 לאו קרא קד"ח ליקדש ויסלם לזעליו קמ"ל:

פרק ח

פרק ב

מ"א. תו"ט זד"ה מעקרז הזבח פי' הרע"ז אפי'
 מכלן ועד עשרה ימים. דדברי הרע"ז סלפכינו
 לא נכתב עשרה ימים. רק [לאחר כונה ימים].
 וצמ"ג פי' דזמנים. כהז הרע"ז עשרה ימים.
 ועמ"ש למה נקט זז המוספר:

מ"א. תו"ט זד"ה צומן וכו' ומכמים דכו טיפדה
 זד' זוזים וכו' מהראוי לזקק חיזה טעם למה
 דכו סך הזה. ולא ידעתי כעת שום טעם:
 מ"ד. תו"ט זד"ה אמר ראז"ע וכו' ורבי אליעזר
 לית ליי' דר' אילא. דאי צוזז עוזא לא איכפה
 לן וכו'. לכאורה יוקסם דילמא ר"א ג"כ אית ליי'
 דר' אילא דמקיבו צאושא. וצומכתינו מדאורייתא
 קאמר. וכ"ל דזה הוא צאפסר כוונת רש"י. דפירש
 דגמירין מיעקב. וא"כ תקנת אושא ג"כ ק"ל דהוא
 מדאורייתא. א"כ ע"כ ר"א לא ק"ל הא דר' אילא:

פרק ט

מ"ב. תו"ט זד"ה חסר צחוכה וכו' ומכלן
 דדרסין לקולא וכו' גמירין גאולה גאולה מעצד עצרי
 וכו'. כגמר זג"ש לעורר מדה רחוס להקל עולינו
 ולמחר ולהחיס גאולתינו. כי כן היא משפט הגאולה
 להקל בעצד עצרי ובסדה אחוזה והצן:
 מ"ו. תו"ט זד"ה שגבותי' חומתה וכו' ול"ע
 שכותלי צתים חומתה ה"ל למיחני. י"ל
 דקמ"ל. אפי' גם הגנות אינם מחולקים רק כל הגנות
 הנה מיושרים צבין אחד כחומה אשפ"כ לא נקרא
 עיר חומה כ"ל:

מ"ז. תו"ט. זד"ה שתי חלירות וכו' האי קרפוף
 איקרי. גמרא. ר"ל דבלשון המקרא אין לך
 דמיקרי חלר רק כשהוא עם צית. אזל לשון קרפוף
 לא נמלא צמקרא. רק ע"כ מולא מלינו צמקרא
 חלר צלא צית. ע"כ צלא צית שם אחר יש לו.
 כ"ל:

מסכת תמורה פרק א

מ"ג. תו"ט זד"ה ר"י ז"ר יהודא וכו' ולא אחרש
 צגוי' כלל דר"י מיייתי ליי' לשוגג כוזיד מקרא
 אחרינא. ולי הקטן כראש [דאש"ג דר"י לא דרש
 יהי' לרבות] לשוגג כוזיד. ע"כ הי' ידוע להם שיש
 לר"י דרשה אחרת על שוגג כוזיד: זה סדייק
 הרע"ז [דליכ"א מאין דפלי"ג עלי' צה"א. ר"ל]
 צעיקר סדין. אזל צהטעם יהי' לרבות לשוגג כוזיד
 יש פלוגתא עליו כ"ל:

מ"א. וקופג את הארבעים. נכל המסנה הוא צזה

פרק ג

מ"א. תו"ט זד"ס עד סוף וכו' וי"ל דהתם זלישכא הכחוז צטער דייקא דלין לכחוז צטער דבר שא"ל אזל זלישכא דוהתייתין וכו'. עיין בגמ' נטלה ע"ז דף [ט' ע"א] וסימנך. ספרא זלירא חכא תוספאה. ועיי"ט צפירט"י:

מ"ג. תו"ט זד"ס ר' אלעזר וכו' וראוי להקדים הקודם בזמן וכו'. היינו כטיס זידינו ספק מי הוא צעל המאמר ראוי לנו לומר דודאי המוקדם בזמן כסכה ותחלה. אזל אין זה דבר קיים בכל המעשה וגמרא. דלפעמים עוקדים המאוחר בזמן והתלמיד קודם לרבו. וזודאי יש להם טעם בכל מקום:

מ"ה. תו"ט זד"ס ולדן וכו' ולד תמורת הצכור וכו'. כי ולד הצכור ח"א לומר דצכור זכר הוא. ואפילו למ"ד חוטטין לזרע האז אינו קדוש ולד של צהמת חולין סכתעצרה מוזכר של הקדש:

פרק ד

מ"א. תו"ט זד"ס ולד וכו'. צפסיקתא פ' ויקרא דף ו' י"ב סימנייהו והמכ"ע. עמס"ל צפ"צ מ"צ:

מ"ב. ילכו לים המלח. לפי הגירסא ילכו כראה צאפשר דאסור ליצדס זיד רק להניחם צנוקים האצוד. וכמו צהמאה תמו"ת אסור להציתה [זידיס]. והתו"ט העתיק יוליכ"ס ול"ע צזה:

מ"ד. ר' אליעזר זר"ט וכו'. הוא הפעם אסור הוכר ראצ"ט צמטכתינו. ועוד כמלא מאמרו צנגעיס [פ"צ מ"ג]. ועוד לו שלטים צמס' [ויט] לסס חילופי גירסאות ויהר מזה לא כמלא מאמרו צמטכס. ועיין צהקדומת הרמז"ס לזה:

פרק ה

מ"א. כילד מערימין וכו'. מהראוי להצזוק חכא סיכי קאי דקחתי כילד. דהוליל סחס מערימין על הצכור. וי"ל דהכא אקרא קאי ועיין צתו"ט זד"ס מצכרת צסס הקפרא עיי"ט והצין:

תו"ט זד"ס מערימין. תחצולת התיחר תקרא ערומה. (וכן חרז"ל [צרכות י"ז ע"א] הוה ערו"ס צירחס. כ"ל) ושאינו לדיותר תקרא מרמה.

הרמב"ם. אעפ"י שנמצא מרמה אצל יעקב (כמד"א צא אחיך צמרמ"ה) ובני יעקב (ועינו צ"י חת סכס וכו' צמרמ"ה) אלא לשון תורה לחוד ולשון חכמים לחוד. [וקסה דאי הוה] לשון תורה לחוד צדצר הוה לז הוה סתק הרמז"ס מלפרושי. וגם יקסה דוה אינו צמלא סתה"י לשון תורה מן התיפור [אל התיפור] דהרי זלשון חכמים ערומ"ה תחצולת התיחר. וצתורה וכי יזיד אי"ט על רעהו להרגו צערמ"ה. הנה הוה [תחצולת התיפור וצלשון חכמים] ערומ"ה תחצולת התיפור. וצתורה. ציעקז וצני יעקז תחצולת התיחר. וגם אשכחן עוד מקרא מרעה אחז"י. ע"כ כ"ל דגס לשון תורה צזה הוה כלשון חכמים. ואדרבא סחכמים דייקו זה מלשון תורה. ואפרט לך לדעתי. כאמר צתורה והנחט סי" ערוס מכל חית הטרס. אש"ר עש"ה י"י חלקי"ס. הנה מיי לא ידע אפר י"י חלקים עשאן. אזל לדעתי כוונת התורה לצאר. לזל [יתרעס האדם על אפר עשה] הסי"י חת הנחט מחוכס צתחצולת סייעעה חת צני. האדם. ז"ט הכחוז סהסי צראו ערו"ס (לא מעור"ס) לתחצולת [סתיחר לעוצת צני אדם] ז"ט והנחט סי" ערוס וכו' אפר עשתי"י חלקים. עשיתו ית' סי" סיהי ערו"ס לתחצולת התיחר לעוצת צני אדם [וכמו שאמרו רז"ל סנהדרין דף כ"ט ע"צ] חזל על סמוט גדול שאצד מן העולם. דחילולי החטא סי" אדם סולח אוחו ללשון ולדרוס להציא ספלפוכין. ואצניס טוצות (אפר לזה [הולרך להכתן צו] דיעה) וכעת לרך האדם לזלות זמן צזה כי אין צעל דיעה זולתו וקודס החטא סי" צאפשר להעליא עכיי"ס כאלו ע"י סחטט סה"י [צעל דיעה] סרי לך מוכח מן התורה (שאמרה והנחט סי" ערוס וכו' אפר עשה י"י חלקים) אפר שורט ערומ"ה הוה תחצולת התיחר. והנה ציעקז צא אחיך צמרמ"ה. יש לפרט עפ"י דברי חסר. לסיח עשו משורט כח"ט. גצר כחסירכ"ן ויעקז סופרי' דאדם. הנה הנחט הציא לוועין צמרמ"ה. הנה יעקז כעל מומו הצרכות צמרמ"ה. דהכה צאמח עש"י כזאת להטעות חת אציו ולגזול מאחיו היא תחצולת התיפור צנוקוס אחר [וכקרא ערומ"ה] אזל צכאן הוכרח להיות מדה ככ"ע. וילחק כסכתצצר לו צרו"ק אפר כן הוה העכין מלת הסי"י. אפר צא אחיך צמרמ"ה. הוה אחיך [נאלו ועוקדס] כמו שאתה עשית כמו כן גמולך יסוז צראשך. וע"כ ח"ל גס צרוך יס"י.

והתרגום

דאס צשכי עדים הוה כאסר אפילו להדיוע. ולי
הקטן ל"ע זדין זה [דהא] הנוגח אינו כאסר רק
כסגנון דינו. משא"כ כששחטו קודם גמר דין.
וא"כ י"ל דהס"ד צרובע ונרצע. וא"כ אינטרדיק
לאשמועינן [צרובע ונרצע עפ"י] שכי עדים. דנאסר
לגזזה. כי להדיוע הי' מותר קודם סגנון דינו.
ול"ע צזה :

מ"ד. שהי' זדין וכו'. כצר כחצו כיפ מדה ק"ו
נקרא דיין להיות הוא דבר שכלי. שאין לך
מדה מושפעת צשכל כמו מדה ק"ו. והנה צא
הכתוב שהוא מן מדה ק"ו ע"י תורת חס"ד והוא
אסר פירשנו. פי' פתחה צחכמ"ה. צמושכל החכמה
מדה ק"ו. ואמ"כ ותורת חס"ד על לשוכ"ה :

פרק ז

מ"א. הרע"צ זדיה עשום פגול וכו' ושלמים צכלל
כל הקדשים היו ולמה ילאו. לומר לך מה
שלמים מיוחדים קדשי מוצח וכו'. הנה ללמדים
קדשי מוצח צודה השציעת [שהוא דבר שהי'
צכלל וילא מן הכלל וכו' והוא נגד מדה ואמ"ה
שצ"ג מדות העליונות. והוא כצ"כול צחי' אור
פכ"ס. ע"י [שאנו לומדים מדה זו שהי' יאר פכ"י
אחנו קלה והמ"י. דצרכו מזה צמ"ה :

מ"ג. תוי"ט זדיה אין משכין וכו' וכן כהצ הרעצ"ס
והשיגו הראצ"ד וכו'. ואני הקטן הכני אומר
זודאי מי שמוקדיש צפירות לקדושה אחת איכס
רשאין [לשכותו לקדושה אחרת. אזל אס צקתס]
הקדיש לקדושה קלה. ואנחנו רוליס לשכותו לקדושה
חמורה. אומדין דעת המוקדיש דודאי מרולה זדצר
[לשכותו לקדושה חמורה. דהקדש קתס] כל אחד
מהמחנדים זכה כפי נדצת לצו. יס שהגיע נדצתו
להיכל ולכפורת ולכרוציס. הגס שהקדישו קתס
[תכה שהי' הזמין כך לגרי לצצ] שגייע נדצת כ"א
כפי הכנה לצצו (ועמ"ש צספרי אגרה דכלה [פ'
ויקהל צפ' וכל חכס לצ וכו']. מענין זה. כח
הפועל צכפעל.) ע"כ משכין [מוקדושה קלה לחמורה.
אזל לא] מחמורה לקלה: הא ודאי לדעתה. דגס
המוצ"ס יודה אס יקדיש אחד צפירות. לקדושה
קלה. ויאמר צפירות שאינו מרולה [לשכותו מוקדושה
קלה] לחמורה. זודאי אין אכחנו רשאין לשסת
מדעת המוקדיש :

עס'

והחרבו סתירגס צחוכמ"ה חירגס לפי האמת דכיון
שנאלח הס"י היתה נקיצה. אמ"כ חכמה היא וחכמותו
עמדה לו לעשות ללורך טעה עצירה לשמה. צמרמ"ה.
וכן צצני יעקב ויענו צ"י אה טכס וכו' צמרמ"ה
וידצרו אסר עמא אה וכו' הנה דייקו רז"ל
דהמקרא עתין למה ענו צמרמ"ה (דצחמה דבר כזה
מרמ"ה הוא לצא עמס צצריה כאמנה ואמ"כ להרוג
אחוס [ע"כ] התורה העידה עליהס טכדין עשו
צמרמ"ה הזאת לשעמה להיות) אסר עמא אה דיכה
אחוס. וחכמהס עמדה להס. הנה מדהולרכה
התורה למרן למה עשו צמרמ"ה מוכח דתיצת מרעה
הוא תחצולה האיפור. ואחמה דע לך צכ"מ תיצת
ערע"ה ומרמ"ה צתורה וצדצרי חז"ל וקלרתי :

תוי"ט. זדיה אס זכר עולה. מפרש צגמ' דוקא
עולה דלא כחתי' מוקדושה וכו'. ול"ע
אס נולד צעל מוס דנפדה ונחה מוקדושהו דאילו
הי' צבור לא הי' נמכר צחיטלס ונשקל צליטרא.
משא"כ כעת צפסולי המוקדשין דמותר :

משגה ג' ד'. ר"ע ק"ל תפוס לשון ראשון. ור"י
ק"ל דאף צגמר דצריו אדס כהפס.
כ"ל שורש פלוגתייהו סכיהס מוקרא אחד דרשו.
דהנה עלינו [צדצרי] תורה. אחת דצר חלקיס
שחים זו שמוענו כי עזו לחלקיס. ופירשו חז"ל
[ירושלמי פיג דצצועות] אחת דצר חלקיס שחים זו
שמוענו. שומר אה יוס השצנה [וציוס השצנה] שכי
כצגיס וכו' ערות אסת אחין לא הגלה. יצמה יצא
עלי'. מדהולרך הס"י לומר דציצור אחד על כרחך
דאי לאו הכי [סוה אמייא תפוס] לשון ראשון.
זה סצרת ר"מ. ור' יוקי ק"ל מדקאמר הכתוב
אחת דצר חלקיס שחים זו שמוענו. כי עזו לחלקיס.
הנה אער צכתינה [התורה כי עזו לחלקיס] כי
זה עזו? [נורוחוין] וגצרוותיו לומר שחים דצבור
אחד אדרצא מוכח מזה צן אדס [שא"ה לו לומר
שתי] שמות כאחד [ומוכרח לחלקס לשחים אמרינן
דאף צגמר] דצריו סוה כהפס. כ"ל :

פרק ו

מ"א. הרע"צ זדיה הרובע וכו' כגון דרצע או
נרצע עפ"י עד אחד וכו'. עיין צחוי"ט

מסכת כריתות

פתיחה

כשהשלים לדבר על המיכין האלו וכו'. ול"כ עוד הנה ענין כריתות על שוכאי ישראל. דהנה כתיב. חלק י"י עמו יעקב חבל נחלתו. הענין [היא כ"י] כל צר ישראל מחובר בקדושה עליונה כמו שמקשרין בחבל. וכצ"כ קדושה עליונה מקושר זו בחבל הזה. וענין הכריתות הוא שגורם ח"ו לכרות אותו החבל והנה מפריד עלמו מן הקדושה ונפסק חיות שוכאי ישראל. והנה בסדר קדשים צבאן. אחר שדיבר מהלכות תמורה שהוא ענין מהפסק קודש בקודש. דיבר שוב מן ההיפוך דהיינו הפירוד מן הקודש ח"ו. השם ישמרנו :

פרק א

מ"א. משנה. שלשים ושש וכו'. המיכין כרמו בחורס. צאחרי. כי כל אשר יעשה וכל המועצות האל"ה וכרתו וכו' אל"ה צנ"י ל"ו :

תו"ט בד"ה הצא על האם וכו' והעוזב ע"ז דכתיב כי דבר י"י צום וכו' דאמר צככהדרין אככי ולא יהי לך מפני הגזירה שפענו וכו'. ל"ע למאן דס"ל אככי הוא מ"ע מומין תר"ג א"כ הוה ל"י לחטוב גם כן אככי. היינו מ"י שאינו מלאמין ח"ו צמ"ע דאככי" הגם שאינו עוזב ע"ז. הנה כתיב כי דבר [י"י צום] וכרתה וכו'. והוא פלוגתא בחטובן המלוות צ"ן הרמז"ס לכה"ג. ול"ע רצ דבדר :

תו"ט בד"ה הזכור. נקצ המטכב עיקרי זכור. ואשמועינן צום דאינו חייב הצא על שאר הצרים כ"ל :

תו"ט בד"ה והעוזב ע"ז וכו' ולעולם צכל הדא וחדא איכא עובא. וכן צכל אחת מהעניות איכא צ' מטכבות דכשקא לן ממשכב"י אשה :

תו"ט בד"ה המפטס את השמן וכו' אע"ג דמשמע דהך דלהלמוד אינו ענין צפ"ע דהא לא ילפינן אלא למוסקרו ללזור וכו'. ואזי צער ולא חדע. [דהא] צנ"ט ילפינן לה מקטורה. ודאי אין

גז"ט לוחלה. וכמו צקטורה. להלמוד או למסרה ללזור פטור ה"כ צשמן המטחה [והא דלא חכי צשמן המטחה] רק למסרה ללזור דצותא קמ"ל. הגם דצשמן המטחה אין טייכות למסור ללזור דמעולם לא עשו הלזור שזמן [המטחה דשמן צעשה מטעה] עדיין כולו קיים לעתיד. אעפ"כ כצעשה למסור ללזור פטור. ומכ"כ להלמוד. דצום טיין צכל זמן ועידן למיסגר [האיך לעשותו. דודאי מותר] לעשותו. אחת למד להצין ולהורות. כי תורה הוא. ומיוז עלינו ללמוד ההלכות. הך רואה דאמרו [חז"ל צככהדרין דף ע"א ע"א. טכמה וכמה הלכות] לא היו ולא נבראו ומיוז עלינו לדרוש ולקבל סכר :

תו"ט צד"ה והמפטס את הקטורה וכו' ומסיים רש"י אצל סערי"ח צקטורה של צהמ"ק לא אזהרה ולא כרת. והרי אמרו [יומא דף ל"ח ע"א]. כלה צצירושלים אינה לריכה להצטעס. הרי צנ"כ היו נהנין ומריחין צת. כ"ל :

תו"ט בד"ה והסך צשמן המטחה וכו' ואי לא מטעה לא הוה כ"ג. זה דוקא קודם צכגנו שזמן המטחה. אצל מיאשיאו ואילך צכגנו שזמן המטחה נפקא לן [צח"כ] מן הכחוש [והסך הגדול מלאחיו] וכו' ללצום את הצגדים [ויקרא כ"א]. דריצוי צגדים מטוי ל"י לכ"ג :

בא"ד ותמנהני על הרמז"ס וכו' פירש להא דיהוא סהיתה צשמן אפרסמון. ודיהואחז לא פירש צו כך. כ"ל הא דיהוא כ"מ לדיכא כיון דלא הי' ממלכי צ"ת דוד אסור למטחו צשמן המטחה. משא"כ יהואחז הי' ממלכי צ"ת דוד ומותר למטחו צשמן המטחה :

תו"ט בד"ה הפסק והמילה צמ"ע וכו' הקשה לי אחד מנכ"י היציצה אמאי נקטתה מדר"ע הא איכא מרי קראי אחריכי וכו' ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך ע"ע. ושמרתם את העבודה הזאת וכו'. הענין הזה נכחז אלל"ט דדרוש"ס לחג הפסח [צ"י מ"ד ד"ד דרך הדרש]. דמילך לריכי ללמדנו למה נסתחו הנהו מרי מילה ופסקה טהם עשין ועכשן כרת לחיות כי צהן חלוי קצלת כל החוקים שנתורה. כענין דהין ישראל שלקה עצד מן הנכרי והלך העצד ומצל לשם גירות ילא ג"כ מכלל עצדות רצו סכי. אלא מן הלורך לעשות צעודו צמים ליתן עליו איזה עצדות של

תחטא תחטא לבז"ס וכו'. כבר כתבנו בז"ס נגד
נדה רחום. וזוהו רחום יכפר עון. [ולא יסחית .
ואם] עיני שכל לך גהורן זזה הסוגיות הסומוח
דגמורא שמיצא סתוי"ט זד"ה ועל שזועה הסקדון
וגם דצרי הרעז"ס יתורלו. קוד [י"י ליראיו] :

פרק ג

מ"א. תוי"ט בר"ה פנים אומרים וכו' וגרסינן
פטורי. גם מפירוט הרע"ז עשוע
דגס פטור :

במשנה, והוא אומר לא חלתי. חזל אומר איני
יודע חייז. דזזה ח"א לומר סצרת חכמים.
עם אם ירלה לומר מויד הייתי :

מ"ט. תוי"ט בר"ה בחוטם תמחויים וכו' וצמעילה
גופא לא שומענו לר"ע שיחלוק. כ"ל דמפרס
לדצרי ר"ע אם הלכה נקבל [דקשה הרי ר"י
צעלמו ח"ל ורואה חני] סהדצרים ק"ו הרי שמוע
צפירוס מר"י. עלמוד ק"ו ולא הלכה. ו"ל ששפירוס
הוא כך. אם הלכה (אם) שמועת הלכה צמעילה
דמחויין מחלקין נקבל דצריך] צמעילה) ואם לדין
ללמוד כותר צמעילה ים תשובה. הסם כראה מדצרי
ר"ע זחם לא יאמר ר"י שקבל [מעילה הלכה מרבו.
לא יקבל דצרי צמעילה ג"כ] ומדסתק ר"י ולא
אמר הלכה חני אומר. הסם לא קיצל ר"ע גם
צמעילה ודק :

מ"י. תוי"ט בר"ה אומר לי וכו' שאעפ"י שיהא
נעכסה וכו'. אין כאן קושיה דאין
לה עוכס. דאיכא לאמר ג"כ צמחינה [חמשה זכחים
צחון צמעלם אחד דחייז על כ"א מהאי מעמא .
חזל ח"א לומר] כן. דלכך יר אוחס הש"י. ואין
לה הכהנה צפ"ע רק היא כהונה ע"י האדם. וג"כ
ח"א לומר לה עון [זה אל תעשה. חזל טעם
הריגתה. הוא כמסארו"ל צכסהדרין דק כ"ד ע"א]
אם האדם חטא. צהנה עם חטאה חלל וכו' :

פרק ד

מ"א. מציא חסם חלוי, מצי"א. חול"ל חיי"ז כמו
צאיך, ו"ל דקע"ל דגם צזה"ז מצי"א .
דסיינו שיאמר האדם כמו צמחוי"ז ודאי :
מ"ג

הרז ועי"ז נעשה עבד. לרזו פני כל ימיו. ככה
עשה הס"י לכו. צעה וצונה. שפטרנו מן הסיעצוד
של מלרים. הוכרחנו חקף לקבל עלינו עול ענדוח
של יולר צראשית מילה ופסק. הנה השמירה של
המלות הללו הוא לחק לך ולצריך ע"ד עול"ם. כי
ע"י אלו המלות בשארנו משועצדים להש"י כל
הימים. הנה מי שאינו שומר המלות הללו. הנה
כראה רע צעי"ו. למה כשאר משועצד להש"י .
ע"כ עוכסו חומר יוחר מכל העשין סצחורה וכאן
קלרתי ועיין דצרושים צאריכות ומרווה למחוק :

מ"ה. משנה. המפלת כמין דגים וחגזים וכו' .
דקעו הסכא מילתא דאחיא לכ"ע.
חזל חס"כ דלחכמים דעסכה ג' ה"ם המפלת כמין
צהנה ח"י ועוף. וכן הרע"ז צמסכה ד'. זד"ה ואין
יודע מה הפילה אם לורת אדם וחייצת, אם דגים
וסגזים ופטורה וכו' הנה אחז צ' הקלוות דאחיין
כ"ע. חזל צאנה לחכמים דמסכה ג' (דפסק
הרע"ז דלח כ"ע). ה"ל למינקט צסקלה השני .
אם צהנה ח"י ועוף. ו"ע דצד זה. והכראה לכו
זזה דהרע"ז ספוקי מקפקא לענין הלכה. ד"ל
דגם החכמים דמסכה ג' ספוקי מקפקא להו. וק"ל
דאינה מצי"א קרצן וכאל עד שיפא צו מלורה
אדם. ומס"כ לורת צהנה ח"י ועוף מצי"א וח"ו
כאלל דסקק הוא :

פרק ב

מ"א: הרע"ב בר"ה גר מחוסר כפרה וכו' אין
קרצן מעכבו חלל מלצח צקהל
וכו'. ול"ע מסיכן כפקא לן חתירח צזה"ז לגר
לאסתרי לצח צקהל. כיון דאינו מצי"א קרצן :
מ"ב. אלו מצי"אין על הזדון כסגנס. לכאורה עשוע
דהחידוש הוא שמיצ"א גם על הזדון. וצאנה
צמפחה הוא יותר חידוש [שמיצ"א על השוגג כמזיד.
וכן משמע] מדמצי"א [לסוגג מקראי]. אעפ"י כ
צמברא הח"לונה הסם ים חידוש שמיצ"א [על המזיד
כסוגג. וכראה] דזה כוונה סרמז"ס דיליף מוכסלי"ח
ל"ו. כמ"ס סתוי"ט. וכוונתו לצאר לשון משכתינו
דסרצוחא הוא הזדון. והצוחא הוא [לשפחה ג"כ] :

הרע"ב בר"ה ועל שזועה הסקדון וכו' דיליף

מ"ב. הרע"ב בדיה פוטרו סי' ר"י וכו' ופקק הלכה וכו' בין בעושה מלאכה בה"ש ענין ענה ויוה"כ וכו'. הנה ענה יס ספק ספיקא דילמא לא עשה מלאכה כלל דעמא היתה עשייה המלאכה חלי' בענה וחלי' ציוה"כ. ואין כאן טוס ח"ו. ועמא נעשיה כל המלאכה בענה או כל המלאכה ציוה"כ ול"ע ענה אי זה מיקרי איקבע איקורא. עיין בדברי הרמב"ם ומטה ח' ובהו"ע בדיה ואפילו חכל. עיי"ם :

פרק ה

מ"א. דס כחירה ודס עיקור. עיין בחו"ע. ולא ידעתי. למה לא נפרש דס כחירה. שנוחר חת הצהמה. היינו תוחב חת ה"כין למעלה מן הפימנים וחוחמן. ואיח חלדה. מהלכות שחיטה. ד"ס עיקור היא. שקורע בחלוע חת הפימנים בידיס ואינו שוחמן. ומילא לפי"ז לא תקשה כלל קו' החוס'. ול"ע ענה למה לא פירשו כך :

תו"ם בדיה דס דגיס וכו' ול"ע אי הסי"ד בחגנים וכו' דלא איסתמונו הפוסקים לומר דהסי"ד בחגנים. ר"ל דרס חגנים אינו אדום וכיכר [שאין] זה דס איקור. עשאי"כ דס דגיס אדום הוא כשאר דמים :

מ"ב. תו"ם בדיה ר' עקיבא וכו' ובהגהת הס"ע סוף הלכות (יוה"כ) [ר"ה] כחן טעם לדבר וכו'. ה"ס דברי הלעיד ר"י בריס ברכות צ"ס רבס חסיד ז"ל :

מ"ג. הרי ענה ע"ל דיו' ספק מעילה וכו'. ונבאר גרסין לידו. ולכאורה הוא הגירסא הנכונה. ולמאן דגרס על ידו. י"ל דקמ"ל [דיס עליח] לדבר עזירה במעילה. הגם דמטנה שלימה [היא מעילה פ"ו מ"ח] דרך התנה לאשמועינן בקולר מילתא אגב אורחא :

פרק ו

מ"א. תו"ם בדיה ר"א אומר וכו' ר"א למעמי' וכו'. והקשו בחו"מ דסא לא קאי

צמסקנה הס"ס. רק ר"א דאמרו ל"ו (הוא) היינו חא דחנן] שאמר צנח צן צוטי חלא אומר"ס ל"ו הוחן עד שתכנס לספק. וכ"ל דסיכויא דמנחא הוא כך [ר"א דאמרו לו היא. ר"ל מדקאמר ר"א אומר ולא] דברי ר"א גם מעשה דצנח צן צוטי. הכל סיפר ר"א. ועמילא מעמע דהגם שאמר ר"א צרישא מתכד"צ [אדס חסס חלוי צכל יוס וצכל ענה סירטה. ר"ל] דיכולה לצח צכל ענה. חצל לעולם צעינן סיסי' לו חיוה ספק חטא. וח"ה ח"כ חאי קאמר [הכא. ר"א אומר יקרב שאס] חינו צח על חטא זה וכו' דמטמע חפילו ציוס שלאחר יוס"כ. וי"ל דלא מטכחת לה ציוס שלאחר יוס"כ [דליחייצ דסא חייצי אשמוח] חלוי'ן טעצר עליהן יוס"כ :

צ"ח ז"ל פטורין. צפירקין צמטכה ד'.

מ"ג. הרע"ב בדיה מתכד"צ וכו' דכל עלמו טל חסס חלוי כדנה הוא וכו'. ולפי מש"ל דגם האי מעשה [דצנח צן צוטי] ה"ס דברי ר"א אפשר לומר דסא דקאמר] מתכד"צ וכו' פירושו. כעין כדנה. חצל מ"מ צעינן חיוס ספק חטא ;

[משנה] הנועו"ן הזה. כצנע צונון. היינו חקוס ציהמ"ק. והוא ע"ד הכאמר. מעו"ן חתה היית לנו צדור ודור. וכ"ל דר"ל דגם צדורותיו שאין ציהמ"ק צכו'. חעפ"כ מעון היית לנו. דקדושת השכינה מחיר חעפ"כ צוקוס חמקודס מבראשית. והנה צונון שאין ציהמ"ק צכו' נקרא מעון. הנה ח"א להציח קרצנות. וחעפ"כ הנה העסק צפ' הקרצנות הוה כאילו הקריצ וכו'. והנה מ"י שכתחייצ חטאת יאמר פ' חטאת. וחעפ"כ לא נפטור לגמרי. ולכשיצנח ציהמ"ק ילערך להציח חטאת. ור"י מר"י צן חליטע [צנח י"צ ע"צ] טכחצ על פנקסו וכו' ולכשיצנח ציהמ"ק חציח חטאת שמיכה. וצדאי שאמר פ' חטאת. וחעפ"כ לא נפטור. וכן הוא צנע' יומא דק פ'. החוכל כזית חלצ צוה"ז לריך סיכתוב על פנקסו וכו' הך רוחה סיכתחייצ להציח חטאת. וחעפ"כ כל מה דאפשר לעיעצד כעת להגן עצדין ה"כ אער צנח צן צוטי [טכצנע] צמעון כל מה דאפשר לעיעצד עצדין. ור"י חוה הוא מן המעון והצן :

עס'

ברכה

מעילה פרק א

משולשת

מסכת מעילה

פתיהה

הביא אחר כריתות מעילה וכו'. וכו' עוד .
 לפי וס"ל דבר שחייבין על זדונו כרת
 הוא עפריד א"ע זו מן הקודש. ומעילה הוא פוגם
 בקודש מוליא את הקודש לחולין. וגם צמחאים
 שחייבין עליהם כרת אין נעשים ע"י שליח כי אין
 שליח לדבר עזירה וסא"כ צמעילה :

פרק א

מ"א. תו"מ בד"ה קדשי קדשים וכו' אבל בקדשים
 קלים אין צ"ס מעילה עד לאחר
 זריקה שאז הוצרך חלק גזוס וכו'. אבל קודם
 זריקה מיקרי הכל צמון צעלים. דעיקרן הוקדשו
 לאכילה צעלים צקדושה :
 מ"ב. תו"מ בד"ה כך הוא פוער וכו' כגון שסחטו
 אותן שני כהנים כאחד. לא ידענא

למה דקדק לוור כהנים דהרי שחיפה כעירה
 צזרים :

שם. ועומץ צמ"צ פ"צ דחולין. דאיתא ס"ס לא
 יהי אחר שוחט צ' זבחים. ולכך פירש"י
 שנים שוחטין כאחד. דבאחד שישחוט [לא שכיח]
 והקשה צח"ח. דשפיר משכחת לה. דהרי דרענד
 כשר. וכו' דהרי לריכין שיהי כהן עומד באמלע
 לקבל את הדם [וגם לריכין] סכין ארוכה הרבה
 וזה לא שכיח :

מ"ד. הרע"ב בד"ה מעשה דמים וכו' לאחר זריקה
 דמים אין מועלין בצטר וכו' והיינו
 להקל. גם צעוליה יש להקל לענין סז"ר :

פרק ב

[מ"א] תו"מ בד"ה הוכשרה וכו' רולס לוור
 הכנה וכו' לא לענין הכשר עומאה
 וכו' [ואל יפעך שיחוף הענין. הרמז"ס. הכה להיות
 קטור דבר הרגיל צעיקי] סהנון. ע"כ האריך
 צזה :

This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.

A fine is incurred by retaining it
beyond the specified time.

Please return promptly.

HW MF5Z /